

* 2 CD

CHIP

42

počítače • internet • komunikace

Inkoustové tiskárny
• Test modelů do 5000 Kč.

PLNÉ VERZE PROGRAMŮ NA 2 CD

CAMEDIA Master 4 CZ

- fotoalbum a správce digitálních obrázků
- nástroje pro úpravu
- česká verze s manuálem

Xara 3D for Chip

- program pro snadné vytváření 3D grafiky
- ideální nástroj pro internetové stránky
- sleva na upgrade

Aktualizujte si systém

ServiCD

- nejdůležitější české aktualizace Microsoftu
- Windows 98 SP1, Windows NT SP 6a
- Windows 2000 SP3, Windows XP SP1
- Office 2000/XP, Internet Explorer 6 SP1

Vlastní web snadno a rychle

- jak vytvářet webové stránky krok za krokem
- recenze typických programů pro tvorbu webu
- programy také na Chip CD

Nejlepší benchmarky

- diagnóza a ladění PC, jak hledat chyby hardwaru
- praxe přetaktování CPU a grafických karet

Jak správně navrhnout ikony

- srovnávací test programů pro tvorbu ikon
- rady a tipy, jak nejlépe tvořit piktogramy

Kinosál v obývacím pokoji

- Test deseti videoprojektorů a popis technologií.

52

Cena: 155 Kč • 225 Sk

9 771210 068005 06

inzerce

Je s podivem, že na rozdíl od ostatních částí počítačů, které prodělaly značné vývojové změny (a na některé si možná už vůbec nevzpomeneme), zůstávají komponenty, které k nim stále neodlučitelně patří, v podstatě v nezměněné podobě. Řeč je o klávesnici a myši, tedy o způsobu *ovládání počítačů a zadávání příkazů*. Obě zřejmě tak dobře plní svůj účel, že žádná vývojová laboratoř doposud nenabídla lepší řešení, které by se na trhu ujalo a v plné míře je nahradilo. Byly sice experimenty s metodou vycházející z lidské komunikace – s hlasovým ovládáním, to má ovšem jeden podstatný háček. Hlasové ovládání funguje jen v případě, pracujete-li v tiché místnosti a rozpoznávání povelů, případně diktování textu, není rušeno žádnými cizími vlivy. Stačí zadrnčení telefonu a je konec.

S tím se ovšem nespokojili vývojáři Intelu a zkusili postoupit o krok dál, opět inspirováni běžnými způsoby komunikace. Čistě hlasové rozpoznávání doplnili o funkci odezírání ze rtů a svou metodu nazvali audiovizuální rozpoznávání řeči. To kromě mikrofonu zastane i miniaturní kamera, která bude svým okem sledovat obličej mluvčího. Vtip je v tom, že výsledek bude složením informace zvukové a vizuální, rušený zvuk nahradí tvar úst při vyslovování, tudíž úspěšnost by měla být mnohem vyšší.

Zatím tu ale pořád máme klávesnice a hlasové povel počítačům zadávají jen akční hrdinové sci-fi. Asi bude do budoucna záležet i na tom, k čemu vlastně počítače budeme používat. U multimediálního centra zábavy nám postačí dálkové ovládání, architekt na stavbě bude určitě spokojen s tužkou a poznámkami v plánech na displeji tabletu, zatímco psací stroj se bez klávesnice neobejde. A navíc jsou doposud stále příkazy, které lze nahradit jen těžko: <Ctrl-Alt-Del>.

Tak jako každoročně, připravili jsme i letos velkou čtenářskou anketu. Jejím prostřednictvím bychom rádi získali přehled o tom, jak Chip hodnotíte a ve kterých oblastech máme ještě co zlepšovat. Její papírová podoba je vložena do časopisů (určených k prodeji v ČR), pokud jste však už definitivně skoncovali s touto formou korespondence, najdete elektronickou verzi ankety na našem webu www.chip.cz/anketa2003. Už nyní vám děkují za její vyplnění, pomůžete nám zpřesnit další směr vývoje Chipu. ■ ■ ■ Jiří Palyza

OBSAH

AKTUALITY

6 **Mailbox**

8 **Hardware**

12 **Software**

14 **Internet**

16 **Spektrum**

TÉMA

26 **Můj web, můj hrad**

Návod, jak vytvořit webové stránky. Recenze typických programů.

HARDWARE

42 **Ať inkoust teče proudem!**

Srovnávací test levných inkoustových tiskáren s cenou do 5000 Kč.

50 **Opteron startuje**

Nový procesor z dílny AMD.

52 **Hollywood v útulném domově**

Srovnávací test deseti videoprojektorů.

64 **Krátkodobé testy**

Logitech MX700 Cordless Optical Mouse, Vahol Optima, DFI LANPARTY PRO875, MagicCard, Sapphire Atlantis Radeon 9800 Pro, Albatron FX5200, Sparkle SP8830 a Sparkle SP8834DT, Acer TravelMate 533LC a ASUS L4800H, Epson Stylus CX3200, Hewlett-Packard psc 1210, Creative MuVo.

INTERNET

76 **Večer naplánovaný on-line**

Služby na internetu.

78 **A zase ty SMS...**

Jak posílat SMS zprávy z pevné linky.

80 **Peníze na internetu**

Zajímavé WWW stránky – tentokrát na téma ekonomika a finance.

82 **Chcete vyfotit Atlas?**

Nové WWW stránky Atlas a Digimanie.

84 **Případ odcizeného přístupu**

Nebezpečí internetového připojení a jak se bránit.

88 **Nekorunovaný král mezi p2p sítěmi**

Programy pro p2p síť Direct Connect++ 0.24 a CZDC++ 0.24A.

90 **Nové značky pro WWW**

HTML není mrtvý jazyk! Nová specifikace XHTML 2.0 to jen potvrzuje.

91 **E-podpis? A co s ním?**

Elektronický podpis pro každý den.

SOFTWARE

92 **Web - ikonopis**

Srovnávací test programů pro tvorbu ikon.

96 **ServiCD**

Obsah Chip CD 6/03.

100 **Účetnictví Fakt pro Chip**

Vlastnosti programu pro jednoduché a podvojně účetnictví Fakt.

101 **Papoušek na tři**

Recenze Velkého křížovkářského slovníku verze 2.0.

26

Můj web, můj hrad

Mít vlastní prezentaci na internetu dnes už patří k samozřejmostem, a tak se stále více uživatelů a firem zajímá o to, jak o sobě na této celosvětové síti dát vědět. Podívejme se, jak při tvorbě vlastního webového sídla postupovat a co je k této činnosti třeba.

42

Ať inkoust teče proudem!

Uplynul jeden rok a jeden měsíc od minulého srovnávacího testu levných inkoustových tiskáren a při pohledu zpět je vidět, že tyto barevní pomocníci mezitím udělali velký krok kupředu. Pojďte se spolu s Chipem podívat, co od nich dnes můžeme očekávat...

52

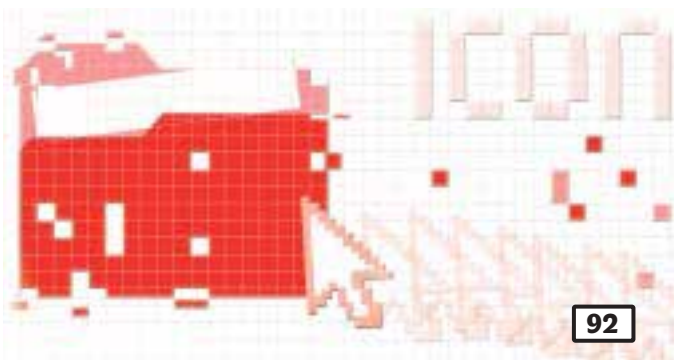
Hollywood v útulném domově

Když se v obchodech s elektronikou vytvářejí hrozny lidí, je to většinou kolem videoprojektorů. Při cenách kolem 60 000 Kč již leckdo v myšlenkách stěhuje obývací pokoj. Chip vám ukáže, které přístroje se hodí pro domácí kino a na co musíte dbát při koupi projektoru.

84

Případ odcizeného přístupu

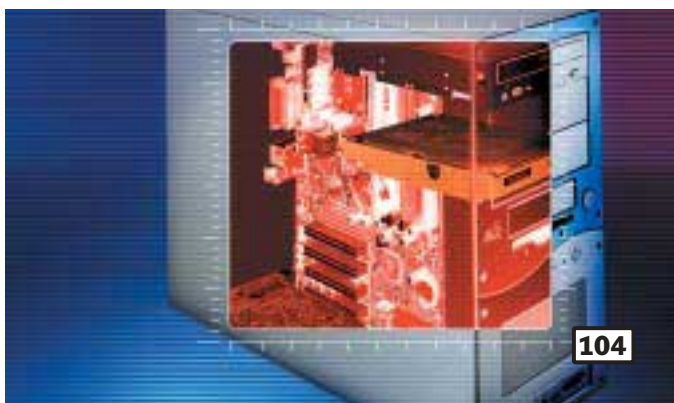
Připojení k internetu prostřednictvím pevné linky nebo bezdrátové připojení jsou mnohem pohodlnější než klasický „dial up“. Výhodou je především stálost připojení k internetu a (většinou) dobrá rychlost, platí se paušálně a jen někteří poskytovatelé mají limity na množství přenesených dat. Ne vždy je ale skutečnost úplně bezproblémová.

92

Web – ikonopis

Při práci s počítačem se všichni setkáváme s velkým množstvím grafických informací: jedná se o fotografie, grafy a náčrty, reklamu a „corporate design“, image grafiku a pracovní grafiku. Všechna uživatelská rozhraní zahrnují tyto a mnohé jiné atributy sloužící k ilustraci dané informace.

104

Nejlepší benchmarky

Nejen profesionálové už analyzují počítač pomocí benchmarků; chyby hardwaru prostřednictvím těchto nástrojů stále častěji hledají i začátečníci. Kromě toho tyto programy pomáhají i při ladění výkonu PC.

OBSAH CHIP CD 6/03 NAJDETE NA STRANĚ 98.

Chip Vychází měsíčně ve vydavatelství **Vogel Burda Communications s. r. o.**
 adresa redakce Sokolovská 73, 186 21 Praha 86 **poštovní styk** P. O. Box 77, 186 21 Praha 86
telefon sekretariát 225 018 566, 225 018 568, FAX 225 018 500 **inzerce** 225 018 646,
 225 018 648, FAX 225 018 600 **předplatné** 225 018 942

102 Na nás si nepřijdou!

Recenze nového záchranného nástroje Alwil software BART.

104 Nejlepší benchmarky

Srovnávací test benchmarků a návod, jak přetaktovat PC.

110 Ochrana před přesměrováním

Jak se chránit proti dialerům, vlastnosti programů OptimAccess Dial a Connection Meter.

112 Antivir s ohňovým múrom

Novinky antivirového programu Panda Antivirus Platinum 7.

114 Krátké testy

Album Creator 2.5, BasicChemii 2.2, BusinessCards 6.02, Fresh UI 5.50, Maxus SE 3.04, PC 1Click Diagnostic, Plus! Digital Media Edition, SysTuner 3.0, WinAMP 2.91, 1st Page 2000, AVD Graphic Studio 5.3, Nuclear Remote Control 2002 v1.6.

LINUX

118 Děti a Linux

Operační platforma Linux a programy pro nejmenší.

120 Důležité konfigurační soubory

Přechod od Windows k Red Hat Linuxu.

PRAXE

122 Jak si zkopírovat web

Pracujeme s programem pro off-line prohlížení webu WinHTTrack Website Copier 3.23.

124 Počítač na řídicích

Navigační možnosti cyklocomputeru NaviiON.

125 Malý pomocník pro velké video

Ukážeme vám jednu z cest, jak „dostat“ analogové video do počítače.

126 Připraven vystřelit

Native Instruments Battery ocení tvůrce elektronické hudby – jde o virtuální nástroj pro bicí a perkuse.

130 Digitální foťák pro našince

Jak vybrat nejhodnější digitální fotoaparát z hlediska uživatele počítače.

132 Vypněte zbytečnosti

Tipy a triky pro Windows.

136 Když disk, tak DVD

Základy ukládání videa na DVD.

140 Nováček pro DVD

Zajímavý nástroj pro DVD authoring Sonic Foundry DVD Architect 1.0.

MAGAZÍN

142 Na návštěvě v „mysáriu“

Exkurze do švýcarského střediska Logitechu.

144 Kopírujeme oprávněně?

Autorský zákon versus vypalování CD/DVD.

148 Kde nic, tu nic

Názory a komentáře.

150 Vytáčené spojení nám už poněkud zasmrádlo...

Názory a komentáře.

152 Jméno a růže

Finance v IT.

SERVIS

154 Knihy

156 Formy života

Novinky na stříbrných discích a recenze CD-ROM titulu Škola hrou – Biologie 1, 2.

157 Tajemství pohybu

Recenze CD-ROM Jak se věci pohybují.

159 Vyhrajte geniální doplňky ke svému PC

Soutěž o atraktivní ceny s brněnskou společností 100MEGA Distribution, s. r. o.

160 Tiráž

162 Co si přečtete příště

mailbox

Vážený pane Loucký, čtu vaše sloupky, ale teď jsem už musel zareagovat – abyste se tolik netrápil. To, co píšete v minulém sloupku, je totiž nesmysl. Z Eurotelu jde poslat zpráva delší než 60 znaků. Zkuste třeba www.sms.cz.

Václav Vrabec

Chybami se člověk učí. Nedávno jsem navštívil onu stránku a zjistil, že umí odesílat „vyplacené“ jen SMS zprávy do sítě T-Mobile. Ovšem věci se rychle mění, a tak skutečně dnes můžete poslat placenou SMS zprávu do sítě Eurotelu – jednu za 1,20 Kč. Maximální délka zprávy je 640 znaků, v tom případě bude rozdělena na pět „dílů“.

Placené SMS jsou zde k dostání formou kreditu, z nichž nejrychlejší nabití je použitím devítistovkového čísla – prakticky několik sekund po zavolání jsem měl na svém kreditu k dispozici 22 korun. Zkousím i převod peněz ze svého účtu – uvidíme. V každém případě děkuji za upozornění.

Milan Loucký, milan.loucky@vogel.cz

V Chipu 5/03 jste v článku o ADSL psali, že počítač pro ADSL má mít síťovou kartu. Proč?

jakub.onderka@seznam.cz

Přes síťovou kartu propojíte ADSL modem s počítačem. Existují i modemy připojované přes USB port, ale podle ohlasů uživatelů nejsou právě tou optimální variantou...

Petr Kratochvíl

Myslím, že nejsem sám, koho napadla myšlenka, že by neškodilo, aby dvojbal s CD měl perforaci i v místě vazby. Nebo jsem?

Jiří Ostarek

Určitě nejste. Ale dovolu mi krátké vysvětlení, proč jsme se k tomuto způsobu všívání CD přiklonili. Stalo se tak ve chvíli, kdy jsme Chip prodávány ve volné distribuci přestali balit do igelitové fólie a začali jsme jej prodávat „otevřený“. Výsledek byl ovšem ten, že především

z velkých hypermarketů se nám začaly časopisy vracet s vytrhanými CD. Chtěli jsme tomu v rámci možností předejít a vytrhávání CD znesnadnit, proto jsme přestali obálky perforovat. Chápu, že takové argumenty nemusí např. předplatitele zajímat, ale je to bohužel realita. Ubezpečuji vás, že pokud se začnou stížnosti na nesnadné vyjímání CD množit, změníme to.

Jiří Palyza

Tuším, že ve vašem časopise jsem před časem našel kombinace znaků pro MS Office (Word, Excel), které spustí jednoduchou hru umístěnou v těchto programech. Po přinstalování počítače jsem tyto kombinace smazal a nyní se nemohu dopátrat, kdo by je věděl. Obracím se proto na vás, zda byste mi mohli tyto kombinace znaků nebo postup, jak se do těchto her v MS Office 2000 dostat, sdělit.

Ladislav Stehlík

Zmiňovaný trik, jak spustit „hru“ v Excelu, jsme uveřejnili v rubrice Tipy a triky. Je to už starší trik a funguje v anglickém Excelu 97. Postup: V pracovní tabulce stiskněte F5 a do kolonky Odkaz napište X97:L97. Stiskněte OK a přesuňte se na tento řádek, který bude celý označený. Stiskněte TAB tak, aby kurzor poskočil o jednu buňku vpravo. Podržte klávesy CTRL+SHIFT a klikněte na tlačítko Průvodce grafem (Chart Wizard). A teď už si můžete zaléhat na Marsu – let se ovládá myší, pravé tlačítko vpřed, levé vzad. Pozor, pokud nemáte nainstalované DirectX, objeví se pouhý seznam autorů. Těmto hrám a legráčkám, které autoři vkládají do programů, se říká Easter eggs a najdete je v řadě známých programů. Na internetu můžete najít rozsáhlé seznamy programů a návodů, jak je spustit. Mezi ty „české“ patří například <http://www.fw.cz/vsechno/easter/index.php>. Pokud máte novější Excel, zkuste tuto stránku s návodem pro Excel z MS Office 2000: <http://www.pcsvet.cz/art/article.php?id=3448>.

Pozor – spuštění těchto her je závislé jak na verzi SW (české, anglické...), tak i na nainstalovaných opravách a DirectX...

Petr Kratochvíl

Se zájmem si vždycky přečtu váš komentář v Chipu. Je pravda, že občas si při nějakých vašich „zajímavých“ názorech řeknu: „Co ten novinář o tom ví, koho ty jeho ‚názoř‘ zajímají?“ Občas s vámi souhlasím, občas ne, ale jsem demokrat a všechny názory mě zajímají. Rád bych si objednal Canon A60. Co si o tom myslíte, když uvážíme, že s cenou a megapixely výš jít nehodlám?

Dominik Adler

Canon A60 jsem v ruce na testování neměl, takže je mi líto, ale v tomhle vám neporadím. Nicméně v této cenové relaci bych volbu foťáku vyřešil jinak. Pořídil bych si buď dvoumegapixelový a levný Olympus C-220/D-520 Zoom (3× optický zoom) za cca 8000 korun, nebo – a to raději – třímegapixelový Olympus MJU 300 Digital (opravdu špička), který se dá koupit už i pod 12 000 korun. Pokud bych měl raději CompactFlash kartu, sáhl bych po Panasonicu DMC-F1E-S (3,34 mil. bodů, 2× optický zoom, objektiv Leica) za nějakých 12 500 korun. Oba naposled jmenované foťáky mohu vřele doporučit. Canon žel v poslední době trochu zaspal v cenové politice, takže je dnes poněkud jinde.

Bohouš Herwig

Kde se dá stáhnout Win Longhorn a jak se můžu dostat k beta testování?

T. Vojtěch

Chcete-li být betatester, odkážu vás na stránky <http://www.neowin.net/comments.php?id=9938&category=main&highlight=longhorn>, případně se můžete podívat rovnou na <http://windowsbeta.microsoft.com>. Jinak pro stahování jsou asi nejvhodnější IRC kanály #betas, #betas-servers a #betas-xdcc v síti irc.xbetas.com.

Zdeněk Schee

Hlasujte prostřednictvím SMS zpráv:

Vyhovuje vám obsah tištěného Chipu?

- A) ano, přečtu jeho většinu
- B) ano, ale nestihám přečíst vše
- C) částečně, čtu pouze vybrané články
- D) ne, Chip kupuji pouze pro CD nebo DVD

Své odpovědi nám zasílejte do 27.6.2003 prostřednictvím SMS zprávy na číslo +420 9000103, a to ve tvaru:

Vogel*Chip6 e. Na začátek SMS zprávy napište slovo VOGEL. Příznak Chip6 a písmeno odpovědi od sebe oddělte mezerou a od slova VOGEL hvězdičkou nebo čárkou.

Cena za odeslanou SMS zprávu je určena posledními dvěma číslicemi z čísla, na které je SMS zpráva odesílána. SMS službu poskytuje společnost NetKit, s. r. o. Infolinka: +420 225 018 225

Tři z vás odměníme malým dárkem.

inzerce

NEC MultiSync LCD 2080UX

Úhlopříčka 51 cm

Společnost NEC Mitsubishi Electronics Display uvedla na český trh nový LCD monitor o úhlopříčce 20,1" (51 cm). Úhel pozorování monitoru je až 176° v horizontálním i vertikálním směru. Maximální rozlišení monitoru je 1600 × 1200 bodů (UXGA) a velikost pixelu je 0,255 mm. Svítivost monitoru je 250 cd/m² a kontrastní poměr dosahuje hodnoty 350 : 1. Monitor podporuje až 16,77 milionu barev a doba odezvy je 25 ms. Monitor se vyznačuje kompaktním designem, který je charakteristický pouze 17mm okrajem okolo vlastního TFT panelu. LCD panel je možné posouvat ve výškovém směru až o 130 mm a lze jej otáčet o 90°. MultiSync LCD 2080UX je vybaven jak analogovým VGA vstupem, tak i dvojitými digitálními vstupy DVI-D a DVI-I. Nový monitor navíc využívá technologie CableComp, která zaručuje nezkrasený obraz i při použití extrémně dlouhých analogových kabelů.

Sony HS

Modelová řada HS

Společnost Sony představila novou modelovou řadu HS LCD monitorů určených pro domácí trh. V této řadě jsou zatím modely HS53 (15"), HS73 (17") a HS93 (19"). Monitory mají vysoký jas (260 cd/m²), kontrastní poměr až 600 : 1 a automatické nastavení (nastavení podání barev gamma a pokrokové digitální vyhlazování). Záruka na monitory je tři roky. 15" model stojí 13 554 Kč s DPH.

RICOH Aficio 2035/2045

Výkonný pomocník

Nový produkt z řady multifunkčních zařízení firmy Ricoh, který byl uveden na trh, se jmenuje Aficio 2035/2045. Toto zařízení je schopno kopírovat, faxovat i skenovat a jeho ovládání je jednoduché. Díky možností skenování, zabudovanému dokumentovému serveru a dodávanému softwaru můžete kontrolovat a distribuovat veškeré kancelářské výtisky, kopie, faxy a naskenovaná data. Rychlost kopírování a tisku je 35 nebo 45 stran za minutu, do zásobníku se vejde až 3550 listů papíru a k dispozici je oboustranný podavač dokumentů. Ovládání zajišťuje velký dotykový displej.

HP PHOTOSMART 735 A 935

Digitální kompakty

Nové kompaktní digitální fotoaparáty nabízí společnost HP. Třímegapixelový HP Photosmart 735 s objektivem Pentax s trojnásobným optickým zoomem a pětínásobným digitálním zoomem má intuitivní manuální nastavení funkcí a umožňuje záznam videosekvencí se zvukem. Disponuje 16 MB pamětí, na kterou lze uložit až 114 snímků, navíc je vybaven slotem pro paměťovou kartu SD/MMC. Jeho doporučená cena je 10 190 Kč včetně DPH. Výkonnější model HP Photosmart 935 nabízí rozlišení 5 megapixelů, objektiv Pentax s trojnásobným optickým zoomem, sedmínásobný digitální zoom, záznam videosekvencí se zvukem a celou řadu technicky vyspělých ovládacích prvků. Díky paměti typu SDRAM o velikosti 64 MB nabízí rychlé pořizování snímků. Standardně se dodává s paměťovou SD kartou o kapacitě 32 MB pro uložení až 96 snímků. Jeho cena je 19 590 Kč včetně DPH.

ACER AL801

Acer rozšiřuje nabídku

Společnost Acer rozšiřuje produktovou nabídku kancelářských LCD monitorů o nový 18" model AL801. Displej monitoru má vysoký kontrastní poměr 400 : 1, jas 250 cd/m² a úhel pohledu až 160°. Jeho rozlišení je 1280 × 1024 bodů.

PALM ZIRE 71, PALM TUNGSTEN C

Palm s novinkami

Společnost Palm představila dvě nová PDA zařízení. Palm Zire 71 je zajímavý tím, že má v sobě zabudován i digitální fotoaparát. Obrázky s max. rozlišením 640 × 480 bodů je možné prohlížet na barevném displeji s rozlišením 320 × 320 bodů. Díky rychlému procesoru ARM dokáže Zair také přehrávat MP3 soubory a videosekvence. Počítač má operační systém Palm OS 5.2.1 (a Graffiti 2) a kromě 16MB paměti je možné použít i paměťové karty SD. Cena v USA je 300 USD. Pro náročné uživatele je určen nový Tungsten C, který je vybaven bezdrátovou síťovou kartou a má klávesnici. Je založen na 400MHz procesoru ARM, má 64 MB paměti a barevný displej s rozlišením 320 × 320 bodů. Jeho cena je 500 USD.

UMAX COMPACT LX248, COMPACT LE107 A LUMEN LE145

Levná projekce

Nové datavideoprojektorory má v nabídce firma Umax. Jde o DLP projektorory UMAX compact LX248 a compact LE107 a LCD projektor lumen LE145. Jsou určeny zejména pro malé a střední firmy, školy a jiné státní instituce. UMAX compact LX248 je ultrapřenosný DLP projektor (váží 1,5 kg) s fyzickým rozlišením 1024 × 768 bodů a světelným výkonem 1500 ANSI lumenů. Datavideoprojektor UMAX lumen LE145 je finančně dostupný LCD projektor. Fyzické rozlišení SVGA s možností inteligentní komprese na rozlišení XGA a světelným výkonem 1200 ANSI lumenů umožňuje prezentaci z různých zdrojů. UMAX compact LX248 je nabízen za 91 990 Kč bez DPH, UMAX compact LE107 za cenu 49 990 Kč bez PDH a UMAX lumen LE145 jen za 39 990 Kč bez DPH.

CHIP ČERVEN 2003

PLACENÁ INZERCE

InFocus[®] X1[™]

CHAMELEON

Dopoledne s ním zaujmete klienta při nápadité prezentaci, odpoledne pobavíte kolegy v práci fotografiemi z firemního tréninku a večer potěšíte celou rodinu projekcí pohádky s obrazem jako v kině. InFocus X1 se pokaždé přizpůsobí.

„Přestávku nepotřebujeme!“

Zaujměte své kolegy i zástupce klienta při dynamických a nápaditých prezentacích.

„Ještě jeden film!“

To budete slyšet často, až InFocus X1 s obrazovým procesorem Faroudja večer připojíte do své sestavy kina doma.

„Také si ho koupím!“

Nic jiného také vedoucímu nákupu nezbude, až zjistí, za kolik se tento projektor s životností lampy 3000 hodin dá pořídit.

AV MEDIA

komunikace obrazem

www.avmedia.cz

PROJEKČNÍ A PREZentační TECHNIKA

Praha	tel.: 261 260 218, praha@avmedia.cz
Brno	tel.: 547 357 080, brno@avmedia.cz
Ostrava	tel.: 596 624 505, ostrava@avmedia.cz
Č. Budějovice	tel.: 387 747 339, budejovice@avmedia.cz
Plzeň	tel.: 377 488 570, plzen@avmedia.cz
Pardubice	tel.: 466 510 825, pardubice@avmedia.cz

člen APPT.cz

Iiyama ProLite 17" LCD

I pro multimédia

Iiyama rozšiřuje svoji paletu LCD displejů o nový 17" monitor ProLite E430S. Přístroj v novém designu Iiyama je určen pro náročného uživatele a nabízí příjemně velkou pracovní a prezentační plochu. Displej má rozlišení 1280 × 1024 obrazových bodů, kontrastní poměr 350 : 1 a jas 250 cd/m². Je vhodný i pro multimediální oblast, protože doba odezvy je u něj pouhých 25 ms a je vybaven dvěma integrovanými reproduktory 1,5 W a konektorem pro připojení sluchátek. Doporučená prodejní cena je 20 495 Kč s DPH.

Ricoh Aficio CL3000/CL3000DN

S černobílou rychlostí

Tiskárnu, která umí tisknout stránky v barevném režimu téměř stejnou rychlostí jako v režimu černobílém, představila společnost Impromat. Jde o tiskárnu Aficio CL3000/CL3000DN, která tiskne 16 plnobarevných a 20 černobílých stran za minutu, z toho první strana se objeví již za 15 sekund. S veškerým nainstalovaným příslušenstvím má tato tiskárna maximální kapacitu 1690 listů a celkové náklady na provoz stroje jsou velmi nízké. Rozlišení tisku je 1200 × 1200 dpi. Díky síťovému připojení tiskárny, bezdrátovému spojení, připojení Bluetooth či rozhraní USB 2.0 se snadno zapojí do každého prostředí. Toto zařízení je k dispozici ve dvou verzích, a to základní model Aficio CL3000 a profesionální model Aficio CL3000DN s duplexní jednotkou a síťovou kartou.

IBM ThinkPad G40

Dostupný ThinkPad

Společnost IBM představila nový cenově dostupný notebook ThinkPad G40, jenž je určen pro uživatele, kteří potřebují plně vybavený počítač s příležitostným požadavkem na přesun. ThinkPad G40 je k dispozici s různými procesory, včetně procesoru Intel Pentium 4 na 3 GHz. S výdrží až tři a půl hodiny provozu na baterie přitom splňuje potřeby mobilních uživatelů. Kromě standardního integrovaného modemu a ethernetového rozhraní nabízí ThinkPad G40 u vybraných modelů bezdrátovou síť. Je nabízen se třemi různými displeji s úhlopříčkou 14 a 15 palců. Základna Easy Pivot pod zadní částí počítače umožňuje uživatelům hladce nastavit notebook do vhodného úhlu pro práci a sledování displeje. Cena modelu s procesorem Intel Celeron 2 GHz začíná na 52 460 Kč s DPH.

LEXMARK T630, T632 A T634

Rychlé laserovky

Novou řadu černobílých laserových tiskáren T63X představila firma Lexmark. Tiskárny T630, T632 a T634 dosahují výstupní rychlosti až 45 stránek za minutu, času do vytištění první stránky až osm a půl sekundy a funkčního cyklu až 225 000 stránek za měsíc. Nejvýkonnější model T634 má funkční cyklus 225 000 stránek za měsíc, má rychlejší (500MHz) procesor a větší standardní výstupní kapacitu (500 listů). K tiskárnám lze také připojit příslušenství, které rozšíří jejich funkce. Lexmark 3100 umožňuje jednostranné skenování černobílých nebo barevných dokumentů rychlostí až 15 stránek za minutu a model Lexmark 3200 nabízí jednorůchodové oboustranné skenování.

HP OFFICEJET 7110/7130/7140xi

Profi multifunkční

Společnost HP uvedla na český trh řadu vysokorychlostních multifunkčních zařízení HP Officejet 7100. Modely HP Officejet 7110, HP Officejet 7130 a HP Officejet 7140xi nabízejí rychlý tisk a kopírování ve fotografické kvalitě, skenování v reálných barvách a barevný fax. Jsou vhodné pro malé a střední firmy nebo pro domácnosti. Zařízení využívají technologii HP PhotoREt III a tisknou v rozlišení 4800 x 1200 dpi (při tisku na fotopapír) rychlostí až 22 černobílých či 18 barevných stránek za minutu. Skenování probíhá v rozlišení až 1200 x 4800 bodů. Modely HP Officejet 7130 a HP Officejet 7140xi jsou vybaveny sloty pro paměťové karty a automatickým podavačem na 50 listů. Pro rozsáhlé tisky nebo kopírování lze použít druhý zásobník na papír, který zvyšuje kapacitu zařízení na 400 listů. Cena se pohybuje od 17 490 Kč s DPH u modelu HP Officejet 7110 po 26 990 Kč s DPH u modelu HP Officejet 7140xi.

NEC VERSA M300

Vše v jednom

Nový notebook NEC Versa M300 je představitelem tzv. all-in-one notebooků. NEC Versa M300 využívá procesor Mobile Intel Pentium 4, který pracuje na frekvenci 2 GHz, a má integrovanou paměť L2 Cache o velikosti 512 KB. Operační paměť typu DDR RAM má kapacitu 256 MB a může být rozšířena až na 1024 MB. Grafická část je založena na čipu ATI IGP 340M, 15" TFT LCD panel nabízí maximální rozlišení 1024 x 768 bodů. Pevný disk notebooku má kapacitu 30 GB a optická mechanika je kombinovaná (CD-RW/DVD). Nový notebook NEC Versa M300 je vybaven širokou škálou portů a má integrovaný modem a 10/100 LAN

port pro připojení do lokální sítě. Jeho rozměry jsou 329 x 265 x 38 mm, hmotnost 2,77 kg. Součástí dodávky je operační systém Microsoft Windows XP Pro CZ, programové vybavení RecordNow DX pro zapisování na CR-RW. Doporučená koncová cena je 49 990 Kč bez DPH.

C H I P Č E R V E N 2 0 0 3

PLACENÁ INZERCE

DFI
www.dfi.com
www.dfi.cz

It's party time!

LAN PARTY KT400A

LAN PARTY KT400A

VIA KT400A / Socket A / ATX

- podpora AMD Athlon™ XP
- podpora DDR400/333/266
- AGP 8X, 6ch Audio
- Serial ATA, ATA133, Round Cable
- RAID 1.5 (současné využití RAID 0 a RAID 1 na dvou discích)
- USB2.0, IEEE1394
- S/PDIF in/out Interface, Round Corner PCB
- integrovaná DUAL 10 / 100 Mbit LAN
- integrovaný Power Switch & Reset

LAN PARTY NFII

LAN PARTY NFII

NVIDIA nForce2 SPP / Socket A / ATX

- podpora AMD Athlon™ XP
- podpora DDR400/333/266
- NVIDIA Dual DDR Memory Architecture
- AGP 8X, 6ch Audio
- Serial ATA, ATA133, Round Cable
- RAID 1.5 (současné využití RAID 0 a RAID 1 na dvou discích)
- USB2.0, IEEE1394
- S/PDIF in/out Interface, Round Corner PCB
- integrovaná DUAL 10 / 100 Mbit LAN
- integrovaný Power Switch & Reset

LAN PARTY PRO875

LAN PARTY PRO875

Intel® Canterwood / Socket 478 / ATX

- podpora Intel® Pentium® 4
- 800MHz system bus
- podpora Hyper-Threading Technology
- podpora Dual DDR400 Memory
- AGP 8X, 6ch Audio
- Serial ATA, ATA100, Round Cable
- RAID 1.5 (současné využití RAID 0 a RAID 1 na dvou discích)
- 8 USB2.0
- S/PDIF in/out Interface, Round Corner PCB
- integrovaná Intel® Gigabit CSA LAN

RIDEA
distribution

Distributor značek DFI, Videoseven, Belinea, Genius, Manhattan, Intellinet

VELKOOBCHOD VÝPOČETNÍ TECHNIKY
RIDEA distribution s.r.o., Březenecká 4808, 430 04 Chomutov
tel.: +420 474 699 000, fax: +420 474 622 761
gsm: +420 603 928 020, e-mail: prodej@ridea.cz

www.ridea.cz
http://shop.ridea.cz

All product names mentioned and all brand names are registered trademarks of their respective companies.

Ve zkratce

Firma Callida před časem uvedla na trh nový produkt **euroCALC**, který je založený na bázi SQL. Tato technologie nebyla dosud v oblasti softwaru pro stavebnictví použita; dovoluje nastavit systém velmi individuálně a plně využít veškeré informace, které soubor dat rozpočtáři i manažerovi stavební firmy poskytují (www.eurocalc.cz).

Akčiová společnost Aktis představila na bratislavském veletrhu **COFAX 2003** slovenskou verzi ekonomického systému **ABRA G3** a zahájila na Slovensku prodej tohoto ekonomického softwaru s možností volby platformy Windows/Linux.

Nová funkce **LCS Helios IQ** umožňuje vystavené platební příkazy odeslat přímo do banky. Stačí zvolit funkci „Přenos do banky → Export“, vybrat příslušný formát pro export a potvrdit provedení přenosu platebních příkazů pomocí aplikace „Přímý kanál“. Okamžitě po zadání bezpečnostního hesla jsou příkazy odeslány do banky. Je nutné mít nainstalovaný nový modul Banka v systému LCS Helios IQ a uzavřít smlouvu s KB o používání služby Přímý kanál + *mojebanka*.

SAS Insurance Intelligence Solutions, nové řešení určené pro pojišťovací společnosti, představila společnost **SAS Institute**. První část řešení, která je již dostupná, zabezpečuje segmentaci zákazníků, předpověď škod, křížový a dodatečný prodej, automatizaci marketingu a strategické řízení výkonnosti. Nový produkt navazuje na SAS Banking Intelligence Solutions a SAS Telecommunications Intelligence Solutions, odvětvová řešení pro bankovníctví a telekomunikace, která firma SAS představila loni v červnu.

Společnost **InterSystems** uvolní během tohoto roku svoji výkonnou databázovou platformu **Caché** také pro operační systém **Mac OS X**.

Svoji strategii řízení životního cyklu aplikací (ALM – Application Lifecycle Management) pro platformu **Microsoft .NET** oznámila firma **Borland**. Zavázala se poskytovat zákazníkům snadno použitelnou technologii pro platformu .NET. Součástí strategie jsou produkty CaliberRM, StarTeam, Optimizeit Profiler for the Microsoft .NET Framework a InterBase. Strategie ALM pro platformu Microsoft .NET bude také obsahovat nový produkt Borland C#Builder.

V polovině dubna uvolnila společnost **REKONIX** novou verzi produktu **STADRIN for Linux 1.2.0**.

Kompletní přehled všech údajů o zákaznících, včetně starších záznamů, poskytuje nový balíček řešení **IXOS-DataArchiving for Siebel**. Ukládá starší údaje ze Siebelu na archivní server **IXOS-eCONserver** bez narušení jejich dostupnosti v systému.

Na pomoc zákazníkům snažícím se patřičně reagovat na zpřísněné legislativní požadavky kladené na držení a uchování elektronických záznamů připravila společnost **EMC** produkt **EMC Centera Compliance Edition**, specializovaný systém ukládání dat s obsahově orientovaným adresováním (content addressed system – CAS). Jeho architektura dovoluje řešit náročné úkoly spojené se správou a uchováním údajů s pevným, tj. neměnným obsahem.

Firma **Symbian** oznámila zpřístupnění vývojového nástroje **Open Programming Language (OPL)** pro **Symbian OS 6.0 a 6.1** pod licencí LGPL, což umožní prakticky komukoliv vyvíjet software pro tuto platformu. Rovněž byla oznámena nová verze **Symbian OS 7.0s**, jež zlepšuje podporu jazyků (hebřeština, arabské jazyky), zvyšuje verzi Java MIDP na 2.0 a usnadňuje práci s multimédií.

Společnost **IBM** oznámila významné zdokonalení portfolia softwaru **WebSphere Business Integration**, který poskytuje firmám širokou sadu funkcí pro integraci, správu a sledování obchodních procesů napříč podnikem a s obchodními partnery.

Hlavní je bezpečnost

V úterý 29. dubna 2003 představila společnost **Microsoft** v pražském hotelu **Hilton** nový operační systém **Windows Server 2003**, **Visual Studio .NET 2003** a **SQL Server 2000 Enterprise Edition (64bit)**. Tuzemskému uvedení předcházelo ve středu 24. dubna celosvětové představení systému **Windows Server 2003**.

Windows Server 2003 představuje integrovanou serverovou platformu, která by měla zákazníkům pomoci zlepšit efektivitu využití výpočetní techniky, zvýšit produktivitu a rychleji vytvářet lepší a výkonnější aplikace. Umožňuje propojit aplikace, sítě i webové služby využívající nové technologie .NET od pracovních skupin po datová centra. V současné době Windows Server 2003 celosvětově zavádí více než 50 velkých společností, v České republice patří k zákazníkům, kteří již tento systém používají, například Pozemkový fond ČR, Český Telecom či oblíbená česká on-line encyklopedie COTO.JE. Windows Server 2003 je prvním serverovým systémem Windows podporujícím počítače na 64bitové platformě Intel Itanium. Systémy řady Windows Server 2003 zahrnují Datacenter Edition, Enterprise Edition, Standard Edition, Web Edition a Windows Small Business Server 2003 (k dispozici bude ve třetím čtvrtletí 2003).

Alias | Wavefront Maya 5

Řada filmů vytvářených pomocí špičkového modelovacího a animačního systému **Maya** byla oceněna **Oscary** nebo byla na tuto cenu nominována a letos získala firma **Alias|Wavefront** i tzv. technického **Oscara**. Díky volné verzi **PLE** je však tento systém dobře známý i mezi běžnými uživateli (zejména mezi tvůrci vlastních variant počítačových her, zvaných mods).

Nejnovější verze systému (s číslem 5, v pořadí však osmá), uvedená na veletrhu **NAB** v Las Vegas, má řadu zdokonalení vycházejících ze zkušeností firmy i přání jejich zákazníků. Důležitou novinkou je možnost volby ze čtyř standardně dodávaných rendererů: kromě osvědčeného vlastního softwarového rendereru a známého produktu **mental ray** je to vektorový renderer, umožňující výstup do řady populárních formátů (**SWF**, **EPS**, **AI**, **SVG**) a usnadňující integraci produktu se světem měřiček 2D grafiky, a dále hardwarový renderer, umožňující velmi rychlý fotorealistický rendering. Všechny renderery jsou dostupné standardním postupem práce pod jednotným uživatelským rozhraním. Nové funkce jsou ve všech modulech systému; jedná se například o nový postup redukce počtu polygonů v modelování, nové funkce v animaci (zejména charakterů), v **Paint Effects** (modelování štetecem, nově i možnost převodu vytvořených efektů do polygonů), ve **Fluid Effects** (modelování tekutin) a v dalších modulech. Rozšířeny byly i možnosti exportu a importu různých formátů a podstatně byl zvýšen výkon systému, zejména při práci pod **Windows**. **Maya 5** se dodává od května 2003.

-abe

Nová verze Genesys Voice Portal

Společnost **Genesys Telecommunications Laboratories**, samostatná dcera **Alcatelu**, představila novou verzi aplikace **Genesys Voice Portal (GVP)** – platformy, která umožňuje provozovat vylepšené samoobslužné služby ovládané hlasem.

GVP obsahuje podporu mezinárodních telefonních rozhraní, rozšiřuje podporu jazyků a nabízí integraci softwaru na rozeznávání řeči (**ASR**, **TTS**). Za použití technologie **VoiceXML** představuje společně s **OpenSpeech Recognizerem** otevřené a flexibilní **VoiceXML** řešení pro kontaktní centra s přímým přístupem k asistovaným službám, které zajišťují operátoři daného zákaznického centra.

NOVELL NETWARE 6.5

Špičková platforma pro síťové služby

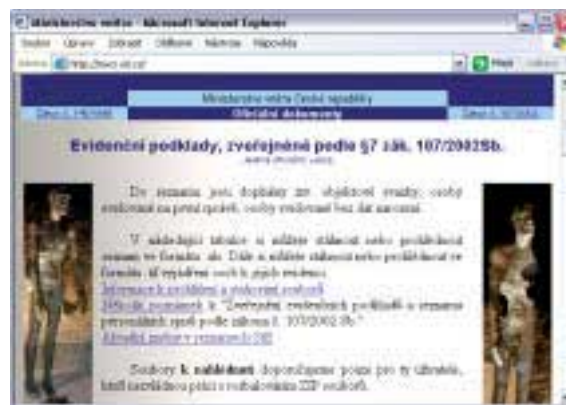
Rodinu oblíbených produktů **Novell Nenterprise** rozšíří od léta **Novell NetWare 6.5**, který poskytuje síťové služby.

Chrání síť a hodnotná data a nabízí prostředky pro zvýšení produktivity. Zahrnuje také open source technologie i technologie pro tvorbu a provoz webových služeb a podporuje integraci a nasazení důležitých podnikových aplikací. Umožňuje konsolidaci serverů a systémů do jedné centralizované dostupné sítě typu **SAN**, umožňuje vytvořit více klastrů s možností převzetí zátěže mezi jednotlivými servery v případě jejich kompletního selhání. K synchronizaci uživatelských účtů a sladění funkce různých adresářů v heterogenním prostředí slouží **Novell DirXML Starter Pack**.

Seznamy agentů StB přetížily tuzemský web

V březnu byly v tištěné formě vydány seznamy spolupracovníků StB, obsahující 75 tisíc jmen. Jedna publikace zahrnovala 12 dílů o celkové počtu 5000 stran a hmotnosti osm kilogramů. Ani tři tisíce výtisků (státní pokladnu to vyšlo na necelých 5 milionů korun) nestačilo uspokojit poptávku a na řadu přišel internet. Nejdříve se pochopitelně seznamy objevily na webu **Ministerstva vnitra ČR** (www.mvcr.cz). Zatímco při běžném provozu navštíví tyto stránky maximálně několik set tisíc návštěvníků denně, dva miliony návštěvníků v prvních dnech po uveřejnění seznamů způsobily kolaps ministerského webu.

Náhradní řešení se našlo umístěním inkriminovaného souboru (zazipovaný excelový soubor o velikosti necelých 12 MB) na stránky **Internet OnLine** (mvcr.iol.cz). Postupně se seznamy agentů začaly objevovat na dalších webech, příkladem budiž studnice programů **Slunečnice** (www.slunecnice.cz/product/STBSNB). Jenže ne každý měl možnost soubor otevřít v Excelu a radost ze stahování objemného balíku dat neměli především internetová uživatelská připojující se pomocí telefonní linky. Bylo tedy jen otázkou času, kdy se objeví webové formuláře umožňující rychlé vyhledávání v seznamu agentů podle příjmení nebo krycího jména. Jako první zareagoval nejnavštěvovanější tuzemský vyhledávač **Seznam** (www.seznam.cz), později se přidal vyhledávač **Tiscali** (hledani.tiscali.cz), umožňující prohledávat nejen seznamy StB, ale i vojenské kontrarozvědky.

Quick nabízí reality

Aktuální nabídku téměř 300 reálnitních kanceláří nabízí od 1. května 2003 internetový portál **QUICK.CZ**. Návštěvníci mohou na adrese <http://reality.quick.cz> vyhledávat nemovitosti podle lokality, druhu objektu, typu nabídky a ceny. Zaměření projektu na reality je „obecné“, neboť chybí možnosti vyhledávání podle podrobných parametrů. Takže pokud hledáte například byt 3 + 1 v Brně, podívejte se raději na jiný server. Chybí zde i možnost třídění vyhledaných nemovitostí. Naopak potěší odkazy na interaktivní výpočty vybraných finančních ústavů, které vám napoví, zda není vybraná nemovitost nad vaše finanční možnosti.

Kde hledat Windows Longhorn

Lavinu dotazů odstartoval článek o Windows Longhorn, uveřejněný v minulém čísle. Nejčastěji byl dotaz, kde lze na nové Windows narazit. Chcete-li tedy být beta testery, doporučujeme vám stránky <http://windowsbeta.microsoft.com>, případně diskusi na <http://www.newwin.net/comments.php?id=9938&category=main&highlight=longhorn>. Jinak pro stahování jsou asi nevhodnější IRC kanály #betas, #betas-servers a #betas-xdcc v síti irc.xbetas.com.

Něknihy jsou všechny zdarma

Vzpomínáte si, jak byl před několika lety papírovým knihám prorokován brzký konec? Jako jejich likvidátor byla opěvována kniha v elektronické podobě. Ozvěnou splasknutí této bubliny je zásadní změna v provozování webu **Něknihy** (www.neknihy.cz), který dostali příznivci četby elektronických textů k Vánocům již v roce 1999. Pomocí tohoto kanálu měly být distribuovány levné knihy nezabírající prostor v knihovně a šetřící lesy. A stalo se. Server Něknihy navíc posbíral řadu ocenění (například 1. místo v soutěži webů Zlatá zmiňe ve veřejném hlasování za září 2000 a posléze i ocenění „Absolutní vítěz za rok 2001“).

Do dnešních dnů bylo skutečně více než 3500 prodejů knih s nulovou cenou a neznámou kolik „prodejů“ knih s nulovou cenou. Prodej a získávání nových knih však byly v posledním roce utlumeny, proto byly řádově nižší i prodeje. Tvrdá realita tedy přivedla provozovatele k názoru, že v době obecné stagnace knižního trhu není ani na českém internetu prostředí pro provozování takové komerční služby, která by měla šanci se sama uživit. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto od dubna přeměnit filozofii celého webu a soustředit se na služby zdarma, které nekladou takové nároky na každodenní agendu, sledování plateb na bankovních účtech a další režii související s komerčním prodejem.

Nový web o technologii ADSL

Čtenářsky nejdělejšími tématem se v poslední době v mnoha internetových magazínech stalo zavedení technologie širokopásmového připojení k internetu ADSL (jedna z alternativ techno-

logie DSL). Podle odhadů společnosti ASPA bude během nejbližších tří let hledat optimální nabídku DSL připojení v ČR minimálně 200 000 vážných zájemců a nalézt vhodné informace o této technologii by jim měl pomoci nový web **DSL** (www.dsl.cz). Technologii ADSL dnes již nabízí více než desítky poskytovatelů a výše zmíněný web umožňuje na jednom místě porovnání jejich nabídek v technických i cenových parametrech. Zároveň si zde lze ověřit dostupnost připojení DSL pro vlastní telefonní linku pomocí jednoduchého nástroje a velmi populární je i testování rychlosti aktuálního internetového připojení s využitím grafického znázornění dosažené rychlosti pomocí speedmetru.

Web DSL.cz nijak nezastírá, že důvodem jeho vzniku je zprostředkování nabídek ADSL. Proto nabízí ve spolupráci s vybranými poskytovateli speciální nabídky pro uživatele, kteří si objednají DSL přímo ze serveru DSL.cz. Zájemce o DSL tak může kromě připojení získat navíc například bezdrátovou optickou myš nebo zvýhodněnou cenu DSL pro určité období. Zajímavá je možnost výměny zkušeností uživatelů DSL v diskusním fóru. Uživatelé se tak dozví například o skutečné době trvání instalace v jednotlivých lokalitách a u jednotlivých poskytovatelů. Nejčastější dotazy uživatelů jsou přehledně shrnuty ve stále rozšiřované FAQ sekci.

Novinky freemailu portálu Centrum

Freemail portálu Centrum patří nejen mezi nejspolehlivější tuzemské freemaily, ale čas od času překvapí své uživatele i zajímavými novinkami. Mezi zatím poslední patří nový adresář e-mailových kontaktů, bezpečnostní agent a spamfiltr. Podívejme se tedy nejprve na první uvedenou novinku. Adresář je nyní společný pro následující služby Centra:

Centrum.cz E-mail, Centrum.cz Pohlednice a Centrum.cz SMS. Pokud máte kontakty uloženy v adresáři aplikace MS Outlook, lze je ve formátu vCard (přípona .vcf) importovat do freemailového adresáře. Exportovat kontakty lze i z webového adresáře do Outlooku.

Adresář umožňující uložit až 300 kontaktů navíc zobrazuje on-line status lidí (pro ICQ, Centrum.cz a Xchat), a tak je již na první pohled vidět, kdo z adresáře je právě přihlášen na Centru, a u koho je tudíž naděje, že si odeslanou zprávu rychle vyzvedne (při pomalejším typu připojení k internetu můžete zvolit v nastavení zobrazování menšího počtu kontaktů na stránce a zrušit zobrazování on-line statusů).

Všichni uživatelé si nově mohou aktivovat bezpečnostního agenta, mezi jehož úkoly patří rozpoznávání e-mailů ve formátu HTML, které pro jistotu zobrazí nejprve v textovém formátu tak, aby nedošlo k načtení nežádoucích scriptů nebo objektů. Bezpečnostní agent také informuje o poslední návštěvě schránky, díky čemuž máte přehled o tom, jestli nedošlo k narušení vašeho soukromí nežádoucí osobou. Agent vás také čas od času vyzve ke změně přístupového hesla. Poslední významnou novinkou je spamfiltr, umožňující vytvořit tzv. blacklist neboli přehled e-mailových adres nebo celých domén, z nichž si nepřejete dostávat poštu. E-maily z těchto adres jsou poté automaticky mazány, čímž nedojde k přeplnění kapacity schránky nežádoucí poštu. Přidat novou adresu do blacklistu je možné pomocí tlačítka *Blokovat* u došlého nevyžádaného e-mailu.

Nové obchody na Vltavě

Společnost Internet Mall pokračuje ve svém pravidelném zveřejňování čtvrtletních ekonomických výsledků. Za první čtvrtletí letošního roku dosáhly její internetové obchody Bílé zboží, AudioExpert, VideoExpert, FotoExpert, MP3Store a Mobilka tržeb ve výši 49,98 mil. Kč. V této sumě nejsou započítány tržby partnerských obchodů Kosmas a MultiMarket, které ovšem též patří do nákupní galerie Internet Mall.

I když by mohl být meziroční nárůst tržeb o zhruba 350 % důvodem k oslavě, čerstvou radost možná kalí otevření nových obchodů **AudioHall** (www.audiohall.cz) a **VideoHall** (www.videohall.cz), které se počátkem dubna staly součástí známého obchodního domu Vltava.

Seznam.cz za hranicemi internetu

Společnost Seznam.cz vyškolila první skupinu marketingových poradců, jejichž úkolem bude osobní kontakt s klienty využívajícími placených reklamních a komunikačních služeb (bannerové reklamní kampaně, sponzorství sekcí, klíčová slova, placené odkazy apod.) portálu Seznam. Tito externí poradci by tak měli přímo v terénu být k ruce především menším firmám a živnostníkům mimo velká města, kteří často nemají potřebné znalosti marketingu. Obchodní síť v současné době čítá několik desítek marketingových poradců a do konce příštího roku by se jejich počet měl zvýšit přibližně na pět set.

Vybudování vlastní obchodní sítě ale není prvním výletem Seznamu mimo virtuální realitu. Od poloviny března totiž můžete v trafikách po Praze a v regionu středních Čech narazit na tištěný inzertní měsíčník Sreality v ceně 49 Kč. Není to podle našeho názoru špatný nápad, neboť o obsah je díky zavedení realitnímu webu **Sreality** (www.sreality.cz) postaráno a kromě toho se počítá i s placenou inzercí ve vydávaném časopise. Tiskový mluvčí Seznamu Tomáš Fiala nám sice nebyl schopen sdělit počet prodaných kusů prvního čísla, ale do budoucna (prý nejdříve v září) sdělování prodaného nákladu přislíbil.

inzerce

Chip: antivirový koutek

Na přelomu dubna a května se v Londýně konala výstava Infosecurity. Jedná se o specializovanou akci, která se zaměřuje na problematiku počítačové bezpečnosti. Takových výstav probíhá pod hlavičkou Infosecurity po celém světě celá řada, ta londýnská je ale určitě ze všech nejdůležitější. Setkávají se na ní producenti bezpečnostních produktů z celého světa s uživateli, kteří mají o tuto problematiku opravdový zájem; tím se liší od obecných výstav typu Inxev či CeBIT. Dalším rozdílem je to, že vstup je pro návštěvníky zdarma, jedinou nutnou podmínkou je registrace s uvedením osobních údajů. Tyto údaje pak mohou sloužit vystavovatelům pro následnou komunikaci s potenciálními zákazníky.

Výstava se konala v hale Olympia, která se nachází ve čtvrti Kensington v západní části Londýna, asi míli od Kensingtonských zahrad a Hyde Parku. Hala samotná pochází z roku 1886 a má velmi zajímavou architekturu – pokrývá plochu o rozloze tři a půl akru a její klenutý strop je vysoký přes 30 metrů. Má i docela zajímavou historii: v roce 1888 v ní byla postavena replika zámku Blarney, v roce 1891 se tam konala „benátská“ výstava s kanálem a stem gondol, v roce 1902 v ní vystupoval Buffalo Bill se svojí Wild West Show. Je zřejmé, že počítačová výstava je proti těmto perlám docela nudná!

Výstavy se zúčastnilo přes 200 vystavovatelů z padesáti pěti zemí, za první dva dny se přišlo podívat skoro osm a půl tisíce lidí. Je zajímavé, že skoro 80 % z nich se zaregistrovalo předem prostřednictvím internetu. Součástí výstav byly i specializované přednášky o bezpečnosti, na kterých vystoupila řada odborníků. Českou republiku zastupovala firma AEC se svými šifrovacími produkty a firma ALWIL Software, která zde kromě programu avast! předvedla ve světové premiéře svůj nový produkt – avast! BART CD. Z oblasti boje proti počítačovým virům se zúčastnila většina známých antivirových firem, dále byly samozřejmě zastoupeny i další klíčové okruhy počítačové bezpečnosti: šifrování, firewally, zabezpečení internetu i lokálních sítí, VPN, PKI a podobně. Řada firem nabízela komplexní ochranu pošty či řešení na klíč. To, že tato problematika je opravdu důležitá, prokázal i incident, ke kterému během prvního dne došlo. Neznámým hackerům se podařilo proniknout do sítě firmy, která poskytovala internetový přístup vystavovatelům, a propašovat tam trojského koně, který na tři hodiny spojení se světem vyřadil.

Většina vystavovatelů si průběh akce pochvalovala. I když význam výstav v IT branži pomalu klesá, ukazuje se, že takto speciálně zaměřené výstavy stále mají svůj smysl a že přímý kontakt se zákazníky může internet nahradit jen stěží.

VIRUS GANDA

Již minule jsem se v souvislosti s válkou v Iráku zmínil o viru Ganda. Je zajímavé, že se mu v našich končinách daří mnohem více než v některých jiných zemích a že patří k nejrozšířenějším virům dneška. Virus se šíří elektronickou poštou, připojený soubor má libovolný dvouznačkový název a příponu .SCR a je dlouhý 45 056 slabik. Předmět zprávy může být buď anglický, nebo švédský a může využívat zájem o konflikt v Iráku, například: *Spy pics, GO USA !!!! G.W Bush animation, Is USA a UFO?, Is USA always number one?*, nebo obsahovat žádost o posouzení škodlivosti připojeného screensaveru: *Nazi propaganda?, Disgusting propaganda*. Další zprávy mohou mít méně nápadný předmět – pro milovníky koček *Catlover*, pro milovníky alternativních operačních systémů *LINUX*. S tím vždy souvisí i příslušný text zprávy, který detailněji popisuje příslušný screensaver. Po spuštění se virus zkopíruje do tří souborů v adresáři Windows, přičemž jeden z nich se spouští při každém startu systému. Používá obvyklé triky dnešních virů – využívá starou bezpečnostní díru pro spuštění sebe samého už při náhledu zprávy v programu Outlook, vypíná některé antivirové programy, hledá další možné oběti v souborech na disku (hlavně EML, HTM a DBX) a falšuje adresu odesílatele tak, že zpráva na první pohled vypadá, že pochází od někoho jiného než od skutečné oběti viru. Bohužel všechny tyto metody jsou velmi účinné, a tak se virus ve své šíři. Proto připomínám dvě nejdůležitější pravidla dneška: za žádnou cenu nespouštěj nevyžádané programy, které přijdou elektronickou poštou, a pravidelně aktualizovat jak antivirový program, tak pomocí záplat a oprav operační systém. Jen tak budete moci klidně spát!

Pavel Baudiš,
ALWIL Software

Pavel Baudiš, ALWIL Software

Účtování Canonu

V předvečer výstavy Interkamera 2003 oznámila společnost Canon své prodejní výsledky za rok 2002.

Podle informací vedení společnosti dosáhl Canon za loňský rok obrátu ve výši 1,6 miliardy Kč, což je v meziročním srovnání nárůst o 6,3 %. Jednotlivé produktové segmenty Canonu dopadly takto: V oblasti fotoaparátů zaujímá Canon pozici jedničky v segmentu jednookých zrcadlovek s výměnnou optikou (s podílem na trhu 50 %) a dvojky v segmentu kompaktních a digitálních fotoaparátů (s podílem na trhu 20 a 21 %). V oblasti kancelářských zařízení si stále udržuje pozici jedničky v produktové skupině faxů s podílem na trhu 33 %, trojky ve skupině skenerů s tržním podílem 18 % a dvojky až trojky ve skupině inkoustových tiskáren (tržní podíl 14 %). Co se týče trendů pro letošní rok, mnohé by mohl naznačit počet prodaných digitálních fotoaparátů v prvním kvartálu letošního roku, který necelými 6000 kusy znamená nárůst 220 % ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. V segmentu videokamer Canon prodal ve stejném období 1700 kusů, což v meziročním srovnání reprezentuje nárůst o 120 %; poměr analogových a digitálních kamer je v tomto objemu 1 : 7. Zdá se, že i přes dnešní velmi lákavé ceny analogových kamer platí i pro Canon, že „budoucnost je digitální“.

–yz

Dobíjejte a platíte z bankomatů

Zákazníci Eurotelu mají další možnost, jak dobít své předplacené karty Go anebo platit faktury přímo z bankomatu! Společnost Muzo, známá především z oblasti autorizací transakcí prováděných platebními kartami, vyvinula aplikaci pro možnost dobíjení Go karty a platby faktury Eurotelu přímo z bankomatu.

Obě transakce se provádějí prostřednictvím menu příslušného bankomatu; vzhledem ke skutečnosti, že služba je prezentována jako každá jiná platba kartou, nejsou uživatelům účtovány žádné další manipulační poplatky. Celá aplikace byla naprogramována s využitím komunikačního kanálu USSD, jediným požadavkem na její využití je tedy kromě vlastnictví karty příslušné banky (v současnosti pouze Komerční banka) také podpora této technologie používaným mobilním telefonem. Není nutné doplnit na telefon další aplikaci nebo vyměnit SIM kartu. Jádro aplikace vzniklo pomocí JBuilder Enterprise a běží na aplikačním serveru Borland Enterprise Server 5.2. Pro připojení na externí systémy, mezi které patří autorizace plateb, systémy operátora GSM, proces pro dobíjení a registraci, jsou vytvořeny aplikace v jazyce Java.

Aplikace je instalována na dvou serverech IBM s operačním systémem RedHat 7.3. Majitelé platebních karet jiných bank nemusí zoufat. Zástupci firmy Muzo vedou další jednání, která mohou vést k dalšímu rozšíření služby.

–yz

Nové programy pro domácnost

Od prvního května zavedl Český Telecom čtyři nové programy – Telefon 120 (s měsíčním paušálem 351,75 Kč s DPH), Telefon 240 (472,50 Kč), Telefon 120 Plus (456,75 Kč) a Telefon 240 Plus (577,50 Kč) – , které rozšíří dosavadní „domácí“ nabídku Telecomu.

Kromě volných minut (jejichž počet je obsažen v názvech), převádění neprovolaných minut do následujícího měsíce, až o 40 % nižšího hovorného, bezplatného využívání služeb Přesměrování, Memobox Basic Plus, Čekající hovor a Malá konference nabízí slevu 10 % na pět vybraných čísel (služba PřáTelé). První změna cenového programu, o kterou požádá zákazník do 31. srpna 2003, bude zdarma (cenový program je nutné změnit nejpozději deset dní před začátkem příslušného účtovacího období). Nové programy lze objednat telefonicky (na bezplatné lince 800 123 456), na www.telecom.cz nebo osobně ve značkových prodejnách Telepoint a Telepoint Partner nebo u autorizovaných prodejců.

inzerce

Ve zkratce

Kompletní portfolio technologií, produktů a služeb pro podporu platformy **Microsoft Windows Server 2003** představila společnost **HP**. Její středisko **Windows Server Test Centre** ve Francii je první v oblasti EMEA, které testuje aplikace pro Windows Server 2003 a migrační služby. Společnost HP je jediným globálním integrátorem s označením „Prime“ technologie Microsoftu (realizovala nebo je smluvně vázána k realizaci více než deseti milionů instalací Windows). Společně s Microsoftem a Intellem realizovala firma HP rovněž zkušební program SQL Server na Windows Server 2003.

Společnost **SYCONIX**, výhradní distributor **Dokument Management Systemu TreeINFO**, uzavřela smlouvu na dodávku a implementaci DMS pro správu technické a geodetické dokumentace a správu zákaznických dokumentů pro call centrum firmy **TES Media**.

Společnost **DIGI TRADE** dokončila v roce 2002 implementaci několika velkých projektů v oblasti CRM, groupware či správy dokumentů a informací. Za projekt správy dokumentů v Pražské energetice získala firma v roce 2002 prestižní ocenění **Microsoft Industry Awards**. Obrat společnosti za rok 2002 dosáhl hodnoty 262 milionů korun; zvýšil se podíl vlastních služeb v poměru k celkovému obratu.

Vyznavači extrémní jízdy na kole se mohli zúčastnit letošní první soutěže **Siemens mobile X-Lake Jump**. Soutěž připravila divize IC Mobile společnosti Siemens a konala se druhý květnový den na jezeře Riva v Itálii. Všichni soutěžící se stali prvními majiteli nového mobilního telefonu **Siemens M55**.

Smlouvu o komplexním propojení veletržních ploch brněnského výstaviště podepsala společnost **Veletrhy Brno**, dříve BVV, s telekomunikačním operátorem **GTS**. Celá otevřená plocha areálu bude pokryta bezdrátovou technologií Wi-Fi v pásmu 2,4 GHz; jednotlivé výstavní pavilony budou propojeny optickými vlákny.

Firma **ProCA** se stala výhradním distributorem zvukových karet a MIDI kláves společností **TERRATEC Electronic GmbH** pro Českou republiku. Tyto produkty jsou oblíbeny díky vysoké kvalitě a zajímavé ceně a na trh se dodávají v retailovém balení s příbaleným softwarem a příslušenstvím.

Podporu **Microsoft Sharepoint Team Services** nabízí jako první v České republice firma **Ignum** (www.ignum.cz). Nová technologie umožňuje sdílet dokumenty a informace v rámci týmu a zároveň je vhodným nástrojem pro vytvoření firemního portálu. K přístupu ke službám Sharepoint Team Services stačí internetový prohlížeč; společnost Ignum zajišťuje chod serverů, jejich připojení k internetu a provoz technologie Sharepoint Team Services.

České zastoupení společnosti **Sybase** kapitálově vstoupilo do firmy **Sybase EDV-Systeme GmbH**, která je zastoupením společnosti Sybase Inc. pro Rakousko. Sybase ČR se tak stala největším společníkem ve firmě Sybase EDV-Systeme.

Po více než dvouletém vyjednávání se stal **Oskar** majitelem domény www.oskar.cz. Ta byla převedena z původního majitele – společnosti Oskar, spol. s r. o. – na Český Mobil, a. s. Cena nebyla zveřejněna.

Ve dnech 24. a 25. května 2003 pořádá **České sdružení uživatelů OS Linux** v budově Fakulty informatiky Masarykovy univerzity v Brně (Botanická 68a) seminář **LinuxStart 2003**, spojený s Installfestem a s valným shromážděním členů CZLUG. Seminář je zaměřen zejména na méně pokročilé uživatele Linuxu, ale některé přednášky a zejména setkání s ostatními uživateli ocení jistě i „linuxoví zasloužilci“. Podrobněji na <http://www.linux.cz/seminare/brno2003/>.

Tržby za prodej telekomunikačních služeb společnosti **Aliatel** činily v průběhu prvního kvartálu roku 2003 více než 594 milionů Kč, což je o 45 % více než za stejné období loňského roku. Významnou měrou se na tržbách projevil narůstající zájem o telefonní a internetové služby. Aliatel, který v roce 2002 úspěšně vstoupil s emisí svých dluhopisů na Burzu cenných papírů Praha, dnes disponuje sítí s potřebným pokrytím a je vybaven systémy nezbytnými pro zabezpečení služeb a jejich dalšího rozvoje. Stejně jako v předchozích letech hospodář v plánované ztrátě.

Za první čtvrtletí letošního roku byl obrat společnosti **Et netera** 6,5 milionu korun, což ve srovnání se stejným obdobím roku 2002 znamená zvýšení o 35 %.

Olomoucká společnost **ESPACE Morava** se stala zástupcem německé firmy **TerraMapServer** na českém trhu. Spolupráce obou firem spočívá především v rozšiřování služeb v oblasti poskytování geodat v České republice.

Reprezentuje teplické gymnázium

Jak jsme již informovali (viz Chip 4/05, strana 22), společnost HP zahájila nový celosvětový program s názvem Digitální kulturní výměna HP.

V rámci tohoto programu bylo vybráno dvanáct škol z Argentiny, Austrálie, České republiky, Indie, Kanady, Libanonu, Senegalu a USA, aby se vzájemně seznámily se zeměmi, zvyky a kulturami prostřednictvím fotografií. Každá třída měla za úkol vytvořit soubor fotografií – k tomu jim společnost HP darovala stolní počítač, pět digitálních fotoaparátů, jeden fotografický dok, tiskárnu, skener a fotopapíry a inkousty značky HP (balíček doplnilo ještě 120 sad tužkových baterií).

Při výběru škol pro tento program spolupracovala společnost HP s neziskovou organizací **iEARN**, zastřešující více než čtyři tisícovky škol z téměř stovky zemí. Evropu, potažmo Českou republiku, reprezentovalo **Gymnázium Teplice**. Studenti měli za úkol vizuálně – pomocí digitálních fotografií, naskenovaných nebo vlastních obrázků s krátkými popisky – odpovědět na různé otázky. Nejlepší fotografie jsou od 5. května 2003 vystaveny na výstavě v Americkém přírodopisném muzeu v New Yorku v rámci jednoho z největších setkání mládeže na světě **YouthCAN**, kterého se rovněž zúčastnili i zástupci z jednotlivých škol. Na svém webu společnost HP rovněž vytvořila webové stránky ve všech jazycích.

Studenti teplického gymnázia předvádějí výsledky své práce.

Partnerský program Eurotelu

Pomocí zvýšit produktivitu českých firem prostřednictvím mobilních aplikací by měl nový partnerský program společnosti Eurotel.

V jeho rámci Eurotel nabízí technickou podporu systémovým administrátorům a softwarovým společnostem, které vyvíjejí firemní aplikace založené na mobilní komunikaci (např. programy pro obchodní zástupce, pro servisní techniky, dálkový odečet plynu, elektřiny a vody apod.). Uživatelé těchto aplikací získají jistotu, že jejich IT dodavatelé jsou certifikováni společností Eurotel.

Podle Zuzany Řezníčkové, výkonné ředitelky prodeje Eurotelu, se jedná o další krok k rozvoji datových služeb. Firemní zákazníci Eurotelu často využívají datové služby GSM, ale náročnějšími aplikacím bránily rozdílné IT systémy jednotlivých firem. Partnerský program Eurotelu oslovuje více než 200 větších i malých firem, které s ním mohou získat přístup k technickým informacím, služby a přístroje na testování i marketingovou a prodejní podporu pro vývoj svých aplikací. Partneři Eurotelu budou zajišťovat kompletní služby od vývoje přes instalaci až po poprodejní podporu (údržbu).

inzerce

Česká tisková kancelář nabízí ve spolupráci s firmou **Getronics** konektor umožňující poskytovat aktuální zpravodajství ČTK v prostředí portálového serveru z rodiny **Sun ONE** od Sun Microsystems.

Úpravu stávajících a vytvoření nových tarifů pro využívání datových přenosů prostřednictvím technologie GPRS provedl **T-Mobile**. Pro firemní zákazníky je určena nová služba **Mobile Office Optimizer**, umožňující použití Office aplikací na cestách a zajišťující efektivní přístup do firemní sítě nebo k internetu.

Na 107 milionů Kč zvýšila svoje příjmy v roce 2002 podle auditovaných výsledků společnost **EFCON**, což je více než 70% nárůst oproti roku 2001. Přes 85% příjmů plynulo z poskytování profesionálních poradenských a konzultačních služeb při nasazování informačních systémů. K nejvýznamnějším klientům patří například Česká spořitelna, Lěčiva, Stock či Stavoartikel.

Sdružení **CZ.NIC, z. s. p. o.**, které zajišťuje registraci internetových doménových jmen druhé úrovně pod doménou .cz, schválilo na své valné hromadě nové zásady obchodních podmínek pro registry. Přijalo také dva nové členy – **UVDT a Kraxnet**.

Globe Internet otevřel v areálu bývalých papíren na Vinohradské třídě v Praze **server-housingové centrum** (cena za připojení vlastního serveru na páteřní internetovou síť je méně než tisíc korun měsíčně).

Vyhodnocení soutěže **Jarní den v Evropě**, kterou vyhlásila akciová firma **SpiNet** pod záštitou ministerstva školství, proběhlo koncem dubna v reprezentativních prostorách firmy SpiNet. Do úzkého finále bylo vybráno sedm prací, které se svým obsahem nejvíce přiblížily tématu Jarní den v Evropě, jenž je celoevropskou akcí pod záštitou European Schoolnet.

Již devátý ročník akce **European Investment Forum (EIF)** se konal v pražském hotelu Hilton. Koordinátorem projektu pro země střední a východní Evropy a spoluorganizátorem pražského EIF byla společnost **First Tuesday CZ**. Během akce se představilo na čtyřicet vybraných firem z celé Evropy; z České republiky byly vybrány např. společnosti Moravia IT, Tiny Software, Globe Internet, Zoom International, Logos, ICZ, LANGmaster International, Symbalze Praha, T-Soft, Sodat Software, ComGate a Kvasos.

Ve středu 21. května 2003 proběhla v brněnském hotelu Atlantis šestá odborná konference **KARAT Open**. Za příspěvní business partnerů IBM a SYBASE bylo představeno nejnovější řešení komplexního informačního systému KARAT, především řešení pro výrobu, CRM a manažerský informační systém.

Společnost **eTel Česká republika**, pobočka irské eTel Group, již podruhé zvítězila ve výběrovém řízení na telekomunikačního operátora **TATRA, a. s.**

Firma **ProCA** rozšířila svou nabídku o grafické karty **XpertVision** tchajwanského výrobce **Palit**.

Contactel připravil pro své zákazníky věrnostní program **Contactel Bonus Club**. Jeho princip spočívá ve sbírání bodů, které uživatel získává v závislosti na čase stráveném na internetu prostřednictvím vytáčeného připojení k internetu od společnosti Contactel. Body lze vyměnit za nadstandardní prvky služby RazDva nebo různé výhody a bonusy.

Pro spolupráci se skupinou **LCS** se rozhodla společnost **PragoData**. Nové partnerství bude spočívat zejména v oblasti vývoje a implementace informačního systému **LCS Noris**.

Česká softwarová společnost **UNICORN** oznámila svůj záměr koupit akciovou společnost **PVT** (dříve Podnik výpočetní techniky), jednoho z deseti nejvýznamnějších českých systémových integrátorů. Společnost PVT je veřejnosti známá například jako technický zpracovatel kuponové privatizace (RM-SYSTÉM) nebo založením dceřině společnosti První certifikační autorita.

Společnost **Telenor**, norský telekomunikační operátor, představila na **Capital Markets Day** strategii společnosti, budoucí směry rozvoje Telenoru a současně a budoucí obchodní aktivity.

Koncem května se bude v varšavském hotelu Marriott konat **COMMON Europe Congress**. Uživatelé produktů **IBM** (zejména serverů) a odborníci z odvětví IT se zde podělí o své názory a zkušenosti.

Společnost **Microsoft** zveřejnila výsledky nezávislého výzkumu, které dokládají, že v průběhu roku 2002 firma

ŠKOLA ONLINE

Nesporně zajímavou společnou iniciativu **ŠKOLA ONLINE** (www.skolaonline.cz) představily společnosti **CCA Group** a **LANGMaster International**.

Komplexní řešení pro české školství – **ŠKOLA ONLINE** – si klade za cíl zkvalitnit a zatraktivnit vzdělávání dětí, zjednodušit komunikaci mezi školou a rodinou a zvýšit využívání informačních technologií v praxi.

Tento projekt je určen pro školy a vzdělávací zařízení, učitele, žáky a samozřejmě rodiče. Má pět klíčových součástí: základem je informační a vzdělávací portál (**Portál**), přinášející ucelené informace ze školství; další součástí je vzdělávací systém pro žáky, rodiče a pedagogy (**Brána vědění**) – prostřednictvím moderních technologií z dílny společnosti LANGMaster jsou zájemcům zpřístupněny kurzy pro výuku jazyků, přírodních věd či práce s počítačem; následuje informační systém pro internetovou komunikaci školy s rodiči (**Žákovská**), který je určen pro základní a střední školy včetně učilišť, za používání platí rodiče podle vybraných modulů; vedení vnitřních agend školy zajišťuje modul **Katedra** (za používání platí škola poplatek podle počtu žáků – za každých 100 žáků to je tisíc korun za rok); a poslední součástí je elektronické tržiště nejen školních potřeb (**Obchod**).

Vytáčený přístup k internetu pro malé a střední podniky

O volání do sítě internet (dial-up) prostřednictvím předvolby operátora rozšířila firma eTel Česká republika službu eTel Easy Call Standard.

Tato služba je určena firemním zákazníkům s měsíčním telefonním účtem minimálně 200 korun a dovoluje jim místní, dálková a mezinárodní volání a volání do mobilních sítí. Zákazník volá stejným způsobem jako dosud – bez nutnosti instalace směrovacího zařízení, bez nutnosti nastavení ústředny nebo vytáčení přístupové předvolby. U základní verze PC Connect zákazník neplatí aktivizační poplatky ani paušální poplatky za využívání služby. Tariface služby je postavena na principu 60 + 1 (po první minutě je provoz účtován po sekundách). Aktivace LAN Connect je zpoplatněna měsíčním paušálem. Ve vyšší verzi LAN Connect zákazník dostává vedle IP adresy (a speciálního hesla) např. také základní balík služeb webhostingu Web Basic (300 MB diskového prostoru). Služba webhostingu je navíc dostupná také ve vyšších úrovních Standard a Premium (www.etel-group.cz).

Nadace Eurotel podruhé

Zástupci Nadace Eurotel před časem vyhlásili druhý ročník programu Regionální granty. Tento program je zaměřen na rozvoj dětí a mládeže a letos rozdělí celkem jedenáct milionů korun.

Granty Nadace Eurotel pomohou sociálně a zdravotně znevýhodněným dětem, podpoří realizaci projektů zaměřených na aktivní využití volného času, výchovu a vzdělávání. Na základě loňských zkušeností se grantové příspěvky nově rozdělí do dvou kategorií – na malorozpočtové (v hodnotě 100, 80 a 40 tisíc korun) a velkorozpočtové projekty (450, 350 a 300 tisíc korun). Projekty je nutno přihlásit nejpozději do 10. června. Hodnotit je bude regionální rada složená ze zástupců Nadace Eurotel, místních odborníků a zástupců kultury či médií v daném regionu. Zapojit se může i veřejnost – čtenáři Deníků Bohemia a Moravia (cenu veřejnosti v hodnotě 55 tisíc korun získá v každém regionu projekt vybraný z šesti finalistů kategorie velkorozpočtových projektů).

Zvláštní cenu Nadace Eurotel v hodnotě jednoho milionu korun získá výjimečný projekt, který významně pomůže řešit komunikační problémy dětí a mládeže nebo bude obsahovat novátorské myšlenky či vynikat svojí originalitou. Loni tuto cenu získal projekt Střediska pro rehabilitaci dětí a mládeže se zdravotním postižením Borůvka v Borovanech u Českých Budějovic.

Středisko pro děti s těžkým postižením v Borovanech u Českých Budějovic.

dominovala sektoru výměny obchodních informací (business intelligence, BR) a dosáhla také vedoucího postavení v oblasti zpracování on-line analýz (OLAP).

LogicaCMG uzavřela strategický kontrakt se společností **Telecom Egypt**, místním monopolním provozovatelem pevné telekomunikační sítě. Její divize Wataneya for Mobile Communications v současné době buduje třetí GSM síť v zemi a použije řešení firmy LogicaCMG Odyssey pro návrh, plánování a další optimalizaci této sítě.

Jihomoravská energetika, a. s., podepsala s **Plaut Consulting CR** smlouvu na pokračování implementace procesního řízení.

Nokia podepsala smlouvu o dodávce **3G sítě WCDMA do Řecka**. Spolupráce již započala – Nokia dodala páteřní síť 3G a součástí pro rádiovou síť pro snadnější zahájení provozu a představení celostátní sítě WCDMA. Komerční spuštění plánuje Teletest na konec roku 2003.

Contactel podepsal smlouvu se společností **Toyota Motor Czech** o poskytování služeb call centra a prodloužil smlouvu na hlasové a internetové služby.

Shanghai Mobile bude nabízet mobilní přenos dat až deseti milionům uživatelů pomocí řešení Evolium GSM/GPRS od společnosti **Alcatel**.

Bezpečnostní řešení společnosti **Symantec** byla při letošním udělování cen **Secure Computing Awards** v Londýně vyhlášena vítězem ve třech kategoriích.

Na oblast výrobních podniků a zpracovatelského průmyslu se zaměřila společnost **Bentley Systems** a vytvořila vertikální organizaci **Bentley Plant**, jež bude nabízet 2D i 3D produktové řady PlantSpace a AutoPLANT.

O 53 % se za rok 2002 zvýšil obrát společnosti **Brain Systems**. Podobný růst jí v roce 2001 zajistil umístění v přehledu padesáti nejrychleji rostoucích technologických firem ve střední Evropě. Rok 2002 byl pro Brain Systems úspěšný při získávání certifikací a uzavírání partnerství; firma se stala partnerem společnosti **BEA Systems**; získala certifikaci **Microsoft Certified Partner** a velkým oceněním bylo udělení dvou atestů na informační systém vytvořený pro Českou zemědělskou a potravinářskou inspekci (ČZPI).

Na veletrhu zdravotnické techniky **Pragomedica** představila společnost **2N TELEKOMUNIKACE** komplexní komunikační systém pro zdravotnická zařízení **ATEUS-EMERGENCY**.

Společnost **Economia OnLine** umožňuje uživatelům sítě **T-Mobile** přístup ke komplexnímu ekonomickému zpravodajství formou multimediálních zpráv (MMS). Informační kanál Ekonomické zprávy se stává součástí nabídky nové služby MMS Info, kterou spustila společnost RadioMobil.

Finanční výsledky za 1. čtvrtletí tohoto roku oznámila firma **Intel**. Výnosy dosáhly 6,75 miliardy USD, hrubý pří-

PLACENÁ INZERCE

tak se dělá software
soustředěně
software

Pozorně Vám nasloucháme a řešení jednotlivých požadavků se plně věnujeme. Výsledky naší práce průběžně testujeme a každou její část i nejmenší detail několikrát důkladně prověřujeme.

 UNICORN

jem byl 915 mil. USD a výnos na akcii 0,14 USD (oproti minulému čtvrtletí to je pokles o 13 procent).

Letošní, již třetí ročník evropské konference podnikových aplikací **Oracle AppsWorld Europe 2003** se bude konat ve dnech 23. – 26. června v Londýně. Souběžně proběhnou místní setkání ve Francii (24. června v Paříži), v Itálii (25. června v Římě) a ve Španělsku (26. června v Madridu). Na nich bude osobně přednášet Larry Ellison, předseda a CEO společnosti Oracle.

Společnost **LEVI International** a přední český herní tým **Necroraisers** uzavřely dohodu o vzájemné spolupráci, jejímž předmětem je vzájemná propagace obou stran při svých aktivitách.

Od 1. května mění společnost **RadioMobil, a. s.**, své obchodní jméno. K uvedenému datu bude proveden zápis do Obchodního rejstříku a novým jménem společnosti bude nadále **T-Mobile Czech Republic, a. s.** Ke změně názvu společnosti došlo deset měsíců po změně značky Paegas na T-Mobile a jedná se o poslední krok v začlenění společnosti do globální skupiny T-Mobile. Zatím největší změnou v historii společnosti byla změna „lokální“ značky Paegas na „globální“ T-Mobile. Tříměsíční reklamní kampaň zahájila firma loni začátkem dubna a začátkem července 2002 byl přechod oficiálně ukončen.

Na konferenci **CA World 2003**, která proběhne ve dnech 13. až 17. června 2003 v Las Vegas, bude podle oznámení společnosti **Computer Associates (CA)** přednášet bývalý ministr zahraničí USA **Henry Kissinger**. Konference CA World 2003 se zaměří především na semináře a workshopy vedené předními experty či vzdělávací kurzy zdarma.

Společnost **RSA Security** dosáhla za první čtvrtletí, končí 31. března 2003, tržeb 61,3 milionu USD; čistý příjem (podle GAAP) byl 1,7 milionu USD (0,03 USD na akcii). Čistý příjem zahrnuje i náklady ve výši 2 miliony dolarů, související se soudním sporem ohledně porušení patentové ochrany, a zisk ve výši 1,5 milionu USD z prodeje investic do soukromého kapitálu. Na výsledcích se podílely náklady na restrukturalizaci ve výši 4,4 milionu USD, náklady na amortizaci nehmotných aktiv ve výši 2,3 milionu USD a ztráta z investičních aktivit, dosahující hodnoty 2,5 milionu USD.

Firma **Alcatel** se dohodla se společností **BellSouth** o dodávkách zařízení technologie DSL, které by mělo zajistit 100% pokrytí v oblasti Jižní Karolíny. Alcatel již nainstaloval po celém světě více než 20 milionů DSL linek a spolupracuje s více než 70 významnými poskytovateli DSL připojení.

Společnost **NetCentrum**, provozující internetový portál **Centrum.cz**, najdeme od konce dubna v nově zrekonstruovaných kancelářích v Drtinově ulici č. 10 v Praze 5.

Společnost **Net Master, s. r. o.**, český alternativní operátor v oblasti předplacených telefonních služeb, se transformovala na akciovou společnost. V souvislosti s transformací změnila také svůj název a grafickou podobu loga; nový obchodní název společnosti je **Advantel, a. s.**

Firma **Trask solutions** byla v roce 2001 pověřena implementací nového internetového portálu pro **ING ČR**, který umožňuje sjednocený přístup k informacím poskytovaným jednotlivými společnostmi skupiny ING i přístup k službám Oranžové konto a ING Employee Benefits. A právě u ING Employee Benefits došlo v současné době k rozšíření aplikace o zaslání hromadných plateb.

Ve spolupráci s partnery uspořádala 6. května v Ostravě a 7. května v Praze ostravská společnost **AT Computers** druhý ročník **Networking Fora**.

Softwarová společnost **LCS** úspěšně dokončila implementaci informačního systému **LCS Helios IQ** ve firmě **KSK Bono** a rozšíření na dceřinou distribuční společnost **Bono Servis** se sídlem v České Skalici, kde je implementace v pokročilém stadiu. Realizaci celého projektu zajistila firma **ASV Náchod**.

Na prvním místě mezi dodavateli softwaru pro správu ukládání a uchování dat se loni opět umístila společnost **EMC**. Už počtvrté za sebou tak docílila na trhu nejlepších výsledků. Podle zprávy Gartner Dataquest zaujímala se svým 25,6% podílem na celkových výnosech vůdčí postavení na trhu se softwarovými produkty pro ukládání a uchování dat, který měl v roce 2002 objem 4,7 miliardy dolarů. EMC byla také jedničkou na úseku softwaru SRM (Storage Resource Management).

Redakce prestižního serveru **GIS Monitor** (www.gismonitor.com) udělila vizualizačnímu softwaru **Autodesk OnSite Desktop 7** titul **Produkt roku**.

Náročný cíl – 500 tisíc nových uživatelů za jeden rok – si na podzim loňského roku stanovil portál **Centrum.cz**. Daří se mu to, od září do prosince 2002 získal portál 240 tisíc nových uživatelů. Na těchto výsledcích se pozitivně odrazil

Desetiletý Xerox

Desáté výročí založení pobočky v České republice slaví společnost Xerox.

Se stroji značky Xerox se ale český zákazník setkává již téměř 40 let, neboť reprezentační prodejna strojů Rank Xerox byla otevřena v Praze už v roce 1969. Jejich prodejem se tehdy zabýval národní podnik Kancelářské stroje. Obchodní zastoupení Rank Xerox bylo otevřeno v roce 1990 a od roku 1993 má Xerox v ČR (zpočátku ještě v Československu) „plnohodnotnou“ pobočku. Posledních pět let se pravidelně umísťuje v žebříčku Top 100 podniků v ČR (obrat v roce 2002 byl 672 778 000 Kč při počtu zaměstnanců 98).

Business Komplet od Aliatelu

Společnost Aliatel přišla na trh s novou službou **Business Komplet** – kompletním telekomunikačním řešením pro střední a menší firmy, jejichž měsíční účty za telekomunikační služby přesahují 15 000 korun, a dále pro středně velké pobočky a regionální kanceláře velkých firem.

Balíček hlasových, internetových a variabilně i datových služeb zahrnuje cenové plány „šité na míru“ podle velikosti a požadavků zákazníka. Zákazník si při přechodu k Aliatelu bude moci automaticky ponechat svá stávající telefonní čísla; novinkou v České republice, nabízenou v rámci služby Business Komplet, je zobrazení čísla volajícího na displeji telefonu na analogové lince. (Tato dnes už běžná věc v mobilní telefonii dosud fungovala pouze u ISDN linek.)

Aliatel navíc pro své zákazníky připravil speciální program, kdy za každý příchozí hovor zákazník získá finanční bonus. Při zřízení služby Business Komplet do konce června 2003 nabízí Aliatel zvýhodněné podmínky – meziměstské hovory za cenu místních, žádné instalační poplatky a připojení k internetu rychlostí 128 kb/s nebo 256 kb/s za cenu poloovičnické kapacity.

Vídeňská konference Allied Telesyn

Koncem března se ve vídeňském hotelu Schönbrunn konala výroční konference „After CeBIT“ skupiny **ATI Allied Telesyn**, působící na středoevropském a východoevropském trhu.

Za přítomnosti 130 středoevropských novinářů se zde objevil evropský management v kompletní sestavě. Byly prezentovány výsledky celé skupiny a představena obchodní a marketingová strategie pro tento rok. I v roce 2002, kdy se společnost začala orientovat především na Evropu a méně již na Japonsko a Ameriku, dosáhla nárůstu obrátu o šest procent, celkově 620 milionů USD, a investice do výzkumu a vývoje se zvýšily o 123 %.

Allied Telesyn dosáhl v nedávné době významných úspěchů v rámci projektů metropolitních sítí. Konkrétně se jednalo o nedávno dokončenou implementaci MAN sítě v jižní Itálii, realizovanou ve spolupráci s předními systémovými integrátory. V rámci projektu byly použity výhradně produkty ATI, počínaje páteří a konče rozhraním sítě, přičemž řešení zahrnovalo přenos videa a hlasu a dálkové řízení.

Olympus s novým standardem

Na výstavě Interkamera představila společnost Olympus svůj nový koncept 4/3 pro digitální zrcadlovky a další novinky z oblasti digitálního focení a záznamu zvuku.

Po Las Vegas a posléze Hannoveru měli i návštěvníci pražské Interkamery možnost seznámit se s novým standardem 4/3, který vyvíjí společnost Olympus ve spolupráci s firmou Kodak. Jde o otevřený standard pro fotoaparáty D-SLR, tedy digitální zrcadlovky s výměnným objektivem. A proč ten záhadný název? Vychází z velikosti průměru vidikonové trubice, nutného k dosažení dostatečně velké snímací plochy senzoru pro odstranění tzv. rohového stínění (efektu, kdy krajní body CCD prvku nejsou kvůli použité optice dostatečně osvětleny). Tento průměr je 4/3", tedy 33,87 mm. V rámci nového standardu už bylo vyvinuto nové tělo SLR fotoaparátu, čtyři různé objektivy, externí blesk a držák baterií. Oficiální představení standardu by mělo proběhnout 24. června tohoto roku a první komerční produkty by měly být dostupné letos na podzim.

Olympus zveřejnil své prodejní výsledky v oblasti fotoaparátů. Podle informací zástupců společnosti jich za fiskální období loňského roku prodal 121 750 kusů, z toho 2/3 jsou přístroje digitální.

Z oblasti novinek Olympus upozornil na přístroj **C-150** – kompaktní dvou-megapixel za 6490 Kč včetně daně, nové kompaktní evergreeny „mju“ v provedení digital a s typovým označením **300** a **400** podle použitého CCD prvku a **C-740 Ultrazoom** (s desetinasobným optickým zoomem). Bez zajímavosti nebyl ani nový digitální záznamník s možností pořízení obrazového indexu **W-10**. Integrovaný digitální foťáček používá CMOS prvek s rozlišením 0,3 megapixelu a pořizuje obrázky s rozlišením 640 x 480 bodů.

-yz

PLACENÁ INZERCE

STORMWARE
SOFTWARE DEVELOPMENT

Software pro kanceláře i domácnosti,
na který se můžete spolehnout !

POHODA 2003

**Komplexní ekonomický systém,
který používá více než 15000 firem**

Podvojný účetnictví

od 6980 Kč

Jednoduché účetnictví

od 1980 Kč

Domácí účetnictví

980 Kč

WINLEX 2003

Komfortní právní systém s aktuálními předpisy České republiky

Soubor 1000 předpisů

Komentáře, smlouvy

Aktualizace 3x ročně

od 1990 Kč

TAX 2002

**Software pro pohodové zpracování
daňových přiznání**

Daň z příjmů FO

Daň z příjmů PO

Silniční daň

od 980 Kč

Oskar hlásí nárůst tarifních zákazníků

V prvním čtvrtletí 2003 získal Oskar 90 800 nových zákazníků. Celkový počet zákazníků, kteří využívají služby Oskaru, tak vzrostl na 1 270 600, což je o 29 procent více než na konci stejného čtvrtletí předchozího roku.

Své ovoce přineslo Oskaru jeho „zaměření se“ na tarifní zákazníky: těch přibýlo 75 300, což znamená 83 procent nově získaných klientů.

Tržby ze služeb vzrostly v prvním čtvrtletí na 2,250 miliardy Kč (48% nárůst); průměrný měsíční příjem na zákazníka (ARPU) byl 591 Kč (před rokem to bylo 537 Kč) a zisk před zdaněním, úroky a odpisy (EBITDA) vzrostl na 510 mil. Kč. Od začátku roku získal Oskar řadu významných firemních zákazníků. Nové či obnovené kontrakty podepsaly společnosti Siemens, Vodní díla – TBD, a. s., Slévárna Liberec či mediální agentura C.I.A. Nejsilnější nárůst zaznamenal Oskar v segmentu menších a středních společností do padesáti zaměstnanců.

PRODICT 2002

**Rozsáhlé překladové slovníky
obecné, technické, ekonomické**

Anglicko-české slovníky

od 1400 Kč

Německo-české slovníky

1900 Kč

DEMO
na CD

**Volejte 800 178 278
a objednejte si
DEMO CD ZDARMA**

Jihlava, 567 112 612

info@stormware.cz

Praha, 224 941 057

praha@stw.cz

Brno, 541 242 048

brno@stw.cz

Bratislava, 02 54793647 info@stormware.sk

www.stormware.cz

úspěšný redesign portálu a podzimní image kampaň, ale i speciální akce typu výbuch Centra a hantec.

Deutsche Bank a IBM podepsaly strategickou smlouvu o outsourcingu, podle které DB převede svá počítačová střediska v Evropě na IBM. Hodnota kontraktu je odhadována přibližně na 2,5 miliard eur v průběhu deseti let.

Smlouvu o poskytování služby bezplatného volání – **Profit Call 800** – podepsaly společnosti **Cetelem ČR a Aliatel**. Cetelem patří v ČR k nejvýznamnějším společnostem poskytujícím spotřebitelské úvěry (karta Aura). Již tři roky používá telefonní služby s přímým i nepřímým připojením Business Call Direct a Business Call Smart, internetové připojení Speedline s garantovanou kapacitou 512 kb/s a datovou službu Frame Relay pro propojení svých lokálních počítačových sítí.

Nový školicí program **Routing and Switching Technology Specialisation** nedávno představila společnost **Cisco Systems** svým partnerům, kteří mají plánovat, navrhovat a instalovat řešení Cisco v oblasti přepínání.

Aktivní společnost **Infinity** vyhrála veřejnou obchodní soutěž na dodávku produktů společnosti Microsoft v rámci licenční smlouvy Microsoft Enterprise 6.0, produktů Veritas a souvisejících služeb pro **Vojenskou zdravotní pojišťovnu ČR**. Celková hodnota tříletého kontraktu dosáhla přibližně 12 milionů korun.

Contactel se stal spoludavatelem komplexního komunikačního řešení pro před časem otevřený **Palác Flóra** v Praze. Toto řešení připravil společně se svým partnerem, společností DeTeWe Telecom, s. r. o., dodavatelem a provozovatelem hi-tech telekomunikačního systému Coral FlexiCom izraelského výrobce Tadiran Telecom, Ltd.

Společnost **3Com** oznámila prodej vybraných aktiv divize CommWorks společnosti **UTStarcom**. 3Com si ponechá práva na všechny patenty a intelektuální vlastnictví. Po dokončení tohoto prodeje bude 3Com plně zaměřen na podnikové sítě.

Za chůze si mohou zákazníci rakouského mobilního operátora **ONE (Connect Austria GmbH)** synchronizovat prostřednictvím mobilní sítě kontakty, seznamy úkolů, schůzky i elektronickou poštu. Jako součást řešení pro mobilní kancelář „m.traction Mobile Office“, vyvinutého divizí **Siemens**, nabízí ONE tuto službu pro malé a střední podniky. Operátor uchovává data na vlastním serveru a podnikoví zákazníci tak nemusí provozovat vlastní IT infrastrukturu.

Oskarův signál je obnoven v deseti stanicích metra, které byly poškozeny loňskými povodněmi: Muzeum A, Nádraží Holešovice, Florenc C, Malostranská, Staroměstská, Palmovka, Anděl, Karlovo náměstí, Náměstí Republiky, Vltavská.

Vyhlášené výsledky soutěže o nejlepší elektronický kurz zpracovaný aplikací **Autor** proběhlo v pražském Veletřním paláci v rámci výstavy **LinuxExpo**. Záštitu nad celou soutěží převzalo Vzdělávací centrum Hewlett-Packard. Šlo o ojedinělé klání tvůrců elektronických kurzů, kde se mohli střetnout profesionální autoři s absolutními amatéry a nováčky na poli e-learningu. Kurzy musely být vytvořeny v aplikaci Autor, mohly být na libovolné téma a o délce přibližně třiceti minut. Aplikace Autor ve verzi 2.471 byla k dispozici ke stažení v rámci kurzu o aplikaci Autor na www.edoce.cz. Společnost Trask solutions udělila soutěžícím a jejich kurzům celkem čtyři ocenění a čtyři čestná uznání.

Společnost **British Telecom Worldwide Limited**, potvrdila členství v **Asociaci provozovatelů veřejných telekomunikačních sítí**. APVTS sdružuje nejvýznamnější telekomunikační společnosti působící v České republice; řádnými členy jsou Aliatel, Contactel, Czech On Line, České radiokomunikace, Český Telecom, eTel, GTS Czech, InWay, TransgasNet, Telenor, TELE 2 a TISCALI.

Et netera realizovala pro **Auto Palace Praha, k. s.**, a **Hyundai Motor CZ, s. r. o.**, členy skupiny APG a výhradní dovozce vozů Mazda, resp. Hyundai, systém pro efektivní správu, sdílení a distribuci dokumentů uvnitř obou společností a externí komunikaci s dealery a servisny v České a Slovenské republice.

„Studie proveditelnosti komplexní informatizace krajů“, kterou zpracovala **LogicaCMG**, má představitelům regionální veřejné správy a centrálním orgánům v České republice usnadnit rozhodování o dalším rozvoji informační infrastruktury. Zadavatelem studie je Ministerstvo vnitra České republiky; jako subdovatelé se podílely Český Telecom, Plzeňský holding (servisní organizace Magistrátu města Plzeň) a advokátní kancelář Fiala, Profous, Maisner.

Westel nabídne v Maďarsku videosloužby GPRS založené na platformě firmy **PacketVideo** integrované společností **Siemens**.

Personální změny

Ředitelem sekce informatiky telekomunikační společnosti **Aliatel** se stal **Jiří Pinkas**.

Ian Michael Bird

Funkci Business Development Manager ve společnosti **Cleverlan** zastává od května 2003 **Ian Michael Bird** (1971), který dosud působil jako generální ředitel českého a slovenského zastoupení společnosti Euronet Worldwide.

Vedoucím oddělení marketingu společnosti **ANECT** se stal **Vojtěch Rálek**. Před svým nástupem do společnosti ANECT působil v IBM a v Geac Enterprise Solutions jako marketingový manažer.

Vojtěch Rálek

Generálním ředitelem společnosti **Xanadu** byl jmenován **Tomáš Netolický** (40). Z rodinných důvodů odcházející Karel Veverka zůstává nadále jednatelem společnosti i členem představenstva AAC, a. s.

Reinhard Mjaatvedt

S platností od 1. května 2003 byl vedením aktivit společnosti **Telenor** v oblasti služeb pevných sítí ve střední Evropě pověřen nový regionální CEO **Reinhard Mjaatvedt**. Na starosti má regionální vedení aktivit společností Telenor Networks a NEXTRA v České a Slovenské republice.

Michal Tomek

Michal Tomek (40) byl jmenován Sales Managerem ve společnosti **InterSystems**, kde dosud zastával funkci Senior Sales Engineer. Bude zodpovědný za vedení obchodních aktivit v České republice, Slovenské republice a v některých zemích východní Evropy.

Asociace provozovatelů veřejných telekomunikačních sítí (APVTS) zvolila **Petra Kastnera**, senior manažera pro regulace a vztahy s operátory společnosti Czech On Line, novým mluvčím sekce alternativních operátorů, která působí při APVTS.

Novým výkonným ředitelem akciové společnosti **MiKENOPA** se od prvního dubna stal **Miroslav Hanuš**, který ve firmě působil od počátku jejího založení na pozici obchodního ředitele.

Předsedou představenstva akciové společnosti **ICZ** je od 29. dubna 2003 **Zdenek Jirkovec** (53), který dříve zastával funkci technického ředitele. Dosavadní předseda Petr Novák podal ke stejnému dni rezignaci. Novým členem představenstva byl zvolen **Jan Müller**.

Šibeniční esemesková hra

V rámci projektu OskarZóna připravili vývojáři firmy Digital Art exklusivně pro zákazníky Oskaru novou zábavnou SMS hru Trefa, postavenou na principu populární hry „šibenice“.

Hra je jednoduchá – pro registraci stačí na číslo 39033 zaslat SMS zprávu s klíčovým slovem TRE. Hráč pak dostane zadání hádanky, kterou může být např. název filmu, přísloví apod. Například zadání tajenky – názvu filmu „Někdo to rád horké“ – přijde ve tvaru ***** ** *****. Hráč pak pomocí „esemesek“ hádá jednotlivá písmena tajenky. Všechny „esemesky“ v rámci hry SMS Trefa odesílá hráč na číslo 39033 (cena je 1,90 Kč včetně DPH). Příchozí zprávy jsou zdarma. Každý měsíc vyhrává hráč s nejvyšším měsíčním skóre mobilní telefon Nokia 7250, každá pětitisícová úspěšně dokončená hra bude odměněna Nokii 3510i. Podrobný výčet cen, pravidla a podmínky účasti hráči naleznou na adrese www.smstrefa.cz.

Alcatel One Touch 715

Za speciální cenu 4995 Kč včetně DPH je v rámci mimořádné akce k dostání mobilní telefon Alcatel One Touch 715. Zvýhodněné nabídky mohou využít zákazníci maloobchodního řetězce Space společnosti Setos, podmínkou je aktivace tarifu Eurotel Data Nonstop a uzavření smlouvy na dva roky.

„Sedmsetpatnáctka“ je vybavena GPRS třídy 10 v konfiguraci 4 + 2 pro rychlý a stabilní přenos dat (čtyři timesloty pro stahování, dva pro odeslání), což umožňuje přenos dat i hlasu zároveň. Spojuje v sobě špičkové manažerské funkce s řadou zábavných doplňků. Telefon je vybaven výkonným organizérem, vícepoložkovým telefonním seznamem na 800 kontaktů a prostorem pro záznam 60 úkolů. Všechny záznamy lze jednoduše synchronizovat s počítačem – prostřednictvím SyncML, pomocí sériového kabelu či přes infračervený port (IrDa), který rovněž umožňuje výměnu vizitek a záznamů v diáři. Součástí balení je i datový kabel a CD-ROM se softwarem pro synchronizaci s PC a pro správu osobních údajů.

Z počítače lze přímo nastavit WAP profily telefonu; pro přístup k internetu je přístroj vybaven prohlížečem s podporou WAP 1.2.1. Zábavné funkce reprezentují především rozsáhlé možnosti personalizace včetně stahování obrázků, fotografií, animací, ikon a vyzváněcích melodii.

Soutěž Rhodos posedmé

V pořadí již sedmý ročník národní soutěže o nejpůsobivější firemní image vyhlásilo sdružení Rhodos.

Cílem soutěže je ohodnotit image jednotlivých společností a ve vybraných devatenácti oborech výroby a služeb vybrat tři firmy s nejpůsobivější image. Vedle image firem je v rámci soutěže Rhodos posuzována také image českých měst a států. K novinkám letošního ročníku patří možnost zapojení veřejnosti do hodnocení firem (prostřednictvím ankety na www.idnes.cz), udělení prestižní ceny „Modrý Rhodos“ (ta je určena firmám, které se v předchozích ročnících umístily ve svém oboru třikrát na prvním místě) a rozšíření soutěže o speciální cenu médií, která bude vyhlášena na základě hodnocení image firem z pohledu novinářů. Výsledky budou oznámeny na slavnostním ceremoniálu, který se uskuteční 28. května 2003.

EMS obrázky zdarma

Nově byla na Nabit.cz zpřístupněna sekce EMS obrázků ke stažení na mobilní telefon.

Nejen majitelé telefonů Nokia si tak mohou zdarma personalizovat svůj displej obrázkem. Svá loga nabízí na <http://nabit.cz/free> řada sponzorů zdarma ke stažení; v současné době se zde nachází více než padesát EMS obrázků od společností Opel, Fiat, Toyota, Schering, Kenvelo, Nextra, Zanzibar, Babinet a řady dalších. Princip zaslání EMS je jednoduchý – uživatel si vybere logo, vepíše své telefonní číslo a odešle. Poté dostane SMS zprávu s daným obrázkem, který si může uložit např. jako logo operátora na displej nebo jako spořič obrazovky. EMS je konkurenční standard řady výrobců již velmi populárnímu standardu NSM (Nokia Smart Messaging), který umožňuje na mobilní telefony zasílat např. obrázky a vyzváněcí melodie. EMS je podporován novějšími telefony Siemens, Alcatel, Sony-Ericsson, Sagem a Trium.

PLACENÁ INZERCE

DXT[®] Computers

ZNÁČKOVÉ POČÍTAČE
ještě lepší ceny

Gelorepublikový expresní servis

SLEVY až -30%

Profesionální služby

5 let záruka

VÝHODNÝ SPLÁTKOVÝ PRODEJ 0%

DOPRAVA ZDARMA
EXPRESNĚ PO CELE ČR DO 24h

DXT WORKSTATION+	DXT STAR 2000	DXT TURBO 3000	DXT TITANUM+
AMD Duron 1300+ operativní paměť 128MB DDR pevný disk 40GB ATA100 PS2 kláves. a myš 40 GB pevný disk s 128MB RAM 128MB operační paměť LAN 10/100 Mb/s CD-ROM mechanika 24x Cena včetně AFD a příslušenství Materiál a v. příslušenství Profesionální servis	AMD Athlon XP 1700+ operativní paměť 128MB DDR pevný disk 40GB ATA100 PS2 kláves. a myš 40 GB pevný disk s 128MB RAM 128MB operační paměť CD-ROM mechanika 24x LAN 10/100 Mb/s Cena včetně AFD a příslušenství Materiál a v. příslušenství Profesionální servis	AMD Athlon XP 2000+ operativní paměť 256MB DDR pevný disk 40GB ATA100 PS2 kláves. a myš 40 GB pevný disk s 256MB RAM 256MB operační paměť CD-ROM mechanika 24x LAN 10/100 Mb/s Cena včetně AFD a příslušenství Materiál a v. příslušenství Profesionální servis	Intel Pentium 4 2.4GHz operativní paměť 128MB DDR pevný disk 40GB ATA100 PS2 kláves. a myš 40 GB pevný disk s 128MB RAM 128MB operační paměť CD-ROM mechanika 24x LAN 10/100 Mb/s Cena včetně AFD a příslušenství Materiál a v. příslušenství Profesionální servis
od 2600,-/měs. a 2 roky	od 420,-/měs. a 2 roky	od 600,-/měs. a 2 roky	od 720,-/měs. a 2 roky

*Cena včetně AFD a příslušenství. Materiál a v. příslušenství. Profesionální servis. Záruka 5 let a 2 roky. DXT je značka firmy.

... A VÍCE NEŽ 10.000 POLOŽEK K PC A KOMPONENTŮ ZA EXTRÉMNĚ NÍZKÉ CENY!!

271 742 467 **www.dxt.cz**

Provozovatel: Dobos Pro - Pátr 8,30 - 19,00h; Sec 10:00 - 14:00h. **Zákazník má katalog v kompiuterhelp.cz**

PRAHA 1E - Křemelská 25, Tel.: 371 742 467, 60, 80, fax: 371 740 126 - PRAHA 1 - Křemelská nám. 41 (100 Lanov), Tel.: 498 707 848 - KRNÓ - Kamená 1, Tel.: 342 248 846, 87 1000000 - BRNO 20, Tel./fax: 489 708 846, 84; 898 824 768 - PLZEŇ - Klášterská 25, Tel.: 377 455 388, 39 ZLÍN - Hoděš 452, Tel.: 577 421 481, fax: 577 142 325, tel.: 683 947 327 - OHRAVŮ - Havlíčská 32, Tel./fax: 567 321 622 - OSTRAVA - 78. Října 278, Tel./fax: 596 808 908, fax: 609 798 481 - VYŠKOVIC - Křemelská 12, Tel./fax: 585 483 885 - HRADEC KRÁLOVÉ - Pražská 590, Tel.: 495 530 754 - ČESKÉ B. LADŮVKA - Hrdčická 18, Tel.: 470 269 212 - SMI. HRADČICE - Máčkova 484, Tel./fax: 572 556 344, fax: 377 670 787 - POKROVÝ VÁŘEK - Štefánikova 66, Tel./fax: 385 549 570 - ČESKÉ B. LADŮVKA - Hrdčická 18, Tel.: 470 269 212 - TABOR - Babičková 343, Tel.: 381 855 855 - MARŠANOVSKÉ L. - Karelšova 816, Tel.: 354 637 491

PLACENÁ INZERCE

www.computerhelp.cz

Počítačové kurzy

Oficiální kurzy na veškeré produkty Microsoft
Certifikované kurzy pro specialisty v oblasti IT
Přípravné kurzy k certifikacím ECDL, MOS, Prometric

E-learning

Přípravné elektronické kurzy k testům ECDL
Tvorba elektronických kurzů na zakázku
Elektronické kurzy Microsoft Office

Implementace IT struktury

Návrh a realizace
Outsourcing správy sítě
Optimalizace stávajícího IT řešení

COMPUTER HELP, s. r. o.
Blanická 16, Praha 2, tel.: 221 503 111
cohe@computerhelp.cz

Můj web, můj hrad

Mít vlastní prezentaci na internetu dnes už patří k samozřejmostem, a tak se stále více uživatelů a firem zajímá o to, jak o sobě na této celosvětové síti dát vědět. Podívejme se, jak při tvorbě vlastního webového sídla postupovat a co je k této činnosti třeba.

Nejste-li nároční, můžete být na webu za několik minut. Stačí v textovém editoru podporujícím export do formátu HTML vytvořit úvodní stránku webové prezentace, tu umístit na některý ze serverů nabízejících webhosting (hostování stránek) a adresu prezentace vložit do nejnámějších vyhledávačů. Jistě však se mnou budete souhlasit, že s takovou prezentací bychom asi valný úspěch

neměli. Před zahájením vlastní tvorby stránek (či celé webové aplikace) si proto musíme zodpovědět několik základních otázek: pro koho bude naše prezentace určena, jak velké finanční prostředky na ni hodláme vynaložit a kdo ji bude realizovat. Nutno dodat, že od výše finančních rezerv se odvíjí možnosti umístění prezentace a v případě tvorby svépomočí i portfolio použitých nástrojů. V dalším

textu proto budeme uvažovat variantu, kdy stránky připravujeme sami a hostujeme je u některého z poskytovatelů webového prostoru. Tento článek je doplněn popisem některých produktů (dále v tomto Chipu, viz odkazy na stránky), z nichž některé i s doplňujícími materiály naleznete na Chip CD v rubrice Zkuste si sami.

STATICKY, NEBO DYNAMICKY?

Hned na začátku nás čeká významné rozhodnutí: budeme svoji prezentaci realizovat jako dynamickou webovou aplikaci, nebo se spo-

► kojíme se statickými stránkami? Statická aplikace pouze zobrazuje neproměnný obsah a k jejímu vytvoření stačí znalost jazyka (X)HTML, resp. vizuální editor pro tvorbu stránek. Takto vytvořené stránky je vcelku snadné udržovat, ale budeme ochuzeni o možnost komunikace s návštěvníky (diskusní fóra, hlasování), o nemožnosti integrace elektronického obchodu ani nemluvě. K tvorbě dynamické aplikace je nutná řada dalších dovedností: vedle již zmiňovaného jazyka (X)HTML především znalost některého z jazyků pro skriptování na straně serveru (v současné době nejčastěji ASP, PHP či JSP). Odměnou nám však budou takřka neomezené možnosti tvořeného díla, kam vedle modulů pro interakci s návštěvníkem můžeme integrovat například redakční systém pro komplexní správu obsahu. Nutno dodat, že díky posledním verzím nástrojů pro tvorbu stránek dnes už ani není nutné disponovat rozsáhlými znalostmi programování – jak si ukážeme dále, tvorbu jednodušší webové aplikace zvládne díky šikovným editorům i začátečník.

TVORBA STRÁNEK

Nyní se můžeme ponořit do samotné tvorby. Znalci HTML v tomto případě sáhnou po svém oblíbeném ASCII editoru (Poznámkový blok, emacs či vi), uživatelé z platformy Windows mohou zakotvit u velmi oblíbeného editoru webdesignérů Macromedia HomeSite (viz □ 28). Jejich pomocí tvoříme stránku přímým psaním zdrojového kódu. Některé editory tuto činnost ulehčují nejrůznějšími nástroji: při psaní automaticky doplňují kód (např. koncové části párové dvojice tagu), dokáží upozornit na překlepy při psaní značek a jejich součástí jsou i pokročilé funkce pro vyhledání a náhradu řetězců.

Další skupinou jsou editory kaskádových stylů, které představují moderní způsob formátování dokumentu – v této oblasti je nejznámějším zástupcem editor TopStyle. Ověření validity (tj. zda zdrojový kód dokumentu odpovídá normě) je vhodné ponechat na specializovaných softwarových produktech, jako je například CSE HTML Validator (Chip 11/02). Pokud jsou pro nás prioritou finance, lze využít on-line služeb na stránkách konsorcia W3C.

Je-li pro nás (X)HTML velkou neznámou, sáhneme pro programech nabízejících vizuální způsob úpravy dokumentu za asistence WYSIWYG editoru. Tvorba webové stránky v prostředí těchto programů je velmi podobná editaci dokumentu v klasickém textovém editoru. Uživatel v ideálním případě vůbec nepřejde do styku se zdrojovým kódem stránky, vzhled dokumentu formuje prostým výběrem

nástrojů z nabídky programu. Tím je však do značné míry svázán s naprogramovanými funkcemi, a pokud po vizuálním editoru budeme žádat nestandardní formátování, musíme přistoupit k přímé editaci kódu. Ve valné většině případů se však do této situace nedostaneme. Moderní editory, například Adobe GoLive, Macromedia Dreamweaver či jeho „odlehčená“ varianta Contribute (□ 30), umožňují vedle práce s drtivou většinou komponent stránky, jež jsou součástí definice HTML, i práci s kaskádovými styly či skriptováním na straně klienta – funkcemi jazyka JavaScript.

Hitem posledních několika let je přesun vizuálního přístupu do oblasti tvorby webových aplikací. Tvorbu elektronického obchodu tak představuje pouhé pospojování předem vytvořených komponent do jednoho celku a nastavení potřebných parametrů. I zde jsme však v pozici uživatele vázáni na předem připravené úseky kódu z dílny výrobce editoru, což v reálném nasazení představuje značené omezení. Producenti editorů tuto situaci řeší šalamounsky: své programy obohacují o možnost funkčního rozšíření ze strany uživatele. Na internetu díky tomu najdeme řadu nových komponent, jako je například modul pro hlasování či diskusní fórum. Pokud se tedy od vizuální tvorby nechceme odvrátit, při jistém omezení ani nemusíme.

NEJEN TEXTEM ŽIV JE WEB

To, co naši prezentaci učiní oku líbivou, je vkusná grafika. Zde se již tvůrcům nabízí široká paleta nejrůznějších nástrojů – od profesionálních bitmapových editorů, jako je Adobe Photoshop (či jeho ekvivalent šířený pod licencí GNU, GIMP), po funkčně omezenější, avšak mnohem levnější programy, jako je PaintShop Pro. Dnes jsou pro tvorbu webové grafiky přizpůsobeny i vektorové editory, například CorelDRAW či Macromedia FreeHand (□ 32). Mezi nástroji určenými prioritně pro webovou grafiku jsou největšími soupeři programy Macromedia Fireworks a Adobe ImageReady. Oba představují zajímavý mix bitmapového a vektorového editoru s důrazem na tvorbu grafiky pro web. V jejich portfoliu najdeme funkce pro rozřezání obrázku do tabulky, tvorbu dvoustavových obrázků (roll-over) či celých menu na bázi JavaScriptu.

Samostatnou kapitolu představují programy, které nabízejí tvorbu tzv. instantní grafiky, jako je například Xara Webstyle (Chip 2/02) či Xara3D (□ 34). Jejich uživatel je posta-

ven do role pouhého modifikátora předem připravených grafických prvků – v nabídce si vybere žádaný prvek, modifikuje některý z parametrů (text, barvu či velikost) a například nové tlačítko je na světě. Vkusně vyhotovený grafický element tak máme vytvořen za pár minut, na druhou stranu (podobně jako u vizuálních HTML editorů) jsme úzce svázáni možnostmi programu v nabízené paletě připravených prvků.

JDEME DO FINÁLE

Přesun souborů na FTP server poskytovatele webhostingu (na Chip CD najdete i článek z Chipu 5/03 o freewebových službách) je už jen pomyslnou třešničkou na dortu. Pokud jsme při tvorbě stránek využili služeb některého ze specializovaných editorů, můžeme tuto činnost ponechat na něm, v opačném případě lze na internetu najít celou řadu kvalitních a mnohdy i volně šiřitelných klientů služby FTP. V řadě případů však ani hledání nemusíme absolvovat, stačí využít toho, co máme – tedy v Čechách hojně rozšířeného Total (Windows) Commanderu. Pokud však na naší internetové prezentaci pracuje více lidí, musíme dát pozor, abychom kolegovi omylem nepřemazali jeho dílo. Pro účinné řešení problematiky kooperace doporučuji využít služeb editorů z dílny Macromedie (Check-In, Check out systém), profesionálům pak jistě nemusím připomínat oblíbený CVS.

Velmi zajímavým typem služby je spojení webhostingu a instantních on-line vizuálních nástrojů pro tvorbu webových stránek, jaké nabízí například firma ZyWeb (□ 39). Nepotřebujete žádné technické znalosti a přitom tvorba kompletních stránek nezabere víc než jedno odpoledne.

O našem díle musíme dát uživatelům internetu vědět, což – ač to na první pohled vypadá jednoduše – není nikterak triviální věc. Donedávna populární katalogy (Seznam, Atlas či Yahoo) jsou vytlačovány fulltextovými vyhledávacími (Google), takže umístění odkazu do katalogu nemusí přinést kýžený výsledek. Také reklamní bannery pomalu ustupují do pozadí, svoji roli v tomto případě hraje nasycenost „surfařů“ vsudypřítomnou reklamou. Z vlastní zkušenosti však mohu potvrdit, že dobré stránky si svého čtenáře nakonec vždy najdou.

■ ■ ■ Petr Vostrý

PLACENÁ INZERCE

Dokonale osobní notebook
premio®
www.premioNB.cz
Výroba a distribuce: AT Computers a.s.

MACROMEDIA HOME SITE 5

Na domácí stránky s editorem HomeSite

Hodláte-li se pustit do tvorby webových stránek klasickým způsobem, úpravou zdrojového kódu, po nějakém čase s velkou pravděpodobností narazíte na editor HomeSite.

Podobně jako je na platformě Windows synonymem pro práci s textem Word, u „okýnkářů“ je nekorunovaným králem (X)HTML editorů HomeSite (příznivci taktéž oblíbeného Poznámkového bloku mi jistě prominou). Program, za nímž původně stál vývojářský tým společnosti Allaire, vzala před časem pod svá ochranná křídla společnost Macromedia, což zavdalo příčinu vzniku fám o brzkém konci tohoto editoru a jeho nahrazení vizuálními nástroji typu Dreamweaver či nově Contribute. Zlé předpovědi se naštěstí nepotvrdily a světlo světa spatřila pátá verze, jejíž recenzi jsme v Chipu před časem přinesli (v čísle 2/02, je i na tomto Chip CD v rubrice Zkuste si sami).

Podívejme se nyní na HomeSite jinak: očima uživatele, který s ním nikdy nepřišel do styku a chtěl by jeho pomocí proniknout do tvorby stránek přímou editací kódu. Samotné psaní značek (tagů) jazyka (X)HTML není nikterak zábavnou činností, a tak je logické, že se program snaží být při editaci nápomocen, jak jen to jde: kromě doplňování koncových párů tagů nabídne i seznam atributů či událostí a v případě potřeby upozorní i na chybně zapsanou jazykovou konstrukci. Podobně jako v klasickém textovém editoru, ani zde nemusíme práci

začínat „na zelené louce“ a můžeme si vybrat z řady připravených šablon, na jejichž základě se generuje kostra nového dokumentu. Všechní průvodci nás budou provázet i při následné tvorbě kódu – za jejich asistence lze snadno vytvořit tabulku, vložit obrázek či odkaz. Nemusíme si tak přesně pamatovat názvy jednotlivých atributů, avšak stále máme (oproti vizuálním editorům) nad zdrojovým kódem plnou kontrolu. Výsledný kód je možné nechat zkontrolovat některým z validátorů, editor navíc úzce spolupracuje s programem CSE HTML Validator. Dodejme, že vedle (X)HTML tagů si program poradí i se zdrojovými kódy programů psaných v ASP, JSP či PHP.

Projektové řízení proniká do všech sfér lidské činnosti a ani tvorba webových stránek není výjimkou. Z tohoto důvodu jsou v programu implementovány funkce pro práci s projektem, který je ve filozofii editoru chápán jako soubor (X)HTML stránek, skriptů a grafických souborů. Ve vytvořeném projektu je možné provést globální kontrolu odkazů, po níž může následovat přesun na FTP server poskytovatele webhostingu, opět v režii HomeSite. Editor se samozřejmě nezříká ani klasického souborového stylu práce, a tak je jeho součástí komponenta suplující správcem souborů ze systému Windows.

Heslem dneška je otevřenost programových systémů a nutno dodat, že ani HomeSite nezůstal této oblasti nic dlužen. Už tak široké funkční zázemí editoru lze rozšiřovat v podsta-

Pracovní prostředí programu HomeSite 5

Editor HTML tagů

tě neomezeně: editor využívá technologii Windows Scripting, díky níž lze přistupovat k funkcím programu. Na internetu najdeme stovky rozšíření, díky kterým si program poradí například s jazykem C# či se jeho součástí stane nápověda k PHP.

Nebudu zastírat, že HomeSite patří mezi mé nejoblíbenější programy, takže jsem si k němu vytvořil vztah až (mírně) nekritický. Jak už to tak ale bývá, i dobré věci mají své chyby: v případě HomeSite by komunita uživatelů přivítala zlepšení podpory pro skriptovací jazyky či přebudování interního FTP klienta, jehož odezva při práci se soubory je vskutku tristní. Taktéž podpora českého jazyka není bez chyb, program například dosud uspokojivě nezvládá vyhledávání českých znaků. I přes to všechno si troufám tvrdit, že v oblasti nevizuálních editorů patří HomeSite mezi špičku, a tak jej vřele každému doporučuji k vyzkoušení. Časově omezenou verzi programu najdete na Chip CD v rubrice Zkuste si sami. ■ ■ ■ Petr Vostrý

DIGITAL
media

macromedia

Na základě zaslání tohoto kupónu Vám poskytneme slevu 200,- Kč při objednání některého z těchto produktů:

Macromedia HomeSite 5

Macromedia Contribute

Akce platná do konce června 2003. Slevu můžete uplatnit u kteréhokoli prodejce produktu Macromedia

www.macromedia.cz

inzerce

MACROMEDIA CONTRIBUTE

Webdesignérem snadno a rychle

Současná nabídka webových editorů je vsuktu široká – od textových editorů pracujících s kódem (X)HTML až k vizuálním prostředím, která na tvůrce stránek kladou z hlediska znalosti specifikace HTML minimální požadavky.

Nekorunovaným králem vizuálních webových editorů je Macromedia Dreamweaver, který je v současné době na trhu ve verzi MX. Pravidelným čtenářům jistě neunikla recenze tohoto programu v Chipu 11/02, pro ostatní připomenu, že poslední verze nabízí vedle pokročilých formátovacích možností i nástroje pro tvorbu webových aplikací vizuálním způsobem. Jak už to ale bývá, stále větší a větší množství funkcí způsobilo, že se z původního editoru zamýšleného pro začátečníky (profesionál by si měl s kódem stránky vždy poradit) stal rozsáhlý program, v němž se tento typ uživatelů začíná ztrácet. Macromedia proto musela přehodnotit svou produktovou strategii a světlo světa spatřil program Contribute.

FUNKCE

Macromedia Contribute není v podstatě nic jiného než funkčně omezený Dreamweaver.

Cílovou skupinou by měli být uživatelé, kteří tvoří samotný obsah webu, proto se funkce programu soustředí především na formátování textu, tvorbu tabulek a aplikací již vytvořených stylů. Díky použitým ovládacím prvkům (nástrojové lišty, paletky) uživatel ani nemusí registrovat rozdíl mezi prostředím svého oblíbeného textového editoru a Contribute, takže se v programu rychle zorientuje. Pro webmastery program nabízí možnost funkčního omezení tvůrčího rozletu cílového uživatele: lze snadno omezit množinu fontů a barev, které je možné na stránce používat, čímž se zamezí jejímu nekonzistentnímu vzhledu. Další potenciál skrývá podpora šablon, jež lze vytvářet a následně importovat z Dreamweaveru.

V praxi často bývají zdrojem obsahu dokumenty aplikací Word a Excel, proto je potěšitelné, že Contribute nabízí možnost importu právě v těchto formátech. Z pohledu čistoty takto vloženého kódu samozřejmě nečekejme žádné zázraky, na druhu stranu jde v tomto případě především o obsah – a ten vložen bude, včetně znaků s diakritikou (zde je však nutno zapátrat v nastavení

MACROMEDIA CONTRIBUTE

Grafický webový editor, nástroj pro správu webu.

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY Pentium II 300 MHz, 64 MB RAM, Windows 98 SE/Me/NT/2000/XP, MS IE 5.0

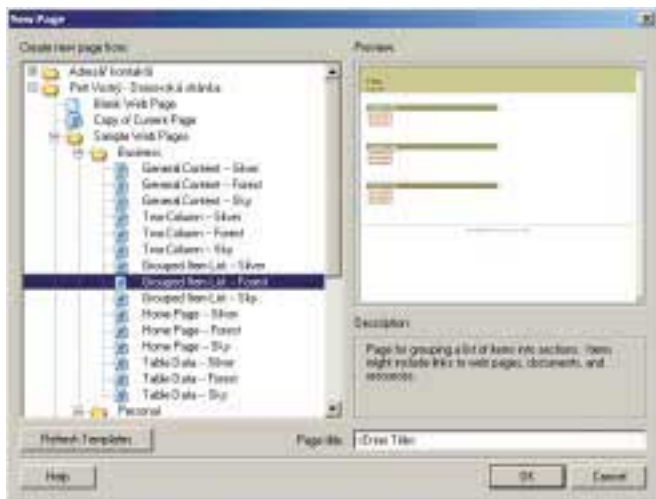
VÝROBCE Macromedia, San Francisco, CA, USA

POSKYTL Digital Media, Olomouc

CENA 4189,50 Kč včetně DPH

programu, neboť Contribute implicitně počítá s kódovou stránkou Latin 1). Vzhledem k formátovacím možnostem HTML je také nutné se v původním dokumentu vyhnout složitějšímu formátování, jinak import nedopadne nejlépe.

Na obsahu webové prezentace se podílí obvykle více lidí, proto Contribute obsahuje mechanismus pro ochranu aktuálně upravovaného dokumentu. Pokud budeme chtít editovat stránku, na níž pracuje někdo jiný, program nás na to upozorní. Princip ochranného mechanismu je velice jednoduchý – na server je spolu s dokumentem nahrán i malý textový soubor, který indikuje stav práce se souborem. Je proto logické, ►

Nabídka šablon pro vytvoření nového dokumentu

Pracovní prostředí programu Macromedia Contribute

- ▶ že ostatní členové týmu musejí také pracovat s Contribute (nebo s Dreamweaverem), v opačném případě by se o editaci dokumentu nedozvěděli.

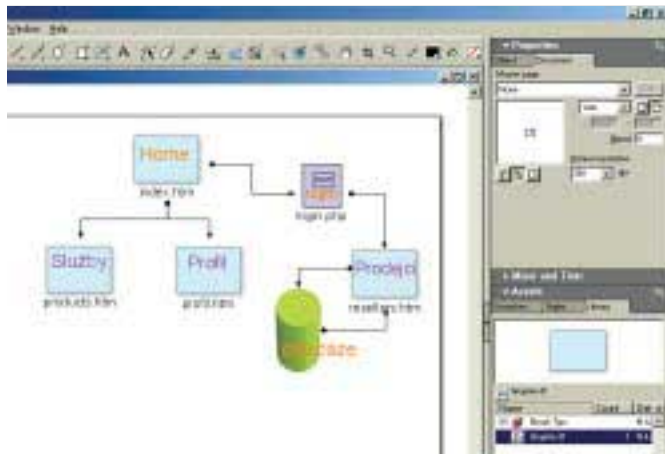
POSTŘEHY Z PRAXE

Samotná práce s editorem je velice snadná. V administrátorském modulu stačí definovat parametry stránky, jejíž obsah chceme upravovat (adresu FTP serveru a další údaje nutné k úspěšnému připojení). Contribute se následně přepne do modu prohlížení, v němž procházíme stránku (vnitřně je volána komponenta Internet Explorer). Stiskem tlačítka Edit vybereme žádanou stránku, ta se stáhne na lokální disk a můžeme se pustit do úpravy obsahu. Po ukončení editace bude dokument stiskem dalšího tlačítka přesunut zpět na server. Protože údaje pro připojení včetně nastavení uživatelského účtu lze v Contribute distribuovat pomocí e-mailu, nemusí koncový uživatel disponovat technickými znalostmi a může se soustředit na obsah, za který je odpovědný.

Při praktickém používání nabízených funkcí mne příjemně překvapil fakt, že programu nedělají problémy dynamicky generované stránky. Mezi negativa patří rychlost odezvy při práci se vzdáleným FTP serverem. Vzhledem k tomu, že rychlost stažení dokumentu na lokální disk a jeho následný přesun na server v mém případě dosti kolísaly, odezva programu při aktualizaci dokumentu připomínala i na rychlé síti doby analogových telefonních linek. V tomto bodě má Macromedia zcela určitě co zlepšovat.

VERDIKT

Contribute je ukázkou toho, jak spolu s dospíváním internetu roste důležitost webového obsahu. Společnosti se tak přestávají soustředit na vzhled svých internetových prezentací (ani ten však není radno opomíjet), klíčovou roli však hraje obsah. Vždyť není nic horšího než pěkná prezentace, kterou uvozuje půl roku staré datum poslední aktualizace. Contribute si podle mého soudu nemůže dělat ambice na to, aby nahradil profesionální, na míru vytvořené systémy pro správu obsahu (Content Management Systems), avšak pro správu obsahu prezentace menší společnosti stačit bude. Jeho pomocí mohou webmasteři delegovat správu obsahu kompetentním osobám a nemusejí se bát, že vzhled webu bude významně narušen neodbornými zásahy. Pokud v další verzi výrobce odstraní výše zmiňované problémy (zejména funkce pro práci s FTP serverem), bude Contribute představovat zajímavého hráče na poli vizuálních editorů pro tvorbu webových stránek. Časově omezenou verzi programu najdete na Chip CD v rubrice Zkuste si sami. Na str. 28 najdete kupon na slevu pro čtenáře Chipu při jeho nákupu. ■ ■ ■ Petr Vostrý

Návrh architektury vznikajícího webu

MSI 8Xtremely Match

The Fastest AGP 8X Combination

MSI is the No. 1 VGA* maker. With the 8Xtreme series VGA and Motherboard from MSI, your AGP 8X performance will be faster than ever.

Performance, Durability, Stability – MSI 8Xtreme Series

- Double your graphics bandwidth to 7.4GB/s and surge for the ultimate 8X
- 8XRoute is the super highway for 3D/4D/5D/6D graphics
- Maximize the power of motherboard and GeForce FX
- 8XRoute is the super highway for 3D/4D/5D/6D graphics
- For most generations with 3D/4D/5D/6D graphics
- Join the 8Xtreme world, the No. 1 manufacturer of graphics cards

Blíží specifikace GeForceFX Serie na www.msi.com.tw

*_2001 is not 2001, based on data of our shipments...™
© 2001 MSI Computer Corp. All rights reserved. MSI 2001

New MSI 875P Neo FIS2R

Intel 875P Chipset

- Fire-GL™ 800
- Dual Drive 400
- AGP 8X
- USB 2.0
- Gb LAN
- PAT
- Serial ATA
- IEEE1394
- S/PDIF

New MSI 865PE Neo2

Intel 865PE Chipset

- Fire-GL™ 800
- Dual Drive 400
- AGP 8X
- USB 2.0
- Gb LAN
- SATA
- Serial ATA
- IEEE1394
- S/PDIF

New MSI K7N2 Delta-L

nVidia nForce2 Chipset

- Fire-GL™ 400
- Dual Drive 400
- AGP 8X
- USB 2.0
- S/PDIF

*Excludes GeForce FX 5000 series. All of 800 models. 1000 is a version of MSI. All of 800 models. © 2001 MSI Computer Corp. All rights reserved. MSI 2001

MSI
MICRO-STAR INTERNATIONAL

Link to the Future

www.msi.com.tw
Technický Hotline MSI: 800 10 10 10

Oficiální distribuce:
PENTA CZ s.r.o.
 Tel: +420 383 369 111/120
 Pobočka Ostrava
 Tel: +420 596 719 605
<http://www.penta.cz>
 Emsonic SK s.r.o.
 Tel: +421 2 49 234 703

MACROMEDIA FREEHAND MX

Stránky kreslené od ruky

Řada podnikatelů si své webové stránky nechává naprogramovat od profesionálů, ale s návrhem stránky (webdesignem) si mnozí rádi pohrají. Otestovali jsme jeden z nástrojů, který je pro webdesign přímo stvořen.

FreeHand MX je vektorový kreslicí program s velmi intuitivním ovládáním a širokou paletou funkcí a nástrojů. Firma Macromedia ho uvedla na trh jako poslední součást svého Studia MX začátkem února 2003. Zbývající nástroje Studia – Flash MX, Dreamweaver MX, Fireworks MX a ColdFusion MX – byly na trh uvedeny o rok dříve.

Vektorové grafické programy mají tu výhodu, že se v nich vytvořená díla dají libovolně zvětšovat i zmenšovat a nic neztrácejí na technické kvalitě. FreeHand jeho tvůrci navíc obdařili řadou vlastností, s nimiž hravě zvládne všechny činnosti potřebné při návrhu webových stránek (návrh architektury webu, navigace a grafické podoby, tvorba grafických prvků).

Kromě těchto specialit má FreeHand standardní vybavení vektorovými kreslicími nástroji. Obsahuje tradiční i méně obvyklé nástroje pro tvorbu křivek – Bézierovy nástroje, pero, tužku, kaligrafické pero, vektorovou gumu pro mazání částí křivek a další. K dispozici je štětec, výborná je i práce s textem a několik speciálních textových efektů. Nabízí několik 3D efektů, blending pro tvorbu

bu přechodů mezi objekty a další. Nezklamete ani práce s výplněmi – na jeden objekt lze použít libovolné množství výplní a efektů.

Ovládání je v nové verzi vhodně přepracované a kompatibilní s celou rodinou Studio MX. Parametry a úpravy objektů se nastavují v jediném okně *Object*, které je umístěno na společné paletce s oknem *Document*, v němž se provádějí veškerá nastavení dokumentu. Toto uspořádání je velmi efektivní a přehledné. K práci potřebujete opravdu jen několik dalších panelů, takže zbývá dostatek místa na kreslení. Pro často používané funkce si uživatel může definovat vlastní klávesové zkratky. Prostředí FreeHandu je velmi pěkné i designem.

Navrhování stránky není zcela banální záležitostí. Nejdříve je potřeba navrhnout architekturu webu, poté layout a grafický vzhled. Nakonec se tvoří obsah stránky – grafika a text. Všechny tyto kroky vytvoří jakousi maketu stránek, podle níž programátor HTML stránku sestaví. Pokud návrh stránky dobře promyslíme, ušetří se při jejím sestavování hodně času a dobře navržený web ocení i jeho návštěvníci.

ARCHITEKTURA WEBU

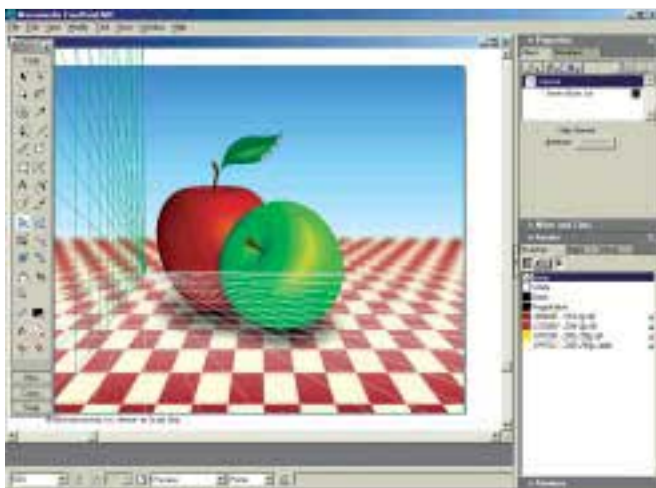
Zhotovit diagram popisující, jaké stránky (sekce) bude web obsahovat a jaké bude mezi nimi propojení, není s FreeHandem žádný problém. Ve verzi MX má totiž nový nástroj *Connector*, který umožňuje vytvářet

vazby mezi objekty a tak tvořit libovolné diagramy a organizační schémata. Spojovací čáru mezi objekty upravíte podle svých představ, určíte startovní a konečný grafický symbol i vzhled spojnice. Grafické symboly použité v diagramu mohou být uloženy do knihovny symbolů, čímž se tato práce také hodně zjednoduší. Symboly uložené v knihovně jsou kdykoli později editovatelné a jejich změna se objeví i na jejich potomcích použitých v dokumentu. Symboly se upravují v samostatném okně – stačí myší poklepat na náhled symbolu v panelu *Library*. Toto okno má v horním rohu políčko *auto-update*. Pokud je zaškrtnuté, dochází ke změnám potomků symbolu v dokumentu.

LAYOUT A GRAFICKÝ DESIGN

Založení nového dokumentu o velikosti webové stránky je ve FreeHandu snadné díky předdefinované šabloně *Web*. Kdyby vám její velikost nevyhovovala, je možné vytvořit si vlastní šablonu.

FreeHand umožňuje vytvářet i vícestránkové dokumenty. Pro zachování konzistence všech stránek nabízí možnost vytvářet vzorové stránky (šablony) *Master Pages*. Jejich filozofie vychází z toho, že stránky webu obsahují některé společné grafické prvky a ty je zbytečně kopírovat a znovu umísťovat – šikovnější je aplikovat atributy vzorové stránky. Se šablonami lze pracovat v panelech *Document* i *Library*. Funkce zde obsažené ►

Simulace 3D kreslení není díky perspektivní mřížce žádným problémem.

Návrh grafické podoby stránky zvládnete s FreeHandem do nejmenších detailů.

- jsou naprosto totožné, ale panel *Library* nabízí některé další funkce jako pro ostatní grafické symboly – šablony lze slučovat, duplikovat, přejmenovávat a mazat.

VYTVOŘENÍ OBSAHU

Posledním krokem bude vytvoření obsahu stránek – grafických prvků a textu. FreeHand podporuje export do webových formátů JPG, GIF i PNG, proto v něm snadno vytvoříte ikony, loga, tlačítka apod. Protože lze exportovat nejen celou stránku, ale i samostatné označené objekty, můžete použít prvky z grafického návrhu stránky.

Při vytváření grafiky se mohou hodit funkce „Hledat a nahradit“ a „Výběr“, pracující s grafickými symboly (najdete je v panelu *Find&Replace and Select*). Využití najdou především při tzv. globálních změnách barev, fontů, šířky ohraničení a dalších atributů objektů. Prohledávat lze celý dokument, jednu stránku i individuálně určený výběr.

Užitečná je funkce pro vytváření grafů nástrojem *Chart tool*. Tvorbu grafů sice nabízí celá řada jiných programů, ale z FreeHandu lze grafy exportovat do mnoha for-

mátů určených pro web, navíc s možností nastavení řady parametrů. Graf lze dokonale upravit po vzhledové stránce – na části grafu lze aplikovat speciální efekty stejně jako na ostatní objekty ve FreeHandu. Klasický sloupec grafu může být nahrazen sloupcem vytvořeným z vhodných obrázků (např. mince). Data se dají vkládat ručně a samozřejmě i importovat.

3D EFEKTY

FreeHand nabízí hned několik nástrojů pro simulaci kreslení v prostoru. V panelu nástrojů najdete nástroje na vytváření perspektivy, 3D rotaci a extruzi.

Zdání perspektivy (3D prostoru) můžete vytvářet pomocí nástroje *Perspective tool* a perspektivní mřížky (prostorová mřížka s jedním či více počátečními body). Po zobrazení perspektivní mřížky pomocí nástroje *Perspective* přichytáváte k mřížce objekty a jejich význačné body.

Jednoduchá rotace 2D objektů v prostoru je možná díky nástroji *3D rotation tool*. Lze s ním dosáhnout podobného efektu jako u mřížky, ale rotace je méně přesná. Poklepá-

MACROMEDIA FREEHAND MX

Grafický vektorový editor.

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY Mac – Power PC, 32 MB RAM, 70 MB na HD, Mac OS 9.1 nebo OS X
PC – Pentium, 64 MB RAM, 70 MB na HD, Windows 95/98/Me/NT 4/2000/XP

VÝROBCE Macromedia, San Francisco, CA, USA

POSKYTL Digital Media, Olomouc

CENA 14 996,10 Kč včetně DPH (Bundle 12 101,25 Kč)

ním na nástroj nastavíme parametry otáčení. Tento princip nastavování vlastností nástroje funguje i u ostatních nástrojů FreeHandu, které nějaká další nastavení mají.

Extruze (vytažení) simuluje 3D vzhled dvoudimenzionálních objektů. FreeHand nabízí interaktivní i přesné číselné nastavení.

EXPORT

FreeHand nabízí výstup v řadě formátů: EPS, Illustrator (AI), BMP, PNG, JPG, GIF, Photoshop (PSD), PDF, TIF aj. Důležitý je export do formátů SWF a HTML.

Do HTML lze freehandový dokument převést příkazem *Publish as HTML*. Protože se ▶

PLACENÁ INZERCE

Rychlá a spolehlivá černobílá tiskárna

DOŽIVOTNÍ
záruka na tiskovou
LED hlavu

10.990 Kč bez DPH
model B4300

B4300

- rychlá tiskárna formátu A4 určená pro kanceláře, individuální a skupinové uživatele
- rychlost tisku 18 str./min, tisk první strany za 6,2 s
- rozlišení 600 x 1200 dpi
- paměť: 16 MB (maximálně 48 MB)
- možnost výběru toneru dle požadované kapacity
- standardně obousměrné paralelní rozhraní a USB 2.0
- nízké provozní náklady
- k dispozici též model B4300n se síťovou kartou a model B4300nPS se síťovou kartou a PostScriptem

OKI

Okí Systems (CS), s. r. o., Pobežní 3, 186 00 Praha 8, e-mail: info@oki.cz, tel.: 224 890 157

WWW.OKI.CZ

► v něm objektům mohou přiřazovat URL adresy, lze stránky exportovat i s aktivními odkazy. Exportní proces nechává velké množství nastavení na uživateli, který si tak může zvolit kódování jazyka, formát souborů, typ layoutu stránky (pomocí tabulek či vrstev), rozsah exportovaných stránek a celé nastavení exportu si i uložit. Výsledný HTML soubor, ačkoli je tvořen automaticky, je postaven velmi inteligentně.

Při exportu do SWF je užitečné použít panel nástrojů pojmenovaný jako *Controller*. Pomocí něj testujete výslednou podobu SWF souboru při různých nastaveních exportu. Poněvadž těchto nastavení opravdu není málo, je jistě užitečným pomocníkem. Při tomto testování je vytvořen dočasný SWF soubor a je přehráván v programu Flash Player. V panelu *Controller* lze animaci procházet po jednotlivých krocích, přehrávat celou animaci, nastavovat exportní vlastnosti (rychlost, barvu pozadí, zakázat importování jinými uživateli FreeHandu, provádět optimalizační nastavení apod.). Po otestování je z časové lišty možné soubor exportovat.

FREEHAND & STUDIO

Studio MX nabízí ještě užší integraci mezi jednotlivými nástroji než u předchozích verzí. U FreeHandu připadá v úvahu spolupráce s programy Flash a Fireworks. V případě Fireworksu jde hlavně o sdílení vektorové grafiky, kterou Fireworks kromě bitmap také podporuje.

Spojení s Flashem přináší řadu zajímavých možností pro tvorbu profesionální animované grafiky. Flash také pracuje s vektorovou grafikou, kreslicí možnosti FreeHandu jsou však mnohem bohatší. Propracovaná grafika

z FreeHandu importovaná do Flashe umožní vytvářet ještě dokonalejší animace. Navíc po importu do Flashe zůstávají editovatelné vrstvy, text, přenesené se knihovna symbolů i jednotlivé stránky (při importu se nastavuje jejich rozsah). Tím však nejsou možnosti integrace zdaleka vyčerpány. S FreeHandem můžete tvořit jednoduché flashové objekty ve formátu SWF. Na tvorbu složitějších věcí (např. her) sice zapomeňte, ale pěknou firemní prezentaci zvládne hravě. Do třetice je zde ještě jedna forma integrace: flashové animace vytvořené ve Flashi lze importovat do freehandového dokumentu – jsou použity jako interaktivní část webové prezentace. Upravíte-li původní soubor FLA, je ve FreeHandu možné SWF dokument jednoduše aktualizovat.

Pro vytvoření flashové animace používá FreeHand tento princip: Objekty, z nichž chcete vytvořit animaci, je třeba rozmístit do samostatných vrstev pomocí příkazu *Release to Layers Xtra* v menu *Animate*. Animování totiž probíhá po vrstvách a každou vrstvu lze tedy chápat jako jeden krok animace. Příkaz oddělí objekty ve skupinách, objekty vytvořené pomocí nástroje *Blend* (přechody), textové bloky i objekty umístěné na křivkách a každý z nich umístí do samostatné vrstvy. Text je rozdělen na jednotlivá písmena, převeden na křivky a každé písmeno je opět umístěno v samostatné vrstvě. Objekt, který je umístěn ve vrstvě pozadí, se objeví v každém kroku animace. Nejlepších výsledků při animování lze proto dosáhnout navrhováním animace směrem od nejspodnější vrstvy k horní.

Pro přidání interaktivity do animace je grafice či textu přiřazena tzv. událost (akce).

Jsou to příkazy flashového jazyka Action Script (výhodou Action Scriptu je malá velikost výsledného souboru). Ve FreeHandu máte k dispozici jen velmi malou podмноžinu akcí tohoto jazyka, pro tvorbu webové prezentace to však stačí. Akce (funkce, která se provede při určité události – angl. event, např. stisk tlačítka, přejetí myši) se přiřazují buď nástrojem *Action tool*, nebo v panelu *Navigation*.

HODNOCENÍ

O tom, že je FreeHand vhodný pro webdesign, už vás asi nemusím přesvědčovat. Jeho možné použití je ale mnohem širší: jednoduché ilustrace, náročná vektorová grafika i návrhy pro tisk (letáky, vizitky, plakáty, loga aj.). Pro tisk má FreeHand také co nabídnout: výběr oblasti, která se má tisknout (i mezistránkově), a postscriptový tisk mohou být příkladem.

FreeHand je sice primárně určen profesionálům, avšak cenou vychází vstříc i těm, kteří se webdesignem přímo neživí. Cena samostatné verze pro ČR je 14 282 Kč (bez DPH), celý balík Studio MX Plus stojí 30 736 Kč. Ve východní Evropě nabízí Macromedia v rámci boje proti pirátství oblíbené promoakce – FreeHand MX Bundle (který kromě FreeHandu MX obsahuje také Flash 5, Dreamweaver 4 a Fireworks 4) pořídíte za cenu 11 525 Kč.

Poznámka na závěr: Bude-li vás zlobit nízká rychlost FreeHandu (pomalé vykreslování menu i obrázků), nebude to pravděpodobně malou kapacitou RAM. Výrobce uvádí nízkou rychlost na operačních systémech Windows 98 a Me – Windows 2000 a XP už tento problém nemají.

■ ■ ■ Soňa Žáčková

MACROMEDIA DIRECTOR MX

CHIP tip
červen 2003

Režisér ve studiu

Pro softwarové multimediální studio, které nemá na poli současného programového vybavení ekvivalent, máme přílehavé označení: Director.

Vsouboru produktů používaných pro tvorbu webu se Director řadí na nejvyšší místa – jde tedy o nástroj pro profesionály a opravdové znalce či nadšence. Poslední

dostupná verze s pořadovým číslem 8.51 však už delší dobu přesluhovala, takže příchod verze MX, začleněné do produktové řady Macromedia Studio MX, byl netrpělivě očekáván.

V čem je vlastně Director výjimečný? Jako jediný software nabízí komplexní prostředí pro tvorbu multimediálních prezentací pro internet i pevná média. Jako jeho hlavní před-

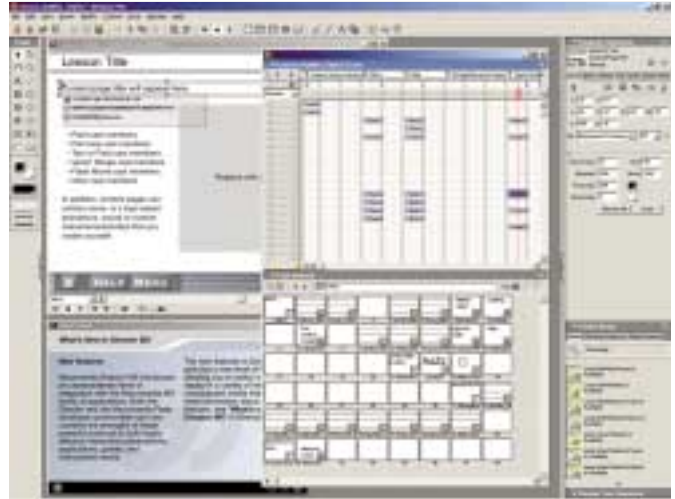
nosti můžeme označit schopnost pracovat s externími audio- a videosoubory a možnost práce s třírozměrnou grafikou. Nevýhodou je nutnost Shockwave playeru, který není s prohlížeči standardně distribuován.

UŽIVATELSKÉ PROSTŘEDÍ

I Director se dočkal nového uživatelského ►

Nové uživatelské prostředí ve stylu MX poskytuje větší přehlednost a variabilitu.

Systém práce Drag&Drop umožňuje rychlou editaci všech součástí projektu.

► prostředí. Nutno přiznat, že kromě kvalit estetických vyniká kombinace paletek a docerů i vyšší přehledností a variabilitou, takže změna designu Directoru pomohla snad nejvíce ze všech programů z řady MX. Vylepšení se dočkaly také staré známé panely – Object Inspector získal více funkcí a obarvení kódu,

stejně tak se nových funkcí (včetně vylepšeného automatického formátování) dočkal i Debugger.

Jako snad všechny tituly nové generace firmy Macromedia také Director obsahuje speciální nástroje pro usnadnění práce. Čin je to chvályhodný; smutným faktem však

zůstává, že použití těchto funkcí v praxi zatím poněkud zaostává.

DIRECTOR VERSUS FLASH

Prakticky největším nedostatkem staré verze Directoru byla malá podpora formátu Flash – do projektů bylo možné vkládat animace, ►

PLACENÁ INZERCE

Používáte formát MP3? Dopřejte si stejné množství hudby i v autě.

SONY

Vítěz testu
německého
časopisu
Car & Hifi 2/03

MP3

CDX-MP40

více než 10 hodin záznamu
ve formátu MP3 na 1 CD
CD-R, RW kompatibilní
výkon 4 x 50 W DSO EQ3
RDS.EON 30 předvoleb
odnímatelný čelní panel
IR dálkové ovládání v ceně
2 výstupy předzesilovače

7.990,-

www.sony-mobile.cz

BRNO In Car Centrum, Rybnická 107; Elvia Pro, Roosvetova 1; Datart Shopping Park, Skandinávská 2 - Dolní Heršpice; Videoklínk, Kounicova 20/22; Elektro Spáčil, Nové sady 37; Elektro Spáčil, Žarošická 16; Carrefour, Videřská 100; Globus, Hradecká 40 / **BRUNTÁL** Elektromarket Gatner, Jesenícká 6 / **BŘECLAV** Elektro Spáčil, J.Palacha 3197; HB Elektrocentrum, J.Palacha 22 / **ČESKÁ LIPA** K+B Multimedia expert, Mimonšská, areál Kaufland / **ČESKÉ BUDĚJOVICE** Autohifi, Rudolfova 64; Ellex gk, Husova 20; Melodie, U Černé věže 8 / **DOBŘÍŠ** Elektro Dobříš, Komenského nám. 417 / **DOMAŽLICE** Elektro Market, nám. Miru 64 / **FRÝDEK MÍSTEK** Datart, Zámecké náměstí 21; Elektro Sikora a Golová, Radniční 1235 / **HAVÍŘOV** Datart, nákupní Centrum Elan / **HAVLÍČKŮV BROD** Viki, Horní 12 / **HLINSKO** Elektrostudio, Ressova 239 / **HODONÍN** Hobby Elektro, Národní třída 6 / **HRADEC KRÁLOVÉ** Elvia Pro, tř. Karla IV. 663; Carrefour, Mrštíkova; Elektrocentrum expert, Školní 644 / **CHEB** Alfa electronics, Pivovarská 19 / **CHOMUTOV** Action CZ-Planeo, Palackého 4448; Globus, Čemnická 5430 / **IVANČICE** Tivis, J.Schvarze 5 / **JABLONEC N. NISOU** Horák Electronic, Budovatelů 6; Elos, Máchova 4 / **JESENÍK** Elektromarket Gatner, Lipovská 325 / **JIHLAVA** Viki, Palackého 44 / **KARLOVY VARY** Top elektronik, Moskevská 64 / **KARVINA-FRÝŠTÁT** Otto - Sony Centrum, náměstí TGM 94 / **KLADNO** Thor, Divadelní 1648 / **KLATOVY** Elektro Market, Křížová 162 / **KOLÍN** Seko, Havelcova 70 / **KOSTELEČ N. ORLÍCI** Elektro Janeček, Tyršova 14 / **KRNŮV** Elektromarket, Gatner / **KROMERŽ** Elta, Vodní 83 / **KUTNÁ HORA** Bohumil Dvořák, Masarykova 357 / **LIBEREC** Elos, Moskevská 142; Litoměřice NPB electronic, Milrovo nám. 158 / **MARIÁNSKÉ LAZNĚ** TV, SAT, Husova 439 / **MLADÁ BOLESLAV** Elvia Pro, V.Klementa 467; Datart, obchodní Centrum Olympia; R+R Planeo, Krátká 130/112 (vedle Kauflandu) / **MOST** K+B Multimedia expert, Chomutovská ul. / **OLOMOUČ** Promarket, Palackého 13 / **OLOMOUČ** Bazo, tř. Svobody 21; Carrefour, Prodloužená Zolva; Globus, Prážská ul. / **OPAVA** Tiba sdrůžení, Dolní náměstí 9; Globus, Těšínská 83 / **ORLOVA-LUTYNĚ** Jifi Sikora - Duo, Masarykova 944 / **OSTRAVA** In Car, Poděbradova 98; Elvia Pro, Hlavní třída 1017; Elektromarket Gatner, OD Prior; Carrefour, Novinářská; Datart, Nádražní 9 / **OSTRAVA-ZÁBŘEH** Datart Shopping Park, Ostrava / **PARDUBICE** Interaudio, Sladkovského 422 / **PELHŘIMOV** Burian Elektro, Nádražní 810 / **PLZEŇ** Datart Obch. centrum, Rokycanská 1424/128; Datart Nákupní Centrum, Borská pole; Carrefour, U letiště 2/1074; Planeo, Americká 22 / **PRAHA** Carrefour, Radlická 1B; Elvia Pro, Car Centrum, Poděbradská 51; Karlovo nám. 19; Vinohradská 50 - Vin.pavilion; Olbrachtova 1929/62; Village Cinema Chlumecká 8; Electro World, Čestlice - U Makra 123; Metropole Zličín; Datart, Národní třída 28; Park Hostivař Svehlova 32; Obchodní Centrum Nový Smíchov; Shopping Park Praha, Skandinávská 23; Obchodní Centrum Tesco Letňany; Atlas Electronic, Na Jezerce 12; Saco, Na Poříčí 21; M. Malik - Elektroniversal, Bělohorská 147; Globus, Kostecká 823; Chlumecká 765/6; Sarská 133/2 / **PROSTĚJOV** Bazo, Kostecká 2a; J.Froeschl, Komenského 29 / **PREROV** Elza, Kozlovská 6 / **RAKOVNÍK** Elektro Sinkule expert, Husovo nám. 13 / **ROKYCANY** Elvira Elza, Malé náměstí 99/1 / **ROŽNOV PRAHDŮSTĚM** HM Rožnov, Na zahráděch / **RUMBURK** Ergo, Jitřkova 599/102 / **SOKOLOV** TV Centrum, Rokycanova 1929 / **STRAKONICE** Elektro Zoot, Podskalská 316 / **STŘAZN. NISOU** Elos, Oblouková 10 / **TABOR** Ellex gk, Křížkovo nám. 869 / **TEPLICE** Datart, Obchodní Centrum Olympia; K+B Multimedia expert, Masarykova 1806 / **TRÍ DVORY U KOLÍNA** Elektro Bouchník a syn, Osvozdotečů 119 / **TURNŮV** Heila, Nám. Českého ráje 3 / **UHERSKÉ HRADIŠTĚ** Elektro Spáčil, Velehradská 1206 / **UHERSKÝ BROD** Belvis, Brí Lužů 445 / **ÚSTÍ N. LABEM** Globus, Tyršova 869 / **ÚSTÍ N. LABEM** Planeo, Pařížská 1; Carrefour, Havířská; Datart, Havířská 354/15 / **VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ** Diamant, Polášková 32 / **VELKÁ BÍTEŠ** TV Servis WATT, Na Valech 512 / **VSETÍN** Elpos, Dolní náměstí 1356 / **VYSOKÉ MYTO** Soan, Vladislava 26 / **ZÁBŘEH** Elektro Urbánek, nám.Osvobození 12 / **ZLÍN** Carrefour, Tř. 3 května 1170; HP Tronic Sony Club, Školní 3054/7; H-Centrum, Sokolovská 1155

POZNÁMKA: MONTÁŽNÍ CENTRUM

V Code Library se objevila nová paletka funkcí – zpřístupnění.

- ▶ které však přicházely o všechny funkce spojené s jazykem ActionScript (Director má totiž vlastní jazyk Lingo). Skvělou zprávou je tedy podpora formátu Flash MX, ale i vzájemná kompatibilita Linga a ActionScriptu. Provázání mezi oběma programy je ve verzi MX sil-

MACROMEDIA DIRECTOR MX

Nástroj na tvorbu multimediálních aplikací nejen pro web.

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY Mac – Power PC, 64 MB RAM, 100 MB na HD, grafika 800 × 600, Mac OS 8.6
PC – Pentium II, 64 MB RAM, 100 MB na HD, grafika 800 × 600, Windows 95/98/Me/NT 4/2000/XP

VÝROBCE Macromedia, San Francisco, CA, USA

POSKYTL Digital Media, Olomouc

CENA 42 638,40 Kč včetně DPH

nější a umožňuje i tvorbu flashových prvků přímo v Directoru.

FORMÁTY

Aby program držel krok s dobou, dočkal se také výrazných vylepšení v oblasti podpory multimediálních formátů. Tato vylepšení nerozšiřují výčet podporovaných formátů (jako úhelný kámen lze označit podporu QuickTime a RealMedia), ale zahrnují jejich novější verze a umožňují také základní práci se samotnými soubory s důrazem na streaming.

Smutným faktem je však netečnost vývojářů k jiným formátům. Na podporu Windows Media či DivX si asi budeme muset ještě chvíli počkat a do té doby budou uživatelé muset řešit problém buď převodem

do plně podporovaných formátů, či formou problematických a většinou i placečných Xtras.

FLASH COMMUNICATION SERVER

Původní serverová aplikace Macromedia Shockwave Multiuser Server dodávaná spolu s Directorem byla přepracována a dostala také nové jméno. Kromě kompatibility Linga a ActionScriptu, o níž jsem se již zmiňoval, však nepřibýlo mnoho nového. Nový název tedy zřejmě klade důraz na produkt, který je z řady Studio MX nejznámější – Flash.

ZÁVĚR

Produkt, který si v číselném označení nese devítku, tedy nezklamal – tvůrci udělali od poslední verze několik rázných kroků vpřed. Přestože opravdu velké kvalitativní skoky bychom mohli spočítat na prstech jedné ruky, dělá Director MX čest svému jménu i celé produktové řadě a ocenění Chip tip si plně zaslouží.

Podpora nových formátů v kombinaci se silou možností, které program nabízí, dělá z Directoru nezbytný nástroj pro tvůrce, kteří dosud používali starší verze, a lákáovou výzvu pro všechny, kteří to s médii chtějí dotáhnout dál.

■ ■ ■ Vlastimil Bret, vlastimil.bret@vogel.cz

XARA3D 5.00

3D grafika a animace (nejen) pro internet

Dnes už asi nikoho nepřekvapí 3D grafika na internetu. Budete-li i vy chtít oživit svoje stránky, vyzkoušejte program Xara3D.

Pracovat s programem Xara3D není vůbec složité, a přesto vytvořená díla dosahují vynikající grafické kvality (tech-

nicky, samozřejmě). Navíc velikost výsledného souboru je dosti úsporná, a proto se na web výborně hodí. S programem Xara3D vytvoříte například titulky webových stránek a prezentací, tlačítka, animované gify, spořiče obrazovky, video ve formátu AVI, flashové animace (formát SWF), ikony či animované kurzory.

VYTVORENÍ TEXTU, IMPORT GRAFIKY

Xara3D nemá právě hezké uživatelské rozhraní a obsah ikoněk zjistíte spíš až po kliknutí na ně. Xara3D to ale vynahradí jednoduchostí použití a řadou funkcí, které poskytuje.

Tvorba 3D grafiky začíná vytvořením textu přímo v tomto programu nebo importem ▶

inzerce

Pracovní prostředí programu Xara3D

- ▶ nějakého obrázku (resp. tvaru). Při importu jsou uživatelé omezeni na čtyři dosti nestandardní formáty: metasouborové WMF a EMF a formáty XAR a WEB programů CorelXARA a Webster. Při práci s textem potěší široká nabídka nastavení – přes padesát druhů fontů a celá řada typografických atributů včetně zarovnání, prostrkávání či prokladu řádků. Jednotlivé části textu i znaky mohou být upravovány samostatně, takže na ně mohou být aplikovány rozdílné textové atributy, textury, odděleně je možné dokonce i animovat. Výběr části textu je ale poněkud nestandardní – v menu *Edit* vyberte položku *Select line* (nebo jednodušeji klávesovou

zkratkou CTRL+L) a posunem kurzoru pomocí šipek a se zmáčknutou klávesou Shift označte text.

EDITACE A EFEKTY

Výsledný vzhled 3D grafického prvku se pak dotváří aplikováním řady atributů. Vlastnosti ani nemusíte sami nastavovat – nový nástroj *Style Picker* umožní přetahovat styly z jednoho souboru do druhého. Podobně pracuje *Animation Picker*, který zkopíruje nastavení pro animaci. Požadované natočení 3D objektů v prostoru se upraví jednoduše tažením myši se stisknutým levým tlačítkem. Objekt se tak otáčí v reálném čase kolem všech tří os. Zajímavě se pracuje s osvětlováním objektů (skrývá se pod ikonou žárovky) – pomocí čtyř šipek se nastaví směr a barva světla. Všechna ostatní nastavení objektu jsou dostupná pomocí ikon v nástrojové liště (nebo v pop-up menu *Options*). Tady se upravuje text, pracuje se s barvou, texturami, nastavuje se extruze, jas či mat objektu, stíny a další efekty. Xara3D dále nabízí konverzi textu na webové tlačítko a je zde i nástroj pro animace.

Barvy a textury se nastavují nejen u obrázků, ale i pro pozadí. Zvlášť lze editovat hrany objektu, jeho přední i zadní část. Práce s texturami je poměrně dobře propracovaná. Kromě textur dodaných přímo k programu (na placeném CD jich dostanete 800) si můžete další sami vytvořit importem obrázků ve formátu GIF či PNG. Textury lze navíc i upravovat – otáčet, posouvat podle os X a Y a měnit velikost vzorku.

Se všemi nastaveními může uživatel libovolně experimentovat, protože Xara3D umožní nelimitovaný počet kroků nazpět. Hotové dílo můžete exportovat do řady webových formátů nebo je animovat.

3D ANIMACE

V Xara3D je možné vytvářet jednoduché, ale efektní prostorové animace a ty exportovat do flashového formátu SWF, jako AVI (video), animovaný GIF či animovaný kurzor (ANI). Co do velikosti je podle mých testů nejúspěšnější animovaný GIF, špatně si nevedlo ani AVI, které je oproti gifu kvalitnější. Velikost výsledného souboru ale záleží i na aplikovaných efektech. Použití 3D animací na webových stránkách je nasnadě – animované reklamní proužky, loga i animované buttony.

Je dobře, že ani práce s animacemi není složitá – všechna nastavení jsou skryta pod jedinou ikonou v panelu nástrojů. I když jste ještě nikdy neanimovali, s Xarou3D se do toho můžete bez obav pustit. Při animacích využijete jednoduchou časovou osu, která je novinkou poslední verze programu. Normálně je skryta, zobrazíte ji položkou *Time line* v menu *Window*. Pomocí časové osy spouštíte náhled animace či postupujete přes jednotlivé kroky, protože ty lze samostatně exportovat.

Animačních efektů nabízí Xara3D celkem jedenáct: například rotaci objektu, jeho postupné mizení, kývání a další. Každý efekt má ještě svá další nastavení. Společně je nastavení počtu snímků (kroků animace), rychlosti animace a délky pauzy. Můžete si také pohrát s oddělenou animací jednotlivých částí textu. Samostatně lze animovat i světla a text.

Export do flashového formátu SWF je proti minulé verzi novinkou. SWF lze exportovat jako vektor nebo bitmapu, s animací i bez animace. Rozhodnutí, kterou možností si vybrat, závisí na dalším použití vytvořené grafiky. Velikost vektorově exportovaného SWF můžete bez ztráty detailu upravovat v programu Flash, při exportu se však ztratí některé vlastnosti, jako například stíny. Bitmapový export naopak všechny vytvořené efekty zachová. Z animace lze také vytvořit spořič obrazovky, tato funkce ale není dovolena v demoverzi.

NA ZÁVĚR

Demoverze programu Xara3D bude na vašem počítači fungovat 15 dní. Budete-li chtít s Xarou3D pracovat dále, musíte si ji koupit. Při zakoupení dostanete navíc vektorový kreslicí program Webster, jehož formát Xara3D podporuje pro import.

■ ■ ■ Soňa Žáčková

Jako speciální nabídka firmy Xara je na Chip CD kromě 15denní časově omezené verze programu Xara3D 5.00 i plná verze Xara3D 3.04. Čtenář, který zaregistruje verzi 3.04 na <http://www.xara.com/x3d3offer.asp?p=vogel> získá i 25% slevu upgradu z verze 3 na 5 (normálně v ceně 39 USD + 17,5% daň), tedy za cca 29 USD. Nabídka upgradu je platná 60 dní. Program lze získat i od místního zástupce, firmy Mokry Systems, Brno (mokry@mokry.cz, sleva na http://studna-online.cz/product_info.php?products_id=201)

XARA3D 5.00

Instantní nástroj pro 3D grafiku na webu.

MINIMÁLNÍ POŽADAVKY Procesor 486, 32 MB RAM, Windows 95/98/Me/NT4/XP

VÝROBCE/POSKYTL Xara, Hemel Hempstead, Velká Británie

CENA 1322 Kč včetně DPH (pro čtenáře Chipu po registraci 3. verze 989 Kč)

ZYWEB

On-line tvorba webu

Služba ZyWeb je zajímavým spojením webhostingu a vizuálního editoru pro tvorbu webových stránek. Chcete-li vytvářet své stránky úplně sami, rychle a jste ochotni za to něco zaplatit, pak je pro vás ZyWeb dobrou volbou.

Se službou ZyWeb se pracuje výhradně on-line – stránky jsou uloženy v adrese internetového serveru (*File store*), kam má uživatel přístup pouze pomocí hesla a uživatelského jména. Návrh stránky nevytváří uživatel sám, ale vybírá si z pře-

dem definovaných šablon a layoutů stránek. Nevýhodou je to, že i když vytvořené stránky jsou ve velké míře editovatelné, přece jen nemohou splnit všechna individuální přání. Pokud vám však stačí upravené šablony, jistě si vyberete.

SLUŽBY ZYWEB

ZyWeb nabízí celkem čtyři služby, lišící se cenou a konkrétní nabídkou: Business, Personal, TimeSaver a Specialist. Již názvy napovídají o možnostech služeb – liší se přiděleným prostorem na serveru, počtem

e-mailových schránek, možností využívat pro uložení dat databázi apod. V každé získává zákazník několik on-line nástrojů pro tvorbu webu: jednoduchý editor obrázků, nástroj On-line Page Builder, free doménovou adresu 3. řádu (např. zyworld.com/chip). Doménu 2. řádu lze v případě zájmu prostřednictvím firmy ZyWeb ověřit a zaregistrovat.

Business je služba určená primárně firmám a obsahuje přes 200 upravitelných šablon webových stránek, navržených právě pro jejich potřeby. Zákazník získává 30 MB místa, 10 e-mailových adres s automatickým přesmě-

PLACENÁ INZERCE

Proč voláte za víc, než musíte?

UŠETŘÍTE AŽ
45%

Připadá vám šlené, kolik vaše firma platí za telefon? Změňte to! Volejte s TISCALI! Budete telefonovat stejně jako dnes, a přitom zaplatíte méně. Bez problémů, bez paušálů a se stejným číslem, které máte.

Kdy ušetříte?

- Při místních, meziměstských i mezinárodních hovorech.
- Při volání do sítí mobilních operátorů.
- A ještě více ušetříte při připojení k internetu v čase, kdy ho ve firmě používáte nejvíce.

Váháte? Připravujete se o peníze... Zavolejte TISCALI!

Chcete volat za méně i z domova? Zavolejte nám také!

800 100 363
<http://hlas.tiscali.cz>

TISCALI

Osobní adresář s webovými stránkami na serveru zyweb.com. V levé části je menu se všemi dostupnými funkcemi.

Tato stránka byla vytvořena nástrojem Instant Web Site Creator podle šablony Sport.

- rováním, nástroj pro tvorbu webových stránek Instant Web Site Creator a také možnost zařadit na své stránky některý ze dvou typů formulářů či počítadlo přístupů. Zdarma je registrace v 10 internetových vyhledávacích a další registrace jsou možné za poplatek. Za variantu Business platí uživatel 35 EUR měsíčně (při roční platbě získává dva měsíce zdarma).

Personal je služba určená pro tvorbu osobních nebo klubových stránek a je hodně podobná variantě Business – pracuje se s ní na stejném principu. Protože je mnohem levnější (8,50 EUR měsíčně), získává uživatel o něco méně: 20 MB místa na serveru a pouze pět e-mailových adres s automatickým přeposíláním.

TimeSaver je služba pro uživatele, kteří nechtějí vytvářet své stránky sami. Pracovníci firmy ZyWeb vytvoří stránky podle šablon dostupných u varianty Business (tedy ani v tomto případě si nelze moc vymýšlet). Zákazník pouze předá podklady (obrázky, texty) a popíše své představy. Pozdější modifikaci stránek si už provádí sám – dostane k tomu všechny nástroje jako u služby Business. TimeSaver je ale poněkud dražší – 1146 EUR za rok. Za tuto cenu firma vytvoří osm webových stránek, za další si musíte připlatit.

JAK SE STRÁNKY VYTVÁŘEJÍ

Zadáním hesla a uživatelského jména, které získáte po objednání služby, se na stránce www.zyweb.com přihlásíte do svého adresáře souborů (musíte se ještě „prokliknout“ přes stránku o novinkách). Webovou prezentaci vytvoříte nástrojem Online Page Builder nebo Instant Web Site Creator. Kromě toho se zde nabízí možnost nahrát na server již hotové webové stránky – pak ale použijete ZyWeb jen jako zbytečně drahý webhosting.

Online Page Builder. Aby měly všechny stránky nového webu stejný grafický vzhled,

vytváří se nejprve stránka, která poslouží jako předloha pro všechny ostatní (*Master Theme*). V menu *Create new...* vyberte položku *Web page*. Z několika nabídnutých šablon si vyberte tu, jejíž grafický vzhled se vám nejvíce líbí. V dalším kroku zvolte rozmístění a typ prvků na stránce (layout stránky) tak, aby co nejvíce odpovídaly vašim potřebám. Následně lze na stránce upravit tlačítka, nadpisy, barvy pozadí a ostatních elementů a typ použitého fontu. Ostatní položky ponechte zatím beze změny.

V dalším kroku vytvoříte úvodní stránku webu – opět vyberte položku *Web page* a zvolte styl a layout stránky. Zvolte položku *Page Properties*, zkopírujte styl své upravené šablony a na stránce zadejte konkrétní obsah. Stejně vytvoříte i ostatní stránky. Pak je třeba tyto stránky ještě propojit hypertextovými odkazy: označte stránku, v menu *Actions* vyberte *Edit* a po kliknutí na požadované tlačítko či textový odkaz vám bude nabídnuto menu, v němž určíte, na kterou stránku se má odkazovat. Když všechny stránky takto propojíte, zvolte *Publish* a vaše stránky si budou moci prohlížet internetoví návštěvníci.

Instant Web Site Creator je asi ještě o něco rychlejší tvůrcem stránek a skrývá se v menu *Create new...* pod položkou *Web site*. Bude vám nabídnuto šest šablon (přesněji témat), které jsou pojmenovány podle předpokládaného použití: *Business1*, *Sport*, *Eshop* atd. Vyberte si jednu z nich a jedním kliknutím vytvoříte kompletní web obsahující několik vzájemně propojených stránek. Všechny vytvořené soubory uložil nástroj do vašeho adresáře, kde s nimi můžete dále pracovat. Potom ještě můžete modifikovat texty a obrázky či přidávat další stránky (zkopírováním a následnou úpravou nějaké již v adresáři existující stránky). Pokud nebu-

dete spokojeni s grafickou podobou, můžete ji také upravovat.

NA ZÁVĚR

Pokud budete pod službou ZyWeb vytvářet stránky, doporučuji pročíst si dobře tutorial, který je dostupný přímo z vašeho osobního adresáře. Pracovní prostředí totiž není příliš intuitivní a občas by se vám mohlo (jako mně) stát, že budete nějakou chvíli marně hledat položku menu, která by podle návodu měla na stránce být, ale není. Po čase zjistíte, že všechny tyto zoufale hledané příkazy jsou umístěny úplně vpravo nahoře, což není část obrazovky, která by byla běžně používaná pro důležité elementy na stránce. Přesto ale platí, že stránky si v tomto on-line tvůrci vytvoříte velmi rychle. ZyWeb nabízí možnost zdarma si službu po nějakou dobu vyzkoušet.

Čtenáři Chipu mohou využít speciální nabídku firmy a vyzkoušet si její službu zdarma po dobu 90 dní (normální zkušební doba je pouze 30 dní). Na Chip CD v rubrice Zkuste si sami naleznete soubor *zywebchipcr.swf*, který vás po spuštění ve webovém prohlížeči zavede přímo na příslušnou webovou stránku firmy. Zde je menu, v něm vyberte položku *SPECIAL OFFER* a *TRY NOW* a na nové stránce zvolte *Reader Offer* a *try now*. Na další stránce zvolte tlačítko *join here* a na následující stránce v levém sloupci s nadpisem ZyWeb položku *join NOW...*

Nyní je potřeba vyplnit formulář, volbou *join NOW...* jej odeslat a potvrdit, že souhlasíte s pravidly a podmínkami používání služby (jsou uvedeny v dolní části stránky). Pokud odeslání formuláře proběhlo úspěšně, ZyWeb vás na další stránce přivítá vašim jménem a nabídne další informace o svých produktech. Kliknutím na tlačítko *Start here* pak můžete začít vytvářet své stránky. ■ ■ ■ Soňa Žáčková

inzerce

SROVNÁVACÍ TEST LEVNÝCH INKOUSTOVÝCH TISKÁREN

At' inkoust teče proudem!

Uplynul jeden rok a jeden měsíc od minulého srovnávacího testu levných inkoustových tiskáren a při pohledu zpět je vidět, že tito barevní pomocníci mezitím udělali velký krok kupředu. Pojdte se spolu s námi podívat, co od nich dnes můžeme očekávat...

Oproti loňskému roku jsme pro tiskárny zařazené do testu poněkud zvýšili cenový limit, který jsme tentokrát stanovili na 5000 Kč včetně daně z přidané hodnoty. Do tohoto prostoru se od každého výrobce vešlo více modelů, takže je z čeho vybírat a tiskárny si konkurují i v rámci jednotlivých značek. Příjemným zjištěním také je, že většina přístrojů se maximální ceně nepřiblížila; většina tiskáren se cenově udržela okolo 3000 Kč, některé byly výrazně pod maximální cenou.

To je jedině dobře, protože pravděpodobně málokdo by byl ochoten za příležitostně využívanou tiskárnu zaplatit cenu vyšší. Cílovou skupinu testované kategorie tiskáren vidíme mezi studenty a domácími uživateli, v krajním případě by tyto tiskárny mohly sloužit pro příležitostný barevný tisk v malé kanceláři. Omezením není pouze doporučené měsíční zatíže-

ní tiskárny, které pro tyto tiskárny výrobce stanovil mezi 500 až 5000 stránkami, ale hlavně cena spotřebního materiálu. To je odvrácená tvář laciných inkoustových tiskáren.

Neberme nyní v úvahu cenu speciálních hlazených nebo fotografických papírů, i cena samotného inkoustu se v přepočtu na jednu průměrnou stránku pohybuje v řádu korun. Při barevném tisku pak může cena jediné stránky lehce vyšplhat přes pět korun a ani nyní ještě neuvažujeme tisk fotografií s řádově vyšším pokrytím tištěné plochy. Dražší inkoustové tiskárny mívají provoz zpravidla ekonomičtější, přesto ještě znatelně nad cenou tisku černobílé laserové tiskárny, která je tak pro rozsáhlou administrativu určitě vhodnější volbou.

Výrobci vyhovuje, že bohužel nelze tiskové náklady přesně stanovit, velmi se totiž liší podle tištěného obsahu a nastavené kvality tisku. Je pouze na rozhodnutí uživatele, jak kvalitní tisk si nastaví a kolik inkoustu na něj spotřebuje.

K tisku se používá sotisk minimálně čtyř základních barev, popsaných anglickou zkratkou CMYK (české označení je azurová, purpurová, žlutá a černá), ke kterým se v přípa-

dě takzvaných fotografických inkoustů pro jemnější vykreslení polotónů přidávají světlejší odstíny azurové a purpurové barvy. Míchání odstínů pak místo čtyř používá šest barev.

Pro jednodušší uspořádání bývají barvy spojené a pouze černý inkoust je ve zvláštní nádržce. Jestliže pak dojde některá barva, je třeba vyměnit celou trojici. U tiskáren vyšších tříd bývají i barvy samostatné, což dále zlepšuje ekonomičnost provozu.

Ještě loni jsme se mohli setkat s oddělenými tiskovými hlavami a inkoustem, letos bylo toto řešení v rámci jednoduchosti již opuštěno a většina tiskáren měla tiskové hlavy přímo spojeny se zásobou inkoustu. Výjimkou byly pouze obě tiskárny Epson, které mají tiskovou hlavu pevně zabudovanou a po celou dobu životnosti se v nich vyměňují pouze vypotřebované zásobníky inkoustu.

Vlastní odstavec si zaslouží i otázka používaných papírů. Inkoustová tiskárna není příliš vybíravá a potiskne téměř cokoli, ale kvalita výsledku bude přesně odpovídat struktuře a složení použitého materiálu. Na recyklovaném papíře většinou vypadá tisk neostře, protože inkoust se rozpjí podél hrubších vlá-

► ken papíru i tam, kde nemá být. Ani křídový papír nebývá příliš vhodný, neboť se do něj inkoust špatně vsakuje a rozmazává se ještě dlouho po vytištění. Jestliže je kromě obsahu důležitá i forma prezentace, naleznou své opodstatnění speciální hlazené papíry pro inkoustový tisk, případně lakovaný fotografický papír. Překážkou pro běžné užívání těchto médií je však jejich zdatně vyšší cena.

Osm z devíti testovaných tiskáren nabízelo pro komunikaci s počítačem rozhraní USB a i tiskárna Epson Stylus C42SX, vybavená pouze rozhraním paralelním, existuje ve variantě určené pro USB rozhraní. Pišeme-li o USB rozhraní, máme na mysli jeho revizi 1.1,

Pro uživatelskou údržbu tiskáren Lexmark je součástí dodávky povedený servisní panel.

protože i když výrobci deklarují podporu USB 2.0, jedná se v drtivé většině pouze o potvrzení kompatibility, prozatím žádná tiskárna skutečně nevyužívá jeho plně přenosové rychlosti.

Ovladače bývají navrženy na míru konkrétním typům tiskáren, s jejichž jednoduchou elektronikou ani nelze s podporou například Postscriptu nebo jiného univerzálního tiskového jazyka počítat. Proto také levné tiskárny podporují tisk pouze v rámci různých verzí Windows nebo MacOS, případně také z prostředí Linuxu, kde je možné složitějším ovladačem provést kompletní tiskovou přípravu již v počítači.

CO PŘEDSTAVUJE „TEST TISKU“?

Pro tiskárny, barevné inkoustové nevyjímaje, máme vybraný soubor dokumentů různých typů, které tiskárny musí korektně vytisknout. Kromě doby potřebné pro jejich tisk hodnotíme body i případné nedostatky ve výtisku. Připraven je 10stránkový dopis pro test tisku písma, který tiskneme v nejrychlejším možném režimu a ve standardním nastavení pro běžný tisk. Zde se projevívá vyvážením mezi kvalitou a rychlostí tisku.

Následuje tisk barevného dokumentu s textem, bitmapovými i vektorovými obrazy, který simuluje tisk propagačních materiálů. Proto je tištěn sice na obyčejný papír, ale v maximální kvalitě a hned v pěti kopiích. Jeden výtisk totožného dokumentu pro porovnání tiskneme i na hlazený inkoustový papír.

Setavu završuje na pohled atraktivní tisk celoplošné A4 fotografie s použitím fotopapíru. V případě levnějších tiskáren jsme větší důraz kladli na kvalitu a rychlost tisku textů, méně pak grafiky, zatímco fotografie jako nepříliš často používaná úloha dostala prioritu nejmenší – pro tisk fotografií tato třída tiskáren není navržena.

Tiskárnu testujeme tak, jak je v krabici dodávána kupujícímu, tedy s dodanými inkousty. Některé tiskárny mají volitelné hlavy pro fotografický tisk, jestliže jsou ale tyto hlavy za příplatek, hodnotíme kvalitu a rychlost tisku bez nich (i když je máme k dispozici) a jejich zpravidla lepší výsledky do hodnocení zahrnujeme pouze v případě testu zvlášť zaměřeného na fototiskárny.

Jako doplňkové jsou tištěny také různé další typy dokumentů, například PDF soubor nebo prezentace, které odhalí rychlost zpracování příslušných typů dokumentů.

Před zahájením testů je pro ověření maximální tiskové kvality provedena kontrola trysek a zarovnání tiskových hlav.

V tabulce technických parametrů a výsledků testu naleznete i ceny a výdrž inkoustových náplní, jak je uvádějí sami výrobci. Jestliže existují dvě možné kapacity náplní, počítáme cenu na stránku v úspornější variantě, což zpravidla bývá dražší velkoobjemová náplň.

PŘIPRAVIT, POZOR, START!

První tiskárna má charakteristický vzhled, se kterým se již déle setkáváme u tiskáren **Epson**. Zřejmě se osvědčil, takže nebyl důvod jej ani u modelu **Stylus CX42SX** měnit. Papír je podáván zezadu, kde je na odnímatelné podpěře volně položeno maximálně 100 listů. Potištěné strany se vpředu skládají na výsuvném rameni. Dvě tlačítka na horní straně slouží pro zapnutí/vypnutí tiskárny a nucené vysunutí papíru. Tiskárna existuje ve dvou provedeních, která jsou rozlišena posledními dvěma písmeny názvu.

Tiskárna Lexmark Z25 používá dvě tiskové hlavy integrované se zásobníkem inkoustu, černou a tříbarevnou.

Testována byla verze SX s paralelním rozhraním, druhá varianta označená UX je vybavena rozhraním USB, ostatní parametry má však shodné.

Jestliže nevyhovuje barevné podání výtisku, lze jej v některých případech přizpůsobit vlastnímu vkusu.

K tisku je použit soutisk čtyř barev, které jsou rozděleny do dvou náplní – černé a tříbarevné. Vyměňují se pouze nádržky inkoustu, tisková hlava, dimenzovaná na mechanickou životnost tiskárny, je pevně zabudována. Větší objem jednotlivých inkoustových kapek poněkud zaostává za špičkou oboru, což se projevuje na přeče jen hrubším tisku, kde jsou jednotlivé kapky dobře rozlišitelné.

Tisk textu v černobílém draft režimu je příjemně rychlý, bohužel na úkor kvality, která dostačuje pouze pro náhledy. Běžný tisk je s výjimkou jednobodového písma dobře čitelný, ani zde se však tiskárna nevyhnula obrysové neostrosti písmen. Tisk kvalitní grafiky i na běžný papír vychází dobře, omezením v jejím případě bude hlavně rychlost.

Druhá tiskárna se značkou **Epson** nese označení **Stylus C62**. V podobně vypadajícím těle se skrývá tiskárna se zřetelně lepšími parametry. Rozlišení tisku se oproti levnější kolegyni zvýšilo na stěží uvěřitelných 5760 dpi při tisku na fotografický papír, na ostatní média je udávána hodnota rozlišení 1440 dpi. Nominální rychlost černobílého i barevného tisku je udávána shodně 14 stran za minutu, pro připojení k počítači lze zvolit USB nebo paralelní rozhraní, tiskárna nabízí oboje.

I tato tiskárna má pevně zabudovanou tiskovou hlava, tentokrát však s proměnnou velikostí inkoustových kapek o objemu od 4 pikolitrů. Firemní tisková technologie je nazývána Micro Piezo. Svou inteligencí oproti levnějšímu Stylusu zvýšily i výměnné nádržky

Tiskárny Epson mají tiskovou hlavu pevně zabudovanou a vyměňují se pouze samotné nádrčky s inkoustem.

- ▶ inkoustu, které obsahují čip pro hlídání spotřeby. Příjemné je, že ani z opakovaně vyjmutých nádrček díky ventilu inkoust neuniká.

Tiskový ovladač standardního vzhledu nabízí jak základní volby pro začátečníky, tak ruční doladění parametrů tisku pro zkušenější uživatele. V obou případech lze vyvolat okénko s přehledným výpisem všech změnitelných nastavení, přímo v ovladači je zobrazen i aktuální stav inkoustu. Kromě chybějící lokalizace není ovladači co vytknout.

Rychlost tisku v běžném režimu i při tisku obchodní grafiky je výborná, tiskárna se umísťovala na prvních příčkách. Oproti konkurenci jsme zaznamenali menší propad rychlosti v režimu draft, jehož použití ani nemůžeme pro nepřilíhající uspokojivou kvalitu a zřetelné vodorovné proužky na výtisku doporučit. Je patrné, že použitý inkoust má vodní základ – na rozdíl od speciálních médií se na běžném kancelářském papíru

Průběh tisku bývá zobrazen v okénku na monitoru, kde zpravidla můžeme vidět i stav inkoustových náplní.

inkoust lehce rozpíjí. Pro tisk fotografií můžeme, i když nebyl hotov mezi nejrychlejšími, Stylus C62 doporučit. Kvalita výtisku potřebný čas ospravedlňuje.

Nejmenší a zároveň nejlevnější zástupce početné rodiny tiskáren **Hewlett-Packard**

se jmenuje **DeskJet 3420**. Za cenu lehce převyšující dva tisíce korun se prodává kompaktní tiskárna s nominální rychlostí 10 černobílých nebo 8 barevných stran za minutu. Komunikační rozhraní standardu USB má udánu verzi 2.0, nejedná se však o vysokorychlostní režim, který by ostatně u tiskárny této třídy ani neměl smysl, ale o potvrzení kompatibility v takzvaném full-speed režimu (12 mbit/s).

Tiskárna ve složeném stavu vypadá, jako by nebyla vybavena žádným podavačem, protože společný, vpředu umístěný podavač je v transportní poloze skryt pod víkem prostoru tiskových náplní. Elegantní a maximálně zjednodušený vzhled tiskárny nenaruší ani tlačítka, kromě nenápadného vypínače jiná nenalezneme.

Podobně jako hardwarové řešení prošel důkladnou odtučňovací kúrou i návrh ovladače. Dovolí nám zvolit přibližný druh papíru, jeho formát a případně jeden ze tří stupňů kvality tisku, ale nic dalšího. Například ručně ovládaný oboustranný tisk nebo úsporné zmenšení více stránek na jeden list budou uživateli jistě chybět.

Tiskárna si překvapivě dobře vedla v náročnějších tiskových úlohách, tedy hlavně při tisku vektorové grafiky a fotografií, kde patřila k nejrychlejšímu, přestože kvalita příliš neztrácela. Při tisku v náhledové kvalitě se DeskJet 3420 v těsném startovním poli umístil mezi nejpomalejšími, hlavně ale proto, že jeho ovladač neumožňuje nastavit černobílý režim tisku a jako jediný přístroj v testu tiskl náhledy barevně.

Druhý reprezentant značky **Hewlett-Packard** s typovým označením **DeskJet 3820** je sice v produktové řadě tiskáren hned sousedním modelem, z technického hlediska ale vůbec příbuzný není. Ve srovnání s výše popsanou tiskárnou DeskJet používá jiné tiskové náplně, které mají vyšší obsah a slibují ekonomičtější provoz. Odlišná a již na potěškání robustnější tisková mechanika nabízí vyšší nominální rychlost a ve spojení s tiskovými hlavami rozlišení až 4800 x 1200 dpi, v tomto případě s použitím interpolace firemní technologií PhotoREt III.

Na těle tiskárny nalezneme jak USB, tak paralelní rozhraní a přibyla i dvě nová tlačítka, užitečné je hlavně tlačítko určené pro rychlé zastavení tisku. Dělený podavač pro vstup a výstup je i v případě DeskJetu 3820 sklápěcí, v pravé části má pak i šterbinu pro zakládání obálek nebo karet a fotopapíru menších formátů.

Tiskový ovladač si přinesl kompletní sadu běžných nástrojů, tisknout proto lze jak oboustranně (s ruční asistencí), tak zvětšené plakáty, nebo naopak až čtyři zmenšené stra-

ny na jednu. Oddělený panel nástrojů se pak stará o kontrolu stavu inkoustu, čištění a zarovnávání tiskových hlav.

Stránky vytištěné v režimu draft nepostrádají ostrost ani dobré prokreslení písma, což je však vykoupeno pouze průměrnou rychlostí tisku. V ostatních testech se rychlost tiskárny pohybuje v okolí bronzové příčky. Na příkladu této tiskárny jsme si opět ověřili, že pro tisk fotografií bohatě dostačuje rychlejší mod PhotoREt III, alternativní přímá adresa max. rozlišení nepřináší viditelné výhody. Vytištěné fotografie jsou v obou případech kvalitní a téměř nerozeznatelné.

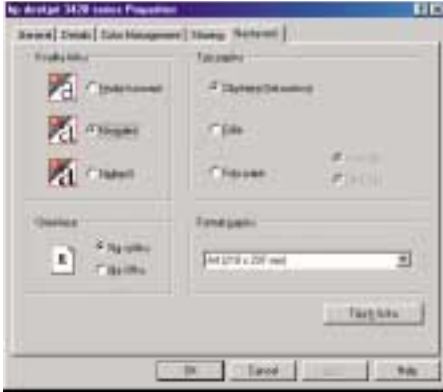
Většina uživatelů dnes sáhne po bezproblémovém připojení tiskárny USB kabelem, pro starší počítače však některé tiskárny stále nabízí i paralelní rozhraní.

Třetí tiskárna reprezentující značku **Hewlett-Packard** dostala do vínků označení **DeskJet 5550** a na pohled téměř kosmický design. Její zaoblené tvary vypadají na pohled mohutně, což je však způsobeno plasty kryjícími podavač papíru, samotná mechanika tiskárny nijak rozměrná není. Do spodní zásuvky podavače se vejde až 100 listů papíru nebo 40 archů fotopapíru, potitěné stránky vyjždí také vpředu, na horní plochu podavače.

K tisku je používána technologie PhotoREt IV s proměnlivou velikostí inkoustové kapky. Inkoust je umístěn společně s tiskovými hlavami v tříbarevné a černé kartridži, volitelně lze černou vyměnit za polotónovou fotografickou kartridž; tiskárna pak tiskne soutiskem šesti barev. Tiskové rozlišení pro fotografický papír je 4800 x 1200 dpi, na kancelářském papíru se díky pigmentovému inkoustu (který se méně rozpíjí) využije rozlišení 1200 dpi. Nominální rychlost 17 černo-

► bílých nebo 12 barevných stran za minutu připomene, že v době uvedení na trh byla tato tiskárna vlajkovou lodí nabídky.

Tisk v nejnižší nastavené kvalitě je stále dostatečně kvalitní a příjemně rychlý, ve střední řádce se však nečekaně objevují roztržené okraje písma, které naštěstí při tisku ve standardní kvalitě mizí. Grafickému tisku nelze nic zásadního vyčítat, je hladký a kontrastní.

Nastavení parametrů tiskárny HP DeskJet 3420 je velmi jednoduché, nenabízí však žádné možnosti pro tisk nestandardních dokumentů nebo brožur.

Poslední, již čtvrtá tiskárna **Hewlett-Packard** v testu nese označení **Photosmart 7150**. Jak napovídá již její název, je určena pro tisk fotografií a tomu odpovídá i skladba dodaných inkoustových náplní. Ty jsou shodné s modelem DeskJet 5550, používají tedy technologii PhotoREt IV s rozlišením 4800 x 1200 dpi. Přímou v krabici s tiskárnou nalezneme barevnou a fotografickou hlavu, černá náplň je pouze volitelná. Tím ovšem výčet rozdílů nekončí, kromě podavače na papír formátu A4 má totiž tiskárna ještě druhý, menší podavač pro fotografický papír velikosti 10 x 15 cm, na který je možné tisknout bez okrajů.

Jste-li majitelem kompatibilního fotoaparátu stejného výrobce, využijete také na přední straně vyvedené USB rozhraní pro přímý tisk z digitálního fotoaparátu. U starších modelů tiskáren řady Photosmart jsme byli zvyklí vidat čtečky paměťových karet, v tomto případě je však nenalezneme a musíme spoléhat na počítač nebo připojený fotoaparát.

Přestože je tiskárna Photosmart 7150 určena pro tisk fotografií, vychází z podobných základů jako řada tiskáren DeskJet,

Řídicí panel Tiskárny HP DeskJet 3420 sdružuje i funkce pro aktualizaci ovladačů a elektronický nákup firemního spotřebního materiálu.

takže kromě příslušných náplní lze použít i volitelný modul oboustranného tisku.

Tisk je díky shodným náplním velmi podobný DeskJetu 5550, rozdíly nalezneme převážně tam, kde se uplatní standardně dodávaná fotonáplň. Menší rozdíly nalézáme také v rychlosti, která se při tisku náročnější grafiky pohybuje ve středu startovního pole, klesá však při tisku jednoduchých textových dokumentů.

Bezkonkurenčně nejlevnější tiskárna v testu nese typové označení **Z25** a vyrábí ji ►

PLACENÁ INZERCE

Tiskněte levně, barevně i černobíle

DOŽIVOTNÍ
záruka na tiskovou
LED hlavu

29.900 Kč bez DPH
model C5100n

C5100n

- barevná tonerová tiskárna vhodná pro kanceláře, malé a střední podniky
- vysoká rychlost tisku: barevně 12 str./min, černobíle 20 str./min
- rozlišení 600 x 1200 dpi
- standardně síťová karta 10/100 Base TX a USB 2.0
- paměť: 32 MB (maximálně 288 MB)
- automatická kalibrace barev
- nízké provozní náklady při barevném i černobílém tisku
- volitelné doplňky: duplexní jednotka, druhý zásobník papíru

OKI

Okí Systems (CS), s. r. o., Pobežní 3, 186 00 Praha 8, e-mail: info@oki.cz, tel.: 224 890 157

WWW.OKI.CZ

				
TISKÁRNA		Stylus C42SX	Stylus C62	DeskJet 3420
VÝROBCE		Epson	Epson	Hewlett-Packard
POSKYTL		Epson CZ	Epson CZ	Hewlett-Packard
CENA VČETNĚ DPH (KE DNI 7. 5. 2003) [Kč]		2315	3311	2089
PARAMETRY				
ROZLIŠENÍ TISKU ČB [DPI]		1440 × 720	5760 × 720	600
ROZLIŠENÍ TISKU BAREVNĚ [DPI]		1440 × 720	5760 × 720	2400 × 1200
PAMĚŤ TISKÁRNY [KB]		12	32	768
NOMINÁLNÍ RYCHLOST TISKU ČB / BAREVNĚ [STR./MIN.]		11 / 5,5	14 / 14	10 / 8
GRAMÁŽ MÉDIÍ [G/M²]		64 - 194	64 - 255	70 - 200
KOMUNIKAČNÍ ROZHRANÍ		paralelní	USB, paralelní	USB
OVLADAČ V ČESKÉM JAZYCE		ne	ne	ano
OSTATNÍ SOFTWARE V DODÁVCE		-	PhotoQuicker, Creative Print Studio	-
PODPOROVANÉ OPERAČNÍ SYSTÉMY		Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS
ROZMĚRY (Š × V × H) [MM]		424 × 229 × 172	478 × 181 × 258	470 × 244 × 197
HMOTNOST [KG]		2,5	3,4	2
Tisk				
TISKOVÁ HLAVA		vestavěná CMYK	vestavěná CMYK	CMY, K
ZÁSOBNÍK INKoustu		CMY, K	CMY, K	v tiskových hlavách
KAPACITA PŘÍJÍMAČE [LISTŮ]		100	100	50
TISKOVÉ NÁPLNĚ (PODLE ÚDAJŮ VÝROBCE)				
VÝDRŽ ČERNÉ NÁPLNĚ (POKRYTÍ 5 %) [STRAN]		230	600	220
VÝDRŽ BAREVNÉ NÁPLNĚ (POKRYTÍ 15 %) [STRAN]		180	300	190
CENA ČERNÉ NÁPLNĚ S DPH [Kč]		548	1187	699
CENA BAREVNÉ NÁPLNĚ S DPH [Kč]		766	988	799
CENA STRANY A4 ČERNOBÍLÉHO / BAREVNÉHO TISKU [Kč]		2,38 / 4,26	1,98 / 3,29	3,18 / 4,21
RYCHLOST TISKU [M:S]				
DOPIS 10 STRAN (KONCEPT, ČERNOBÍLE)		01:19	01:46	01:48
DOPIS 10 STRAN (BĚŽNÝ TISK)		09:53	02:32	03:03
SMÍŠENÁ GRAFIKA1 (VYSOKÁ KVALITA, 5 KOPIÍ)		44:39	05:38	10:52
SMÍŠENÁ GRAFIKA2 (VYSOKÁ KVALITA, HLAZENÝ PAPIR)		08:59	02:51	02:16
FOTOGRAFIE A4 (VYSOKÁ KVALITA, FOTOPAPÍR)		11:08	11:11	05:13
HODNOCENÍ [1 - 10 BODŮ]		Váha [%]		
TISK TEXTU	30	4	5	9
TISK GRAFIKY, SCHÉMÁT	20	6	5	7
TISK FOTOGRAFIÍ	15	6	5	9
PROVOZNÍ NÁKLADY	15	6	8	5
RYCHLOST TISKU	20	5	8	8
CELKOVÉ HODNOCENÍ		5	6	8

					
DeskJet 3820	DeskJet 5550	Photosmart 7150	Z25	Z45	Z55
Hewlett-Packard	Hewlett-Packard	Hewlett-Packard	Lexmark	Lexmark	Lexmark
Hewlett-Packard	Hewlett-Packard	Hewlett-Packard	Lexmark	CEEmark CS	CEEmark CS
3190	3590	4489	1770	3152	4038
600	1200	1200	1200	2400 x 1200	4800 x 1200
4800 x 1200	4800 x 1200	4800 x 1200	1200	2400 x 1200	4800 x 1200
2048	8192	8192	-	-	-
12 / 10	17 / 12	14 / 11	9 / 6	15 / 8	17 / 13
60 - 240	60 - 200	60 - 200	až 270	až 270	až 270
USB, paralelní	USB, paralelní	USB	USB	USB	USB, paralelní
ano	ano	ne	ano	ano	ano
HP Photo printing software	-	HP Digital imaging software	-	-	-
Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS, Linux	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS, Linux	Windows 9x, ME, NT, 2000, XP, MacOS, Linux
445 x 256 x 197	456 x 385 x 156	475 x 390 x 160	445 x 206 x 130	445 x 246 x 186	440 x 318 x 197
3	5,3	5,2	2,3	2,6	2,8
CMY, K	CMY, K / foto	CMY, foto / K	CMY, K	CMY, K / foto	CMY, K
v tiskových hlavách	v tiskových hlavách	v tiskových hlavách	v tiskových hlavách	v tiskových hlavách	v tiskových hlavách
100	100	100	100	100	100
660	450	450	410	1100	600
450	400	400	275	625	700
1049	749	749	1167	1622	1304
1249	1249	1249	1404	2142	1911
1,59 / 2,78	1,66 / 3,12	1,66 / 3,12	2,85 / 5,11	1,47 / 3,43	2,17 / 2,73
01:24	01:12	02:08	01:24	01:09	01:09
03:02	03:08	04:11	03:35	03:10	02:04
16:34	21:32	19:43	52:21	35:21	15:53
03:44	04:49	04:59	10:29	07:39	05:14
05:27	05:16 (s foto hlavou 06:03)	06:08 (s černou hlavou 05:19)	12:12	32:21 (s foto hlavou 15:20)	09:44
8	10	9	6	9	6
8	9	9	8	8	7
9	8	10	5	7	4
9	8	8	5	8	8
8	7	6	5	6	8
8	9	8	6	8	7

► společnost **Lexmark**. Za cenu hluboko pod dvěma tisíci korun dostaneme tiskárnu s nominální rychlostí 9 černobílých nebo 6 barevných stran za minutu a s maximálním rozlišením 1200 dpi. Tyto parametry sice nejsou nikterak oslnivé, ale nakonec pro nás byla kvalita tisku příjemným překvapením.

Uvnitř tiskárny nalezneme dvě tiskové hlavy, jednu s černým inkoustem, druhou pak s kombinací tří inkoustů barevných. Podavač papíru je umístěn shora vzadu a potišťené papíry vyjíždí vpředu na výsuvný držák. Jelikož je dráha papíru relativně přímá, zvládně mechanika tiskárny pracovat s papírem až do gramáže 270 g/m². Napájecí adaptér tiskárny je externí, není však umístěn jako obvykle někde v půli kabelu, ale nasouvá se vzadu přímo na tělo tiskárny.

Jakkoli vypadá tiskárna Z25 po hardwarové stránce nezajímavě, lze její ovladač prohlásit za vydařený. Nechybí totiž lokalizace ani ukládání vlastních nastavení a grafické provedení ovladače zůstalo střizlivé a přehledné.

Dobře čitelný tisk režimu draft pracuje příjemně rychle, se stoupajícími nároky na složitost a kvalitu se však tiskárna začíná propadat k posledním místům. Kvalita výtisků je pro domácí účely dostačující, u jemného

ných tiskáren Lexmark, s tiskárnou Z45 proto můžeme použít tiskové režimy pro tvorbu plakátu, knihy, případně tisk více stran na jeden list. K dispozici jsou také ovladače pro Linux, což nebývá v této třídě tiskáren příliš rozšířené. Pro připojení k počítači slouží rozhraní USB, opět pouze ve standardu USB 1.1.

Text vytištěný v běžném režimu je hladký, přesně vykreslený a dobře čitelný i u menšího písma. Také náhledový režim má příjemnou kvalitu, i v jeho případě předvedla tiskárna Z45 výbornou rychlost.

To již bohužel neplatí o tisku grafiky a fotografií, kdy tiskárna produkuje pěkné výstupy, ale hlavně po nastavení maximální kvality je jednou z nejpomalejších.

Poslední tiskárna, kterou si také blíže představíme, je opět značky **Lexmark**, model **Z55**. Z testovaných tiskáren firmy má nejvyšší typové označení, což předznamenává i nejvyšší parametry. Rychlost tiskové mechaniky je 17 černobílých nebo 13 barevných stran za minutu, tiskové rozlišení dosahuje s vyhlazováním 4800 x 1200 dpi. Pro spojení s počítačem lze kromě tradičního USB rozhraní použít ještě rozhraní paralelní. Vzadu umístěný podavač papíru i v této tiskárně zpracuje média s vysokou gramáží. Použité inkoustové

gorie levných přístrojů k zásadnímu nárůstu nedošlo. To však rozhodně neplatí o výsledcích tisku, protože výtisky, které testované levné tiskárny produkují, bychom bez zaváhání přiřadili kancelářským strojům střední či vyšší třídy.

Kromě faktur a dopisů občas narazíme i na potřebu tisknout nestandardní materiály. Pak teprve oceníme jejich podporu v ovladači tiskárny.

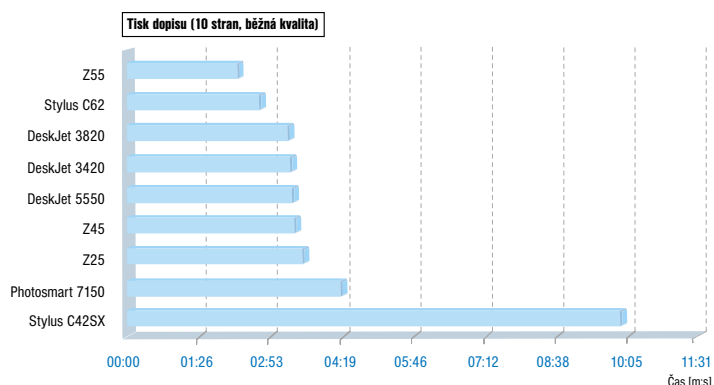
Kromě jednotlivých výjimek lze výstupy všech tiskáren označit za velmi dobře použitelné. Na čele startovního pole byl ve všech disciplínách nával, ze kterého bylo velmi těžké vybrat jednoznačného vítěze. S přihlédnutím ke všem bodovaným kritériím se jím stala tiskárna DeskJet 5550, a to jak za vyrovnané výsledky v kvalitě a rychlosti tisku, tak i za příznivou cenu. Tento stroj obdržel Chip tip dokonce podruhé, nynější titul za vítězství v testu si připsal k ocenění za technické inovace, které obdržel v červenci loňského roku. Je vidět, že i starší model se sníženou cenou dokáže v testu obstát na výtečnou.

O necelou polovinu bodu za vítězem se tísni Lexmark Z45 s dalšími tiskárnami HP, bohužel vítěz může být vyhlášen pouze jeden.

Dva tituly současně však můžeme bezpečně udělit v kategorii cenových tipů. Nejlevnější tiskárnou v testu je Lexmark Z25, i přesto si však podržel dobré výsledky a příjemně překvapil v kvalitě vytištěné grafiky. Závažnějším nedostatkem jsou pouze vysoké náklady na tisk, které tiskárnu omezují spíše pro příležitostný tisk.

Druhým cenovým tipem se pak stává tiskárna DeskJet 3420, a to za svou příjemnou cenu spojenou s dostatečně kvalitním a přijatelně rychlým tiskem. I její slabší stránkou jsou právě tiskové náklady.

Při hodnocení tiskových výstupů jsme žasli, co vše dokáží takhle levné tiskárny. Téměř vždy bylo problémem určit mezi výbornými ten jednoznačně nejlepší výtisk. Že by snad kterákoliv ze zúčastněných tiskáren pro příležitostný tisk nestačila, o tom nemůže být ani řeči. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

písma nebo polotónů fotografií je patrná zrnitost, barevné podání a kresba čar jsou však na dobré úrovni.

Prostřední tiskárna **Lexmark** v testu, označená jako **Z45**, má technické parametry zřejmě lepší. Nominální rychlost je udávána na hranici 15 černobílých a 8 barevných stran za minutu, tiskové rozlišení pak stouplo na 2400 x 1200 dpi jak v černém, tak v barevném režimu. V dodávce nalezneme černou a tříbarevnou tiskovou hlavu, případně lze dokoupit hlavu fotografickou. Tiskové hlavy jsou integrovány s rozměrnými zásobníky inkoustu, které mají zabudovanou elektronickou indikaci stavu inkoustu.

Přiložené ovladače jsou vzhledem a možnostmi prakticky totožné u všech tří testova-

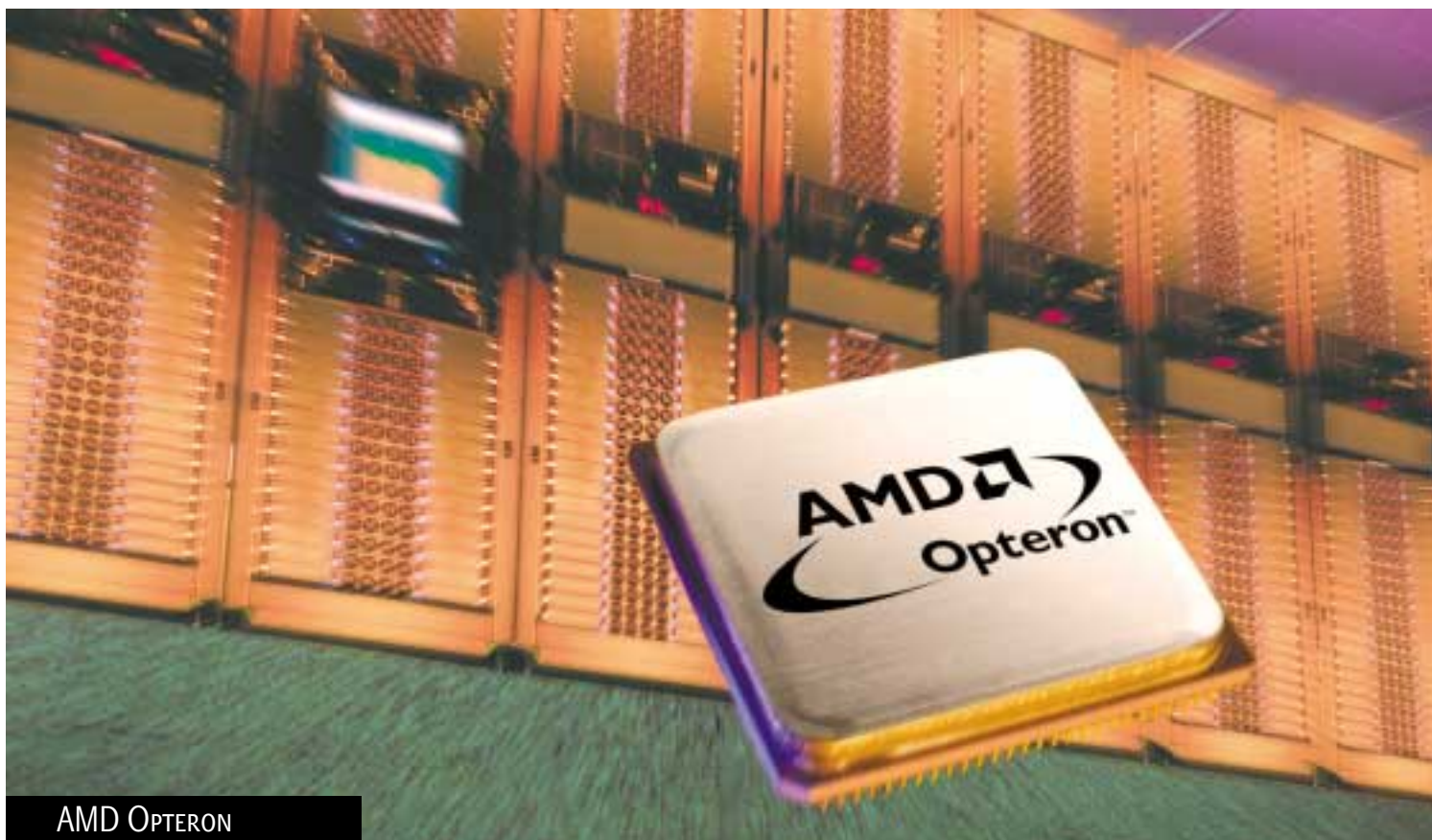
náplně jsou opět o stupínek pokročilejší, jejich hlavním kladem je proměnný objem inkoustové kapky a indikace úrovně inkoustu. Tiskárna má čidlo, které dovoluje automatickou detekci druhu použitého papíru a zároveň se používá i pro zarovnání nově vložených tiskových hlav. Oba důležité programy, tiskový ovladač i servisní panel, jsou shodně s ostatními inkoustovými tiskárnami Lexmark lokalizovány.

Výsledky tiskových testů byly oproti modelu Z45 vždy rychlejší, v náročnějších úlohách dokonce výrazně, ale rozdíl v kvalitě tak jednoznačný není. Na vině je hlavně výrazný barevný posun výstupů směrem k červené a překvapivě zrnitý tisk, hlavně na fotografii a vytištěné grafice, v menší míře také u vytištěného textu.

KDE TO JENOM SKONČÍ...

Srovnáme-li výsledky současných testů s jejich o rok staršími protějšky, zjistíme, že posun v rychlosti tisku je patrný jen u některých tiskáren, v průměru celé kate-

inzerce

AMD OPTERON

Opteron startuje

22. duben byl pro firmu AMD velkým dnem. Oficiálně totiž představila svůj nový procesor nazvaný Opteron (z latinského Optimus – nejlepší). Představení se zúčastnil i prezident a výkonný ředitel firmy Hector Ruiz a také zakladatel společnosti Jerry Sanders.

Když jsme vás o procesoru Opteron již informovali, pojďme si připomenout, o co jde. Tento procesor byl vyvíjen již delší dobu, a to pod kódovým jménem SledgeHammer (nebo také K8). Jde o 64bitový procesor x86 (první 64bitový procesor firmy AMD), který je schopen provozovat i starší 32bitové operační systémy a aplikace určené pro procesory x86. Na rozdíl od Intelu se tedy u AMD snažili plně zachovat zpětnou kompatibilitu, která je alespoň zpočátku pro nový procesor velmi důležitá. S nativními systémy a aplikacemi to totiž zatím pochopitelně příliš slavné není.

SPOJUJE DVA SVĚTY

Uživatelé počítačů s procesorem Opteron tedy mohou zatím provozovat 32bitové

operační systémy a aplikace a na 64 bitů mohou postupně přejít. To zajišťuje technologie, nebo spíše platforma označovaná nyní jako AMD64 (dříve x86-64). Jde o rozšíření architektury x86 o podporu 64bitové technologie. Ale AMD64 podporuje i instrukce MMX, SSE, SSE2 a 3DNow!.

Zatímco za prvními procesory x86 (16bitovými i 32bitovými) stál Intel, v případě 64bitového procesoru se vydal jiným směrem a společně s HP vyvinul procesor Itanium a Itanium 2 s instrukční sadou EPIS. O rozšíření architektury x86 o 64bitů se tedy nyní postarala firma AMD.

64bitové systémy a aplikace mají samozřejmě své výhody. Například je možné adresovat více fyzické paměti - u 32bitového řešení je hranice v podstatě u 4 GB a u Opteronu je to 1 TB. 64bitové slovo také může značně zrychlit systém (je dvojnásobně dlouhé oproti 32bitovému). To má význam především u velkých databází, GIS, CAD a CAM systémů a v dalších aplikacích, kde se zpracovávají velké objemy dat, používá je mnoho uživatelů apod.

JAK VYPADÁ

Procesor Opteron se vyrábí 0,13mikronovou technologií v drážďanské továrně. Má asi 106 milionů tranzistorů, 193 mm², 1MB vyrovnávací paměť druhé úrovně (L1 cache je 128KB) a pracuje na napětí 1,55 V. Má 940 pinů a zapouzdřený procesor má velikost zhruba 4 × 4 cm a nahoře kovovou destičku pro odvod tepla.

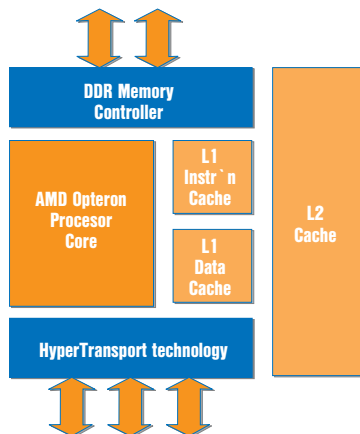
Procesor Opteron má dost blízko k procesoru Athlon, ale na rozdíl od něj má přímo v sobě řadič paměti a přístup k ní je velmi rychlý (latence je nízká). Podporovány jsou paměti DDR SRAM PC1600 až PC2700 (DDR333) a max. přenosová rychlost je 5,3 GB/s. To je jistě výhoda, jako nevýhoda se však může ukázat svázanost s konkrétním typem paměti.

Opteron je k dispozici v několika verzích. Verze 240, 242 a 244 jsou dostupné už nyní, ještě v květnu budou následovat verze 840, 842 a 844. První číslo v označení vyjadřuje max. možný počet procesorů v systému (škálovatelnost), poslední dvě čísla vyjadřují relativní výkon u dané série procesorů. Procesor 244 je tedy určen pro maximálně

► dvouprocesorová řešení a je přitom výkonější než procesor 242 a stejně výkonný jako procesor 844.

O frekvenci procesorů nepadlo v běžných materiálech firmy AMD ani slovo (tedy pokud jsem to nepřehlédl). Týkala se jí jen jedna otázka a odpověď zněla v podstatě v tom smyslu, že frekvence není důležitá a že to je jen jeden z ukazatelů výkonu. Přesto

Architektura procesoru AMD Opteron

není tajemstvím, že frekvence procesorů je 1,4, 1,6 a 1,8 GHz (u verzí 240, 242 a 244). Původně se plánovala vyšší frekvence (ale i dřívější uvedení procesorů).

Kromě procesoru nabízí AMD i čipovou sadu, a to sadu řady AMD-8000. Nejvíce funkcí má sada AMD8151, která podporuje technologii HyperTransport (rychlé spojení point-to-point), PCI-X tunel a tunel AGP 3.0. Svoje řešení představila i společnost VIA Technology (sada VIA Apollo K8T400), NVIDIA a SiS.

PROTI KOMU A S KÝM

Opteron nemá v současnosti konkurovat přímo intelovskému Itaniu 2, ale spíše procesorům Intel Xeon (pro dvouprocesorová řešení; max. frekvence je 3,06 GHz) a Xeon MP (pro čtyř- a víceprocesorová řešení; max. frekvence je 2 GHz). Je tedy určen především do pracovních stanic a menších a středních serverů.

Je celkem pochopitelné, že se AMD chce dostat do tohoto segmentu. Její Athlony XP jsou sice populární, ale vydělává se na nich málo a AMD má často finanční potíže. Na serverových procesorech se dá do pokladny získat mnohem více. Již nyní dostupný model 244 stojí 794 USD, zatímco nejvýkonnější Athlon XP 3000+ stojí 325 USD.

Prosadit se v tomto segmentu ale nebude pro AMD nijak jednoduché. Nemá zde jméno a toto prostředí je konzervativní; spíše než zajímavá cena a řešení je důležitá stabilita, reference, dlouhodobě dobrá zkušenost

a další aspekty. I Intelu dalo hodně úsilí se v tomto prostředí etablovat. Navíc ne každý 64bitovou technologii potřebuje a v tomto segmentu není obvyklý ani postupný přechod (na to, co běží, se „nesahá“).

Větší firmy také často mají svoje vlastní 64bitové řešení, a tak jasných přívrženců této platformy zatím není moc. K Opteronu se tedy ze známějších firem přihlásila jen společnost IBM, která AMD pomohla i s technologií výroby a první systémy s Opteronem bude nabízet v druhé polovině roku, a společnost Fujitsu Siemens Computers, jež chce použít Opteron u nových pracovních stanic. Na prezentaci byly ale vidět spíše menší nebo méně známé firmy a také výrobci základních desek (Tyan, MSI a další). Zajímavý server QuatreX-64 (se 4 Opterony 844) v rackovém provedení představila firma Rack Server. U něj už jsou známy i výsledky TPC-C testu (www.tpc.org) - 82226 tpmC při ceně 2,76 USD za tpmC (zatím nejnižší cena vůbec a nejlepší výsledek u x86 řešení, a to byl použit 32bitový systém MS Windows Server 2003 Enterprise Server).

Co se týká softwarových firem, AMD se musí zatím spolehnout na Linux (konkrétně SuSE Linux Enterprise Server 8). Microsoft sice Opteronu podporu přislíbil, ale nový systém MS Windows Server 2003 Opteron zatím nepodporuje. Beta verze 64bitové verze Windows XP Server 2003 by měla být v polovině roku, ale zajímavé to začne být až s ostro-rou verzí. Co se týká softwaru, podporu přislíbily firmy Oracle, IBM (DB2), SAP, CA nebo Tivoli. Výhodou je, že na serverech s Opteronem se mohou provozovat 64bitové systémy a 64bitové i 32bitové aplikace najednou.

PŘIJDOU I DESKTOPY

Uvidíme, jak se firmě AMD podaří do vyššího segmentu dostat. Opteron má jistě řadu zajímavých vlastností a především zpětná kompatibilita je u něj výhodou. Firma AMD nechce ale zůstat jen u pracovních stanic a serverů. Podle ní už je čas pro 64 bitů i u desktopů a notebooků, a tak nás pravděpodobně v září čeká i 64bitový procesor AMD Athlon 64. ■ ■ ■ Pavel Trousil

ZACHYTÍ KAŽDÝ OKAMŽIK

C-5050 Zoom:

- profesionální kompaktní fotoaparát
- univerzální funkce
- 3x zoom, F1,8/2,6
- 5 milionů pixelů

C-50 Zoom:

- 3x optický zoom
- kovové tělo
- 5 milionů pixelů
- univerzální funkce

novinka

C-740 Ultra Zoom:

- nejmenší 10x optický zoom*
- 3,2 milionu pixelů

C-4000 Zoom:

- 3x optický zoom
- 4 miliony pixelů
- univerzální funkce

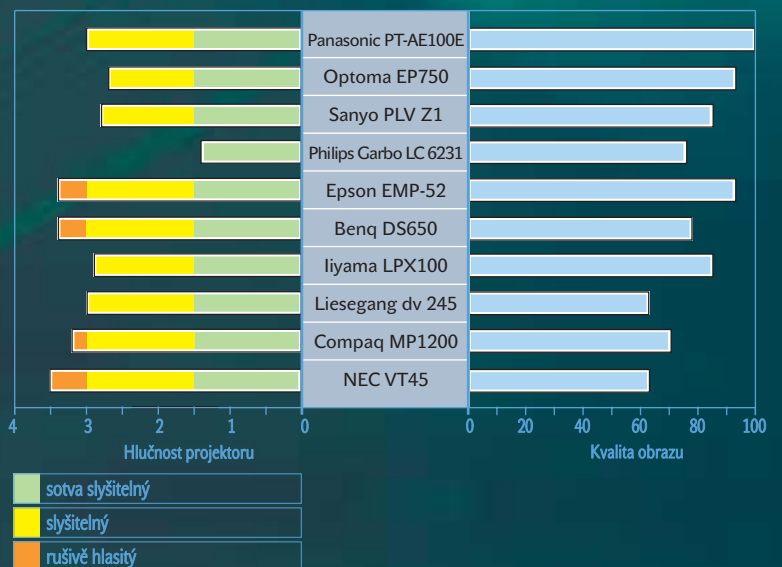
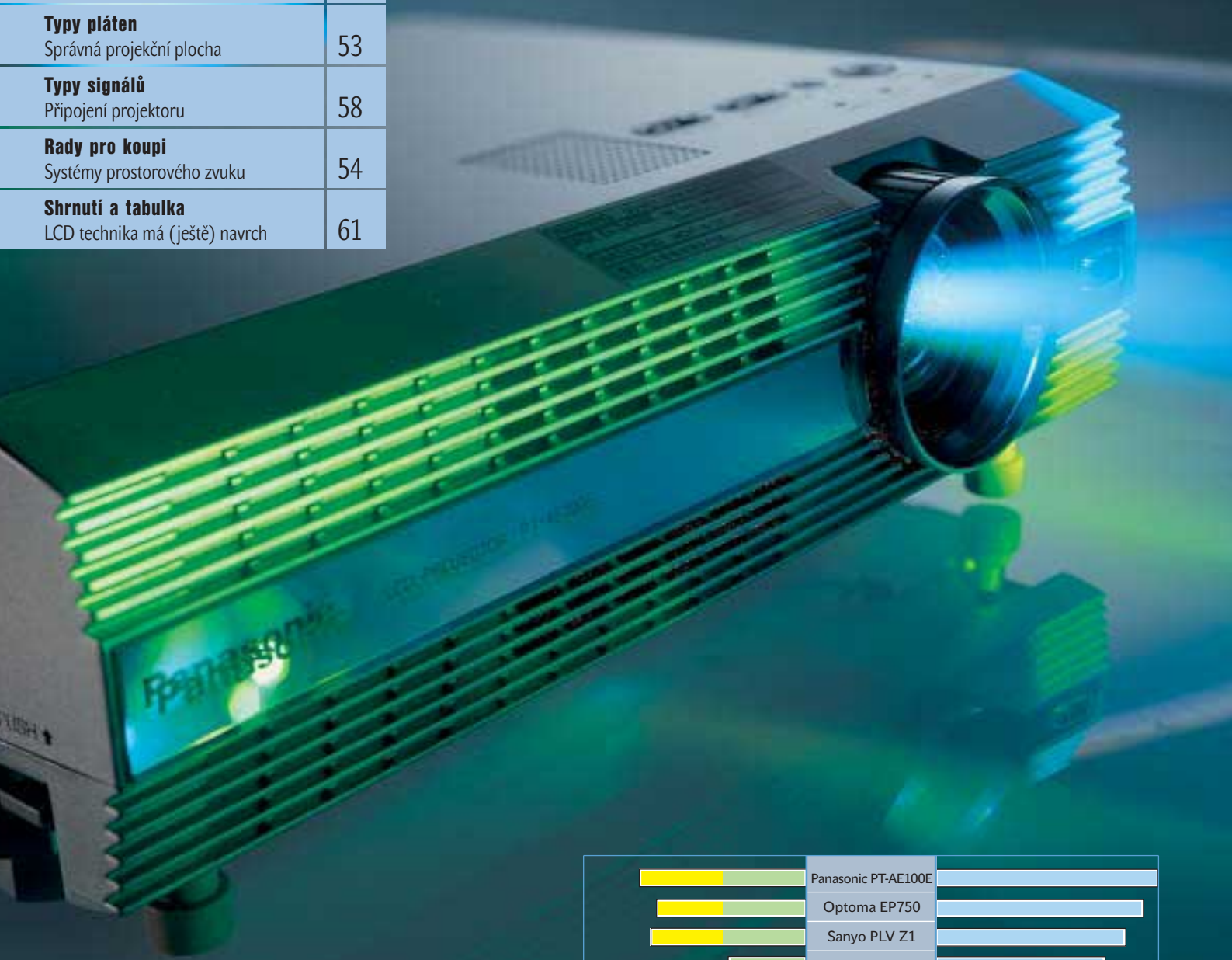
novinka

C-350 Zoom:

- 3x optický zoom
- 3,2 milionu pixelů

OBSAH

Vítěz testu a cenový tip Panasonic PT-AE100E	54
Srovnání LCD a DLP Nejdůležitější rozdíly	56
Typy pláten Správná projekční plocha	53
Typy signálů Připojení projektoru	58
Rady pro koupi Systémy prostorového zvuku	54
Shrnutí a tabulka LCD technika má (ještě) navrch	61

DESET VIDEOPROJEKTORŮ V TESTU

Hollywood v útulném domově

Když se v obchodech s elektronikou vytvářejí hrozny lidí, je to většinou kolem videoprojektorů. Při cenách kolem 70 000 Kč již leckdo v myšlenkách stěhuje obývací pokoj. Chip vám ukáže, které přístroje se hodí pro domácí kino a na co musíte dbát při koupi projektoru.

Máte-li doma ne zcela využívanou místnost, stačí i obývací, využití lze lehce najít. Klesající ceny videoprojektorů a audiozařízení – to si přeče skoro žádá vlastní kino. A proto jsou letos velmi

dobré šance, že se ze zaujetí několika bláznivých nadšenců vyvine trend. Abyste se (také) tentokrát vezli na vrcholu této vlny, otestoval pro vás Chip deset videoprojektorů s cenou okolo 70 000 Kč.

Do užšího výběru se vedle speciálních projektorů s poměrem 16 : 9 (například 858 × 484 bodů) dostaly také přístroje s rozlišením SVGA (800 × 600 bodů) a XGA (1024 × 768 bodů). Širokoúhlé DVD přístroje potřebují ve skutečnosti 1024 × 576 bodů – jen oba projektory XGA v testovaném poli

ovládají toto rozlišení. Přístroj Sanyo zůstává těsně pod ideální mírou a ořezává pár řádků a sloupců, aby obešel zmenšení měřítka. Přístroje s „nekulatými“ rozlišeními, jako například 854 × 480 bodů, jsou ve skutečnosti myšleny pro přehrávání v normě NTSC. V provozu se ovšem deficit v rozlišení relativizuje: jen málo DVD má tak ostré obrázky, aby byl rozdíl skutečně znatelný.

Méně důležité pro nás byly proslulé a obávané „lumény ANSI“, v nichž se obecně udává světelný tok projektorů. Vysoký ▶

TYPY PLÁTEN

Pro každý účel správná projekční plocha

O kvalitě obrazu rozhoduje vedle projektoru také projekční plocha. Zhruba lze rozlišit dva případy použití: videoprojekce v tmavém domácím kině nebo prezentace v relativně světlých prostorách. Pro každý případ existují speciální plátna, která se rozlišují svým reflexním chováním (viz dole). Rozhodující je, jak silně je světlo koncentrováno do jednoho směru. Mírou je reflexní faktor nebo Gain faktor, u něhož se porovnává světlost plátna s matně bílým povrchem (Gain = 1). Vysoký Gain znamená silnější kontrast a brilantnější obraz, ovšem za cenu omezeného úhlu pohledu a nebezpečí

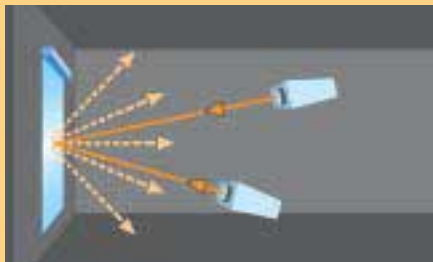
světých skvrn (hot spots). Tak má například difuzní standardní plátno s hodnotou Gain = 1,1 rozsah úhlu pohledu 50 stupňů, plátno high power s hodnotou Gain = 2,8 naproti tomu již jen 25 stupňů. Mimo tento sektor se jas drasticky snižuje.

Jelikož domácí kino se většinou provozuje ve tmě, plně postačí hodnota Gain od 1 do 1,5. Vyšší hodnoty a speciální směrovost jsou potřeba jen při prezentacích, které se musejí konat za světla.

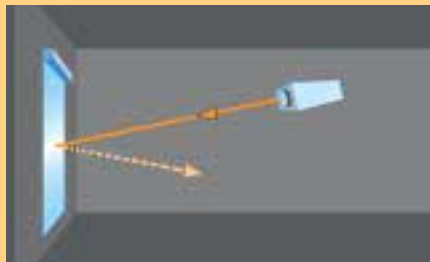
Vedle klasických pláten existují ještě různé zvláštní formy, jako třeba plochy se zpětnou projekcí nebo parabolické stěny, které dosa-

hují faktoru Gain od 10 do 25. Na trhu zcela nová jsou černá plátna, která poskytují lepší kontrast, ale předpokládají odpovídající světelnou sílu projektoru.

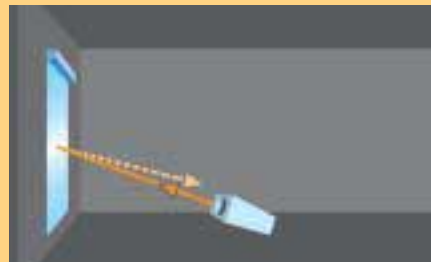
Cena plátna se odvíjí především od jeho velikosti a konstrukce, což pokrývá oblast od levné rolety až k plátnu se stativem a motorem. Jednoduchá navíjecí plátna s šířkou obrazu 1,5 metru jsou k dostání již asi od 7500 Kč, nelze je však zcela doporučit. Do rozumného plátna byste měli investovat přibližně 10 000 Kč. Nejlepší je nechat si při výběru poradit v seriózním specializovaném obchodě.

1. PRO DOMÁCÍ KINO: DIFUZNĚ REFLEKTIVNÍ
Kompromisní řešení. Odráží do všech směrů, vhodné pro stolní i stropní projekci. Žádná koncentrace světla, proto široký úhel pohledu, optimální kontrast poskytují jen potmě.

2. PRO PREZENTACI: REFLEKTIVNÍ
Stropní projekce. Úhel odrazu je roven úhlu dopadu. Podle typu povrstvení existuje různá silná koncentrace světla a omezení úhlu pohledu. Dobrý kontrast za světla.

3. PRO PREZENTACI: RETROREFLEKTIVNÍ
Stolní projekce. Maličké skleněné perličky odrážejí světlo ve směru dopadu. Taktéž poskytuje koncentraci světla a tím omezené úhly pohledu. Dobrý kontrast za světla.

► světelný tok je zajímavý jen tehdy, jedná-li se o prezentační projektory, které musejí pracovat ve světlých prostorách. Pro domácí kino, které se může provozovat ve ztemnělé místnosti, může být mnoho světla

dokonce nevýhodou, protože za určitých okolností příliš zesvětluje tmavé části obrazu a tím rozmělnuje kontrast. Vyšší výkon žárovky si navíc žádá více chlazení, což je spojeno s hlukem větráku, který lze tolero-

vat jedině jako podbarvení filmů se Schwarzeneggerem. Vedle kontrastu jsme proto největší pozornost věnovali hlučnosti účastníků testu. Více informací o postupu testování najdete pod titulkem „Tak testuje Chip“ na straně 62.

Ještě pár slov k šetrnému zacházení s videoprojektorem. Své nejkritičtější momenty zažívá v zahřívací fázi po zapnutí a během chlazení po vypnutí. V obou případech byste neměli zbytečně vytažovat síťovou zástrčku. Přeruší-li se zahřívací proces žárovky, kondenzuje pára kovu na povrchu žhavicího elementu a vytvořením slabého povlaku omezuje světelnou účinnost.

Pokud se předčasně přeruší ochlazování, může to vést ke zničení žárovky. Také optické elementy citlivé na teplotu mohou být poškozeny – a ty se na rozdíl od žárovky nedají tak jednoduše vyměnit. Teď ale vztýčený ukazováček schováme a budeme se věnovat testovanému poli.

PANASONIC PT-AE100E

Vítěz našeho testu nepřesvědčuje pouze na základě svého mimořádného obrazového výkonu. Jelikož se nám u něj podařilo vypátrat také velmi výhodnou obchodní cenu ve výši přibližně 73 000 Kč, sklídlil i vítězství

JEDNONOHÝ: Přístroj Optoma má vpředu sice jen jednu nohu, přesto stojí velmi jistě.

CELKOVÉ HODNOCENÍ

CENA/VÝKON velmi dobrý

CENA 73 194 Kč

INFORMACE www.panasonic.cz

DOSVĚCJÍCÍ: Díky fluoreskujícím tlačítkům je obsluha projektoru možná i potmě.

- + vysoké hodnoty kontrastu
- + nejlepší hodnota černé
- + formát 16 : 9
- + velkorysé možnosti připojení
- pro PC vhodný jen podmíněně

PANASONIC PT-AE100E

Špičkový obraz za málo peněz

Nejen silným kontrastem a sytou černí se vyznačuje tento Panasonic – je také jedním z nejlevnějších videoprojektorů v testu.

Tento projektor činí radost nejen v provozu, jeho matně stříbrný kovový plášť je také ve vypnutém stavu poutačem v regálu. Při svém rozlišení 858 × 484 obrazových bodů neruší požitky z DVD žádné šedivé smuteční okraje. Smířit se zato musíme s omezeným zobrazením 4 : 1 po připojení k počítači. Bez interpolace umí Panasonic zobrazit celou obrazovku jen s rozlišením 640 × 480 bodů. To je nedostatek, který projektor částečně vyrovnává svým režimem Aspekt. V tomto druhu provozu se ukazuje jen výřez pracovní plochy, který lze posunovat tlačítky se šipkou na dálkovém ovládacím.

Přístroj to odškodňuje svými kvalitami u videa: v úsporném režimu žárovky ukazuje

CHIP tip
červen 2003
vítěz testu

CHIP tip
červen 2003
cenový tip

u šachovnicového vzoru (střídavě bílé a černé plochy) excelentní kontrast 201 : 1, špičkový je také jeho černobílý kontrast 572 : 1. Video zobrazuje projektor bez vad barvy a také deinterlacing (kombinace poloobrázků videa na plný obraz) se daří výborně, jen někdy jsou na ostrých hranách vidět lehké hřebeny.

Tento projektor ovšem nepatří k tichošlápkům. 3,0 sone je pro toto testované pole dobrá střední hodnota, ale při tišších pasážích filmu jsou zvuky zřetelně slyšet. Pole konektorů na zadní straně je bohatě vybaveno, a nabízí dokonce komponentní vstup, k němuž je dodáván i odpovídající kabel – ideální způsob přenosu DVD signálu beze ztrát do projektoru. Síťový vypínač výrobce mohl oželet, neboť v režimu standby činila spotřeba proudu méně než 0,1 wattu.

IMPOZANTNÍ: Vnější vzhled ukazuje, že Marantz hraje v profesionální lize.

DLP PROJEKTOR NEJVYŠŠÍ TŘÍDY: MARANTZ 12S2

Královská třída

Již svým mohutným zevněškem dává tento projektor najevo, že hraje v jiné lize. Jeho vnitřní vlastnosti potvrzují tento dojem: hodnota černobílého kontrastu 3640 : 1, hodnota černé leží v oblasti desetin luxu. Opticky se potvrzují naměřené hodnoty, projektor DLP ohromuje intenzivními barvami a sytou černí. Protože na jeho barevném kole je každá základní barva uložena dvakrát a kolo se tak může točit dvakrát rychleji, je u něj i blikání obrazových bodů v tmavých plochách jen slabě znatelné.

Pokud bychom vzali Marantz jako referenční přístroj do testovaného pole, dostal

by se na teoretickou hodnotu neuvěřitelných 460 bodů. Tolik kvality obrazu má přirozeně svou cenu. Se svou vysokou cenou není ale Marantz přístrojem pro nedělní promítače, nýbrž vyžaduje entuziasty, kteří doma chtějí velké kino. Jeden nedostatek technologie Single DLP ovšem nemůže ani tento přístroj zcela skrýt: lidé s citlivými očima vidí obraz v oněch třech základních barvách, když mžourají očima nebo nechají pohled toulat se po obraze (duhový efekt).

- ▶ v poměru ceny a výkonu. Více o kvalitách a malých slabých místech Panasonicu čtěte v rámečku na předchozí straně.

OPTOMA EP750

Rozlišení (800 × 600) a nominální světelný tok (1600 lumenů ANSI) kategorizují tento DLP projektor jako prezentační (více k technice DLP na straně 56). Přesto nedělá špatný dojem ani jako videoprojektor. Optoma nás přesvědčila druhým nejvyšším černobílým kontrastem ve výši 667 : 1 a také u šachovnicového vzorku patří s výsledkem 231 : 1 ke špičkové skupině. Při zobrazení videa se ovšem musíme, stejně jako u všech přístrojů SVGA, smířit s šedivým pruhem na horním a dolním okraji obrazu. Na dodané dálkové ovládání jsme si museli zvykat. Téměř všechny úlohy nastavení a navigace se provádějí jedním kulatým gumovým tlačítkem, kterým se

bez citelného bodu stisku pohybuje nahoru, dolů, doleva a doprava. Naopak pozitivní jsou na dálkovém ovládání tlačítka myši a integrované laserové ukazovátko. Máte tak jen jeden přístroj a ten je také vždy tam, kde se prezentace právě koná.

SANYO PLV Z1

Sanyo nevyčníká v žádné disciplíně, nedovoluje si však ani žádné skutečně slabé místo, což mu přináší třetí místo v našem testu. Stejně jako kandidáti od Panasonicu a Philipsu byl také PLV Z1 vyvinut speciálně pro trh s domácími kiny, a disponuje proto nativním podáním širokoúhlého obrazu.

Rozlišení 964 × 544 obrazových bodů je vyšší než u přístroje Garbo & spol., které na plátně zobrazují vždy jen 560 × 480 bodů. Samozřejmě také Sanyo způsobuje zvuky při transportu horkého vzduchu zevnitř krytu. ▶

DATA A VIDEO PROJEKTORY

PHILIPS
SANYO
OPTOMA
PANASONIC

do Vašich:
učeben
a školících místností

divadel a kinosálů

přednáškových
a konferenčních sálů

COMPLEX®
VŠE PRO PREZENTACI spol. s r.o.

Business centrum Philips
Šafránkova 1, Praha 5 - Stodůlky, 155 00
tel.: 233 332 457, fax: 233 337 581
e-mail: info@complex.cz

www.complex.cz

člen APPT

PŘIZPŮSOBITELNÝ: Se dvěma stavěcími nožkami se dá u projektoru Sanyo objektiv optimálně vyrovnat k plátnu.

- ▶ S hodnotou 2,8 sone jsou ale slyšitelné skutečně jen při tichých scénách.

Kvalita obrazu je z celkového pohledu slušná. Šachovnicový kontrast blízký praxi má průměrnou hodnotu – 169 : 1, střední hodnota černé je 2,2 luxu. Zobrazení černé má však malé nedostatky: při projekci plně černé plochy se objevují u horního okraje obrazu lehké změny barvy. Vlevo nahoře se tak ukazuje lehký nádech fialové, který se podél okraje obrazu směrem doleva vyvine v nádech zelený. Při přehrávání filmu to nehraje vůbec žádnou roli. Jinak je tomu u obrazů spíše statických, které se objevují při prezentacích. Zde mohou změny barvy dojem z obrazu citelně narušit.

Kdo chce především mobilní přístroj, měl by se podívat spíše na modely konkurentů, jelikož Sanyo je s rozměry 33 × 11 × 25 cm a s hmotností 3,4 kilogramu jedním z největších a nejtěžších projektorů v testovaném poli. Projekční vzdálenost 1,1 až 6 metrů je navíc dosti omezující, všechny ostatní přístroje v testu jsou v tomto ohledu variabilnější.

PHILIPS GARBO LC 6231

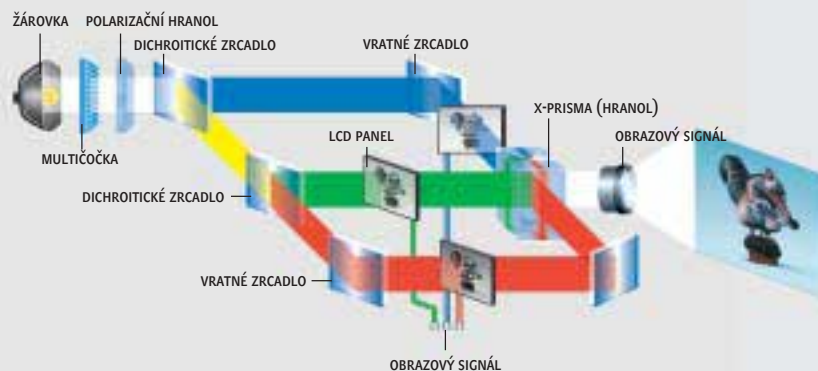
V našem hlučném světě je dobrodínem testovat tento videoprojektor. Přesně jako jeho božská jmenovkyně upřednostňuje i tento projektor spíše tiché tóny, má tedy naše doporučení pro citlivé filmové diváky.

Uznáváme, během němeého filmu uslyšíte větrák i u tohoto přístroje, ale skutečně jen v tomto případě. S naměřenou hlučností 1,4 sone je o několik tříd tišší než zbytek testovaného pole, jehož průměr činí 2,9 sone. Také tento projektor je se svým rozlišením (854 × 480) dimenzován speciálně pro širokouhlý formát, pročez musíme u počítačového obrazu počítat se stejnými omezeními jako u vítězného Panasonicu. Se svými hodnotami obrazu leží Garbo ve středu pole. Černobílý kontrast 406 : 1 je dostatečně velký, hodnota černé by ovšem mohla být lepší: zde jsme se 3,4 luxu naměřili druhou ▶

PROJEKČNÍ TECHNIKA

Srovnání LCD a jednočipového DLP

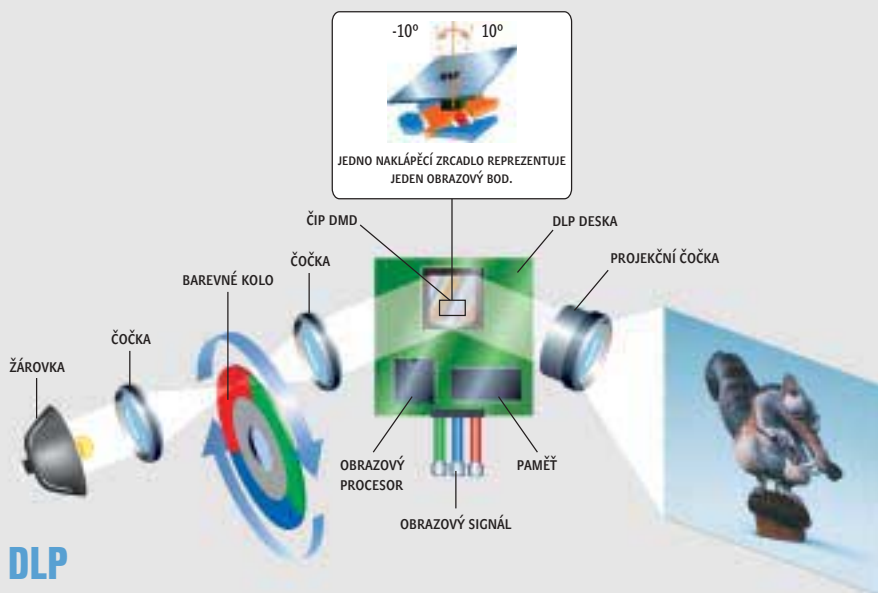
Vedle staré dobré, ale také drahé „trubicové“ technologie se u videoprojektorů prosadily dvě technologie: Liquid Crystal Display (LCD) a Digital Light Processing (DLP). Osm projektorů v testu Chipu pracuje s LCD, dva sázejí na DLP. Dále najdete krátký popis rozdílů systémů.

LCD

LCD projektorů pracují podobně jako TFT monitory. Světlo žárovky projektoru se váže mnohačočkovým systémem. Protože LCD panely potřebují polarizované světlo, propouští následující polarizační hranol jen světlo kmitající v jedné rovině. Dvě dichroi-

tická (dvoubarevná) zrcadla dělí bílé světlo na jeho základní barvy. Oddělené paprsky světla osvětlují monochromatické LCD panely a vytvářejí tři částečné obrazy, které jsou na konci sloučeny X-hranolem.

DLP

DLP si hraje se setrvačností oka a promítá na plátno tři základní barvy za sebou. Světlo narazí na kolo pro filtraci barev, které střídavě vytváří červenou, zelenou, modrou. Barvy postupně dorazí na čip DMD (Digital Mirror Device), který má na svém povrchu

pro každý obrazový bod titěrně naklápěcí zrcadlo. Barevný tón a jas obrazového bodu se určují tím, jak krátce nebo dlouho zrcátko odráží světlo k optice projektoru. DLP projektor se vyznačuje vysokým kontrastem a jasem a malou konstrukční velikostí.

BOHATÝ: S těmito vstupy pro audio a video je Philips skvěle vybaven pro všechny případy spojení.

► nejhorší hodnotu v testovaném poli. Přesto byla také zkušební scéna „Moria“ z Pána prstenů dobře vidět, dokonce za Gandalfovou jasnou světelnou holí jsme ještě rozeznali strukturu. Realizace plných obrazů z poloobrazů DVD (deinterlacing) se přístroji Garbo daří téměř bez vytvoření hřebene na hranách těl.

Philips propůjčuje svému projektoru bohaté pole přípojek, které disponuje všemi běžnými rozhraními pro video. Pro zdířky Scart se s přístrojem dodává adaptér pro vstup z komponent. Životnost žárovky, která je se 6000 hodinami přehnaně dlouhá, byste se neměli nechat ohromit. Tady výrobce švindluje a měří čas do okamžiku, kdy zůstane už jen 20 procent původní světlosti žárovky, zatímco konkurence nastavuje limit na 50 procentech.

Čistotné povahy by měly této umělkyni věnovat ochranný povlak, neboť na jejím světle béžovém a navíc ještě zdrsněném plastovém šatu jsou prach a otisky prstů obzvláště dobře vidět.

Epson EMP-52

S hodnotou 1126 lumenů je Epson světelně nejsilnějším projektor z testovaného pole. Ani u naměřeného kontrastu si nenechá nic líbit. Jedině Optoma je u šachovnicového kontrastu o něco dále vpředu. Při 93 bodech v hodnocení obrazu by to ve skutečnosti stačilo na jedno z předních míst, avšak hlasitost 3,4 sone se nám zdá pro domácí nasazení příliš. Jen při plné zvukové kulise ►

UKLIZENO: Díky této zásuvce se miniaturní dálkové ovládání Epsonu nemůže ztratit.

TE988

- 19" FST LG
- 1920x1440/60 Hz
- MPRII

Ceny padají!!!

TL565

- 15" LCD
- 400:1, repro
- 1024x768
- 200 cd/m²
- TCO'99

TL540

- 15" LCD
- 400:1, repro
- 1024x768
- 250 cd/m²
- TCO'99

TL766

- 17" LCD
- 500:1, repro
- 1280x1024
- 250cd/m²
- TCO'99

TE770

- 17" CRT
- 1280x1024 60Hz
- TCO'99

TF770

- 17" Flat CRT
- 1280x1024 60Hz
- TCO'99

TE770

- 17" Black CRT
- 1280x1024 60Hz
- MPRII

Velkoobchod: AT Computers, a.s.

Ostrava: Uhlířská 3, 710 00, tel.: 00420/596 253 111

Praha: Dělnická 789/38, 170 00, tel.: 00420/220 199 163, 161-179

Brno: Bauerova 10, areál BVV 9. brána, 603 00, tel.: 00420/543 428 711

Bratislava: Staviteľská 1, 801 00, tel.: 00421/2/44 68 11 01-2

Žilina: Internátna UNIMO blok H, 010 08, tel.: 00421/41/565 27 15

e-mail: obchod@atcomp.cz, <http://www.atcomp.cz>

DOBŘE UCHOPITELNÝ: S výraznými ovládacími elementy na přístroji Benq si dobře poradí i větší prsty.

- ▶ ustoupí hluk větráku do pozadí. Z tohoto důvodu Epson doporučujeme milovníkům akčních filmů nebo rockových videoklipů.

Jedna výjimka tu je. Kdo chce skutečně přebudovat větší místnost na domácí kino, mohl by v Epsonu najít ideální přístroj. Při

vzdálenosti 11,3 metru od projekční plochy se rozestře obraz s úhlopříčkou 8 metrů. Projektor je v tomto případě tak daleko od plátna, že se hluk ve filmovém zvuku ztratí.

Velmi se nám líbila v krytu integrovaná přihrádka pro maličké dálkové ovládání – tak je vždy všechno pohromadě.

BENQ DS650

Oproti očekávání skončil Benq jen v zadním

středním poli. Technika DLP (str. 56) jako taková zaručuje tmavou hodnotu černé a vysoké kontrasty. Přesto je u tohoto přístroje právě poměrně špatná kvalita obrazu příčinou nevalného umístění. Šachovnicový kontrast 166 : 1 a hodnota černé 2,9 luxu

nejsou hodné přístroje DLP. Navíc se u tmavých scén objevuje ošklivé řádkové blikání, které požitek z filmu citelně ruší. Hluk větráku je s hodnotou 3,4 sone nad průměrem a žádá si zvukově mohutné filmy. To, že Benq poskytuje na žárovku záruku šest měsíců a že ani co do přípojek nenechává žádná přání nesplněná, je sice štedré, nemůže to však nahradit deficity u obrazu a hluku větráku. Na základě nedostatků v rozhodujících kategoriích Benq naše očekávání kladená na projektor DLP nesplnil.

IYAMA LPX100

Rozlišení XGA, 1000 lumenů ANSI – vše zabalené v elegantním malém krytu pouze za 76 000 Kč. LPX100 budí žádostivost.

Bohužel projektor nakonec úplně nedodrží, co slibují technická data a první dojem. Jeho kvalita obrazu je průměrná. Se šachovnicovým kontrastem 164 : 1 a hodnotou černé 2,2 luxu může Iiyama bodovat. Subjektivní dojem ze zobrazeného obrazu potvrzuje tyto naměřené hodnoty. Na ostrých hranách ▶

TECHNICKÁ INFORMACE: TYPY SIGNÁLŮ

Tak se váš videoprojektor spřátelí

Aby mohl projektor zpracovávat co nejvíce zdrojů obrazu, potřebuje celé množství rozhraní. Následující standardy jsou v současnosti obvyklé:

DVI-D/RGB: Dva typy rozhraní pro připojení k PC nebo k notebooku. Pokud máte možnost volby, měli byste dát přednost digitální přenosové cestě DVI-D.

Component Video: Označuje se také jako signál YUV. Třemi vodiči jsou přenášeny signál jasu (Y) a signály barevné diference U (Pb/Cb = vyvážení červené a zelené) a V (Pr/Cr = vyvážení modré a žluté), což je postup, který se podobá barevnému vnímání lidského oka. To je nejlepší cesta pro přenos obrazového signálu z přehrávače DVD, neboť ve formátu YUV jsou uložena také obrazová data na DVD.

S-Video: Označuje se také jako signál Y-C, v něm ukládají obrazové informace videorekordéry SVHS. Jeden kanál (Y) je příslušný pro signály jasu a synchronizace, ve druhém kanále (C) jsou informace o barvě.

Video: Často označován také jako signál kompozitní nebo FBAS. Tento standard je nejmenším společným jmenovatelem a nejlevnější cestou pro přenos obrazového signálu na dlouhé vzdálenosti. Jas, barva a synchronizační signály se nacházejí v jedné jedině „směsí“ signálů v jednom vodiči. Při oddělování signálů v projektoru vznikají nutně ztráty, které se projevují jako neostrost a mihotání barev. Tentýž signál je také na konektoru SCART, někteří výrobci dodávají s přístrojem adaptér ze SCART na cinch.

Pestrá různorodost: Tolik rozhraní jako Marantz nabízejí zpravidla jen velmi kvalitní projektory. Ale alespoň konektor S-Video by neměl chybět.

PŘEHLEDNÝ: S ovládacími elementy

► těles lze sotva poznat obávané schody, také barevné přechody jsou zobrazovány čistě.

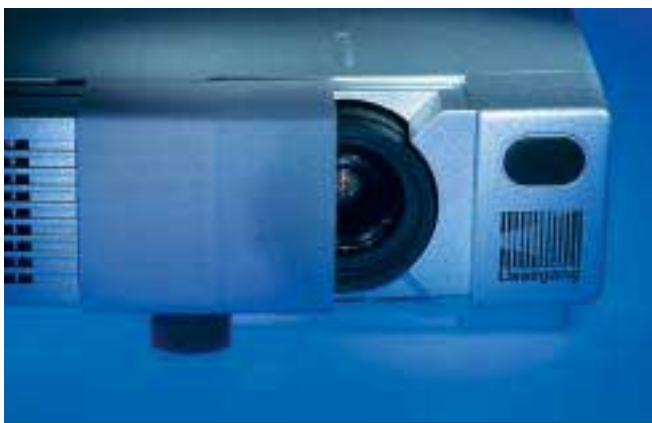
Přitom ovšem nesmíme zapomenout, že projektor XGA s 1000 lumeny by měl hrát spíše v jiné lize. Pokud se tedy zde zařadí do středu pole, není to žádná lichotka – měřeno podle potenciálu použité technologie.

Půdu pod nohama ztratil LPX100 u ergonomie, výbavy a servisu. Jsou to pokaždé maličkosti, které se však sčítají: přístroje tak chybí funkce „Lens Shift“, která umožňuje umístění obrazu bez hýbání projektoru. Iiyama šetřila i na pravém síťovém vypínači – Chip tedy šetří body.

Je nepochopitelné, že konektor myši nebo USB na počítači se nedá propojit s projektoru. Pouze pro účely nastavení disponuje přístroj sériovým rozhraním. Možnost vyvolání funkce myši přes dálkové ovládání, jak to je potřeba při prezentacích, projektor bohužel nenabízí.

LIESEGANG DV245

Jen osmé místo pro model starých mistrů projekční techniky. Jelikož designem dv245 velmi silně připomíná přístroje Hitachi, myslíme si, že Liesegang dal tomuto přístroji možná jen jméno značky. Důvodem, proč se dv245 nedostal přes osmé místo, je stručně řečeno to, že se nám nelíbil jeho obraz. Ačkoli barvy jsou zobrazovány přirozeně, diváka nervuje přece jen silné blikání na kontrastních hranách těl. Objeví-li se v tmavých scénách náhle lesklá světla, rozplyne se mnoho struktur do jedné šedivé kaše. Zřetelně to bylo vidět na jedné scéně z Pána prstenů, v níž Boromir míjí Gandalfovu světelnou hůl – dobré projektoru tady nespoknou žádný detail. ►

POSUVNÁ DVÍŘKA: Poloprůhledná ochrana objektivu projektoru Liesegang se elegantně posune ke straně a nemůže se tak nikdy ztratit.

The Miracle of Extreme Platforms
P4 Titan™ Series
875P
Chipset Based Motherboard

8K1100
8KNXP
8KNXP Ultra

P4 Titan™ series

GA-8KNXP Ultra Intel® 875P Chipset

- Supports Pentium® 4 Processor with HT Technology
- Supports new generation 800MHz system bus
- Supports new generation Dual Channel DDR400 architecture
- AGP 8X with AGP Pro interface for excellent graphics performance
- GIGABYTE patented technology Dual Power System 2 (DPS2) design
- Integrated Adaptec SCSI Ultra 320 controller
- Integrated Serial-ATA interface for RAID 0,1 function
- Integrated GigaRAID IDE RAID Interface
- Integrated Intel® Gigabit LAN Ethernet controller
- Features Performance Acceleration Technology (PAT)

FSB 800 | SCSI | Serial ATA | Intel® PRO | ATA133 RAID | USB 2.0 | Xpress®
6-Channel Audio | DualBIOS™ | EasyTune™ 4 | Multi-Lang Bios | @BIOS™ | Q-Flash™

RADEON 9800 PRO GV-R98P128D

- ATI state-of-the-art VPU Radeon 9800PRO powered
- AGP 8X
- 256MB/128MB DDR memory for demanding 3D gaming environment
- Ultra wide 256-bit memory interface for fastest texture/Z operation
- Leading industry DirectX 9.0 supported
- Concurrent 8-pixel pipeline structure for fast rendering
- DVI-I & TV out supported
- Gigabyte unique V-tuner for performance tuning
- Smoothvision 2.1, Smartshader 2.1 supported

Pro více informací kontaktujte prosím našeho distributora:

ELAP
COMPUTER DISTRIBUTION

ELAP Computer Distribution www.elap.cz

Praha:
tel.: 272 191 411
fax: 272 769 621

Brno:
tel.: 548 427 711, 712
fax: 548 427 750

* These speed settings are not guaranteed by GIGABYTE.
— The specification and picture are subject to change without notice.
— All trademarks and logos are the properties of their respective holders.
— Any overclocking is at user's risk. Giga-Byte Technology shall not be responsible for any damage or instability to your processor, motherboard, or any other components.

GIGABYTE™
TECHNOLOGY
www.gigabyte.com.tw

Správný zvuk pro každý rozpočet

Kdo investoval mnoho peněz do projektoru a plátna, nebo dokonce do plazmového televizoru, potřebuje také důstojné prostorové ozvučení. Chip vnáší světlo do džungle různých řešení.

V zásadě existuje několik faktorů vlivu při výběru vhodného prostorového ozvučení:

- technické předpoklady (možnosti připojení již existujících komponent);
- prostorové poměry (místo, možnosti rozestavení...);
- osobní nároky (požadovaná úroveň, kvalita zvuku, design...);
- a v neposlední řadě „ženský faktor akceptace“ (rozuměj: „Která reproduktorová monstra nechá lepší polovička jen tak tak projít?“).

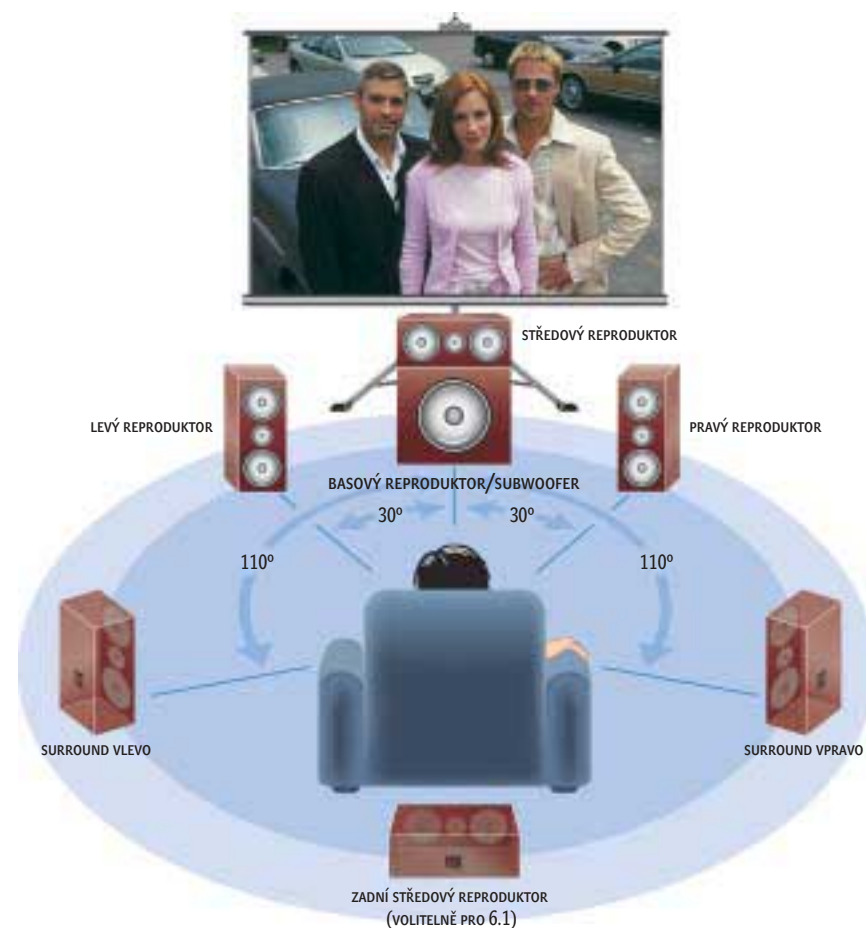
Z hlediska této rozmanitosti rozhodovacích kritérií dojímá obrovské množství různých řešení napříč všemi cenovými třídami. Proto nemůžeme na tomto místě pokrýt všechny případy a omezíme se na několik běžných scénářů, v nichž by se většina zájemců o prostorový zvuk měla najít.

Nezohledněny zůstávají také exotičtější sestavy 6.1/7.1 (s dodatečným zadním prostředním, nebo dokonce dvěma dodatečnými reproduktory úplně vzadu). Ty mají beztak smysl jen ve větších prostorách asi od 30 čtverečních metrů, když se má akustické centrum rozprostřít na více než dvě nebo tři místa pro poslech. Kromě toho je nabídka DVD titulů kódovaných pro 6.1 v Dolby Digital EX nebo DTS ES stále dost malá: většina disků je dimenzována pro běžné systémy 5.1 s jedním párem předních a zadních reproduktorů, jedním prostředním reproduktorem (vpředu uprostřed) a jedním subwooferem (pro kanál LFE, tedy efekty s nízkou frekvencí).

TYPIKÝ SYSTÉM PRO ZAČÁTEČNÍKA

Není pochyb – v záležitosti „ženského akceptačního faktoru“ jsou systémy 5.1 složené z malinkých satelitních boxů a subwooferu téměř neporazitelné. Zde je ale třeba dávat pozor: většina z mnoha nabízených systémů totiž disponuje pouze jedním aktivním wooferem, tedy vybaveným vlastním zesilovačím koncovým stupněm. Tím se tyto systémy hodí především ke kombinování s digitálním – to znamená vybaveným integrovaným dekodérem Digital Surround – prostorovým zesilovačem nebo receiverem.

Spořiví začátečníci si mohou prozatím dodatečně náklady na poslední jmenované ušetřit, neboť ve spojení s levným DVD pře-

IDEALIZOVÁNO: Optimální rozestavení pro filmový prostorový zvuk a vícekanálovou hudbu – odchylky se vyrovnávají nastavením dekodéru a změnou směru odrazu.

hrávačem s integrovaným dekodérem prostorového zvuku nebo s počítačem s DVD mechanikou a šestikanálovou zvukovou kartou vyjdou šestikanálově aktivní systémy satelitů/subwooferu ještě levněji.

Systémy s velmi malými satelity ovšem vykazují konstrukčně podmíněné nevýhody. Kdo klade důraz na brachiální úroveň nebo chce ozvučit prostory nad 25 čtverečních metrů, měl by se poohlédnout o třídu výše. Totéž platí pro milovníky hudby, neboť malíkové reproduktory pro hluboké/střední tóny v minisatelitech nejdou pro žádoucí nízkou přechodovou frekvenci wooferu dostatečně nízko. Ten musí obdobně držet krok i ještě přes 120, nebo dokonce 150 Hz, čímž je lépe zaměřitelný a což je na škodu prostorovosti zvukového obrazu.

TYPIKÝ SYSTÉM PRO POKROČILÉ

Těmto problémům se nejlépe vyhneme „dospělým“ systémem satelitů/subwooferu. O něco větší reproduktory pro hluboké a střední tóny od 10 do 13 cm průměru totiž hrají znatelně hlouběji. Tak je možné subwoofer již mezi 80 a 100 Hz odpojit, aniž by to zanechalo mezeru v basech. Navíc se zde zpravidla nabízí větší účinnost (= hlasitost/vstupní výkon) a pevnost úrovně – což stačí i pro místnosti velké 25 až 35 čtverečních metrů.

Systémy této třídy jsou většinou vybaveny aktivním subwooferem a hodí se ke kombinaci prakticky s každým přehrávačem DVD se zesilovačem/receiverem Digital Surround. Naším doporučením je v tomto případě úspěšný KHT 2005 od KEF, toho času za méně než 30 000 Kč. Navíc nabízí díky designérským satelitům z hliníku a v nich zabudovaným koaxiálním šasi dobrou směs designu a kvality.

SYSTÉMY NEJVYŠŠÍ TŘÍDY

Příznivci hi-fi a prostorového zvuku se však dívají pohrdavě na kompaktnější systémy satelitů/subwooferů. Místo nich zde musejí přispět k dílu pořádné plnorozsahové reproduktory – nejlépe pět stejných pro konstantní tonalitu dokola – vedle objemného subwooferu. Dobrou pověst mají také samostatné předstupně/dekodéry prostorového zvuku ve spojení s pěti aktivními reproduktory a aktivním subwooferem.

Rostoucí oblíbené se u klientely nejvyšší třídy těší taktéž poloaktivní reproduktory, které mají pro basový rozsah vlastní koncové stupně a tím odlehčují vhodnému zesilovači/receiveru pro prostorový zvuk nejvyšší třídy. Příkladem je systém Intermezzo od Infinity – ale na cenu se raději neptejte: pohybuje se v oblasti malých vozů. ■ ■ ■ manfred.rindl@chip.de

- Ale o Liesegangu nelze říkat jen špatné věci. Maximální světlost, naměřené hodnoty kontrastu stejně jako střední hodnota černé leží veskrze ve střední oblasti. Vysloveně inteligentně vyřešen je posuvný, poloprůhledný kryt objektivu. Tudy projde tolik světla, že citlivá optika se ani při neúmyslném provozu se zavřeným krytem nepoškodí přehřátím. Díky pevnému spojení s pláštěm se tato ochrana objektivu nikdy nemůže ztratit.

COMPAQ MP1200

Jako americký koráb silnic přichází projektor značky Compaq. Lesklé aplikace chromu zdobí širokou masku chladiče a vyznačují sebevědomí a noblesu. Bohužel komponenty schované uvnitř nedodrží, co slibuje fasáda. Nejhorší hodnota černé z testovaného pole a následně také neuspokojivý kontrastní poměr šachovnice 107 : 1 nehovoří právě ve prospěch modelu MP1200. Nepříjemné blikání na hranách bohatých na kontrasty navíc kazí subjektivní dojem.

Toho, že Compaq polyká malá odstupňování barvy a jasů, a divákovi tedy zatajuje detaily, si všimne jen ten, kdo scénu již viděl. MP1200 je větší než ostatní kandidáti. Rozměry 33 x 11 x 27 centimetrů ho sice nečiní zcela nemobilním, od ultrapřenosného je ale přece jen dosti daleko.

NEC VT45

Nepřekvapuje, že VT45 skončil na posledním místě. Projektor je nabízen od července 2001 a již neodpovídá aktuálnímu stavu techniky. Bez ohledu na to může být pro mnoho zájemců první volbou: V obchodech je tento přístroj již za přibližně 60 000 Kč. Díky příznivé ceně spojují velkoobchody rády i jiné produkty s tímto projektorem. Ačkoli naměřené hodnoty jsou o něco horší než u Liesegangu, je subjektivní dojem z kvality obrazu lepší. Na tvrdých kontrastních hranách projektor občas ukazuje malé nedostatky při deinterlacingu – to znamená, že bliká. ■ ■ ■ Martin Jäger

Shrnutí

MARTIN JÄGER, REDAKTOR CHIP

Videoprojektory jsou na nejlepší cestě vypracovat se ze střizlivého prezentačního přístroje v objekt životního stylu. Nejlepším příkladem

toho je vítěz našeho testu od Panasonicu, který poutá pozornost, i když leží vypnutý v regále. Technika LCD v této cenové kategorii ještě vede, ale dobré umístění DLP projektoru Optoma ukazuje, že to tak nezůstane. Pro „fetišisty rozlišení“ je jediným správným přístrojem Sanyo; nabízí plné rozlišení PAL s 576 řádky bez změny měřítka nebo odříznutí. Nedostatkem většiny videoprojektorů je hluk, který způsobují. Naměřili jsme v průměru 2,9 sone a to je při tichých pasážích filmu slyšet. Jistěže, teplo projekční žárovky se musí odvádět, ale Philips dokazuje, že přítomnost není nutno dělat rámus. Kvůli tomu je Garbo také mým osobním favoritem, neboť klid je mi nade vše.

Váš vítěz...

... nemusí být bezpodmínečně ten náš! Přidělte váhu sami podle svých osobních kritérií, abyste pro sebe optimální přístroj lehce našli.

Nejkrásnější dárek od T-Mobile

2.999,- Kč

Siemens MT 50

Rozměry: 109x46x23, hmotnost s baterií: 97 g, pohotovostní doba: 260 hodin, doba hovoru: 360 minut, pásma GSM 900/1800, typ akumulátoru: Li-Ion 650, displej: 5/33, formát karty plug-in, SIM lock, paměť na telefonní čísla: 50/SIM, vibrační vyzvánění, hodiny, budík, datum, uživatelské menu, profily, rychlé vytáčení, podpora SMS class, konektor na externí anténu, potvrzení o doručení SMS, připojení k PC přes sériový kabel, čeština, slovník - čeština, CLIP/CLIR, vypnutí mikrofonu, data/fax, podpora GSM Banking, SIM toolkit, podpora T-Mobile Locator, podpora WAP, GPRS.

Siemens MT 50 + VHS Pán Prstenů

www.edcz.cz

Olava: Novoveská 1352/95, tel.: +420-597-444-111, fax: +420-597-444-303
Prácheň: Vojenská 744/2, tel.: +420-296-377-222, fax: +420-296-377-600
Brno: Hrávkovoševka 30/65, tel.: +420-531-620-111, fax: +420-531-600-305
Pardubice: Jana Palacha 1552, tel.: +420-467-400-111, fax: +420-466-304-240
Písek: Sokolovská 1327/74, tel.: +420-377-542-882, fax: +420-377-542-882

VÝROBEK	PANASONIC PT-AE100E	OPTOMA EP750	SANYO PLV Z1	PHILIPS GARBO LC 6231	EPSON EMP 52
CENA S DPH (cca)	73 194 Kč	96 380 Kč	66 978 Kč	84 180 Kč	65 880 Kč
INTERNET (WWW.)	Panasonic.cz	optoma.com, complex.cz	sanyo.com	philips.cz	epson.cz
CELKOVÉ HODNOCENÍ	92	88	85	83	82
KVALITA OBRAZU (50 %)	100	93	85	76	93
ERGONOMIE (25 %)	91	78	98	100	66
VÝBAVA (15 %)	84	100	65	90	74
DOKUMENTACE (5 %)	100	86	100	86	100
SERVIS (5 %)	42	67	67	50	67
CENA/VÝKON	velmi dobrý	uspokojivý	dobrý	uspokojivý	dobrý
SHRNUTÍ	Poskytuje nejlepší obraz za velice nízkou cenu. Nedostatek 16 : 9 u obrazu z PC zmírňuje speciální funkci zoomu.	Tento DLP projektor se pyšní silným světelným tokem a krásnými kontrasty. Vysoká spotřeba proudu ve standby.	Jako jediný ukazuje celý obraz PAL. Pomocí dvou rýhovaných šroubů lze manuálně nastavit úhel objektivu.	Sice jen průměrná kvalita obrazu, ale pro normální nároky dostatečná. Jako jediný přístroj v testu skutečně tichý.	Dobrá dojem z obrazu bohužel snižuje hlasitý zvuk větráku. Výhodná cena.
ÚDAJE O TESTU					
SVĚTELNÝ TOK	688 lumenů	1423 lumenů	507 lumenů	593 lumenů	1126 lumenů
KONTRAST ŠACHOVNICE	201:01:00	231:01:00	169:01:00	125:01:00	221:01:00
ČERNOBÍLÝ KONTRAST	572:01:00	667:01:00	459:01:00	406:01:00	699:01:00
STŘEDNÍ HODNOTA ČERNÉ	2,1 luxu	3,1 luxu	2,2 luxu	3,4 luxu	2,6 luxu
HLASITOST	3 sone	2,7 sone	2,8 sone	1,4 sone	3,4 sone
PŘÍKON VE STANDBY	< 0,1 wattu	27 wattů	12 wattů	2 wattu	8 wattů
ÚDAJE O VÝROBKU					
ROZLIŠENÍ	858 x 484	800 x 600	964 x 544	854 x 480	800 x 600
TECHNOLOGIE	3x LCD	1x DLP	3x LCD	3x LCD	3x LCD
SVĚTELNÝ TOK	700 ANSI-lumenů	1600 ANSI-lumenů	700 ANSI-lumenů	1000 ANSI-lumenů	1200 ANSI-lumenů
MAXIMÁLNÍ KONTRAST	neudán	600	800	400	400
ROZMĚRY (Š x V x H)	28 x 9 x 24 cm	28 x 9 x 23 cm	33 x 11 x 25 cm	24 x 11 x 34 cm	31 x 9 x 22 cm
HMOTNOST	2,7 kg	2,9 kg	3,4 kg	3,7 kg	2,9 kg
ROZHRANÍ (D-Sub/DVI/COMPONENT/S-VIDEO/KONTROLNÍ MONITOR)	•/-/•/•/•/-	•/•/•/•/•/•	•/-/•/•/•/-	•/•/•/•/•/-	•/•/•/•/•/-
PROJEKČNÍ VZDÁLENOST	1,2 - 7,4 m	1,1 - 12,4 m	1,1 - 6 m	1,1 - 10 m	0,9 - 11,3 m
FAKTOR ZOOMU	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
MAXIMÁLNÍ ÚHLOPŘÍČKA OBRAZU	5 m	8 m	5 m	6 m	8 m
VÝKON ŽÁROVKY	120 wattů	200 wattů	130 wattů	132 wattů	130 wattů
ŽIVOTNOST ŽÁROVKY	neudána	2000 hodin	neudána	6000 hodin	neudána
DODANÉ KABELY/ADAPTÉRY	S-Video/Video	D-Sub/S-Video/Video/Scart	Video	D-Sub/S-Video/Video/Scart/Component	D-Sub
ZÁRUKA NA PROJEKTOR [ROKY]	2	3	3	2	3
ZÁRUKA NA ŽÁROVKU [MĚSÍCE]	0	3	3	3	3

Podle tohoto bodového klíče uděluje Chip políčka hodnocení: 100-90 bodů = 5 políček, 89-75 = 4 políčka, 74-60 = 3 políčka, 59-45 = 2 políčka, 44-20 = 1 políčko, 19-0 = 0 políček

TAK TESTUJE CHIP VIDEOPROJEKTORY

Dobrá obraz a málo hluku

Naše celkové hodnocení projektorů se skládá z pěti kategorií:

■ KVALITA OBRAZU

Odlišně od postupu ANSI-Lumen měříme světelný tok blíže praxi při středním nastavení zoomu objektivu, čímž vznikne odchylka

až 10 % oproti hodnotě lumenů ANSI (= maximální široký úhel/přiblížení).

Důležitější je pro nás zobrazitelná tmavost udávaná v luxech jako střední hodnota černé. Kontrast měříme na šachovnicovém vzorku a na celoplošně bílém a černém testovacím obrazu. Rozlišení vychází z části relevantní pro širokoúhlý obraz.

Syntetickými testovacími obrazy hodnotíme zvláštnosti příslušného typu projektoru, jako třeba výrazný věnec paprsků kolem plochy obra-

zu a plošné mihotání u DLP projektorů nebo barevná zkreslení černého obrazu u LCD přístrojů. K tomu měříme zobrazitelný barevný prostor.

Vybrané scény z filmů doplňují naměřené hodnoty. Jeskyně Moria z Pána prstenů poskytuje málo kontrastní struktury pro hodnocení průběhů jasu, zářivé světlo na Gandalfově holi dodává tvrdý protikontrast a ukazuje na obličejích zřetelné stopy hrubého odstupňování šedé. „Šest dní a sedm nocí“ odkryje díky své

VÝROBEK	BENQ DS650	IYAMA LPX100	LIESEGANG DV245	COMPAQ MP1200	NEC VT45
CENA s DPH (cca)	62 000 Kč	76 850 Kč	70 760 Kč	78 067 Kč	60 878 Kč
INTERNET (WWW.)	Benq.cz,extrapoint.cz	iiyama.cz	imagecz.cz	hp.cz	nec.cz
CELKOVÉ HODNOCENÍ	82	80	75	70	65
KVALITA OBRAZU (50 %)	78	85	63	70	63
ERGONOMIE (25 %)	72	76	94	62	66
VÝBAVA (15 %)	100	65	81	71	61
DOKUMENTACE (5 %)	100	100	100	100	100
SERVIS (5 %)	100	83	100	67	67
CENA/VÝKON	uspokojivý	dobry	uspokojivý	dostatečný	uspokojivý
SHRNUTÍ	Přes DLP technologii nás tento přístroj u kontrastu nedokázal přesvědčit. Jako jediný se šestiměsíční zárukou na žárovku.	Velmi kompaktní přístroj s rozlišením XGA a slušnou kvalitou obrazu. Dobrý kompromis pro prezentace a kino.	Vysoký světelný tok, ale podprůměrný u důležitého šachovnicového kontrastu. Prezentací projektor – ale žádné domácí kino.	Nápadný design, ale jinak žádné velké světlo. Šedý kontrast a hluchý.	Jako veterán koncové světlo v testu. Protože je rád nabízen dohromady s Xboxem, může být výhodnou koupí.
ÚDAJE O TESTU					
SVĚTLNÝ TOK	935 lumenů	935 lumenů	897 lumenů	786 lumenů	520 lumenů
KONTRAST ŠACHOVNICE	166:01:00	164:01:00	153:01:00	107:01:00	127:01:00
ČERNOBÍLÝ KONTRAST	329:01:00	316:01:00	373:01:00	188:01:00	204:01:00
STŘEDNÍ HODNOTA ČERNÉ	5,9 luxu	2,2 luxu	2,5 luxu	3,6 luxu	2,3 luxu
HLASITOST	3,4 sone	2,9 sone	3 sone	3,2 sone	3,5 sone
PŘÍKON VE STANDBY	12 wattů	3 watty	11 wattů	15 wattů	9 wattů
ÚDAJE O VÝROBKU					
ROZLIŠENÍ	800 × 600	1024 × 768	800 × 600	1024 × 768	800 × 600
TECHNOLÓGIE	1× DLP	3× LCD	3× LCD	3× LCD	3× LCD
SVĚTLNÝ TOK	1600 ANSI-lumenů	1000 ANSI-lumenů	1100 ANSI-lumenů	1000 ANSI-lumenů	1000 ANSI-lumenů
MAXIMÁLNÍ KONTRAST	600	350	300	400	neudán
ROZMĚRY (Š × V × H)	31 × 10 × 24 cm	26 × 8 × 21 cm	29 × 9 × 22 cm	33 × 11 × 27 cm	30 × 9 × 21 cm
HMOTNOST	3,1 kg	2,5 kg	2,4 kg	3 kg	2,5 kg
ROZHRANÍ (D-Sub/DVI/COMPONENT/S-VIDEO/KONTROLNÍ MONITOR)	•/-/•/•/•	•/-/•/•/-	•/-/•/•/•	•/-/•/•/-	•/-/•/•/•
PROJEKČNÍ VZDÁLENOST	1 - 10 m	1,15 - 10 m	1,5 - 7 m	1,5 - 10 m	1 - 11,2 m
FAKTOR ZOOMU	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
MAXIMÁLNÍ ÚHLOPŘÍČKA OBRAZU	30 m	neudána	7 m	neudána	8 m
VÝKON ŽÁROVKY	210 wattů	150 wattů	150 wattů	135 wattů	135 wattů
ŽIVOTNOST ŽÁROVKY	1500 hodin	1500 hodin	2000 hodin	neudána	2200
DODANÉ KABELY/ADAPTÉRY	D-Sub/S-Video/Video/Component	Adaptér Scart	D-Dub/Component	DVI-D	D-Sub
ZÁRUKA NA PROJEKTOR [ROKY]	3	3	3	3	3
ZÁRUKA NA ŽÁROVKU [MĚSÍCE]	6	3	3	3	3

ostrosti případné slabiny deinterlacingu. Tropicá kulisa a kůže herců byly zaznamenány bez barevného filtru a dávají dobrý dojem o přirozenosti reprodukce barev.

■ ERGONOMIE

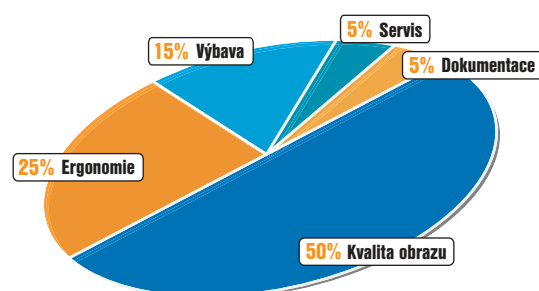
Nejdůležitějším detailem u ergonomie je hluchost projektoru udávaná v sone. Kromě toho hodnotíme obsluhovatelost dálkového ovládání a obrazovkového menu.

■ VÝBAVA

Hodnotí se rozsah zoomu, maximální úhlopříčka obrazu a „Lens Shift“ pro nastavení polohy obrazu. Také možnosti připojení, dodané kabely a účelné kryty objektivu se počítají.

■ DOKUMENTACE/SERVIS

Standardní hodnocení manuálů, záručních podmínek atd. završují srovnávací test.

LOGITECH MX700 CORDLESS OPTICAL MOUSE

Bezdrátový nadhlodavec

Používáte ještě klasickou myš s kuličkou? Možná již přišel čas nahradit ji vyspělejší optickou. A proč ne rovnou i bezdrátovou? Ta, kterou vám nyní představíme, by jistě mohla být dobrou volbou. Představuje totiž jakýsi vrchol evoluce hlodavců a Logitechu se opravdu povedla. Jedná se o kombinaci optické a bezdrátové myši, tudíž nejste ničím omezeni – ani povrchem, ani kabely.

Ideální stav? Dost možná. Po stránce designu a ergonomie nemám žádné výhrady. Myš vypadá velmi dobře, výborně padne do ruky a ani po celodenní práci jsem nezaznamenal bolesti či únavu ruky. Samozřejmou výbavou je pravé a levé tlačítko, to je nutný základ. Navíc však najdeme pět dalších tlačítek a rolovací kolečko. Tři tlačítka na vršku myši jsou však umístěna poněkud nešťastně. Dvě slouží

pro rychlé rolování a zbývající pak pro přepínání běžících aplikací (obdoba Alt+Tab). Jejich umístění ale znemožňuje praktické a hlavně pohodlné použití. Pro jejich stisknutí je totiž nutné prst nepříjemně prohnout. Nabízí se otázka, zda pak už není příjemnější využití kombinace kláves na klávesnici počítače.

Jak již bylo výše napsáno, jedná se o myš bezdrátovou. Z toho vyplývá, že potřebuje

VAHAL OPTIMA

Intel vylepšuje

Firma Intel opět poposunula svůj procesor Pentium 4 dál. Přišla s jeho novou verzí a také s novou čipovou sadou. Čipová sada označená Intel 875P, dříve známá pod kódovým jménem Canterwood, přináší dost nových a zajímavých funkcí. Tak především podporuje až 800MHz (4x 200 MHz) systémovou sběrnici (dříve bylo maximum 533 MHz) a tím i nově uvedené procesory, které takto rychlou sběrnici využívají. Maximum je dnes procesor s frekvencí 3 GHz.

Další zajímavou funkcí je podpora Dual Channel DDR, tedy podpora paměti DDR (až DDR400) a dvoukanálového přístupu k nim. Max. paměť je 4 GB. Změněn byl i „southbrige“. ICH5 nyní podporuje rozhraní Serial ATA jako vůbec první čipová sada od Intelu. Na desce už tedy nemusí být dodatečné řadiče. Zpětná kompatibilita je zachována, tedy i podpora ATA rozhraní. Zmínit je možné i dnes už celkem běžnou podporu USB 2.0, AGP 8X a šestikanálového audia (verze s ICH5R navíc nabízí i RAID SATA, tedy diskové pole SATA disků, ale pouze RAID0 – stripping).

Zkrátka sada 875P nabízí pro Pentium 4 téměř všechny moderní technologie. Na výsledcích je to také vidět. Jde o řešení pro hi-end osobní počítače nebo naopak základní pracovní stanice, které bylo navrženo speciálně pro Pentium 4 s technologií Hyper-Threading (Celerony vlastně nejsou ani podporovány). Jde v podstatě o náhradu sady 850E. Paměti typu RDRAM tak přestávají být zajímavé i jako dříve nejvýkonnější řešení.

Současně s novou čipovou sadou začal Intel dodávat i vlastní základní desky. Na desce Intel D875PBZ (Bonanza) byl také založen osobní počítač firmy Vahal, který jsme testovali. Základní desce by se snad dalo vytknout to, že jí chybí sériový port a výstupy zvukové karty. Naopak má 6 USB 2.0 portů, a dokonce gigabitový ethernet.

Na přední straně jsou USB konektory i čtečka paměťových karet.

VAHAL OPTIMA

Výkonný osobní počítač.

ZÁKLADNÍ DESKA Intel D875PBZ, čipová sada 875P

PROCESOR Intel Pentium 4, 3 GHz (800 MHz FSB), 512 KB L2 cache

PAMĚŤ Dual Channel DDR, 1024 MB

GRAFICKÁ KARTA MSI MS-8900, GPU NVIDIA GeForce4 Ti4800SE, 128 MB DDR SDRAM, DVI, VGA, S-Video

PEVNÉ DISKY IBM DeskStar 120CXP, 40 GB, 2x Seagate Barracuda V, SATA, 120 GB

OPTICKÉ MECHANIKY DVD-ROM, Toshiba SD-M1712

ZVUKOVÁ KARTA SoundBlaster Audigy 2

VÝROBCE/POSKYTL Vahal

CENA S DPH 77 954 Kč

základnovou stanicí, která bude umožňovat komunikaci (k dispozici jsou dva kanály). Zde se jedná o jakýsi stojánek, který slouží i pro nabíjení, čímž je asi dána i jeho větší velikost. V balení naleznete dvě nabíjecí tužkové baterie

LOGITECH MX700 CORDLESS OPTICAL MOUSE

Bezdrátová optická myš s dobíjecími akumulátory.

PŘIPOJENÍ USB, PS/2

POČET TLAČÍTEK 8

VÝROBCE Logitech

POSKYTL ProCA

ZÁRUKA 5 let

CENA s DPH 2700 Kč

typu Ni-MH. Volbu Ni-MH baterií nepovažují zrovna za ideální, zvláště u tohoto typu produktu. Tyto baterie je totiž vhodné vždy zcela vybit a pak zcela nabít. Pokud není dodržen tento postup, dochází ke snižování jejich kapacity. Jinak jsme však byli s výdrží spokojeni. Při nepravidelném používání vydržela myš pracovat asi osm dní. Pak dala blikáním stavové diody najevo, že již bude třeba nabíjet, nicméně ještě jeden den vydržela.

Je jen škoda, že se myš nedá vypnout. Dioda je tak „odsouzena“ k celodennímu svícení. Kdyby bylo možné myš vypnout, její výdrž by se patrně ještě prodloužila. Bezdrátová optická myš je šikovná a příjemná je i možnost dobíjení v kolíbe. Méně příjemná je cena tohoto řešení. ■ ■ ■ Adam Nosek

Jako další komponenty vybrali ve firmě Vahal 40GB pevný disk IBM DeskStar 120 GXP, dva pevné disky Seagate Barracuda V 120 GB v provedení Serial ATA, DVD-ROM mechaniku Toshiba, čtyři paměťové moduly s celkovou kapacitou 1024 MB a grafickou kartu MSI MS-8900 s GPU NVIDIA GeForce4 Ti4800SE a se 128 MB paměti. Protože deska nemá audiovýstup, nechyběla ani zvuková karta, a to SoundBlaster Audigy.

Skříň má na boku „nasávací“ vzduchu, který ústí u procesoru. Chladnější venkovní vzduch se tak snadněji dostane k chladiči procesoru, který je ale poměrně hlučný. Konektory (FireWire, USB, SP, audio) jsou šikovně umístěny

na přední straně skříně, jedno místo pro 3,5" mechaniku zabrala čtečka paměťových karet.

Výkon počítače mile překvapil. Rychlejší přístup k pamětem je prostě znát. Pro zajímavost jsme tuto sestavu otestovali i s procesorem 3,06 GHz, který je sice frekvenčně nepatrně rychlejší, ale používá 533MHz systémovou sběrnici. 3GHz procesor (800 MHz FSB) se ukázal jako rychlejší, v některých případech výrazně. Výsledky vidíte v tabulce.

Intel tedy nyní nabízí skutečně výkonné řešení pro osobní počítače. Paměť RDRAM patří v tuto chvíli na vedlejší kolej. S přímou podporou Serial ATA se může toto rozhraní konečně trochu více prosadit. ■ ■ ■ Pavel Trousil

PROCESOR	PENTIUM 4 3 GHz/800 MHz FSB	PENTIUM 4 3,06 GHz/533 MHz FSB
VÝKONNOSTNÍ TESTY		
CELKOVÝ APLIKAČNÍ VÝKON SYSMARK 2001	304	280
APLIKACE PRO TVORBU INTERNETOVÉHO OBSAHU	341	310
KANCELÁŘSKÉ APLIKACE	271	253
NÍZKÓUROVŇOVÉ TESTY		
DHRYSTONES	2691016	2749600
WHETSTONES	14461	14614
PAMĚŤ	1124900	923050
DISK [KB/s, ms] SEAGATE	36307 / 13,5	36218 / 13,2
DISK [KB/s, ms] IBM	37215 / 13,7	37165 / 17,4
DALŠÍ TESTY		
QUAKE 3 ARENA (1024 x 738, 16b) [FPS]	280	269
3DSTUDIO MAX 5 [m:s]	2:01	1:59
PŘEVOD WAV-MP3 [m:s]	0:38	0:38
PŘEVOD DO DIVX [m:s]	1:49	1:51
3DMARK 2003 (1024 x 768 bodů)	1759	1696

pro bojovné

Správně a tvrdě bojovníci musí trénovat každý den, aby obstáli v opravdové bitvě. Zařídte si doma vycvikový tábor...

DFI LANPARTY PRO875

Základ pro hráče

Firma DFI nedávno představila novou sérii základních desek nazvanou LANPARTY. Jde o desky určené především pro hráče počítačových síťových her a obecně pro náročné uživatele. Kromě výkonu u nich velkou roli hraje i výbava a provedení. Z této série je i deska LANPARTY PRO875 s novou čipovou sadou Intel 875 pro procesory Intel Pentium 4.

Výbava je skutečně bohatá.

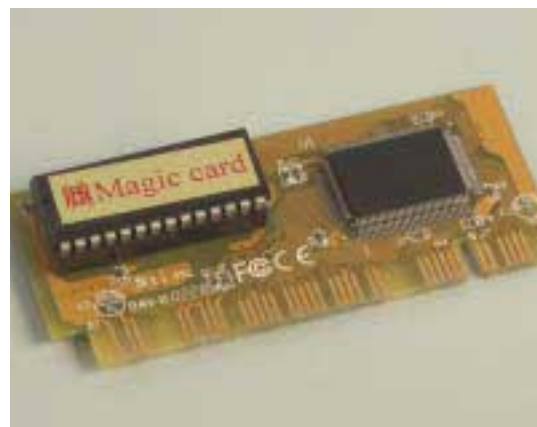
MAGICCARD

Čarování s daty

Existují programy, které dokáží uložit obraz celého systému jako zálohu a v případě havárie pak počítač rychle obnovit do výchozího stavu. Podobné nástroje ocení hlavně správci, kterým uživatelé na svěřených počítačích dokáží napáchat neuvěřitelné věci. Nástroj pro snadné

vyřešení zálohy a obnovu systému však existuje i v hardwarové, pro obsluhu jednodušší podobě. Jmenuje se MagicCard a v podobě nenápadné kartičky se instaluje dovnitř chráněného počítače.

Uživatel prakticky nezaznamená, že karta v počítači je, nic se nezmění a všechny programy a postupy fungují tak jako vždy. Jakmile však nastane potřeba, systém je možné okamžitě vrátit do uloženého stavu. Karta toto na pohled nesnadné obnovení umožňuje, protože ve skutečnosti nebyla chráněná oblast nijak změněna a veškeré zásahy a změny byly zapsány do odděleně vytvořeného logu, po jehož smazání se systém opět vrátí do původního stavu. V rámci administrace je samozřejmě možné aktuální stav schválit a zapsat jako výchozí stav pro další

obnovy. Elegantní na celé správě je to, že obnova (přesněji zrušení změn) může probíhat automaticky v nastavených intervalech dnů a týdnů, nebo dokonce po každém startu počítače. To je režim vhodný například pro internetové kavárny, kde uživatel může instalovat, smazat či překonfigurovat cokoli,

MAGICCARD

Modul pro ochranu dat na harddisku.

ROZHRANÍ PCI

PODPOROVANÉ OPERAČNÍ SYSTÉMY DOS, Win 3.1/9x/ME/NT/2000/XP, Linux, FreeBSD

VÝROBCE Rogev Computers

POSKYTL Total Service, s. r. o.

CENA s DPH 3654 Kč včetně instalace

Popis výhod nové čipové sady najdete v článku „Intel vylepšuje“ – je jich skutečně dost. Na rozdíl od základní desky Intel nabízí deska DFI mnohem větší možnosti nastavení. V BIOS můžete nastavit frekvenci sběrnice, napětí jádra procesoru a paměti. BIOS se může aktualizovat pomocí funkce Life Update.

Na desce je 5 PCI slotů, AGP 8X slot, dva konektory Serial ATA a gigabitové síťové rozhraní. Paměťové sloty jsou čtyři a maximem jsou 4 GB paměti. Pokud chcete použít „Dual Channel“, tedy dvoukanálový přístup k paměťům, musíte používat dvojice paměťových

LANPARTY PRO875

Výkonná základní deska pro hráče.

ČIPOVÁ SADA Intel 875

PORTY (PCI/AGP) 5/1

AGP 8X

DISKOVÉ ROZHRANÍ ATA/100, Serial ATA, RAID

AUDIO AC'97, 6CH

PORTY 4x USB 2.0, PP, 2x PS/2, LAN,

VÝROBCE DFI

POSKYTL Ridea Distribution

CENA s DPH 8050 Kč

modulů. K dispozici jsou hned čtyři USB 2.0 porty a dalších šest je podporováno.

Výbava je skutečně bohatá a najdete ji v několika krabicích. V krabici označené PC Transpo je speciální taška určená pro snadné přenášení počítače (třeba právě na LAN party). To „pařani“, scházející se z důvodu hraní síťových her a přenášející kvůli tomu své počítače, jistě ocení. V krabici Round Cable jsou dva kulaté IDE kabely a kulatý kabel k disketové mechanice. Kulaté kabely jsou výhodnější, protože nebrání průchodu vzduchu ve skříni. Tyto jsou navíc, stejně jako sloty na desce, „svítivé“ a počítač s průhlednou skříňkou tak může vypadat na LAN party skutečně efektně.

V krabici Accessory Kit je kabel s gameportem, napájecí kabel pro Serial ATA zařízení, pasta na chladiče, Serial ATA kabely a S/PDIF konektory na zadní stranu počítače. Poslední krabice – FrontX – obsahuje panel na přední stranu PC (namísto 5,25“ mechaniky), kam se mohou vyvést USB porty a audiokonektory.

Deska se dodává s CD s ovladači a s programy WinDVD WinRipBundle. Zajímavé je na ní i to, že přímo na ní je tlačítko Reset. Výkon i vybavení jsou velmi dobré, ale odpovídá tomu i cena. ■ ■ ■ Pavel Trousil

ale po pouhém restartu dostane další zákazník čistý a funkční systém.

Jestliže z nějakého důvodu nevyhovuje systém ukládání pouze změn, pokud je například často měněno mnoho dat, lze chráněné diskové oddíly provozovat i v režimu záložní kopie, který následně dovolí pracovní data skutečně libovolně měnit. Obnova dat pak ale není okamžitá.

Určení chráněných jednotek a typ jejich ochrany se provádí vlastním „fdiskem“ karty, přičemž lze současně spravovat více oblastí různými typy ochrany.

V návrhu karty bylo pamatováno i na konfiguraci uloženou v CMOS paměti, která také může být chráněna. V případě změny je po zapnutí počítače a inicializaci karty obnovena a proveden nový restart, tentokrát již s původní konfigurací.

Jelikož se jedná o čistě hardwarové řešení (pouze pro Windows 2000 je třeba nevelký

ovladač), neubírá jeho provoz výkon diskových operací ani systémové zdroje, rozdíl je podle konfigurace v řádu jednoho či dvou procent. Stejně tak provoz chráněného systému nebrání činnosti rezidentních antivirových programů ani například multi-boot manažerů pro více operačních systémů na jednom počítači.

Modul MagicCard pravděpodobně nenalezne uplatnění úplně ve všech počítačích. Jeho funkce se uplatní tam, kde je žádoucí stabilní stav systému, případně rychlá obnova. Jak je vidět, možnosti chytrých řešení hardwaru a pomůcek pro počítače se ještě zdaleka nevyčerpaly. A nemusí se ani jednat o řešení za statisíce korun. Instalace karty je jednoduchá (a navíc ji provádí dodavatelská firma). Karta se vkládá do volného PCI slotu a po startu se z ní v podstatě bootuje jako ze síťové karty. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

950,-
999,- včetně DPH

> LYNX Challenger

- > AMD Athlon™ XP-2000+ > paměť 256MB DDR333
- > VGA 64MB GeForce4 DDRTV > síťová karta 10/100
- > disk 40GB, CD-RW > optická myš, klávesnice

12.990,-
15.850,- včetně DPH

K těmto sestavám LYNX doporučuje:

Operační systém
Windows® XP Home Edition
2.820,-
(2.960,- včetně DPH)

Monitor AOC 17"
s reproduktory, typ 7V1rA
3.440,-
(4.200,- včetně DPH)

S počítačem LYNX získáte slevu 50% na hru VIETCONG!

www.lynx.cz

volejte modrou linku: 844 111 162

SAPPHIRE ATHLANTIS RADEON 9800 PRO, ALBATRON FX5200, SPARKLE SP8830 A SPARKLE SP8834DT

Grafické novinky

Oblastí, která se stále velmi rychle rozvíjí, je oblast grafických čipů a grafických karet.

V minulém čísle jsme vám představili novinku – grafickou kartu ASUS V9900 Ultra/TD FX 5800 Ultra s čipem NVIDIA GeForceFX 5800 Ultra. A už jsou tu novinky další – čipů z řady FX je totiž více. Existuje i verze FX5800 a také „ekonomická verze“ FX5200. O další novinku se postarala konkurenční firma ATI uvedením čipu Radeon 9800 Pro.

Co se týká čipu GeForce4 FX5200, ten by měl v podstatě nahradit starší čipy GeForce4 MX440 (a měl by se tedy stát kartou pro běžné uživatele). Ty nejvýkonnější grafické jednotky jsou sice zajímavé, ale málokdo si je může koupit. Čip FX5200 má jen 45 milionů tranzistorů, pracuje na frekvenci 250 MHz a využívá paměti DDR SDRAM pracující na frekvenci 200 MHz. Podporována je grafická sběrnice AGP 4X/8X. Například oproti čipům

FX 5800 není podporována technologie IntelliSample Technology a existují i další omezení. Hlavní výhodou oproti starším čipům NVIDIA je podpora DirectX 9.

Vyzkoušet jsme mohli hned dvě grafické karty s tímto čipem. Karta Sparkle SP8834DT se dodává s S-Video kabelem, DVI redukcí a s CD s ovladači. Druhá karta Albatron FX5200P je na tom obdobně, v dodávce pouze není DVI redukce, ale navíc se k této kartě dodává CD s programem WinDVD Creator. Další odlišností je použití pasivního chladiče, takže karta je tichá, což je výhoda. Výstupy mají obě karty stejné, stejně jako velikost paměti – 128 MB.

Čip FX 5800 „Ultra“ je zatím nejvýkonnějším řešením firmy NVIDIA, ale karty na něm založené jsou hodně drahé. Existuje však i verze GeForceFX 5800, která je o něco pomalejší než Ultra – má níže taktované jádro (400 MHz místo 500 MHz) i pomalejší paměti (800 MHz DDR

Albatron FX5200P má pouze pasivní chladič.

ALBATRON FX5200

Levnější grafická karta.

GPU NVIDIA GeForce FX5200

PAMĚŤ 128 MB DDR SDRAM

AGP 8X/4X

KONEKTORY D-Sub, DVI, S-Video

VÝROBCE/POSKYTL Albatron

CENA s DPH 3428 Kč

GRAFICKÁ KARTA	MSI MS-8900	MSI MS-8888 TD8X	ALBATRON FX5200	SPARKLE SP8834DT	SPARKLE SP8830	SAPPHIRE ATHLANTIS RADEON 9800 PRO
GPU	NVIDIA GeForce4 T4800SEVTD8X	NVIDIA GeForce4 MX440	NVIDIA GeForce FX5200	NVIDIA GeForce FX5200	NVIDIA GeForce FX5800	ATI Radeon 9800 Pro
3DMARK 2003 [body]						
800 × 600	2343	-	1984	1975	2586	6784
1024 × 768	1760	-	1484	1480	1953	5325
1280 × 1024	1245	-	1038	1035	1423	3966
1600 × 1200	925	-	758	752	1067	3055
QUAKE 3 ARENA [fps]						
800 × 600	330	270,7	266,1	265	321	313
1024 × 768	284	199,3	191	190,3	281,6	309,4
1280 × 1024	206	127,8	120	119,7	200,8	288
1600 × 1200	143	89,1	82,7	82,1	139,3	236,8
UNREAL TOURNAMENT 2003 (FLYBY) [fps]						
800 × 600	219,56	120,297	119,96	119,97	179,94	233,96
1024 × 768	169,46	82,678	80,42	80,43	166,78	226,76
1280 × 960	116,41	57,381	54,72	54,68	115,38	192,33
1600 × 1200	78,03	38,9856	36,62	36,52	77,10	134,91
UNREAL TOURNAMENT 2003 (BOTMATH) [fps]						
800 × 600	78,20	72,42	69,65	69,64	76,21	78,32
1024 × 768	77,45	58,89	54,59	54,52	75,44	78,54
1280 × 960	71,48	43,11	39,22	39,12	70,48	78,24
1600 × 1200	54,84	30,22	27,28	28,36	54,10	76,17
SERIOUS SAM II [fps]						
800 × 600	177,2	94,2	86,8	86,3	139	171,2
1024 × 768	133,3	63,8	57,3	57,2	100	160,4
1280 × 1024	87,3	41,2	36	36,2	64,9	133,5
1600 × 1200	62	28,9	24,9	24,6	45,6	107,9
CODECREATURES PRO [fps]						
1024 × 768	28,3	-	13,3	13,2	25,2	45,7
1280 × 1024	22,1	-	9,9	9,8	19,6	36,3
1600 × 1200	17,7	-	7,6	7,5	15,2	28,2
AQUANOX 2.3 [fps]						
800 × 600	92,3	41,5	49,6	49,6	82,7	101,6
1024 × 768	74,1	31,7	34,2	34,1	69,7	93,3
1280 × 1024	50,6	20,6	22,3	22,3	47,2	75,8
1600 × 1200	36,3	17,2	15,8	15,7	34	54,7
SPECVIEWPERF V7.0 [fps]						
3DS MAX (3DMAX-01)	9,08	6,78	5,82	5,83	11,99	12,51
DESIGN REVIEW (DRV-08)	58,73	42,76	46,30	46,28	52,65	38,46
DATA EXPLORER (DX-07)	28,00	39,32	38,70	38,59	40,26	59,59
LIGHTSCAPE (LIGHT-05)	13,54	13,37	13,45	13,41	13,43	13,40
PRO/ENGINEER (PROE-01)	13,85	8,21	12,30	12,29	14,29	13,33
UNIGRAPHICS (UCS-01)	5,00	5,69	4,37	4,37	4,49	15,27

místo 1000 MHz DDR2 u verze Ultra). Je to ale samozřejmě znát i na ceně. Tento čip využívá grafická karta Sparkle SP8830, která se dodává v kulaté krabici společně s DVI redukcí, S-Video kabelem a CD s ovladači. Nemá tak masivní chladič jako karta ASUS, ale přesto zabere dvě pozice a vyžaduje dodatečné napájení.

Uvedením čipu GeForceFX 5800 Ultra získala firma NVIDIA, i když nijak přesvědčivě, vedení. Na to zareagovala firma ATI uvedením čipu Radeon 9800 Pro, který přináší oproti čipu 9700 vlastně jen drobná vylepšení a hlavně zvýšení výkonu. Vylepšena byla třeba technologie

Hyper-Z a jednotky Smart Shader a SmoothVision. Karta Sapphire Atlantis ATI Radeon 9800 Pro tento čip využívá. V krabici kromě ní najdete S-Video kabel, videokabel, redukci D-Sub – DVI a CD s ovladači, PowerDVD XP a hry.

Všechny karty jsme testovali na počítači se základní deskou Intel D875PBZ s čipovou sadou Intel 875, s procesorem Intel Pentium 4 3 GHz (800 MHz FSB) a 1024 MB paměti DDR SDRAM (Dual Channel). Pro porovnání jsme otestovali i karty se staršími čipy NVIDIA GeForce4 Ti4800SE-VTD8X a NVIDIA GeForce4 MX440.

Karty s čipem FX5200 nás svým výkonem dost zklamaly. Ve většině testů dopadly hůře než karty s GeForce4 MX440. Jedinou výhodou je tedy v podstatě podpora DirectX 9. Nijak oslnivé výsledky neměla ani karta s čipem FX5800. Jsou srovnatelné s výsledky karty se starším čipem Ti4800SE. Zato ATI Radeon 9800 Pro posunul možnosti opět o něco dopředu a výborné výsledky jsou dosahovány i při vysokém rozlišení. Další novinky přijdou brzy a jak ATI, tak NVIDIA připravují nové GPU (NVIDIA připravuje čip NV35).

■ ■ ■ Pavel Trousil

Dvě pozice zabere karta Sparkle SP8830.

Sparkle SP8834DT s čipem GeForce FX5200.

ATI Radeon 9800 Pro přináší opět vyšší výkon.

SPARKLE SP8830

Výkonná grafická karta.

GPU NVIDIA GeForce FX5800

PAMĚŤ 128 MB DDR II

AGP 8X/4X/2X

KONEKTORY D-Sub, DVI, S-Video

VÝROBCE Sparkle Computer

POSKYTL ELAP

CENA s DPH 13 492 Kč

SP8834DT

Levnější grafická karta.

GPU NVIDIA GeForce FX5200

PAMĚŤ 128 MB DDR SDRAM

AGP 8X/4X

KONEKTORY D-Sub, DVI, S-Video

VÝROBCE Sparkle Computer

POSKYTL ELAP

CENA s DPH 3596 Kč

SAPPHIRE ATLANTIS ATI RADEON 9800 PRO

Výkonná grafická karta.

GPU ATI Radeon 9800 Pro

PAMĚŤ 128 MB DDR

AGP 8X

KONEKTORY TVO, DVI, D-Sub, S-Video

VÝROBCE Sapphire Technology

POSKYTL Sapphire Technology

CENA s DPH 15 555 Kč

PLACENÁ INZERCE

Aficio™ 1224C

- černobílé i barevné multifunkční zařízení
- rychlost 24 stran A4 čb, 8 stran A4 barevně
- formát papíru A6 až A3+, gramáž 64 – 163 g/m²
- kapacita papíru 500 listů, maximálně 2.600 listů

Tiskárna

- rozlišení až 1800x600 dpi
- tiskové jazyky RPCS™, PCL5c, volitelně PS3
- rozhraní paralelní i 10/100 Base TX

Kopírka

- rozlišení 600x600 dpi, zoom 25 – 400 %

Skener

- rozlišení čb/barva až 600 dpi
- síťový, scan-to-email, TWAIN, formáty PDF, TIFF, JPG

Fax

- standard Super G3 (33,6 kbps), volitelně ISDN

Cena od 164.900,-Kč bez DPH.

Barva není luxus

multifunkční řešení společnosti RICOH

Multifunkční zařízení je možno doplnit o zásobník papíru, dokončovací zařízení, automatickou duplexní jednotku, paměť a další příslušenství.

www.ricoh.cz

Bližší informace u oficiálního obchodního a servisního zástupce RICOH společnosti IMPROMAT na www.impromat.cz.

We're in your corner.

RICOH
Image Communication

ACER TRAVELMATE 533LC A ASUS L4800H

Notebooky pro práci

V testlabu se nám sešly dva přenosné počítače, které k sobě mají hodně blízko jak určením, tak svojí cenou a vybavením. Jde o výkonné notebooky, jež jsou určeny pro různé typy uživatelů, kteří potřebují počítač pro kancelářskou i mimokancelářskou práci. Vydrží poměrně dlouho pracovat

na baterie a jsou založeny na mobilním procesoru Intel Pentium 4.

Acer TravelMate 533LC

Modelová řada 530 je v nabídce Aceru novinkou. Jde o notebooky koncipované jako náhrada stolního počítače; taková náhrada musí mít tedy dostatečný výkon i vybavení. Acer 533LC, který jsme testovali, je trochu robustnější a váží 3160 g – v jeho výbavě ovšem nechybí ani disketová mechanika.

Disketová mechanika je umístěna vepředu. Na boku je combo mechanika značky QSI, která umožňuje čtení DVD a CD disků a zápis na CD-R a CD-RW média. Mechanika není uživatelsky výměnná, což je škoda. Pevný disk má kapacitu 30 GB a je rychlý.

Pro komunikaci je možné použít integrovaný modem a síťovou kartu, popřípadě i zvolenou PCMCIA kartu. Notebook má slot pro dvě karty Type II nebo jednu kartu Type III. Vybrané modely mají i integrovanou bezdrátovou síťovou kartu, popřípadě i Bluetooth. Vstupně-výstupní porty jsou umístěny většinou na zadní straně. Pro notebook koncipovaný jako náhrada stolního PC je důležitý port pro připojení replikátoru portů. Vzadu jsou sice tři USB porty (typu 2.0), ale jsou blízko u sebe, a tak se může stát, že jedním připojeným zařízením znemožníte přístup k ostatním.

Ve víku je 15" displej s klasickým rozlišením 1024 × 768 bodů. Klávesnice má pro Acer už

Acer TravelMate 533LC

typické mírné prohnutí, velký touchpad je lemován stříbrnou barvou a je doplněn kulatým čtyřsměrným tlačítkem pro rolování v oknech. Nad klávesnicí je pět tlačítek pro spouštění aplikací.

Vysoký výkon zajišťuje procesor Intel Pentium 4-M s frekvencí 2 GHz. Model 535 LC využívá dokonce 2,4GHz procesor. Na baterie (Li-Ion s kapacitou 4300 mAh) vydržel v našem testu notebook pracovat tři a čtvrt hodiny, což je pěkný výsledek.

ACER TRAVELMATE 533LC

Výkonný multimediální notebook.

PROCESOR Mobile Intel Pentium 4 – M, 2 GHz, 512 KB L2 cache

ČIPOVÁ SADA Intel 852GM

PAMĚŤ 512 MB, max. 1024 MB

GRAFICKÁ KARTA Intel 852/855, až 64 MB sdílené paměti

DISPLEJ TFT, 15", 1024 × 768 bodů

PEVNÝ DISK Toshiba MK3021GAS, 30 GB

OPTICKÉ MECHANIKY combo QSI CDRW/DVD SBW-241 (10×/8×/24×/8×)

PORTY FireWire, port replikátor, S-Video, PP, VGA, 3× USB 2.0, FIR

SÍŤOVÁ KARTA Realtek RTL8139/810X

MODEM Agere Systems AC'97

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows XP Professional

ROZMĚRY 322 × 272 × 36 – 38 mm

HMOTNOST 3160 g

VÝROBCE/POSKYTL Acer

ZÁRUKA 2 roky

CENA S DPH 56 108 Kč (s integrovanou WLAN)

ASUS L4800H

Výkonný multimediální notebook.

PROCESOR Mobile Intel Pentium 4-M, 2 GHz, 512 KB L2 cache

ČIPOVÁ SADA SiS 650

PAMĚŤ 512 MB DDR SDRAM, max. 1024

GRAFICKÁ KARTA SiS M650, 32 MB (sdílená)

PEVNÝ DISK IBM IC25N040ATCS04, 40 GB

OPTICKÁ MECHANIKA combo, Toshiba DVD-ROM SD-R2312

PORTY 4x USB 2.0, VGA, PP, S-Video, 2x FireWire, FIR, PS/2

MODEM HSP56 MR

SÍŤOVÁ KARTA SiS 900

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows XP Professional

ROZMĚRY 345 × 275 × 32,8 mm

HMOTNOST 3010 g

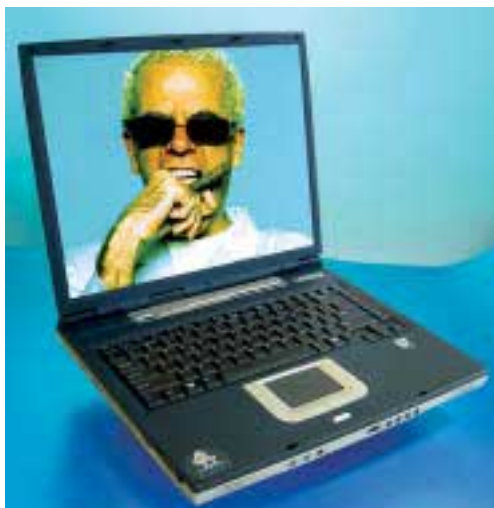
VÝROBCE ASUSTeK

POSKYTL AT Computers

ZÁRUKA 2 roky mezinárodní

CENA S DPH 60 988 Kč

Typ	Acer 533LC	ASUS L4800H
VÝKONNOSTNÍ TESTY		
CELKOVÝ APLIKAČNÍ VÝKON SYSMARK 2001	189	177
APLIKACE PRO TVORBU INTERNETOVÉHO OBSAHU	218	208
KANCELÁŘSKÉ APLIKACE	164	151
NÍZKOUROVŇOVÉ TESTY		
DHRYSTONES	1929016	2064534
WHETSTONES	6702	6679
PAMĚŤ	516250	438911
DISK [KB/s, ms]	200015 / 21	16289 / 19,8
DALŠÍ TESTY		
QUAKE 3 ARENA (1024 × 738, 16b) [fps]	32	18,7
3DSTUDIO MAX [m:s]	2:57	2:58
PŘEVOD WAV-MP3 [m:s]	0:56	0:57
PŘEVOD DO DIVX [m:s]	3:04	3:19
3DMARK 2001 SE (1024 × 768/32b) [body]	1426	967
UNREAL [fps]	7,67 / 6,5	11,39 / 8,96

Asus L4800H

ASUS L4800H

Notebook ASUS L4800H nám zapůjčila firma AT Computers. Jde o výkonný a dobře vybavený notebook založený na sadě SiS 650 a mobilním procesoru Intel Pentium 4, který měl v případě testovaného modelu frekvenci 2 GHz, tedy stejnou jako u notebooku Acer 533LC.

Notebook je štíhlý a široký, což umožnilo použít displej s velkou úhlopříčkou – 15". Displej má rozlišení 1400 × 1050 bodů, tedy vyšší než u Aceru. Disketová mechanika chybí. Po pravé straně je optická mechanika (kombinovaná), vlevo snadno výměnný pevný disk, slot PC Card, tři porty USB, dva porty FireWire a infračervený port. Další porty jsou vzadu, a to paralelní port, VGA, S-Video, PS/2 a konektory integrovaného modemu a síťové karty. Jeden USB port je také napravo a hodí se například k připojení optické myšky, která je součástí výbavy.

Notebook se ale snadno ovládá i pomocí klávesnice a touchpadu. Touchpad je doplněn nejen ovládacími tlačítky, ale i šikovým válečkem, který se hodí pro posun v okně. Klávesnice slouží i pro nastavení jasu displeje a hlasitosti reproduktorů. Hlasitost můžete regulovat též pomocí tlačítek (na přední hraně, kde jsou společně s výstupy na sluchátka) určených pro ovládání optické mechaniky. Optickou mechaniku můžete zapnout i samostatně, když notebook neběží.

S designem svých výrobků (tedy pokud se nejedná o úplně nejlevnější modely) nemá podle mne ASUS problémy a i tento model vypadá elegantně. Víko i spodní část notebooku jsou stříbrné, otevřený notebook má tmavě modrou barvu a část krytu je z hořčíkové slitiny. Příjemné je také to, že je notebook tichý. Na baterie (Li-Ion, 4400 mAh) pracuje notebook dvě a tři čtvrtě hodiny. Součástí dodávky je taška.

A oba

Oba notebooky mají výborný výkon, dobré vybavení a množství vstupně-výstupních portů (ani jednomu nechybí infračervený port, S-Video, FireWire a USB 2.0 porty). Výhodou notebooku ASUS je displej s vyšším rozlišením. Šikovné je i rolovátko u touchpadu, dodaná myš a taška, pro někoho i možnost samostatného zapnutí optické mechaniky.

Acer je lepší volbou pro toho, kdo ještě využívá diskety pro přenášení souborů (je ale o 150 g těžší). V našich testech také vyšel výkonnostně o něco lépe, přestože oba notebooky mají procesor se stejnou frekvencí. Rozdíl ale nejsou velké. Děle vydrží i při práci na baterie. Vzhledem k tomu, že oba využívají grafiku integrovanou v čipové sadě, nejsou výsledky grafických testů nijak oslnivé. Ale jde o notebooky určené především pro práci. Cena je v obou případech okolo 50 000 Kč bez DPH. ■ ■ ■ Pavel Trousil

Vaše budoucnost je v KME.

Skříně KME:

- tloušťka použitého materiálu je 0.77 mm
- zaoblené hrany, pozinkovaný povrch
- kovové záslepky pozic mechanik a karet
- připraveny na montáž interního ventilátoru
- podpora nových trendů (čelní vyvedení I/O portů)
- podpora základních desek pro P4 a AMD K7
- kvalitní zdroje pro spolehlivý Wake Up

Autorizovaní prodejci:

100 MEGA s.r.o., tel.: +420 296711671, obchod@100mega.cz, www.100mega.cz • 100 MEGA Distribution s.r.o., tel.: +420 548220077, objedna@100megadistribution.cz, www.100megadistribution.cz • eD system Czech, spol. s r.o., tel.: +420 597444111, info@100edcz.cz, www.100mega.cz • ELKO TRADING, s.r.o., tel.: +420 548214912, +420 241443838, info@elko.cz, www.elko.cz • FAN COMPUTER BRNO, s.r.o., tel.: +420 545218881, info@fan.cz, www.fan.cz • SWS a.s., tel.: +420 577640170, rod@sws.cz, www.sws.cz • ASBIS SK s.r.o., tel.: +421 2448771007, info@asbis.sk, www.asbis.sk • ELKO COMPUTERS, s.r.o., tel.: +421 46 5430717, elko@elko.sk, www.elko.sk • LIBRA Electronics Slovakia, a.s., tel.: +421 2 63810687-8, sekretariat@libra.sk, www.libra.sk

TEST DVOU LEVNÝCH MULTIFUNKČNÍCH ZAŘÍZENÍ

Souboj v barvách

Není to tak dávno (Chip 02/03), kdy jsme v rámci srovnávacího testu sledovali možnosti multifunkčních zařízení. Cena testovaných strojů byla kolem deseti až patnácti tisíc korun a zamýšleným místem jejich nasazení byla kancelář s menšími nároky na objem tisku.

Dnes zalovíme v mělkých vodách, do redakce jsme totiž k otestování dostali dvojici multifunkčních zařízení ještě levnější kategorie, konkrétně pro domácí použití určené přístroje Epson Stylus CX3200 a Hewlett-Packard psc 1210 s cenou pod 7000 Kč.

Jak je u menších multifunkčních zařízení běžné, pracují obě s inkoustovou technologií tisku, což je stále zatím jediný způsob, jak dosáhnout barevného výstupu s nízkými pořizovacími náklady. Provozní náklady sice již nejsou ani zdaleka tak výhodné, ale bereme-li v úvahu nízké objemy tisku, je to akceptovatelná daň.

V principu návrhu jsou oba testované stroje spojením tiskárny a skeneru, jejichž řídicí obvody jsou natolik posíleny, aby operace při skenování, tisku a společně také při kopírování zvládly bez účasti počítače. Při příležitostném používání, které se v prostředí domácí kancelá-

ře předpokládá, by nebylo použít odděleného skeneru a tiskárny ekonomické a ani jejich obsluha počítačem by nebyla dostatečně pohodlná. Zpravidla ani uživatelé netrvají na tom, aby kterákoli funkční část sestavy byla na profesionální úrovni, jaká bývá u samostatného skeneru či tiskárny vyžadována. Dosahované výkony na běžné účely zpravidla s rezervou dostačují.

Epson Stylus CX3200

Nejprve se podíváme na rozměrnější z obou přístrojů, Stylus CX3200 společnosti Epson. Nahoře umístěná snímací plocha, přístupná prostřednictvím odklápacího víka, určuje rozložení přístroje, které tradičně připomíná skener postavený na inkoustové tiskárně. Dojem podporuje i vzadu umístěný podavač papíru a přední vysunovací podpěra papíru ve výstupním zásobníku. K obsluze přístroje slouží panel tlačítek na přední hraně přístroje, jehož součástí je dvouřádkový LCD displej. Obsluha kopírování, pro které vlastně jediné je panel potřeba, připomíná stolní kopírku; šipkami se nastavuje počet kopií a zvětšení dokumentu (i automatické), zrcadlové otočení kopie a v nabídce nalezneme i velmi užitečný režim

kopie bez okrajů, který nebývá pro formát A4 běžný. Snadnost obsluhy lehce snižují hlášení na displeji, která nejsou v českém jazyce.

Tisková část zařízení používá pro skládání odstínů čtyři barevné inkousty. Hlavy umí inkoust dávkovat, takže jednotlivé inkoustové kapky mohou mít různou velikost. Minimální objem inkoustové kapky je 4 pikolitry, což svědčí o propracovanosti tiskové technologie. Udávaným rozlišením až 5760 dpi si tolik jisti být nemůžeme, toto marketingové označení udává pouze rozlišení vyhlazovacího algoritmu, o parametrech výsledného tisku prozrazuje jen málo. Nominální rychlost tiskové mechaniky je se 14 stranami černobílého textu na dobré úrovni, při tisku barevné grafiky však klesá na 4 strany za minutu. Oba údaje jsou samozřejmě závislé na tištěném dokumentu, zhruba nás však informují o dostatečné rychlostní rezervě.

Skenování dostal za úkol plochý skener s CCD snímačem, zpracuje proto i předlohy mírně vzdálené od snímací plochy. Výhodou plochého snímače je možnost snímání knih, oproti průchozímu snímači faxového typu však nelze automaticky zpracovat více listů. Snímací

EPSON STYLUS CX3200

Levné multifunkční zařízení s inkoustovou technologií.

TECHNOLIE TISKU inkoustový soutisk 4 barev

ROZLIŠENÍ TISKU interpolace až 5760 dpi

FORMÁT TISKU A4

ROZLIŠENÍ SKENOVÁNÍ 600 × 1200 dpi

SNÍMAČ CCD, barevné rozlišení 48 bitů

ROZHRANÍ USB 1.1

ROZMĚRY 475 × 389 × 235 mm

HMOTNOST 7,2 kg

PŘÍKON 22 W

VÝROBCE/POSKYTL Epson

CENA S DPH 6655 Kč

KLADY A ZÁPORY

- + kopie bez okrajů
- + kvalitní skenování
- + kvalitní tisk
- rozměry
- postrádá lokalizaci

Epson Stylus CX3200

Hewlett-Packard psc 1210

hlava poskytuje 48bitovou barevnou hloubku a její rozlišení je 600 dpi, což jsou parametry běžného skeneru. I průběh testu pak potvrdil, že snímací část přístroje je plnohodnotná a v kvalitě ani rychlosti se nemá zařadit.

Hewlett-Packard psc 1210

Abecední řazení výrobců posunulo multifunkční zařízení psc1210 společnosti Hewlett-Packard na druhé místo. Tento přístroj je také nenápadnější, což je dáno jeho menšími rozměry a na pohled velmi jednoduchým designem.

HEWLETT-PACKARD psc 1210

Levné multifunkční zařízení s inkoustovou technologií.

TECHNOLOGIE TISKU inkoustový sůstisk 4 barev

ROZLIŠENÍ TISKU interpolace 4800 × 1200 dpi, ČB 600 dpi

FORMÁT TISKU A4

MĚSÍČNÍ ZATÍŽENÍ 1000 stran

ROZLIŠENÍ SKENOVÁNÍ 600 × 2400 dpi

SNÍMAČ CIS, barevné rozlišení 36 bitů

ROZHRANÍ USB 1.1

ROZMĚRY 426 × 259 × 170 mm

HMOTNOST 5 kg

VÝROBCE/POSKYTL Hewlett-Packard

CENA S DPH 5790 Kč

KLADY A ZÁPORY

- + kvalitní tisk
- + rychlost tisku
- + rozměry
- kvalita skenování

nem. Ve složeném stavu s uzavřeným předním krytem podavače papíru má tvar nevelkého kvádrů, což uživatelé ocení ve chvíli, kdy je třeba přístroj někam uklidit nebo převážet.

Také uspořádání ovládacích prvků je co možná nejjednodušší, což bohužel vedlo také k odstranění jakéhokoli stavového displeje.

O aktuálním stavu a nastavených volbách uživatele informují pouze diody tematicky příslušející k tlačítkům. Voleb je tedy na samotném zařízení méně, ale vtipně se tím vyřešila i lokalizace zařízení, která spočívá pouze v nalepení příslušného štítku s popisky tlačítek. Pro maximální šetření prostorem jsou tyto popisky umístěny pod průhlednou částí odklápěcího víka skeneru.

Skenování je u výrobku HP poněkud nečekaně svěřeno kontaktní snímací hlavě CIS, která je energeticky i prostorově úspornější, ale stále ještě je považována za méně kvalitní a oproti CCD snímačům neumožňuje snímání předlohy ve větší vzdálenosti. Technické parametry snímací části jsou na standardní úrovni, tedy 600 dpi rozlišení samotného snímače a 2400 dpi přesnost posuvu čtecí hlavy. Barevná hloubka je typická pro levnější CIS snímače – 36 bitů.

Tisková část je i v případě psc 1210 umístěna pod skenerem, pro přístup do prostoru pro výměnu náplní slouží nevelký odklápěcí kryt na přední straně. Použity jsou integrované zásobníky inkoustu spojené s tiskovými hlavami, rozdělené na černý a třibarevný blok. Firemní tisková technologie nazývaná PhotoREt III adresuje maximální rozlišení 4800 × 1200 dpi a pracuje s kapkami o obje-

NOKIA
CONNECTING PEOPLE

AUTORIZOVANÝ DISTRIBUTOR
MOBILNÍCH TELEFONŮ

AGORA
plus

Bauerova 10, 603 00 Brno
tel. 543 423 411, fax 543 257 952

info@agora.cz • www.agora.cz

Jednoduchý ovládací panel psc 1210 je dobře použitelný i bez stavového displeje.

mu 5 pikolitrů. Pro černobílý tisk je efektivní rozlišení 600 dpi. Tisková mechanika je dimenzována podobně jako u menších inkoustových tiskáren na rychlost 12 černobílých nebo 4 barevných stran za minutu.

Samostatné kopírování bez účasti PC nabízí pouze černobílou či barevnou kopii 1 : 1, volitelně s použitím fotopapíru, kromě automatického přizpůsobení předlohy na stránku a nastavení více kopií musíme pro pokročilejší funkce kopírování využít počítač.

Program je důležitý doplněk

Samotné multifunkční zařízení toho musí umět co nejvíce, ale jeho hlavní úloha spočívá v komunikaci s počítačem. K tomu slouží kromě základních ovladačů hlavně další nástroje pro pokročilé kopírování či faxování pomocí modemu. Většinou nalezneme i nástroje pro správu dokumentů a úpravu naskenovaných obrázků.

V případě zařízení Stylus CX3200 je základním rozhraním v počítači EPSON Smart Panel, integrující elektronické zpracování předloh. Připraveno je OCR zpracování předlohy, její odeslání e-mailem nebo faxem či prostá archivace. Stejně jako samotný přístroj i tento panel nemá lokalizaci, českým uživatelům bude pravděpodobně nejsrozumitelnější v anglické mutaci. Další dodané programy PhotoImpression a PhotoQuicker se zaměřují výhradně na práci s obrázky, konkrétně jejich úpravu a tisk například z digitálních fotoaparátů.

Společnost Hewlett-Packard vsadila na podobnou strategii, její programy jsou však lokalizovány. Panel Twain rozhraní skeneru stejně jako tiskové ovladače tak mohou komunikovat česky.

Tak se ukažte!

Přístroje jsme podrobili standardním testům pro tisk a skenování, navíc samozřejmě přibýlo posouzení kvality a komfortu kopírování.

Pohled do tabulky s časy zpracování jednotlivých úloh dává obraz velmi vyrovnaných výsledků. Při tisku jednodušších textových úloh byl rychlejší přístroj psc 1210 s časem tři a půl minuty, Stylus CX3200 byl o minutu pomalejší. Kvalita vytištěného textu je u psc 1210 lepší, Stylus má roztržené okraje písmen, které zhoršují čitelnost menších písmen. První dílčí vítězství pro HP.

Druhá disciplína, tisk barevných letáků, dopadla z pohledu kvality nerozhodně, u obou přístrojů se ani při tisku na kancelářský papír tisk nerozpjíjí. Pro HP lze grafický režim nastavit jednoduše, v ovladači Epson je však třeba zvolit mezi rychlostí (režim text + grafika) a jemností kresby (foto mod), které způsobují velký rozdíl v rychlosti. Na výtiscích z psc 1210 jsme zaznamenali tisk i černého písma pomocí barevného soutuisku, což se při tisku textů s nastavením běžné kvality neprojevilo.

Poslední disciplína z oblasti tisku se zabývala tiskem kvalitní fotografie na fotopapír. Barevné podání obou zařízení bylo vyhovující, v rychlosti si o necelých 40 sekund lépe vedl psc 1210. Stylus CX3200 však rozdíl hladce vynuloval znatelně lepší ostrostí detailů a stal se pro tisk fotografií vítězem.

Skenování a na něm závislé kopírování dávají další bodové hodnocení. Měření potřebných časů s pouze sekundovými rozdíly můžeme prohlásit za shodné, rozhodnout proto musí kvalita výstupů. Tady bohužel slibně konkurující přístroj HP psc 1210 propadl, vykreslení detailů mu dělalo velké problémy. V obraze jsou patrné silné elektronické úpravy a přepočítávání, zatímco obrázky sejmuté kon-

kurenčním zařízením neobsahovaly ani náznak podobně závažných nedostatků. Při kopírování sice tento nedostatek vidět není, ale výstup do počítače jej prozradí. Pro snímání obrázků a hlavně fotografií ve vyšším rozlišení proto vítězí Epson Stylus CX3200.

Vavříny pro vítěze

Rozhodnutí, který z obou přístrojů je lepší, záleží na zamýšleném stylu použití. Uvažujeme-li převážně použití samostatného přístroje jako kopírky bez počítače, jsou oba stroje rovnocenné. Při použití hlavně pro tisk vychází o málo lépe přístroj psc 1210 s menšími rozměry, kvalitnějším tiskem textu a vyšší rychlostí tisku. Nesměli bychom ale klást důraz na skenování, které přístroji působí obtíže. Jestliže potřebujete hlavně skenovat, bude pro vás Stylus CX3200 zřetelně lepší volbou.

Ocenit oba srovnatelné účastníky tohoto minitestu Chip tipem určitě nemůžeme. Při srovnání s účastníky předcházejícího srovnávacího testu z únorového čísla jsou však oba přístroje velmi zajímavé.

Multifunkční zařízení Epson Stylus CX3200 má v některých testech lepší výsledky, konkurent Hewlett-Packard psc 1210 zase vítězí jinde a spolu s menšími rozměry má i poněkud nižší cenu. ■ ■ ■ Miroslav Stoklasa

Ovladač Twain rozhraní pro skenování si se samostatnými skenery v ničem nezadá.

PŘÍSTROJ	Stylus CX3200	psc 1210
VÝROBCE	Epson	Hewlett-Packard
TISK [MINUTY:SEKUNDY]		
ČERNOBÍLÝ TEXT, 10 STRAN A4	4:33	3:30
BAREVNÝ LETÁK, 5 KOPÍÍ A4	3:26 (27:31 foto režim)	10:37
CELOSTRÁNKOVÁ FOTOGRAFIE A4	6:58	6:19
SKENOVÁNÍ [SEKUNDY]		
NÁHLEDU STRÁNKY	4	12
ČERNOBÍLÝ DOKUMENT PRO OCR (300dpi)	22	24
BAREVNÝ PROSPEKT (300dpi)	39	40
BAREVNÁ FOTOGRAFIE 10 × 15 cm (600dpi)	37	44

CREATIVE MuVo

Hrající disk

Rostoucí popularita USB flash disků a zároveň větší počet výrobců vedou k vymýšlení nových „vylepšení“ těchto médií. A tentokrát správným směrem... Nemůžeme na tom být nic složitějšího – vezmete „obyčejný“ USB flash disk, přidáte k němu „chytrou elektroniku“, která umí pracovat s obsahem disku, a napájení. Výsledkem je šikovný přístroj, který v kapse nahradí jak disketu, tak i přehrávač CD disků.

Nečekejte ovšem žádný komfort. Jsou tu jen základní ovládací prvky pro přehrávání, posun mezi skladbami a opakování. Zapomeňte na LCD displej – zde ho nahrazuje blikající nebo svítící dioda. Pokud tedy hledáte něco pro přenos dat a čas od času si

chcete na cestách něco poslechnout, pak je MuVo pro vás správnou volbou. Patříte-li mezi hudební maniačky, kteří sundávají sluchátka jen ve sprše, budete přehrávačem zklamáni. Kromě spartánské výbavy, vyplývající z podstaty přístroje, má MuVo i řadu chyb, které odradí každého audiofila. První „drobností“ je podpora formátů – ačkoliv by měl přístroj kromě MP3 podporovat i formát WMA, nepodařilo se mi ho přesvědčit, aby některé WMA soubory přehrál. Další výtka zasluhuje za to, jakým způsobem nám dal najevo svou nelibost vůči uvedenému formátu. První reakcí totiž bylo několikvteřinové ticho, následované vypnutím. Další nepříjemností je umístění diody – těsně u tlačítka pro zapínání. Máte-li větší prsty, budete nuceni pod ně nakukovat, zda už dioda svítí, nebo ne.

Přístroj je napájen jednou AAA baterií, s kterou má vydržet (a vydrží) přibližně 10 hodin v provozu. Dodávaná sluchátka (pecky) nejsou nejhorší. S klasickými sluchátky hraje MuVo ještě o něco lépe a kvalita reprodukce je srovnatelná s ostatními přístroji tohoto typu. Takže lze i přes uvedené výtky prohlásit, že za cenu přesahující čtyři tisíce korun pravděpodobně nic lepšího neseženete. Existují sice o něco levnější přístroje, nabí-

zející rozšiřitelnou paměť nebo další funkce (např. záznamník), ale MuVo nabízí jednoduché ovládání a i absence kabelů má něco „do sebe“. ■ ■ ■ Petr Kratochvíl

MuVo slouží jako USB flash disk i jako MP3 přehrávač.

CREATIVE MuVo

USB MP3 flash disk a player.

KAPACITA 128 MB

PODPOROVANÉ FORMÁTY MP3, WMA

ROZMĚRY 72 × 35 × 16 mm

HMOTNOST 28 g (bez baterie)

NAPÁJENÍ 1x AAA baterie

VÝROBCE/POSKYTL Creative

CENA s DPH cca 4100 Kč

PLACENÁ INZERCE

PENTAX

for your precious moments

PenTec s.r.o. - PENTAX ČR
 Veleslavinská 19, 162 00 Praha 6
 tel./fax : 220610753 / 235364664
 www.pentax.cz

SLUŽBY NA INTERNETU

Večer naplánovaný on-line

Chcete-li si s partnerem/partnerkou připravit romantický večer, nemusíte již obíhat květinářství, předvádět svou kulinářskou (ne)šikovnost, dokonce ani do videopůjčovny pro romantické filmy již nemusíte chodit pěšky. Vše lze zařídit z pohodlí domova. Stačí vám dvě věci – připojení k internetu a telefon

Když se zatím nedá říci, že by internetové obchody a služby fungovaly vždy bezchybně, jejich počet stoupá a nabízený sortiment se rozšiřuje. Co se týče služeb, jsou (zatím) zvýhodněni obyvatelé Prahy a dalších velkých měst. Nabídka služeb je ve velkoměstech širší a náklady na dopravu zboží jsou nižší. V tomto článku se zaměříme na tři druhy služeb, které vám přijdou vhod, chcete-li strávit příjemný večer v soukromí svého domova. Co všechno tedy budete potřebovat?

KVĚTINY

Pokud chcete na svou partnerku zapůsobit hned zkraje, květiny jsou naprosto nezbytné. Některá on-line květinářství mají, na rozdíl od ostatních zde zmíněných služeb, celorepublikovou působnost, v ceně dovozu jsou však opět zvýhodněni obyvatelé měst, ve kterých má firma svou provozovnu.

Pátrání po elektronických květinářstvích začneme na adresách, ve kterých jsou nějakým způsobem květiny obsaženy. Adresy www.kvetiny.cz a www.kytiky.cz netřeba zkoušet, v prvním případě se nedostanete vůbec nikam, ve druhém vám budou místo květin nabízeny zájezdy.

Daleko zajímavější je adresa www.kvetiny.com. Květiny zakoupené v tomto elektronickém květinářství vám budou za 150 Kč dovezeny na kterékoliv místo v Praze. Vybírat můžete z hotových kytic, nebo si můžete dát uvázat kyticí podle vlastní volby.

Adresa www.kyticky.cz vede ke květinářství, kde vám uvážou kyticí podle vašeho přání (i z hlediska barvy, ceny, druhu květin), popřípadě si můžete kyticí vybrat z připraveného katalogu. Ke květinám je možné přiložit i kartičku se vzkazem. Květiny je třeba před doručením zaplatit, a to například pomocí účtu u eBanky nebo bankovním převodem. Květinářství má pobočky v Praze, Brně, Ostravě, Plzni, Olomouci a v Havířově a dodávka kurýrní službou trvá 90 minut. Ve městech s pobočkou stojí dovoz 140 Kč, u ostatních je cena stanovena dohodou. Pro stále zákazníky jsou připraveny slevy.

Další adresa s květinami v názvu – www.flowers.cz – vede k velmi široké nabídce květin, kytic, květinových a dárkových košů a například i bezplatných „virtuálních“ kytic, což jsou vlastně pohlednice zasílané na e-mailovou adresu. Platbu lze provést bankovním převodem, prostřednictvím platební karty nebo třeba klasické složenkou. Květiny je možné doručit nejen na kterékoliv místo v ČR, ale v podstatě do jakékoliv země. Dodávky po Praze stojí 99 až 200 Kč, po ČR 200 Kč, při dodávce v sobotu je nutné ještě 150 Kč připlatit.

Seznam dnů v týdnu poskytuje na území Prahy (za 200 Kč) dovoz květin služba, kterou najdete na adrese www.ekytiky.cz. Také zde je připraven rozsáhlý katalog květin k různým příležitostem a nechybí ani zasílání přáníček a různých dobrot (láhev whisky atd.). Co naopak chybí, je prostor pro vaši

tvorbu: musíte si vybrat z (velmi široké) nabídky hotových kytic. Platba probíhá mnoha způsoby – kartou, převodem, pomocí eBanky atd.

Dodávku květin, a to po Praze za 183 Kč a po celé republice za 10 Kč za kilometr, nabízí i květinářství na adrese www.akvetiny.cz. Čeká na vás jak katalog s hotovými kyticemi, tak možnost uplatnit svou fantazii. Platí se při dodání nebo převodem.

Pouze Pražané mohou využít nabídky květin na adrese www.ekyticky.cz, s cenou za dopravu 190 Kč. Vybírat je možné z hotových kytic a z nabídky dárečků (bonboniéry, víno...). Platí se převodem.

Po Praze (do dvou hodin, za 130 Kč) i po celé republice (6,50 Kč za kilometr) rozváží květiny on-line květinářství na adrese www.kvetiny-sra.cz. Pokud opravdu spěcháte, vaše kytice bude na místě do 60 minut (195 Kč, pouze Praha), jestliže chcete doručit květiny o víkend, připlatíte 120 Kč. Nabídka je poměrně bohatá, platí se hotově nebo převodem.

Květinářství na adrese www.pragueflowers.cz ve shodě se svým názvem rozváží květiny pouze na území hlavního města. Nabídka je široká, zahrnuje i různé dárečky. Objednané zboží u vás bude nejdříve za dvě hodiny, zaplatit jej můžete hotově, převodem nebo kartou.

Nepříliš široká nabídka květin na adrese www.kvetiny-kaplan.cz je určena především pro Brno (150 Kč dovoz), pro Brněnský kraj (7 Kč za kilometr) a pro Prahu (200 Kč dovoz). Platí se hotově, převodem nebo kartou.

VEČEŘE

Těžištěm příjemného večera je nepochybně večeře. Jelikož doprava tradiční svíčkové ▶

www.kvetiny.com – exotické květiny v Praze

www.flowers.cz – široký výběr květin i dáreků

www.pizzataxi.cz – pizza na přání

www.pizzagohome.cz – objednávky 24 hodin

www.videopro.cz – Žhavé novinky

Homestar Video nabízí DVD i VHS.

► s knedlíkem by pravděpodobně poslíčkovi činila nemalé problémy, soustředí se nabídky jídel na internetu zpravidla na skladnější pochutiny – pizzu, těstoviny nebo saláty. Výjimku najdete například na adrese www.pizzataxi.cz, kde si, kromě zmíněného, můžete vybrat ze široké nabídky hlavních jídel a nápojů. Nechybí ani „customizace“ vaší pizzy – tedy extra porce vybrané suroviny. Rozvoz po celé Praze stojí 60 Kč, stálí zákazníci mají slevu.

Restaurace na adrese www.pizzawest.cz nabízí při platbě prostřednictvím eBanky rozvoz jídla po celé Praze za 74 Kč, jinak podle vzdálenosti za 49 až 95 Kč. I zde je možné si vybranou pizzu dále „upravovat“, můžete si také objednat pořádný steak, něco z „kuřecích dobrot“, nápoje nebo cigarety.

Jestliže si na adrese www.pizzagoho-me.cz objednáte deset pizz a více, máte dopravu zdarma, pokud ne, počítejte s příplatkem minimálně 20 Kč, v závislosti na vzdálenosti od provozovny. Objednat si (kromě pizzy) můžete ještě saláty, zmrzlinu, dezerty, nápoje nebo třeba pečené kuřecí stehno. Objednávat můžete 24 hodin denně.

Některé pizzerie, jako třeba ta na adrese www.pizzamia.cz, akceptují pouze telefonické objednávky. Zmíněná pizzeria nabízí pizzy, saláty a pití, s rozvozem po Praze od 40 Kč výše (při výběru nad 150 Kč je doprava v blízkosti restaurace zdarma). Široký sortiment italských jídel hledejte na adrese www.bajonet.cz/pizza. Cena za dovoz není na webu uvedena a objednávat musíte opět telefonem. Do několika málo lokalit v Praze, při (telefonní) objednávce za 150 Kč a výše, vám zdarma dovezou pizzu, lasagne nebo třeba těstoviny z pizzerie na adrese muj-web.cz/www/baretta. Rovněž pizzeria na adrese www.pizzeriavenetia.cz nabízí pizzu nebo těstoviny, objednávat je opět nutné telefonicky.

Pizzerie s rozvozem jídla nepůsobí pouze v Praze, možnost (telefonické) objednávky široké nabídky jídel do domu mají například i obyvatelé Liberce – adresa www.volny.cz/pizza-fredy. Cena rozvozu je rozumná – dovoz

objednávky do 300 Kč stojí 24 Kč, nad 300 Kč je rozvoz zdarma. Obyvatelé Hradce Králové najdou svou pizzerii s rozvozem na adrese www.pizzahk.cz. Menu obsahuje pizzy, těstoviny, saláty a nápoje. Doprava po HK je zdarma, objednává se telefonem. O dodávky v Karviné se stará pizzeria na adrese knihafirem.cz/pizza, objednává se prostřednictvím telefonu, cena za dovoz není uvedena. Brněnští mohou využít nabídky pizz a dalších jídel na adrese pizza.cz/lascala, rozvoz je zdarma, popřípadě mohou „navštívit“ Grill Bar na adrese pizza.cz/ukalvodou s širokou nabídkou jídel a nápojů a s rozvozem taktéž zdarma.

DVD A VIDEOKAZETY

K příjemně strávenému večeru patří i zábava, například „návštěva“ domácího kina. Existuje nepřeberné množství videopůjčoven, které zpřístupňují své katalogy, případně umožňují i rezervace vybraných filmů na internetu. Pokud vás však zajímají pouze nabídky

tzv. Drop-boxů v supermarketech Delvita a mnoha dalších obchodech. Specialitou je zákaznické konto, na které vložíte určitou částku, z níž se vám odečítá půjčovní.

Dalším městem, kde funguje opravdová on-line videopůjčovna, jsou České Budějovice; hledejte ji na adrese www.homestartvideo.cz. I zde je nabídka DVD a videokazet velmi široká, registrace nového zákazníka stojí 25 Kč, nechybí zaslání noviněk na e-mailovou adresu nebo prostřednictvím SMS zpráv. Půjčovní s dovozem a odvozem je 55 Kč za DVD nebo VHS. Pro věrné zákaznické jsou připraveny soutěže a speciální nabídky, u filmů nechybí bližší údaje v rozumném rozsahu.

Radost mohou mít i obyvatelé měst Kostelec nad Orlicí, Doudleby nad Orlicí a Vamberk. Pro ně je připravena videopůjčovna s dovozem na adrese www.dvdhome.cz. Na webu najdete pouze katalog, objednávat musíte prostřednictvím telefo-

Zvýhodnění jsou obyvatelé Prahy a velkých měst – nabídka je širší a náklady na dopravu nižší.

s dovozem až do domu, výběr se podstatně zúží. I zde jsou zvýhodnění obyvatel velkých měst (Praha, České Budějovice), ale rozbíhají se i regionální projekty.

Pro Pražany je připravena rozsáhlá nabídka DVD, čítající zhruba 1200 titulů, na adrese www.videopro.cz. Velmi profesionálně zpracovaná on-line videopůjčovna nabízí nejen dovoz filmů, ale i něčeho k snědku (čokolády, tatranky...). Vybrané filmy (nejméně dva) budou u vás doma do 90 minut, a to za cenu 99 Kč. Pokud nevládníte DVD přehrávač, můžete si jej zapůjčit za 150 Kč na den. O každém titulu se dozvíte poměrně rozsáhlé informace, můžete k němu vložit komentář a hodnocení. V rámci bezplatné registrace můžete vyplnit ještě další údaje, týkající se oblíbeného žánru nebo zaslání noviněk na e-mailovou adresu. Vypůjčené DVD můžete vrátit buďto kurýrovi, nebo pomocí systému

nu, nejedná se tedy o „čistokrevnou“ on-line půjčovnu. Výpůjčka i s dovozem stojí 50 Kč za DVD na den. Filmy se vrací na dohodnutém kontaktním místě. Nabídka obsahuje asi 220 titulů na DVD, včetně základních informací o nich.

JAK TO VŠECHNO (NE)FUNGUJE?

Cílem tohoto článku bylo nastínit možnosti, jak zařídit vše potřebné pro příjemný večer strávený v pohodlí domova, aniž byste se museli zvednout od počítače dříve, než to bude nezbytně nutné. Z pochopitelných důvodů nebylo možné jednotlivé nabídky služeb vyzkoušet v praxi a zjišťovat například, za jak dlouho a v jakém stavu bude zboží dodáno. O praktický test nákupu vybraných produktů z nabídky internetových obchodů ale nepřijdete – plánujeme ho do některého z příštích čísel. ■ ■ ■ Radek Kubeš

POSÍLÁNÍ SMS ZPRÁV Z PEVNÉ LINKY

A zase ty SMS...

Určitě víte, že Češi se přímo vyžívají v psaní zpráv SMS a že jsou v tomto oboru skutečnými nadšenci: v počtu odeslaných zpráv na hlavu jsme dokonce světovými jedničkami.

Není to tak dlouho, co byla „lehce“ zkomplikována možnost posílat zprávy SMS z internetu (beze změny zůstal pouze Oskar), a my vám tedy chceme nabídnout další zajímavou možnost, jak zasílat „esemesky“, aniž byste potřebovali svůj mobilní telefon. Tou možností je zasílání zpráv z pevné linky.

PHONEBUDDY

Pro posílání zpráv SMS z pevné linky potřebujete speciální přístroj. Tento přístroj vyvinula a distribuuje firma Fincom a jmenuje se Microcom phoneBuddy. phoneBuddy vypadá ve své základní verzi jako malá klávesnice s displejem. Klávesnice je klasická QWERTY a displej je třířádkový s dobrým kontrastem. Přístroj není nijak velký – jeho rozměry jsou 17,5 × 15,5 × 3,2 cm – a je napájen čtyřmi klasickými tužkovými bateriemi. Je dodáván s kabelem, který slouží k propojení přístroje s telefonním aparátem. Z druhé strany jej zapojíte klasicky do telefonní sítě.

OVLÁDÁNÍ

K tomu, abyste na přístroji mohli psát zprávy SMS a abyste je mohli odesílat, slouží jednoduché menu, které obsahuje několik položek a které vám jistě bude připomínat ovládání telefonů Nokia. V menu tedy vyhledáte příkaz pro psaní zpráv, poté tuto volbu potvrdíte (podobně jako u mobilního telefonu) a můžete začít psát. K pohybu ve zprávě slouží čtyři kurzorové klávesy, další klávesou text smažete. Menu a text zprávy, který napíšete, se budou zobrazovat na LCD displeji. Ten je dostatečně velký na to, abyste se v textu a v menu dobře orientovali.

CO TO UMÍ?

Jak již bylo řečeno, to hlavní, k čemu je přístroj určen, je posílání zpráv SMS z pevné linky. To

je umožněno díky zřízení tzv. Fincom fixního SMS centra, které vlastně zprostředkovává spojení mezi veřejnou telefonní sítí, internetem a mobilními sítěmi. Pokud však využíváte služeb jiného operátora, než je Český Telecom, musíte si v nastavení přístroje (položka Operátor) nastavit předvolbu svého operátora. Pro využívání služby posílání SMS zpráv z pevné linky se přitom nemusíte nikde registrovat ani přihlašovat – stačí odeslat první zprávu SMS. Lze odesílat pouze zprávy do 160 znaků, delší zprávy centrum již nezpracuje. Cena za jednu odeslanou zprávu SMS ve standardní délce (160 znaků) je stanovena na 2 Kč, což je cena jistě zajímavá. Za tuto službu platíte v rámci svého telefonního účtu (nelekněte se, že ve výpisu bude označena jako volání na devítistovkové číslo, doba přenosu je totiž přesně daná a za 30 sekund vám na účet naskočí 2 Kč s i s daní). Kromě zasílání zpráv SMS lze přístroj využívat také k zasílání e-mailů, aniž byste museli disponovat počítačem a připojením k internetu. E-maily stačí zaslat na speciální číslo jako zprávu SMS, přičemž jejich text začíná e-mailovou adresou, na kterou se má zpráva zaslat. Posílání elektronické pošty je zpoplatněno stejně jako zprávy SMS.

PŘIJATÉ ZPRÁVY SMS

Pomocí přístroje phoneBuddy lze zprávy nejenom odesílat, ale lze je také přijímat. Bohužel na zprávy, které byly odeslány z pevné linky na mobil, nelze odpovědět. Přijímání zpráv však mají jednodušší ti, kdo využívají linku ISDN a tím také službu CLIP neboli identifikaci volajícího. Pakliže na vaši lince nelze službu CLIP využívat, SMS zprávy vám budou doručeny v hlasové podobě – budou tedy přemluveny.

DALŠÍ FUNKCE

Přístroj phoneBuddy lze využívat i k dalším užitečným záležitostem, které vám běžný telefon na pevné lince nenabídne a které se podobají možnostem mobilního telefonu. Jistě přivítáte funkci „zmeškané hovory“,

tedy možnost zjistit, kdo vám volal (přesněji z jakého čísla vám bylo voláno) po dobu vaší nepřítomnosti. Stejně tak můžete využít výpis volání, tedy zjistit telefonní čísla, na která jste volali, a přichodící hovory. phoneBuddy disponuje i pamětí na uložení až 100 telefonních čísel a jmen, která se při přichodícím hovoru zobrazí na displeji, takže hned identifikujete volajícího. Pomocí telefonního adresáře lze také jednoduše tato čísla vytáčet na telefonu.

Cena přístroje se v současné době pohybuje kolem 2990 Kč včetně DPH. Kdo toto zařízení nejvíce využije? Přístroj se určitě hodí pro větší rodiny, pro které je jistě lákadlem cena za jednu odeslanou zprávu SMS. Jistě jej využijí senioři, kteří se nechťejí „zaplézat“ s mobilními telefony a přitom by chtěli zasílat zprávy SMS, psát je na pohodlné klávesnici a zároveň si moci zprávu prohlédnout na dobře viditelném displeji. Pokud vás tento výrobek láká, můžete zkusit své štěstí v soutěži, kterou jsme pro vás s firmou Fincom připravili.

■ ■ ■ Michaela Kadlecová, autor@chip.cz

SOUTĚŽ

Zasoutězte si s námi o přístroje phoneBuddy! Stačí správně odpovědět na naše dvě otázky a ve třetí se co nejvíce přiblížit správnému údaji.

1. Kterou z následujících vlastností phoneBuddy nemá?

- a) identifikaci volajícího,
- b) přehled zmeškaných hovorů,
- c) telefonní adresář,
- d) vyklápěcí displej.

2. Kolik čísel je možné do telefonního adresáře phoneBuddy Expert uložit?

- a) 30
- b) 50
- c) 100

3. Kolik telefonních linek je v České republice zavedeno?

Odpovědi nám pošlete na adresu:

Vogel Burda Communications s.r.o., Redakce časopisu CHIP, P.O. Box 77, 186 21, Praha 8 nebo e-mailem na adresu do soutezSMS@chip.cz do 12. 6. 2003

inzerce

ZDROJE FINANČNÍCH A EKONOMICKÝCH INFORMACÍ

Peníze na internetu

Peníze se na internetu dají vydělat mimo jiné i provozováním úspěšného magazínu o penězích. Z rad finančních magazínů pak mohou profitovat i čtenáři. Ti však kromě pasivního přijímání informací mohou využívat internet například i ke správě bankovního konta nebo k nákupu a prodeji cenných papírů.

BANKY

Počátkem devadesátých let u nás začaly bankovní domy vyrůstat jako houby po dešti. Drobní střídatelé jim s maximální důvěrou svěřovali své úspory, neboť krachující banky jsme do té doby znali jen z filmových příběhů.

hů. I přesto, že do dnešní doby u nás zkrachovala již bezmála dvacítká bank (mezi nejznámější patřily Banka Bohemia, Ekoagrobanka, IPB nebo Union banka), stále si ještě můžeme vybírat z několika desítek bank, o čemž se lze snadno přesvědčit návštěvou bankovního informačního serveru **Banky** (www.banky.cz).

Královnou mezi tuzemskými bankami je **Česká národní banka** (www.cnb.cz), do které si však bohužel své peníze uložit nemůžeme, neboť tato banka má vyšší ambice než jen starat se o svěřené vklady. Mezi její cíle totiž patří především péče o cenovou stabilitu vytvářením nízkoinflačního prostředí v ekonomice. O tom, jak se jí daří všeobecný růst cenové hladiny v čase regulovat, se snadno přesvědčíme na webu **Českého statistického úřadu** (www.czso.cz). Vraťme se však ještě na stránky ČNB, kde najdeme spoustu zajímavých informací týkajících se peněz – od informací o stažení desetníků a dvacetníků až po odpovědi na nejčastější dotazy ohledně zavazování eura v České republice.

Nás však zajímají především praktické rady pro výběr vhodného bankovního domu, a proto se vypravme na finanční server **Aliaweb** (www.aliaweb.cz), který pro drobné střídatelé spravuje katalog bank v České republice, jehož prostřednictvím získáme na jednom místě mnoho informací (úrokové sazby, finanční výkazy, poplatky související s vedením účtu apod.) o každé bance působící na našem trhu. Dalším kritériem, které může ovlivnit naše rozhodnutí, jsou názory odborníků. A právě odborná porota rozhoduje o udělení ocenění **Banka roku** (www.bankaroku.cz). Základním kritériem v této anketě je zaměření banky na drobnou klientelu.

INTERNETOVÉ BANKOVNICTVÍ

V poslední době se mezi kritéria rozhodující o finálním výběru banky dostal i způsob ovládnutí bankovního účtu. Internetové bankovníctví (internetbanking) je totiž ideální způsob, jak se vyhnout frontám u přepážek a přitom mít neustále přehled o svém kontu.

Nejznámějším představitelem internetového (přímého) bankovníctví je **eBanka** (www.ebanka.cz). Jako jediný bankovní ústav nabízející své služby plně formou přímého bankovníctví zahájila provoz 4. května 1998,

tehdy však ještě pod názvem Expandia Banka. Pod současným názvem se banka začala prezentovat v lednu 2001.

Internetové bankovníctví ale v současné době již nabízí prakticky každý významnější bankovní ústav. Pokud se tedy rozhodujeme o volbě banky především s ohledem na správu účtu přes internet, vyplatí se srovnání bankovních domů podle toho, jak se pracuje

s internetovým rozhraním účtu, jaké operace nám banka dovolí přes web provádět a jaká je výše poplatků za jednotlivé úkony.

Šéfredaktor finančního magazínu **Měsíc** (www.mesec.cz) Petr Zámečník se zmiňuje ještě o dalším kritériu pro volbu vhodného internetového bankovníctví: „Velmi důležitým bodem v rozhodování je též způsob identifikace klienta, kde je třeba volit mezi úrovní zabezpečení a snadností. Jsou tři základní prostředky autentifikace klienta – uživatelské jméno a heslo (nejjednodušší, ale nejsnáze zneužitelný), certifikáty (uživatelsky náročnější, s vyšší mírou zabezpečení), mobilní

telefon/autentifikační kalkulátor (snadné použití, nejvyšší míra zabezpečení).“ Na stránkách zmíněného finančního magazínu najdete podrobné recenze a testy mnoha internetových bankovníctví.

AKCIOVÝ TRH

První burzovní budova byla postavena v roce 1531 v Antverpách a předmětem obchodů tehdy byly jen směnky a mince. Akcie a dluhopisy se poprvé objevily při založení amsterdamské burzy přesně o sto let později a od té doby se burzy začaly postupně rozšiřovat do celé západní Evropy. Základy českého burzovníctví byly položeny v polovině 19. století obchodováním s obilím a s dalšími zemědělskými plodinami na Koňském trhu. První pražská burza obchodující s cennými papíry byla založena v roce 1871.

V meziválečném období zaznamenala burza bouřlivý rozmach, který byl násilně přerušena druhou světovou válkou; po ní se

- brány burzy už neotevřely. Pokračování burzovní tradice u nás tak přinesl až počátek devadesátých let minulého století, kdy se 6. dubna 1993 uskutečnila na pražské **Burze cenných papírů** (www.pse.cz) první seance. Začalo se obchodovat jen se sedmi emisemi cenných papírů, postupně však byla burza

zavazena několika stovkami emisí akcií z 1. a 2. vlny kuponové privatizace. Více než tisícovka těchto titulů však byla v roce 1997 z obchodování vyřazena.

Jestliže se rozhodneme investovat na burze, musíme se obrátit na některého z členů burzy, jejichž makléři by nám měli poradit, jak vhodně investovat. Internet v tomto případě funguje nejen jako jeden z komunikačních kanálů, ale mnohé makléřské firmy nabízejí investorům aplikace pro on-line obchodování s akciemi.

S akciemi je možné přímo přes internet obchodovat také na mimoburzovním trhu s cennými papíry, na kterém od roku 1993 působí jako organizátor společnost **RM-SYSTÉM** (www.rmsystem.cz). Pro on-line obchodování postačí na jakémkoliv obchodním místě RM-S uzavřít smlouvu, po jejímž podpisu se staneme I-zákazníkem, který může přes web zadávat kupní a prodejní pokyny do aukce, kupní a prodejní pokyny na přímé obchody, pokyny k nabývání a vracení cenných papírů apod.

Trh s cennými papíry má svého regulátora, jehož úkolem je stanovení jasných mantinelů, ve kterých se mohou subjekty na finančním trhu pohybovat. V České republice je jím od 1. dubna 1998 **Komise pro cenné papíry** (www.sec.cz), jejímž úkolem je sledování naplnění těchto cílů: ochrana investorů, transparentnost trhu, boj s finanční kriminalitou a vzdělávání investorů. Poslední uvedený cíl se snaží naplňovat prostřednictvím virtuálních rádců začínajícího i pokročilého investora, které najdeme na webu KCP. Evidenci zaknihovaných cenných papírů má na starosti **Středisko cenných papírů** (www.scp.cz).

Myslíme-li svá vlastnická práva vážně, můžeme navštívit valnou hromadu firmy, jejímiž jsme akcionáři, a potrápít představen-

stvo všetečnými otázkami. Akciovým společenstvem našťastí zákon ukládá povinnost oznamovat konání svých valných hromad, a tak abychom termín konání valné hromady „své“ společnosti nepropásli, vyplatí se čas od času zabrousit na web **Valné hromady** (www.valnehromady.cz).

Nejcennější komoditou pro každého, kdo chce investovat do cenných papírů, jsou informace. Proto bychom neměli minout web **Akcie** (www.akcie.cz), který poskytuje on-line kurzy všech emisí, a to jak z BCPP, tak z RM-Systému. U každého cenného papíru (CP) můžeme sledovat obchodovatelnost, historické údaje nebo třeba související zprávy k titulu. Ke každému CP zde také nalezneme veškeré fundamentální informace – hospodářské výsledky, akcionářskou strukturu, a k dispozici je dokonce služba **Názory**, kde investoři diskutují mezi sebou a komentují stav trhu.

FINANČNÍ MAGAZÍN

Návštěvníky internetových magazínů o financích můžeme rozdělit zhruba do dvou kategorií. První skupinu, zahrnující zhruba třetinu uživatelů, tvoří lidé z oboru, kteří v těchto magazínech pravidelně sledují informace o oblasti, ve které pracují. Pro tuto skupinu je důležitý kvalitní obsah plný informací a spolehlivých analýz.

Do druhé skupiny patří návštěvníci, kteří potřebují poradit při řešení různých finančních otázek. Takové čtenáře zajímá například, jak zaplatit byt, jak si naspořit na důchod nebo do kterého podílového fondu investovat. Tito lidé uvítají především srozumitelnost a důvěryhodnost informací a možnost v případě nejasností s autory dále komunikovat e-mailem, v diskusních fórech pod články či v on-line poradně.

Prakticky žádný z tuzemských finančních webzínů není jednoznačně orientován pouze na některou z uvedených skupin návštěvníků. Snad jedinou výjimkou je web **Finanční noviny** (www.financninoviny.cz), díky podpoře České tiskové kanceláře jednoznačně orientovaný na zpravodajství.

O tom, že převážně suché agenturní informace nejsou pro čtenáře lákadlem, svědčí poměrně nízká návštěvnost magazínu.

Naproti tomu nejnavštěvovanější tuzemský finanční magazín **Fincentrum** (www.fincentrum.cz) svoji příslušnost k rodině webů iDNES nezapře především orientací na větší nového čtenáře očekávajícího informace podávané srozumitelnou formou. Ostatně autoři textů uveřejňovaných ve Fincentru pravidelně publikují v přílohách MF DNES Peníze a Zaměstnání a v příloze Peníze a Vy síť regionálních deníků Bohemia. Obsah magazínu přebírá i web *Penize.Seznam.cz*. Jiří Zaorálek z Fincentra je navíc občasným komentátorem ekonomických záležitostí pro Českou televizi a ČRo1 Radiožurnál.

Fincentru úspěšně sekunduje již jednou zmíněný magazín **Aliaweb** (www.aliaweb.cz), který sice nehýčká své návštěvníky přehledným rozhraním, ale co do šíře záběru prakticky nemá konkurenci. Aliaweb patří mezi nejstarší finanční magazíny tuzemského webu, stejně jako magazín **Finance** (www.finance.cz), který se stal před šesti lety průkopníkem spolupráce internetových médií s kamennými finančními ústavy, majícími kdysi k internetu jistou nedůvěru.

Výkonný ředitel vydavatele magazínu Finance Pavel Manhalter však dnes přiznává, že ke zvýšení kvality obsahu vedl mimo jiné také vznik konkurenčního magazínu **Peníze** (www.penize.cz). Právě tento magazín byl totiž prvním, kdo čtenářům přinesl pohled na peníze přes životní situace, a především laičtí návštěvníci tak oceňují srozumitelné odpovědi na otázky, co dělat, chci-li bydlet, naspořit dětem na školu a podobně.

Finančním magazínům se díky velkému množství reklamy na jejich stránkách daří celkem dobře, a to si ještě bokem přivydělávají prodejem finančních produktů. Petr Stuchlík z magazínu Fincentrum k tomu sdělil následující: „*Uzavíráme on-line smlouvy a penzijní připojištění. Od začátku prodeje (přelom dubna a května 2001) jsme sjednali cca 4300 smluv, přičemž v roce 2002 to bylo něco málo přes 2000 smluv. Měsíčně je to hodně dle sezony, ve slabých měsících je to zhruba 100 smluv, v silných měsících (listopad – leden) i kolem 300.*“

Podobné měsíční prodeje hlásí i magazín Finance, který dokonce on-line nabízí i další produkty – cestovní pojištění, povinné ručení, pojištění odpovědnosti, hypotéky a životní pojištění.

■ ■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

ATLAS A DIGIMANIE

Chcete vyfotit Atlas?

Nová podoba portálu Atlas a nový magazín o digitálním fotografování jsou dalšími novinkami, se kterými vás seznámíme v našem seriálu o zajímavých webech na českém internetu.

ATLAS | WWW.ATLAS.CZ

OBSAH

V roce 1997 vznikla z iniciativy odborníků ze společnosti Sprinx internetová adresa www.atlas.cz. Původně měl být Atlas pouze technologickou preferencí, ale záhy se přerodil v samostatný projekt portálu. V únoru 1999 byla založena společnost Atlas.cz, a. s., která dodnes internetový portál provozuje, a v říjnu 1999 zahájil Atlas marketingovou spolupráci s Microsoftem, která skončila na podzim 2001.

Portál dnes kromě nezbytného katalogu a fulltextového vyhledávače nabízí několik desítek internetových služeb. Mezi nejnavštěvovanější patří freemail, vyhledávání v mapách, filmový magazín FilmPub, chat Pokey nebo web Spolužáci.

Počátkem dubna přistoupil portál Atlas k redesignu. Prvními stránkami, které dostaly nový design i uspořádání, se staly homepage

a Auto.atlas.cz. V průběhu tvorby nové podoby titulní stránky portálu byl uspořádán „user testing“, o kterém se dočtete na jiném místě článku. Provozovatel portálu se chystá nejen vylepšovat stávající služby, ale zavádět i služby nové. Přípravuje se nový webhosting, velký projekt v oblasti bydlení a realit a redesign služby na vyhledávání v mapách.

NAVIGACE

Horní a prostřední část stránky jsou neměnné – pod odkazy na několik vybraných služeb rozříděných do pěti skupin (Nakupování, Praktické, Komunikace, Cestování, Zábava) najdeme vyhledávací formulář a katalog. V pravé části prostředního oddílu se poněkud netradičně nachází přihlašovací formulář a výpis nejaktuálnějších zpráv.

Podoba spodní části je závislá na volbě přihlášeného uživatele, který má opravdu širokou možnost personalizace titulní stránky portálu. Nejenže je možné vybírat, zda se má na titulní stránce zobrazovat TV program, zpravodajství, počasí, horoskopy nebo kurzy, ale prakticky u každého ze zdrojů je možné provést podrobnější nastavení (např. konkrétní zpravodajské servery,

televizní programy, znamení horoskopu nebo kurzy). Jednotlivé části personalizovaného obsahu lze dokonce posouvat v rámci jednoho sloupce.

Vzhledem k širokým možnostem vlastního nastavení může méně zkušeným uživatelům na titulní stránce chybět odkaz *Nápověda* nebo *Jsem tu poprvé*. Jediný odkaz tohoto druhu přítomný na stránce (*Pomoc*) zavede uživatele na stránku Helpdesku.

GRAFIKA

V rámci výše popsané personalizace lze vybrat z osmi přednastavených barevných schémat. Všechny kombinace jsou složeny z pastelových tónů a v každém případě se bude uživatel těšit z moderního odlehčeného designu. Grafici odvedli v případě hlavní stránky skutečně dobrou práci, ale na druhou stranu zde bohužel nenajdeme nic originálního, co by Atlas výrazně odlišilo od ostatních portálů.

JAK SE TESTOVALA NOVÁ HOMEPAGE ATLASU

Pro úspěch webových stránek má klíčový význam to, jak snadno je uživatelé dokáží používat. Jedná se o natolik významnou součást návrhu stránek, že se jí věnuje samostatný podobor webdesignu zvaný použitelnost (anglicky usability). Míru použitelnosti konkrétních stránek však ani odborník zpravidla nepozná jen prostým pohledem. Nezbytné je uživatelské testování. To probíhalo i při návrhu nové vstupní stránky portálu Atlas.

Základem uživatelského testování byly v tomto případě čtyři grafické návrhy vstupní stránky a prototypy v jazyce HTML. Testování, kterého se zúčastnilo 16 pečlivě vybraných, internetově různě zkušených uživatelů, probíhalo podle předem připraveného scénáře. Ten se skládal z několika desítek dílčích testů a kontrolních otázek. Např. pomocí tzv. slepých obrázků stránek, na kterých byl veškerý text nečitelně rozostřen, jsme zjišťovali, zda uživatelé snadno rozpoznají jednotlivé části stránek a odhadnou správně jejich funkci.

Jinými metodami jsme testovali, co uživatele na stránce upoutá jako první či co jsou schopni si z obsahu stránky zapamatovat. Další série testů byla zaměřena na konkrétní úkoly, které typický uživatel na portálu provádí – vyhledání určité informace, přihlášení do pošty atd. Průběh všech testů byl snímán videokamerou a následně pečlivě vyhodnocen. Na základě výsledků pak vznikl z původních čtyř návrhů návrh pátý a konečný.

Zajímavé je, že testy odhalily u původních návrhů několik problémů, které nikdo z designérů dříve neočekával. Nebyť testování, některé z těchto problémů by ve finálním návrhu zůstaly a uživatelům v ostrém provozu by pak otravovaly život. Jen díky testování byly včas odstraněny a my jsme si mohli být jisti, že přijdeme se skutečně použitelnou stránkou. Pozitivní reakce návštěvníků nyní ukazují, že se testování bohatě vyplatilo.

Marek Prokop
Sova v síti (www.sovavsite.cz)

RODNÝ LIST WEBU

TVŮRCE: ATLAS.CZ, a. s.
PROVOZOVATEL: ATLAS.CZ, a. s.
POUŽITÉ TECHNOLOGIE: ASP, PHP, MySQL, XHTML, CSS, Flash, JavaScript
DOBA REALIZACE: n/a
DATUM SPUŠTĚNÍ: 15. 3. 1997
(nejnovější verze hp: 1. 4. 2003)
HOSTING: GTS

DIGIMANIE | WWW.DIGIMANIE.CZ

Obsah

Vydavatel internetových magazínů Svět hardware a Svět PDA se rozhodl vstoupit i na pole digitálního fotografování, a to prostřednictvím nedávno založeného magazínu Digimanie. Základem jeho obsahu je pochopitelně oborové zpravodajství a téměř povinné jsou i recenze fotoaparátů (pro účely recenzí tvůrci magazínu spolupracují s jedním z brněnských fotostudií a díky profesionálnímu vybavení se tak čtenáři mohou těšit z testů prováděných v laboratorních podmínkách).

Zajímavou funkcí je podrobná strukturovaná databáze s popisem více než 400 fotoaparátů a především pro začínající uživatele jsou určeni průvodci, připravení pomoci s výběrem nevhodnějšího přístroje, nebo desetidílný seriál Škola fotografie. Třešničkou na dortu je „časová osa“, chronologicky zachycující uvádění jednotlivých modelů na trh. Od počátku května by měla být v provozu fotosběrna; prostřednictvím Digimanie

tedy můžete své digitální fotografie zaslat ke zpracování.

Navigace

Hlavní menu je umístěno v levé části stránky a díky jednoznačným textům odkazů byste neměli šlápnout vedle. Zaváhat můžete snad jen u odkazu *Základní pojmy*, jehož obsah se od obsahu odkazu *Slovník*, umístěného v horní liště, liší zejména podrobnějším zpracováním, které v mnoha případech zahrnuje i obrázky a vysvětlující schémata. Za zbytečné považují umístění odkazů *Přihlásit* a *Registrace* v horní části stránky, neboť jedinou výhodou zaregistrování se na Digimanie je možnost zúčastnit se soutěží o ceny.

Grafika

Kvůli absenci výrazného grafického motivu nemá nahodilý návštěvník prakticky šanci poznat na první pohled tematické zaměření stránek. Grafických prvků je vůbec na stránkách málo, ale ještě méně je tu barev. Nejbarevnější jsou na stránkách reklamy, což je jistě dobrá zpráva pro inzerenty, ale čtenáře šedivá podoba magazínu může deprimovat. Je tu neveselo, je tu truchlivo.

Tematicky podobný web

DigiNeff (www.digineff.cz)

Nestor digitální fotografie Ondřej Neff je znám především díky svému legendárnímu magazínu Neviditelný pes, ale od dubna 1999 se věnuje i psaní pro vlastní magazín o digitálním fotografování. Pokud se dokážete přenést přes amatérskou grafiku spoje-

Rodný list webu

TVŮRCE: ProMON, spol. s r. o.

PROVOZOVATEL: ProMON, spol. s r. o.

POUŽITÉ TECHNOLOGIE: Java, JSP, XML, redakční systém oXyMedia

DOBA REALIZACE: 3 měsíce

DATUM SPUŠTĚNÍ: 3. březen 2003

HOSTING: CTS

nou se špatnou navigací, dostane se vám dostatečné porce kvalitních textů. Ondřej Neff se podle vlastních slov nesnaží dělat ze sebe před čtenáři chytrolína a pokouší se i velmi složité věci vysvětlit pokud možno srozumitelně. Magazín je zaměřen především na praxi, a tak zde najdete nejen množství návodů na fotografování za různých podmínek, ale i popisy následných úprav zhotovených snímků. Mnoho praktických poznatků načerpáte také z diskusních fór magazínu DigiNeff, která jsou nabitá několika tisíci příspěvky.

■ ■ ■ Ladislav Bittner, autor@chip.cz

NÁZOR PROFESIONÁLNÍHO WEBDESIGNÉRA

Atlas

Originalita designu Atlasu při přípravě nové podoby jednoznačně ustoupila funkčnosti a přehlednosti, což v daném případě hodnotíme pozitivně. Nejedná se o žádnou firemní prezentaci, ani není třeba návštěvníka jakkoli ohromovat posledními výkřiky na grafickém poli. Portál má plnit především svou vyhledávací a integrační funkci.

Ve srovnání s ostatními českými portály hodnotíme grafiku Atlasu jako nejzdařilejší. Zejména díky volbě barev a vzdušnosti celého grafického pojetí. Ostatní servery buďto použily tmavší a těžší barvy, nebo jednotlivé prvky příliš semkly a nedovolily jim, aby vynikl jejich význam a aby upoutaly návštěvníka.

Je zřejmé, že tvůrci Atlasu sledují trendy webdesignu a nový kód je již podle nového standardu XHTML. Je však s podivem, proč na mnoha místech autoři stále lpěli na formátování pomocí tabulek, byť daná oblast neměla charakter tabulky. Nejen to však jde proti nové filozofii tvorby

WWW stránek, která důsledně odděluje obsah od formy.

Na mnoha místech stále zůstávají formátovací atributy uvnitř jednotlivých značek, namísto jejich přesunutí do souboru s kaskádovými styly. Kompatibilita kódu s běžnými prohlížeči je podle prvních testů slušná a netrpí žádnými zásadními nedostatky.

Digimanie

Server Digimanie na návštěvníka hned při příchodu zapůsobí poměrně depresivně. Temné a nevýrazné barevné pojetí neoživují (vyjma bannerů) prakticky žádné další atraktivnější barvy či prvky. A to by zejména v případě odlišení odkazů či nadpisů od ostatního textu nebylo zdaleka od věci. V hlavičce schází jakýkoli vysvětlující náznak, který by uživatele upozornil, na tematicky jaké se dostal stránky. Stačila by atraktivní fotografie digitálního fotoaparátu nebo jen slogan pod logem. Obojí by fádňmu úvodu pomohlo.

Pro rozvržení jednotlivých bloků s informacemi zvolila Digimanie poměrně osvědčený model, takže není třeba dlouhého přemýšlení a návštěvník se brzy zorientuje. Co však považujeme za velký problém, je absence barevného odlišení odkazů od textu a propracovanější hierarchie informací. Navigaci na druhou stranu rozhodně pomáhá rozpadávací levé menu, které značně urychluje přístup k níže umístěným stránkám.

V otázce kódu a kompatibility je na tom Digimanie mizerně. Přestože používá postupy zastaralé specifikace HTML 4.0, která má poměrně volná pravidla, nedokáže se vyhnout více než devadesáti chybám pouze na úvodní stránce.

Kompatibilita s prohlížeči je rovněž tristní. Bez problémů funguje pouze Internet Explorer.

Robert Haas, SYMBIO Digital, s. r. o.

Domovská stránka: www.symbio.cz

Reference: Baťa, Český Telecom, T-Mobile

LOKÁLNÍ SÍŤ

Případ odcizeného přístupu

Připojení k internetu prostřednictvím pevné linky nebo bezdrátové připojení jsou mnohem pohodlnější než klasický „dial up“. Výhodou je především stálost připojení k internetu a (většinou) dobrá rychlost, platí se paušálně a jen někteří poskytovatelé mají limity na množství přenesených dat. Ne vždy je ale skutečnost úplně bezproblémová.

Může se například stát, že je spojení nedostupné a že se při kontrole statistiky přenosů (většina poskytovatelů dává k dispozici hodinovou statistiku) objeví takový objem přenosu, který zákazník v žádném případě nemohl sám uskutečnit. Kromě toho se ve statistice objevují přenosy v době, kdy byl uživatelský počítač zcela jistě vypnut. Co může být příčinou podobných nesrovnalostí?

Existují tři možná vysvětlení:

- technická porucha;
- nezákonné chování pracovníků poskytovatele;
- počítačový útok jiného uživatele.

První dvě možnosti jsou málo pravděpodobné, třetí možnost je však zajímavá jak z teoretického, tak i z praktického hlediska.

VŠECHNY OTÁZKY

SMĚROVAT K POSKYTOVATELI

První, co je možné doporučit zákazníkovi – uživateli, který narazil na nějaké problémy s připojením k internetu, je to, aby se obrátil na poskytovatele, zvláště na počátku. Místní poskytovatelé pevného připojení znají své zákazníky mnohem lépe než poskytovatelé bezplatného vytáčeného připojení. Je pravidlem, že vědí o typických problémech, které obvykle vznikají v jejich síti, mají vypracované metody zjišťování a odstraňování závad.

Pokud přijmeme hypotézu, že se jednalo o útok, dojdeme k jednoduchému závěru, že útočník využívá službu, za kterou platí jiný zákazník. Poškozený má jen mizivou šanci dokázat svému poskytovateli připojení skutečnost útoku, tím spíše, že si ho často po dlou-

hou dobu ani nevšimne. Kvůli tomu je prospech útočníka přesně shodný s újmou oběti – z tohoto pohledu je ze všech počítačových zločinů krádež přenosu (přístupu k internetu) z hlediska zákona nejbliž skutečné krádeži.

MOŽNOSTI ZLODĚJE

Které vlastnosti sítě umožňují krádež přístupu k internetu? Systém evidence přenosu pracuje na směrovači spojujícím lokální síť s kanálem do internetu, proto přenos do/z internetu nemůže obejít systém evidence (za vnitřní přenos se většinou neplatí, a proto se jeho statistika obvykle nevede). Přenos různých uživatelů se rozlišuje podle IP adresy. Vlastně už to je první slabina – ve skutečnosti zdaleka ne všechny počítače jsou skutečně „personální“, k většině PC má přístup několik lidí (stále ještě nejrozšířenějším operačním systémem je Windows 98 a v něm může pracovat každý člověk, který má fyzický přístup k počítači; principiálně prakticky každý osobní počítač se dá spustit z diskety nebo z CD-ROM a „nabourat“ se dá kterýkoliv operační systém).

Všeobecně řečeno: je možné i vzdáleně napadnout počítač, nainstalovat na něm „trojského koně“ – program, který může plnit roli proxy serveru nebo terminálového serveru. V tomto případě z hlediska evidenčního systému generuje přenos počítač poškozeného. Tuto variantu ovšem zavrhneme, protože jak jsme si řekli, přenos byl evidován, když byl počítač poškozeného vypnutý, to znamená, že „trojský kůň“ nemohl fungovat. Útočník nejspíše prostě „přiměl“ svůj počítač, aby simuloval

napadený počítač – vždyť systém evidence přenosu zaznamenává údaje podle IP adresy počítače, a ne podle uživatele, a považuje všechny počítače za skutečně osobní.

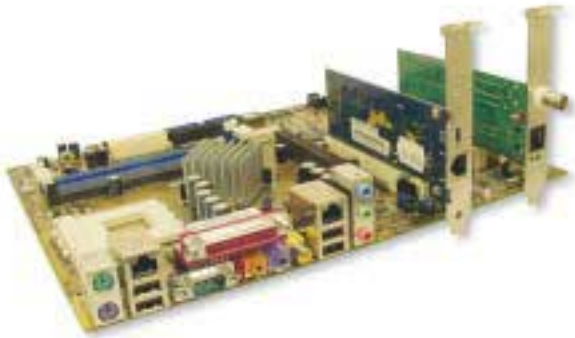
V lokálních sítích uživatelé často nastavují IP adresu svého počítače staticky. V síti by měla být zajištěna unikátnost jak IP, tak i MAC adres (pro Ethernet je MAC adresa tvořena šestibajtovým číslem; výrobci zařízení pro síť Ethernet se dohodli na jednotném systému číslování, který zajišťuje jedinečnost MAC adres: horní tři bajty identifikují výrobce, dolní tři bajty zajišťují jedinečnost MAC adres konkrétního výrobce). Nicméně jak známo, IP adresu může každý uživatel nastavovat volně, navíc i některé současné síťové karty umožňují svou MAC adresu lehce změnit.

Tímto způsobem jsou MAC adresa a IP adresa i NetBIOS jméno v síti Microsoft identifikátory, které si uživatel počítače může sám měnit a které se technicky už dále neprověřují.

ARCHITEKTURA SÍŤE A MAC ADRESY

Síť Ethernet se skládá z hubů a přepínačů. Hub je obecně zařízení bez paměti, které umí pouze digitalizovat přijímaný signál, očistit ho od rušení a předat do ostatních segmentů. Hub není principiálně schopen rozeznávat počítače, dělit mezi nimi přenosové pásmo (přenosové pásmo si dělí samy počítače metodou kontroly nosné se zjišťováním kolizí).

Přepínač je inteligentní zařízení, protože obsahuje paměť; v této paměti je uloženo připojení MAC adres a portů, zbylá paměť se používá k bufferování Ethernet paketů (pokud přepínač v jednom okamžiku obdrží několik paketů určených pro jeden segment, musí je někde ukládat k postupnému odeslání). Bohužel levné přepínače automaticky obnovují své tabulky propojení MAC adres s porty a neumožňují administrátorovi ani omezovat přístup, ▶

Hotová platforma pro server – přepínač. Má už čtyři síťová rozhraní a přitom ještě zbývají volné PCI sloty.

Některé moderní přepínače umožňují snadnou segmentaci sítě, ale jejich cena většinu nadšenců odstraší.

- ▶ ani zadávat priority přenosu. Přepínače, které toto umožňují, jsou mnohonásobně dražší.

Ve prospěch hypotézy o tom, že si útočník nastavil na svém počítači IP adresu a MAC adresu poškozeného uživatele, hovoří i ten fakt, že uživatel ztratil spojení: během doby, kdy útočník používal cizí přístup k internetu, se přepínače domnívaly, že počítač s MAC adresou uživatele je připojen k portu, který vede k útočníkovi, proto uživatel nemohl obdržet odpovědi na své dotazy.

Kořeny tohoto problému jsou mnohem hlubší, než se na první pohled zdá. Problém je v sítích, které je možné rozdělit na tři kategorie:

- lokální – náležící do jednoho logického celku a sloužící pouze jeho potřebám;
 - metropolitní – náležící jednomu vlastníkovu a obsluhující jeho zákazníky;
 - globální – nemající jednoho majitele: různé části sítě náležejí různým vlastníkům; síť obsluhuje vlastníky jejich částí a jejich zákazníky (internet a FIDOnet).
- Rozdíl mezi lokálními a metropolitními

sítěmi se postupně stírají a je dost obtížné je přesně definovat.

LOKÁLNÍ SÍŤ

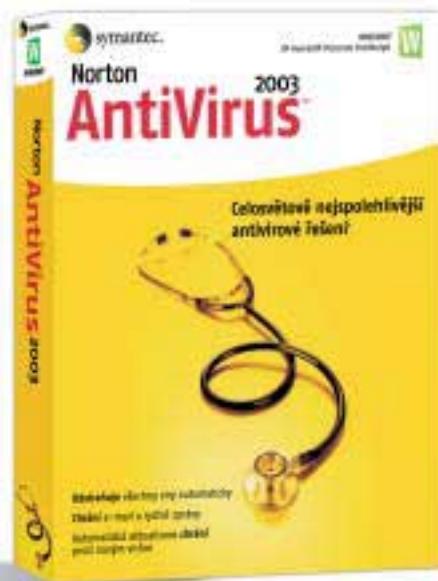
Přenos dat uvnitř lokálních sítí je obvykle zdarma. Samozřejmě že propustnost lokální sítě se vypočítává a dimenzuje podle potřeby kapacity přenosu, ale za vlastní přenos se neplatí a běžně se následně ani neevduje, proto zařízení lokálních sítí neobsahují funkce evidence využívání přenosového pásma. Ve všech typech sítí mají servery vyvinuté prostředky ▶

PLACENÁ INZERCE

 AutoCont

Nedejte virům šanci!

Norton AntiVirus™ 2003 – česká verze

Aplikace Norton Antivirus 2003 poskytuje účinnou ochranu počítače před viry. Tato aplikace se snadným ovládáním automaticky rozpoznává viry a odstraňuje infekce v e-mailových zprávách i přílohách rychlých zpráv. Navíc se sama aktualizuje proti novým virům.**

- **Novinka!** Rozpoznává a blokuje viry i v přílohách rychlých zpráv.
- **Novinka!** Exkluzivní technologie blokování virů Worm Blocking rozpozná červy jako například Nimda v odchozím e-mailu a zabrání tak napadení jiných počítačů.
- **Rozšířeno!** Automaticky odstraňuje viry, červy a trojské koně.
- Prohledává a čistí příchozí a odchozí e-maily.
- Automaticky stahuje nové definice virů za účelem ochrany proti novým virům.
- Obsahuje podrobné pokyny k instalaci, a to i do již napadeného počítače.
- Norton AntiVirus 2003 je zcela lokalizovaný.

Norton AntiVirus 2003 zakoupíte v pobočkách společnosti Autocont po celém území ČR.

BRNO – Kounicova 67a, Tel: 541144350-399, Fax: 541235744, prodej@brno.autocont.cz

HRADEC KRÁLOVÉ – Brněnská 375, Tel: 495260366, Fax: 495260383, prodej@hk.autocont.cz

JIHLAVA – Chlumova 1, Tel: 567330500, Fax: 567589100, prodej@jihlava.autocont.cz

KARLOVY VARY – Truhlářská 739, Tel: 353566974, Fax: 353566975, prodej@kvary.autocont.cz

LIBEREC – Londýnská 51/2, Tel: 485100325, Fax: 485100324, prodej@liberec.autocont.cz

OSTRAVA – Kafkova 5, Tel: 596152111, Fax: 596152562, prodej@autocont.cz

PRAHA-HRADČANSKÁ – Milady Horákové 107, Tel: 224314483, Fax: 224313663, hradcanska@praha.autocont.cz

PRAHA-PANKRÁČ – Na Pankráci 16, Tel: 241406931, Fax: 241406931, vysehrad@praha.autocont.cz

PRAHA-PODEBRADSKÁ – Poděbradská 55/88, Tel: 251022300, Fax: 251022399, prodej@podebradska@praha.autocont.cz

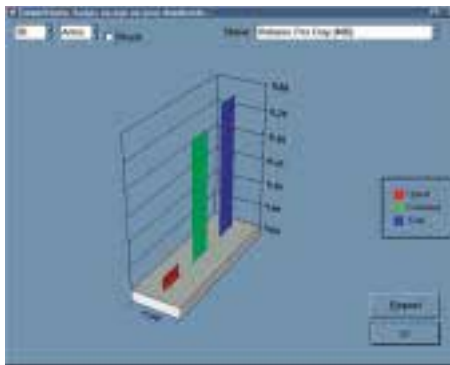
PRAHA-PRŮHONICE – Hypertova, P.O.Box 52, Tel: 272680205, Fax: 272680205, pruhonice@praha.autocont.cz

PRAHA-SMÍCHOV – Zborovská 10, Tel: 257 317 461, Fax: , zborovska@autocont.cz

** Při koupi produktu NAV 2003 získají uživatelé službu aktualizace definic virů po dobu jednoho roku, pro následné aktualizace je k dispozici roční předplatné, které také poskytuje všechny pobočky společnosti Autocont.

Symantec a logo Symantecu jsou obchodní známky registrované v USA, Norton AntiVirus je obchodní známka společnosti Symantec Corporation. © 2002 Symantec Corporation. Všechna práva vyhrazena.

Jednou z metod prevence krádeže přenosového pásma může být monitorování síťového provozu na straně klienta. Minimálně při obdržení účtu od poskytovatele můžete zjistit, jak moc je přesný.

► identifikace a autorizace uživatelů, ale přístup se poskytuje (nebo naopak odopírá) uživatelům, nikoliv počítačům. V metropolitních sítích se od začátku praktikuje úhrada úměrná objemu poskytnutých služeb, tj. podle skutečného přenosu. Potíž je v tom, že server na internetu, na který se obrací uživatel, náleží poskytovateli informace, ale služby přístupu a přenosu dat dává poskytovatel přístupu – a to jsou zcela odlišné organizace.

Ať realizujeme připojení k internetu jakkoliv (pevnou linkou, bezdrátově nebo vytáčeným spojením), vždy skončíme na routeru poskytovatele, nicméně u některých způsobů připojení se často autorizace z různých důvodů vůbec neprovádí. Existuje také situace, kdy pevné připojení může být pro jednoho uživatele příliš velkým soustem; proto často vznikají „lokální“ skupiny, které se o linku dělí. Obvykle jeden subjekt je „subposkytovatelem/administrátorem“ a ostatním uživatelům účtuje poplatky podle objemu přenesených dat. Podobná řešení určitě získají na popularitě se zaváděním ADSL.

MĚNÍME ZAŘÍZENÍ A PRAVIDLA

První preventivní ochrana před zneužitím spočívá ve výměně hubů a přepínačů za inteligentní zařízení, která jsou schopna pevně propojit IP adresy a/nebo MAC adresy s portem. Problém je v tom, že takové zařízení je velmi drahé. Proto tato varianta může být ještě únosná pro velké organizace využívající

pevné spojení k připojení celé sítě několika desítek počítačů, pro jednotlivého uživatele nebo malou kancelář připojující se pouze jedním dvěma počítači je však toto řešení cenově nepopulární. I zde se ale začíná blýskat na lepší časy a na trhu se objevují první cenově přístupná řešení.

Jiným způsobem řešení problému je autorizovaný (heslem chráněný) přístup ke službám přenosu dat. Nejjednodušší způsob spočívá v tom, že se uživatelům zakáže přímý přístup ke službám FTP a HTTP/WWW, blokováním portů 20, 21 a 80, a přístup k příslušným protokolům se poskytne přes HTTP Proxy, na kterém je možné nastavit ověření.

Stejně jako každé řešení má i tento systém své výhody a nedostatky. Obecně je použití proxy serveru dobré proto, že při výběru stejné stránky několika uživateli se tato stránka nemusí opakovaně načítat; proxy server ji má uloženu ve své cache paměti. To snižuje zatížení kanálu a případně celkové úhrady za přenos. Proxy server je schopen filtrovat obsah i zdroj přenášených dat, což je funkce, která se dá využít v mnoha případech.

Obdobné služby budou podporovat přechod skupin uživatelů z komutovaného přístupu na trvalé připojení. Bude možné zavést různá omezení objemu přenosu dat pro jednotlivé uživatele.

Tato metoda blokování portů má ale i své nedostatky. Začneme tím, že přes proxy server budou procházet pouze protokoly FTP a HTTP

(i když většina novějších komunikačních programů už umí pracovat přes HTTP proxy). Ostatní protokoly bude nutné buď zakázat, nebo zanechat jako bezpečnostní díru, přes kterou může útočník ukrást přístup k síti. Je ale fakt, že snaha o takové odcizení bude neekonomická: ostatní protokoly nejsou pro většinu uživatelů tak populární nebo generují malý přenos.

NEJUNIVERZÁLNĚJŠÍ ZPŮSOB

Nejuniverzálnějším je následující způsob: ve výchozím stavu je přístup k internetu zakázán. V případě potřeby přístupu se na uživatelském počítači spustí program, který se spojí s firewallem, provede autorizaci heslem a požádá o otevření přístupu k internetu podle IP adresy; tento požadavek pravidelně opakuje a firewall při absenci požadavků během zadaného času přístup k internetu uzavře. I když útočník zachytí IP adresu a MAC adresu uživatele, nemůže je zneužít, protože neprojde autorizací na firewallu. Tento způsob však není příliš výhodný vzhledem k tomu, že je potřeba nastavovat a spouštět speciální program, který navíc musí být k dispozici pro všechny operační systémy běžící na počítačích uživatelů.

Je také možné používat něco jako přihlášení uživatele v doméně Windows. Například při zadání jména a hesla směrovač otevře uživateli přístup a při odhlášení z domény přístup uzavře. Hesla se přenášejí zašifrovaná (i když spolehlivost šifrování hesel ve Windows vyvolává pochyby), bez přihlášení k doméně je přístup k internetu pro uživatele zablokovaný.

ROZSUDEK

Podle výsledků „vyšetřování“ docházíme k jasnému závěru: přestože technických způsobů kontroly vlastního využívání pevného připojení má uživatel k dispozici přehršel, hlavní díl zodpovědnosti leží na poskytovateli. Ten je nejen dodavatelem služeb, ale také partnerem, který kvůli obdobným incidentům netrpí o nic méně než uživatel – zákazník. ■

■ ■ Dmitrij Karpov

Cenově výhodné řešení – server v roli přepínače

To, že z ekonomického hlediska není možné přidělit každému uživateli port na inteligentním přepínači, ještě neznamená, že se místní poskytovatel musí vzdát segmentace sítě. Mnozí poskytovatelé nabízejí zákazníkům přístup k internetu přes server – PC, který je řízen operačními systémy Linux, FreeBSD nebo Windows NT. Má smysl zastrčit do takového serveru co možná největší množství síťových karet (v pořádné základní desce je

pět nebo šest PCI slotů) a tímto způsobem rozdělit síť na několik segmentů.

Toto řešení je levné (síťová karta stojí už od 300 Kč) a nedovolí útočníkovi propůjčit si parametry postiženého uživatele, pokud se nachází v jiném segmentu. Navíc umožní poskytovateli při vzniku podobných stížností rychle zjistit, v kterém segmentu se útočník zdržuje. Další výhodou je, že přes server neprocházejí broadcast zprávy, čímž se zmen-

šuje zatížení sítě. Mezi nedostatky takového řešení je možné uvést „neprůhlednost“ serveru pro síť Microsoft (počítače z jiného segmentu se nebudou objevovat v seznamu Okolní počítače, bude nutné spouštět WINS server) a pro několik her (zvláště pro ty, které pracují přes IPX). Mimochodem, všechny současné hry se ale orientují na spojení přes internet, takže při správně nastaveném směrování IP by neměly vzniknout žádné problémy.

inzerce

DIRECT CONNECT ++ 0.24 A CZDC++ 0.24A

Nekorunovaný král mezi p2p sítěmi

Nikomu z vás jistě není existence p2p neboli peer to peer sítí neznámá. Dříve snad jediný, legendární Napster dnes nahradily pomalu desítky podobných programů, které však zpravidla nedosahují kvality svého předchůdce a obvykle obsahují i tuny spywarů. Mezi těmito programy však vyniká Direct Connect, resp. Direct Connect ++, pracující na síti Direct Connect.

ZCELA JINAK?

Direct Connect se už svým principem liší od většiny ostatních p2p sítí. Zatímco většina p2p sítí pracuje „v jedné velké síti“, kde jsou všichni uživatelé zároveň (a která se tak stává právně lehce postižitelnou), je Direct Connect rozdělen do mnoha různých sítí. Centrem každé takové sítě je specializovaný server (hub). Trik je však v tom, že síť si může založit každý, kdo vlastní vlastní IP a příslušný serverový software. Tudíž se dá předpokládat, že těchto hubů je na internetu velmi mnoho, řádově to jsou přinejmenším stovky. Na každém z těchto hubů jsou další uživatelé, jejichž počet se většinou počítá v desítkách či stovkách. Každý z těchto uživatelů by měl sdílet nějaká data, přičemž administrátor hubu může určit jejich minimální velikost, která se většinou pohybuje v řádech GB až desítek GB, případně určit jejich obsah. Zakázaným obsahem bývá často například porno či systémové soubory.

Pokud se tedy již k některému hubu připojíte, sdělíte všechna svá vybraná data se všemi uživateli hubu a oni svá s vámi. Tudíž si můžete od kohokoli začít stahovat jakýkoli sdílený soubor a stejně tak on od vás. Každý uživatel si však také může nastavit, kolik lidí

nanejvýš od něj může stahovat. Pro každý download je totiž vyhrazen tzv. slot, počet těchto slotů si můžete samozřejmě nastavit, avšak většina hubů má nastavený minimální počet slotů na hub.

KAM NEJDŘÍVE?

První možností je připojit se k některému veřejnému hubu, který DC nabízí. Většina těchto hubů však vůbec nepatří mezi nejlepší a je spíše výjimka najít mezi nimi dobrý hub. Druhou možností je hledat hub na internetu, přes vyhledávače, různá diskusní fóra, chaty apod. Nepohrdnete-li solidním seznamem téměř všech českých hubů, odkáží vás na <http://czpro.no-ip.com>.

KTERÝ VYBRAT?

Určitě si již říkáte, jaký je rozdíl mezi programy Direct Connect a Direct Connect ++. Dříve byl jediným klientem právě Direct Connect, jeho vývoj byl však již roku 2001 ukončen, tudíž nyní jeho funkce zdaleka nedosahují kvality konkurenčního Direct Connect ++. A právě tomuto programu se budeme věnovat podrobněji. K rozvoji Direct Connect ++ nepochybně přispěl i fakt, že je šířen pod licencí GNU/GPL, což mimo jiné znamená,

že každý má možnost stáhnout si zdrojové kódy a nějakým způsobem si je upravit či se přímo podílet na vývoji programu. Ale oproti konkurenci nabízí program i jiné výhody. Tou největší je pravděpodobně možnost připojení k více hubům zároveň.

Z ostatních DC klientů lze uvést například javaDC, což je multiplatformní klient určený pro Javu (nepochybuji, že už se pracuje na DC klientu pro mobilní Javu nebo Symbian z mobilních telefonů), linuxové klienty DCTC, LDCC či DC-GUI nebo alternativní windowsové klienty OpenDC nebo Direct Connect Delphi.

ZAČÍNÁME

Pokud již máte stažený instalační soubor nebo pokud jste si jej našli na Chip CD, můžete se pustit do instalace. Ta vskutku není složitá, stačí jen zvolit cestu, kam se Direct Connect ++ (dále jen DC) nainstaluje. Po instalaci je však vhodné, nebo spíše nutné učinit některá nastavení, k nimž se dostanete přes položku *Settings* v menu. V záložce *Generals* je dobré si nastavit *Nick* (přezdívku), e-mail, popis sdílených dat a typ připojení. V případě, že jste za firewallem, měli byste také nastavit *Passive Connection*. Pokud máte vlastní IP adresu, pak ji nastavte v *Active Connection*. V případě potřeby nastavte připojení přes SOCKS5.

Další záložkou je *Downloads*. Zde nastavte maximální počet současně stahovaných sou-

► borů a složku, do které se budou soubory stahovat, neurčíte-li jinak. Dále je zde záložka *Sharing*, v níž určíte, které adresáře zamýšlíte sdílet a zda chcete sdílet i skryté soubory. Také je zde možnost nastavení počtu slotů. Další nastavení jsou již spíše jen kosmetické úpravy, za zmínku stojí snad jen možnost *Automatically search for alternative download locations* v záložce *Advanced*, díky níž je DC schopen hledat jiné uživatele, kteří sdílí vámi požadovaný soubor.

Používání

Používání programu je vcelku jednoduché – na rozdíl od jiných programů tohoto typu. První, co budete muset učinit, bude připojit se k některému hubu. Otevřete si tedy okno *Public hubs*, v něm si buď vyberte některý veřejný hub a dvakrát na něj klikněte, anebo pokud jste si našli jiný hub, zapište jeho adre-

vyhledává co nejvíce sdílených souborů a ty pak následně zobrazuje společně s počtem uživatelů, kteří tyto soubory sdílejí.

Poté, co si vyberete příslušný soubor, případně celý adresář, který chcete stáhnout, stačí na něj jen kliknout pravým tlačítkem a zvolit *Download*, čímž se soubor zkopíruje do implicitní složky zvolené na *Downloadu*, nebo *Download to*, kde si můžete vybrat libovolný adresář na svém disku. Velkou výhodou DC oproti ostatním p2p je také to, že můžete s libovolným uživatelem navázat soukromou konverzaci (chat) či si prohlížet jím sdílené soubory v adresářích tak, jak je má umístěny na disku.

Pokud již začnete soubory stahovat, v dolní liště se vám zobrazuje rychlost stahování, kolik přibližně času a procent ještě zbývá, dále název, velikost a cesta k souboru a také to, od koho stahujete. Mnohem

název souboru, je dobré zkusit zadat místo celého názvu souboru třeba jen jedno klíčové slovo a opakovat hledání, případně ještě zvolit *Search only users with free slot*. U nalezených souborů posléze zvolte *Download to* a název, pod kterým jste soubor stahovali doposud.

CZDC++

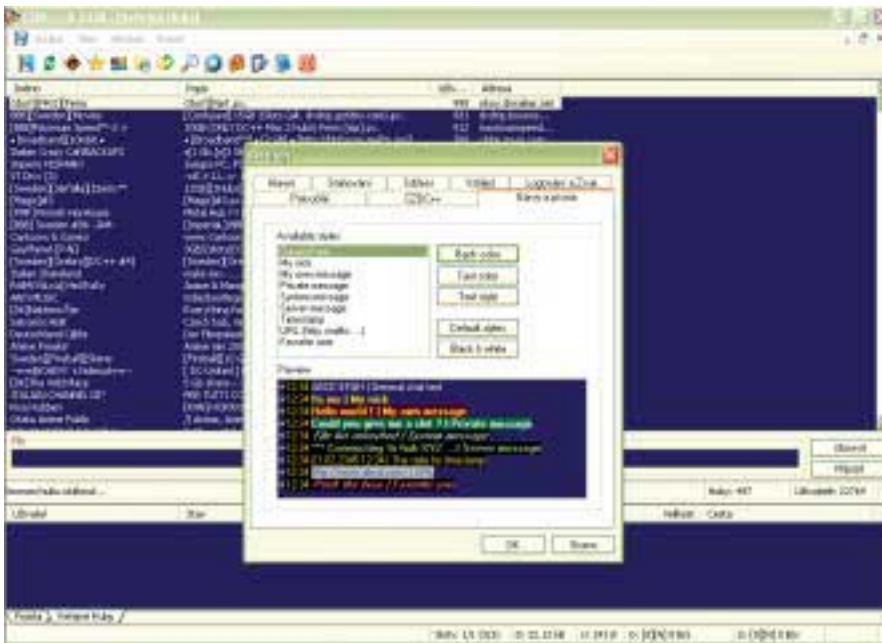
Vzhledem k tomu, že *Direct Connect ++* má volně stažitelný zdrojový kód, je přirozené, že existuje i spousta jeho mutací. Jednou z těchto mutací je u nás velmi populární *CZDC++*. Kromě implementované podpory češtiny přináší celou řadu vylepšení. Z nich stojí za zmínku např. celkově graficky lepší zpracování, možnost zvýraznění určitých částí textu (odkazů či systémových hlášek), oblíbení uživatelé, seznam již stažených souborů, otevírání „filelistů“ přímo ze souborů či novinka *ADSL*, nikoli však připojení k internetu, ale zlepšené vyhledávání souborů.

Výhod je samozřejmě mnohem více, délka článku mi však neumožňuje se o nich rozepsat. Vzhledem k tomu, že na druhou stranu *CZDC++* žádné funkce *Direct Connect ++* nepostrádá, stává se tak ideálním řešením téměř pro všechny, tedy oželíte-li absenci instalačního programu (*CZDC++* je jen zajišťován). Vcelku nelze jinak než ho doporučit.

SHRNUTÍ

Obecně lze říci, že *Direct Connect ++* patří mezi naprostou špičku mezi p2p nástroji, ještě lépe je na tom pak *CZDC++*. Jediným problémem, který se při práci s programem objevil, je vyhledávání novějších či nějak specifických souborů. Pro tyto účely se hodí spíše některé „obyčejné“ p2p sítě, například typu *Kazaa*, nebo v ještě lepším případě některé speciální IRC kanály.

■ ■ ■ Zdeněk Schee, autor@chip.cz

su do *Manual connect address*. Pakliže tak učiníte, budete asi chtít najít příslušný software, MP3 apod. To lze udělat několika způsoby. Nejjednodušším je patrně zvolit *search*. Pak stačí zadat název toho, co chcete, případně minimální, resp. maximální velikost. Ve většině případů je pak výsledkem rozsáhlý seznam. Výsledné soubory, případně složky pak můžete řadit abecedně, podle názvu souboru, resp. složky, uživatele, u něhož se soubor nachází, nebo hubu, na němž je umístěn, podle přípony souboru, připojení uživatele nebo podle velikosti. Pokud tato metoda nezabere a požadované soubory nenajdete, máte možnost ozvat se v chatu, který většinou každý hub obsahuje, případně prohledávat soubory jednotlivých uživatelů. Poslední, avšak ne příliš častou metodou je využití tzv. *Search spy*. Ten pracuje tak, že

zajímavější než samotné stahování je však možnost obnovení stahování či obnovení stahování z jiného zdroje. Když stahujete např. nějaký film a restartuje se vám počítač, nemusíte být vůbec zklamaní. DC totiž umí obnovit stahování, dělá to dokonce automaticky. V jiném případě se vám může třeba stát, že dotyčný, od něhož stahujete, se odpojí či přestane sdílet soubor. Máte-li nastaveno *Automatically search for alternative download locations*, DC se rozhlédne po jiných zdrojích. Dělá to tak, že hledá všechny soubory se stejnou velikostí (na bajty) a se stejným názvem. Tato metoda však není vždy zcela účinná. Je lepší u souboru, který jste stahovali, v *Download queue* zvolit *Search for alternates*, poté se vám otevře vyhledávací okno. Poněvadž však spousta uživatelů mívá ve zvyku měnit

DC++ 0.24

INFO <http://dcplusplus.sourceforge.net>

VELIKOST INSTALAČNÍHO SOUBORU 1740 kB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

LICENCE GNU/GPL (opensource)

CZDC++ 0.24A

VÝROBCE PePeK a Trpaslik

INFO <http://www.czdcplusplus.tk>

VELIKOST INSTALAČNÍHO SOUBORU 299 kB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

LICENCE GNU/GPL (opensource)

XHTML 2.0

Nové značky pro WWW

Zajímáte-li se o HTML, nemohl vaší pozornosti ujít ani jeho nástupce. Ano, na světě je již XHTML2, hovořit tedy budeme o připravované normě „značkovacího jazyka“ určené pro internetové aplikace, která navazuje na dnes již dosluhující HTML.

Určitě jste již slyšeli o „značkovacím jazyku“ XHTML (Extensible Hypertext Markup Language), který navazuje na HTML. Jeho první verze nesla označení 1.0, avšak příliš mnoho změn oproti HTML neobsahovala. Z těch výraznějších bych zmínil např. nutnost ukončování všech tagů, psaní všech značek malými písmeny či deklaraci XHTML stránky jako XML dokumentu. Následně přibyla verze XHTML 1.1, která však spíše jen opravovala některé nedoladěnosti a téměř se nepoužívá. Částečně také kvůli tomu, že na rozdíl od 1.0 se nerozděluje do tří verzí, tedy té nejméně striktní, která umožňuje dokonce používání rámu a zpětnou kompatibilitu s HTML (Frameset), další (Translational), která na rozdíl od předchozí neumožňuje včleňování rámu do stránky, a třetí (Strict), která už ani není kompatibilní s HTML a na niž navazuje XHTML 1.1.

Ještě než začnu mluvit o XHTML 2.0, musím konstatovat, že zatím zdaleka nebyla stanovena finální norma, proto v tomto článku vycházím z té poslední: jedná se o čtvrtou veřejnou normu z 29. ledna tohoto roku, nesoucí označení „draft“, což by se dalo chápat jako beta verze.

XHTML 2.0 však rozhodně nebude znamenat jen nějaké drobné změny, naopak, bude se jednat o zcela revoluční a inovativní jazyk. Však uvažte sami, čekali byste např. zrušení dnes neodmyslitelných součástí snad všech webů, elementů `img`, a nebo `br`?

Element `img` se autoři rozhodli zcela zakázat. Pro zobrazování obrázků by od teď měl být používán výhradně tag `object`, což by ostatně mělo být možné již od XHTML 1.0. Největší potíž je však v tom, že Internet Explorer zobrazování obrázků jako objektů neumožňuje. Další věcí je zaběhnuté áčko pro odkaz. V normě je rozhodnuto, že již

nadále nebude možné tento tag používat, místo něj byl zvolen `address`, který mimo jiné alespoň trochu vypovídá o svém obsahu, avšak starý dobrý href zatím zůstává. Podobně je na tom třeba tag `hr`, který v XHTML2 nese označení `separator`. Většina designérů však změnu nejvíce pocítí u tagu `br`. U spousty stránek je tagu `br` využíváno k doladování designu. To se však autorům normy nelíbí a podle jejich slov by mělo být odřádkování používáno pouze tam, kde chceme dvě kratší části textu odsadit o řádek. Bylo tedy zavedeno kruté opatření, které umožňuje vynechání řádku pouze v rámci odstavce. Pokud budete chtít určitý text zobrazit přesně v jednom řádku, budete jej muset vložit mezi tagy `
` a `</br>` namísto původně zamýšleného `line`. Další poměrně důležitou změnou je třeba rozbalovací seznam, který by mohl být podobný tomu, který nalezneme ve windowsovském průzkumníkovi. Na internetu se objevily i informace, že by se mohlo masově rozšířit

mu XML, zaměřuje se tedy zejména na obsah, zatímco o grafickou stránku věci by se měly starat kaskádové styly CSS. Výsledkem by pak měla být možnost kompletní změny layoutu bez jediného zásahu ho XHTML. Trendem již současného webdesignu je téměř vše formátovat tagy `div` či `span` s jediným atributem, a sice `class`, takže i v současné době se můžeme setkat s velmi kvalitními weby, kde počet použitých tagů nepřesahuje deset. Je také možné, že časem dojde k téměř úplnému splynutí XML a XHTML, takže bychom se mohli dočkat prvků typu `<cerveny>` namísto ``; ostatně již nyní se objevují návrhy na uvádění třídy za dvojtečkou hned za názvem elementu, a to i v ukončovacím tagu.

Pokud se už radujete, že okamžitě zahájíte přechod na XHTML 2.0, budu vás muset zklamat, poněvadž XHTML 2.0 je hudbou spíše vzdálené budoucnosti. Konečně doporučení W3C se totiž plánuje až na

XHTML 2.0 je bohužel hudbou spíše vzdálené budoucnosti.

coby účinné, ale jednoduché menu sloužící k pohybu na stránkách, těmto informacím však nepřikládám valný význam. Tuto funkci bude mít na starosti tag `nl` s podobnou funkcí jako tagy `ol`, resp. `ul` společně s `label`, který bude označovat názvy částí. Jednotlivé položky, stejně jako u statických seznamů, budou prezentovat tagy `li`. Kromě těchto změn zde nalezneme i spoustu zcela nových elementů usnadňujících práci s texty. Jedná se třeba o tagy `cite` pro citáty nebo `section`, který má určit pevnou hierarchii nadpisů. Jelikož se však dají bez problémů nahradit jinými tagy, pochybuji, že se k nim rychle upne nějaká větší část webmasterů. Musím však upozornit, že změny jsem nevyjmenoval zdaleka všechny a že některé z nich se do konečné normy stejně nedostanou, jelikož ta s každou novou verzí doznává značných změn. Berte tedy vše s mírou.

Celkově lze říci, že cílem XHTML, zejména XHTML2, je co nejvíce se přiblížit čistě-

konec léta příštího roku, konkrétně na srpen. To však ještě neznamená, že hned v den uvedení bude možné tuto normu uplatnit při tvorbě webových stránek. Je otázkou, kdy si bude moci webdesignér vsadit na tuto technologii, aby se stránky zobrazily alespoň většině uživatelů. Upozorňuji, že to není záležitost pár měsíců, jelikož jen málokterý uživatel z vlastní iniciativy přistoupí k novější verzi prohlížeče a automatické aktualizace, které jsou pro tuto situaci jako stvořené, se také příliš nevyužívají. Pokud namítnete, že třeba XHTML 1.1 bylo možné použít takřka hned po uvedení, bylo to proto, že na správné zobrazení nemusel prohlížeč XHTML 1.1 ani znát. U XHTML2 bude však situace taková, že nebude-li prohlížeč konstruovaný pro XHTML2, zobrazí se stránky zcela špatně. Nezbyvá tedy než čekat a těšit se na rok 2005.

■ ■ ■ Zdeněk Schee, autor@chip.cz

E-podpis? A co s ním?

Pokud patříte mezi ty, kdo považují elektronický podpis za hudbu budoucnosti, která dnes ještě význam nemá, pak vás možná překvapí informace, že elektronický podpis již klepe na vaše dveře. A jestliže mu nehodláte otevřít, můžete přijít o podstatné výhody...

Nejběžnějším postojem k elektronickému podpisu (e-podpisu) je v současnosti stanovisko: „Ten e-podpis si nepořídím, protože mi není k ničemu.“ Pokud si myslíte totéž, pak je článek určen právě vám. Mezi rádoby odborníky totiž koluje několik nepřesností a fám, které staví e-podpis do poněkud nelichotivého světla.

První nepřesností je „nutnost pořizovat si e-podpis“. Ten si totiž „nepořizujete“, ten vzniká v počítači při podepisování zprávy. Pořizujete si certifikát, na jehož základě počítač e-podpis vytvoří. Ale stránku technickou nechme prozatím stranou.

Druhou nepřesností je domněnka, že e-podpis je k ničemu. Existuje pouze malá oblast, ve které e-podpis bohužel nelze lépe a praktičtěji využít. Jde o komunikaci se státní správou. Naše zákony připouští v tomto případě pouze e-podpis vytvořený na základě kvalifikovaného certifikátu a ten vydává jediná certifikační autorita v republice. Je zatím poměrně drahý, pravděpodobně proto, že neexistuje konkurence. Bohužel zádrhel je v tom, že pro každý orgán státní správy musí být certifikát samostatný (jeden pro „finančníky“, jeden pro „sociály a práci“, další pro zdravotnictví...). Takže místo usnadnění to komunikaci komplikuje.

Nevím, zda naši zákonodárci chtěli co nejvíce zkomplikovat život úředníkům nebo nám, ale povedlo se jim to dokonale v obou případech. Takovýto specifický certifikát a za tímto

KAM S NÍM

Prvním problémem, který vás možná napadne, je ukládání klíčů a certifikátů. Počítač lze sice chránit heslem, ale to není ten pravý „bezpečný“ prostor. Lepší je čipová karta nebo USB token. Čipovou kartu znáte, vypadá stejně jako telefonní anebo SIM karta. Token se podobá USB flash disku a podobně jako on se dává do USB portu. Navíc jsou obě zařízení chráněna heslem, což už alespoň trochu dává pocit bezpečí...

účelem si pořídí asi málokdo, a proto místo jednoduchého podání přes internet budeme raději stát ve frontách na úřadech, čímž se ani úředníkům život rozhodně neusnadní.

Oblastí, kde lze e-podpis bez problémů využít, je však běžný život. Díky stejným zákonům, které prakticky znemožňují použití e-podpisu při komunikaci se státní správou, můžeme elektronický podpis používat všude jinde, kde bychom použili, či použít chtěli, podpis vlastnoruční. K podepsání běžného e-mailu totiž stačí jediný certifikát vydaný certifikační autoritou. K čemu všemu tedy můžeme e-podpis použít?

V první řadě k podepisování. Pokud se vám zdá, že si z vás děláme legraci, zkuste se několika počítačových odborníků zeptat, jak „obtížné“ je vytvořit dopis od „libovolného uživatele“. Možná budete překvapeni, jak snadné je nastavit, aby se odesílané e-maily tvářily, že je odeslal pan Karel Jebuzd z adresy karel.jebuzd@free.ab.

Jestliže tedy používáte e-mail jen k zábavě a nejdůležitější dopis ve vaší schránce je pozvánka na pivo do hospody U Zelené opice, je pro vás e-podpis zbytečný. V opačném případě už stojí za to o elektronickém podpisu uvažovat. Máte-li totiž vystaven certifikát pro tvorbu e-podpisu, můžete libovolnou odchozí zprávu elektronicky podepsat a její adresát tak bude mít jistotu, že jste zprávu opravdu poslali vy. Certifikát je totiž neoddělitelně spojen se jménem a s e-mailovou adresou.

Nevíce ocení e-podpis firmy. Podle našich zákonů je totiž e-podpis rovnocenný podpisu vlastnoručnímu, a tak můžete e-mail s fakturou podepsat elektronicky. To samé platí

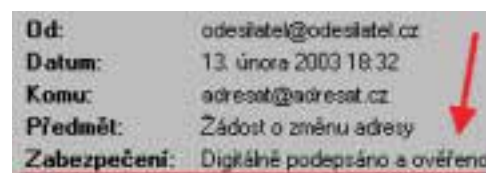
například u výběrového řízení – vložíte nabídku do e-mailu, připojíte e-podpis.

Nejen pro paranoidní jedince se hodí druhá forma jeho využití – šifrování. Stejně jako není příliš složité vytvořit „libovolný e-mail“, není problémem ani čtení „putující“ pošty. A právě proto je tu šifrování. Zde je postup na první pohled trochu složitější, protože potřebujete, aby i adresát měl svůj certifikát a poslal vám svůj veřejný klíč.

Zní to sice složitě, ale je to jednoduché. Stačí, když vám někdo pošle e-mail podepsaný svým e-podpisem a vy si z tohoto e-mailu uložíte jeho kontakt do svého adresáře. Tím máte v počítači i jeho veřejný klíč. Před odesláním zprávy stačí pouze kliknout na ikonu pro šifrování... Zprávu si přečte opravdu pouze její adresát, protože jenom on zná heslo pro přechtení.

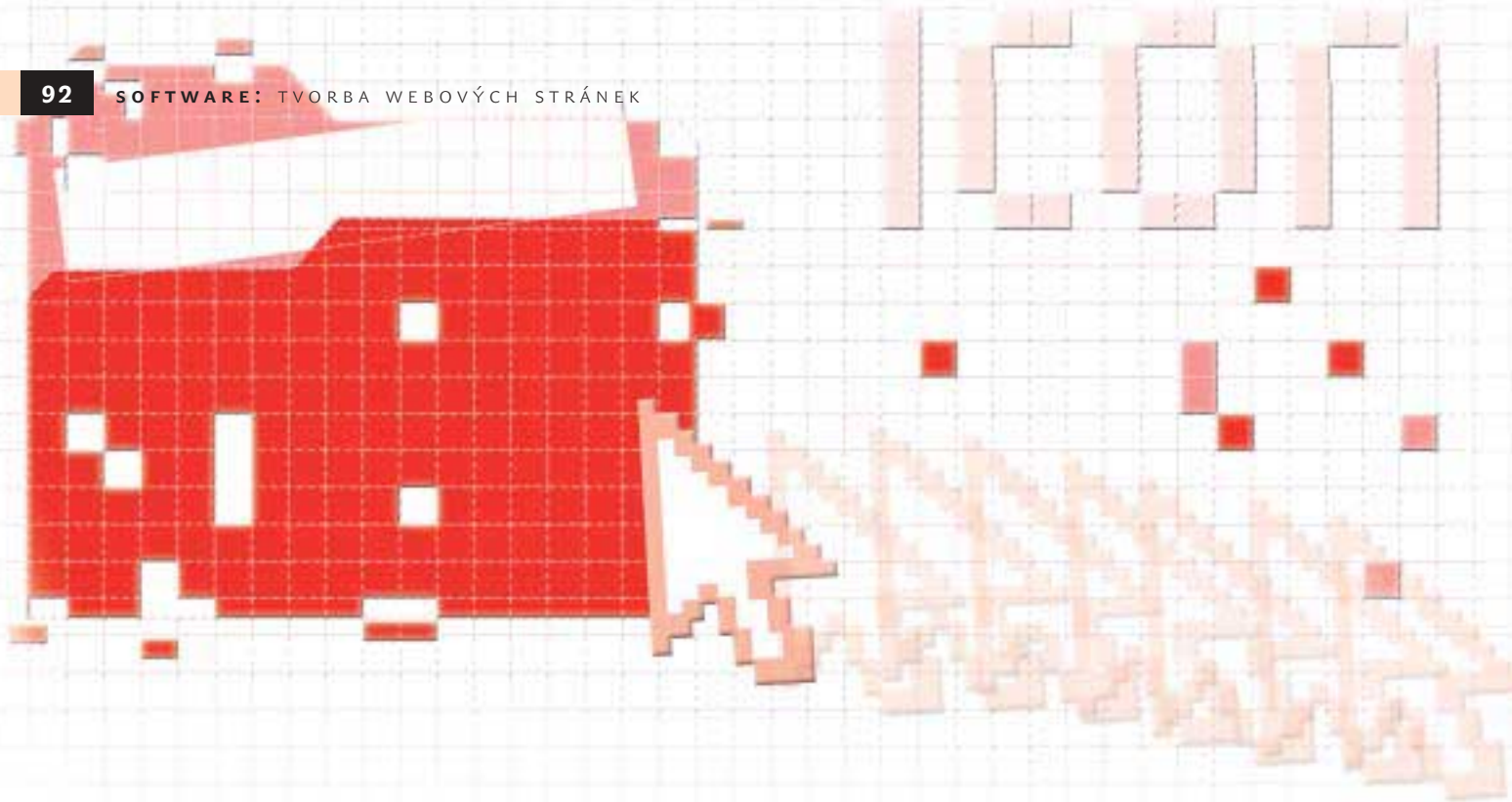
Třetí způsob využití je zatím v plenkách, ale nabízí rozhodně nejvíce. E-podpis lze totiž využít i k přihlašování k e-obchodům a serverům. Stačí, když je do „systému“ zaveden váš certifikát, který majiteli napoví, že se přihlašuje někdo skutečný, a ne nějaký vtípaček.

■ ■ ■ Bohumír Džubej, autor @chip.cz

DALŠÍ ZDROJE INFORMACÍ O E-PODPISU

www.caczechia.cz
www.bod.cz

PRVKY ROZHRANÍ

Web – ikonopis

Při práci s počítačem se všichni setkáváme s velkým množstvím grafických informací: jedná se o fotografie, grafy a náčrty, reklamu a „corporate design“, image grafiku a pracovní grafiku. Všechna uživatelská rozhraní zahrnují tyto a mnohé jiné atributy sloužící k ilustraci dané informace.

Také pracovní oblast každé webové stránky je takovým uživatelským rozhraním s vlastním systémem navigace, řízením toku dat, funkcemi hledání a třídění informací atd. Na stránkách internetových projektů se bohatě využívají fotografie, reklamní moduly, firemní image (včetně log) a další komponenty pro tvorbu vlastní infor-

Piktogramy portálu Quick zavedou bezpečně a rychle každého uživatele k cíli.

mační infrastruktury. Do poslední skupiny patří rovněž takzvané piktogramy (nebo ikonky), představující nevelká grafická zobrazení určitého tematického zaměření.

POŽADAVKY

Zatímco mezi programátory a tvůrci aplikačního softwaru se pro vytváření ikoněk ustálila dostatečně přísná pravidla (v podstatě je to formát BMP, velikost 16 × 16 nebo 32 × 32), internet dává designérovi k dispozici daleko širší tvůrčí pole.

Piktogramy určené k umístění na web mohou být ve formátu GIF, JPEG, PNG, nebo dokonce Flash, velikost se pohybuje od miniaturních 7 × 10 až po velikány 40 × 70.

Piktogram určený k zabudování do programu je také omezen množstvím barev (zpravidla se jedná o 256 barev) – na rozdíl od webových ikoněk, jejichž paleta může obsahovat miliony barev.

FUNKCE

Piktogramy umístěné na webových stránkách mohou v podstatě plnit dvě základní funkce (nadále budeme mluvit pouze o ikonkách umístěných na internetu):

- navigační funkci (piktogram charakterizuje stanovené dělení webu a je hlavním odkazem na něj);

- image funkci (piktogram není odkazem, je umístěn jako ilustrační materiál doplňující konkrétní text nebo jinou grafiku).

ZPRACOVÁNÍ

Pro každého webového designéra je aktuální otázka zpracování piktogramu. Existuje celá řada požadavků, jež by ikonky měly splňovat. V procesu zpracování piktogramu lze jmenovat čtyři následující základní principy:

- asociační řada;
- dostupnost;
- estetika;
- originalita.

Podívejme se na každý princip podrobněji.

ASOCIAČNÍ ŘADA

Dříve než otevřeme některý grafický editor a začneme kreslit ikonku, je třeba se zamyslet nad tím, jak lze budoucí piktogram zobrazit. Je logické, že na ikonce pro oddíl „kopírování CD“ bude vhodná přítomnost dvou nebo tří kompaktních disků a na piktogramu pro rubriku „krmení pro kočky“ zase zobrazení kočičí tlamičky. Pokud se ale dostaneme do rozšířených nebo naopak specifických dělení, je třeba pozvat na pomoc asociaci.

Jinými slovy, je nutné vyjmenovat takové obrazy, slova a výrazy, které asociují předmět ►

Na stránce Atlasu je prezentována funkce image piktogramu. Piktogramy u titulků „Nakupování“, „Praktické“, „Komunikace“, „Cestování“ a „Zábava“ pouze doplňují tyto nadpisy a příslušné tematické informační bloky stránky – bez další funkce.

- zpracovávaného piktogramu. Například, s čím může asociovat část „Fórum“?
Styk → Lidé → Zobrazení lidských siluet.
Výměna informací → Sdělení → Zobrazení listů papíru.
Hledání informace → Otázka účastníkům fóra → Zobrazení otazníku.

Uvedli jsme pouze některé varianty sestavení asociačních řetězců, které umožňují v konečné bilanci stanovit optimální druh budoucího piktogramu. Tento příklad je dostatečně jednoduchý, protože používá obecně rozšířený tematický objekt – fórum. Mnohem složitější je sestavení asociačního řetězce pro specifické piktogramy, například „Hydrofobizační materiály kaširované skelným plátnem“ (mimochoodem, to je naprosto reálný příklad):

- Hydrofobizační → Nepropouštějící vlhkost → Voda → Zobrazení kapky.
- Skelné plátno → Sklo → Třpytivý povrch se světelnými záblesky → Plátno → List papíru → Zobrazení listu papíru se zrcadlovými světelnými záblesky.

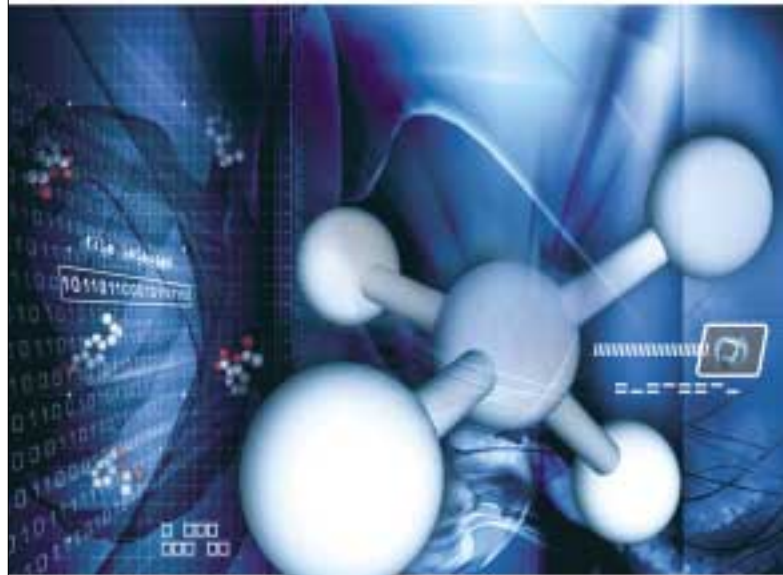
Výsledkem dvou řetězců je zobrazení listu papíru se zrcadlovými světelnými záblesky, na jehož pozadí se nachází kapka vody.

V tomto případě představuje slovo „kaširování“ specifický termín, proto nebylo zařazeno do sestavení asociačního řetězce. Dále je nutno dodat, že podobný piktogram může mít výlučně funkci image – právě kvůli své specifčnosti.

Na závěr pojednání o principu asociační řady je třeba připomenout pojem sémantika – část jazykovědy studující význam jazykových jednotek, především slov. Sémantický přístup k sestavení piktogramu umožňuje utvářet významové skupiny toho či jiného sémantického zaměření a vybírat nejvýznamnější smyslové prvky pro zpracovávané ikony.

DOSTUPNOST

Dostupností piktogramu je myšlen stupeň chápání tematického významu prvku uživatelem. Jinými slovy, každý piktogram musí být pro většinu uživatelů pochopitelný intuitivně. Nejčastěji je použití daného principu budováno na stávajících stereotypech lidského myšlení. Například zobrazení tiskárny u většiny uživatelů asociuje tisk dokumentu, avšak ne oddělení kancelářské techniky počítačového obchodu. Při pohledu na otevřenou desku provedené ve stylu Windows většinou uživatel pochopí, že stisknutím tohoto piktogramu může otevřít jakýkoliv dokument. ►

ShSef~ 43DF 56

eb^ ` ü eW h-WZ SV_ ['efcfafad
4aafST'W3` f[h]dge` DWahWk Faa`e 56

EfchUZag e| VbeWh| `ävã_ UëVé |a 4SdS24 ZW Taafahã` i`eW
_ aZ`baããVsf a lSZd gfi` WfS` Vsd/` iZa Zsd/i SdWZ SV| WE5E; S D3;6z
L] ge_ fa TW faZazã@a` Wfa` e'ag e` SV abcdShVg.j bé |SlSW S fa_
ba ifS |W |` Vai eS` "" EVhVã4Scf bduXg` Yg`W S h-WZ a|` WZZ
=a` W` _ã_ b W eWag 43DF 56 EZWz

@W ihWb i| Sl ahã` äV| SSl| ag-i_ 5,z<eW` `S ehé_ V|e| ahé_
ba|S fa` e'ag h-WZ` k V|e| k @F8Ez6 a|a` UW W e'ag Tack` WW` iefl
S`W| S beSfz=a`|] daf gb`eW` baf W ahS`^ SZ dV[f` `S] üba-| al Wü
ahSVS` ŽfW Za b d e f |] abidg`|l V|e| Wkz

6ã`l| ag-i_ DW|efck 7V|fadãATWg`W eVã|` a e`W|` ag` äV| ag
aTeSg`yü VsfStãl [dW|efd /bdu` S`WWh-WZ` klS`W e-j` `Wg` i
bdSlãhSfif ba|` Wg`S_ã_ b W eWag` ad` ä` i DW|efck 7V|fadã
L_` `S`W|` eZa |` f` W_ |Wg` eef eVhWl` ` ahS Va b d a hãl g|S`W| Vkp
` Wg` Yg`WfS|` `Wg` Yg`WS` [a` zFS| fa eWg`Wg`d [f` ZaV|fz

ShSef` 3` f[h]dge, Ba` W WZ`_ aZg ab f bgeff|S` f[h]dge` Sz |efé_
ba ifS |Sfa` eW` V` S`^ Sbae`Wk h 6aegz@ShiUTk`ShSef` hãVku| k
Vaef` VaTdu`S` f[h]d W` ä` [l e|S`VhS| daf Hã #` "" . S fW gb|T |` é
h|ck aVef d g`W@WSba_` `^eW` e| 4SdS b W hkbã`Wl_ 56
S|fgS`|l ahSfz

LTüã 6|e| 5ZW| WãZãVefg`WS abShi V|e| eW` `S|a AE|S FV|f
7V|fadZe` SV` a l_` `l_` |a` -Ygd` `i e'ag Tadz`

=Vkp fa eZd gl fS| _` TgVag hã|UZ` [bahSpahSf|S| ag| W i| S ŽfWk
Sp_ [-eX4SdS| agbíz=Vkp e|Za| agbi [bã eW WfS| _` bã| ag|` Wz

Va %` ž Wã` S S` " %
e`WfS` %` ,

Při použití programu ArtIcons můžete vytvářet své vlastní ikony nebo upravovat už hotové.

AWIcons – utilita pro ty, kteří si oblíbili styl Windows XP.

Easy Icon Maker – snadná a příjemná utilita s možností importu souborů formátů BMP a GIF.

- Zde však může na tvůrce piktogramu čekat několik úskalí. Za prvé, jestliže používá „mluvící“ ikonku, která však zcela zjevně nepředstavuje vyjádřený význam, může to vést k problémům: například u různých lidí může zobrazení otevřené knihy vyvolat zcela různé smyslové významy – studium, knihovna, příručka.

Za druhé, uživatelé nemusí být symbolika použitá v piktogramu známa v tom aspektu, v jakém ji vidí designér. Jedním z nejrozšířenějších příkladů je zobrazení miskových vah, které jsou často používány pro dělení na právníckou oblast, zákonodárství a advokacii.

Rovněž je nutné si pamatovat, že stálý obraz, uznávaný lidmi v denním životě, nebude vždy vhodný pro realizaci na internetu. Například v jedné části webu byla návštěvní-

kům dána možnost, aby si sami nahrávali menší videoklipy. Za tímto účelem imitovali designéři standardní ovládací panel videomagnetofonem s příslušnými funkčními tlačítky (piktogramy). Rovněž tu byla k dispozici tlačítka pro nahrávání – zobrazená jako červené kolečko. Zdálo by se, že zde existuje asociace s potřebnou činností, avšak mnozí uživatelé byli zmateni. Tvůrci provedli výzkum a ukázalo se, že příčinou obtíží s nahráváním bylo právě červené tlačítko, které určité části uživatelů připomínalo spíše tlačítko pro zastavení, ne však pro zápis videoklipu.

ESTETIČNOST

Člověka vždy přitahují krásné věci, proto dává přednost vkusnému a zajímavě provedenému

piktogramu před ikonkou s nižší uměleckou úrovní. Vkus je však záležitost individuální, a tak samozřejmě dochází i k tomu, že to, z čeho je jeden uživatel nadšen, může u druhého vyvolat nespokojenost. Avšak snaha o srozumitelně a výstižně vyjádřený, vizuálně přitažlivý (ne nutně křiklavý) a stylový obraz piktogramu dává šanci získat přízeň uživatelů.

ORIGINALITA

Snaha po originalitě piktogramu bohužel mnohým tvůrcům neumožňuje pochopit, co by chtěl uživatel vidět. Výsledkem jsou divné, těžko identifikovatelné, nepochopitelné a nevhledné ikony. Část z nich vypadá stylově a přitahuje pozornost, avšak nevyvolává potřebné asociace s tématem části webu. Nebo vyvolává, avšak naprosto ne ty, se kterými počítá designér.

Originalita piktogramu – to je svěží pohled na stálé věci. Například zobrazení zvěřovacieho skla, které většina uživatelů spojuje s funkcí hledání, může být standardní, ale může být také provedeno s určitou mírou fantazie designéra. Tím se rozumí, že někdy se prostě standardní vzhled ikonky více hodí k samotné stránce: označení archivu bude v 99 % případů lépe rozeznatelné, jestliže ho provedeme v podobě standardního piktogramu WinZip.

ZÁVĚR

Zpracování piktogramů pro umístění na internetových stránkách je proces nejen tvůrčí, ale i psychologický. V konečné fázi je vhodné zpracovat více variant, aby bylo možné vybrat jednu jedinou, nejzdařilejší a pochopitelnou většině uživatelů. Piktogramy jsou dnes neoddělitelným atributem prakticky každého internetového projektu, požadujícím řádnou přípravu a zasluhujícím stejnou pozornost jako ostatní komponenty.

■ ■ ■ Alexej Petjuškin

Pohled na panel zobrazující služby internetového portálu Mac: ikonky jsou nakresleny ve stylu „Apple“, vypadají jasně a exkluzivně.

ARTICONS PRO 3.26

Program ArtIcons Pro dovoluje provádět hledání a export ikonek ze souborů různých formátů (EXE, SCR, ICL, DLL, IL, NIL, OCX, VBX a dalších). Jeho pomocí rovněž můžete vytvářet a upravovat své vlastní piktogramy s barevnou hloubkou do 32 bitů (formáty 16 × 16, 24 × 24, 32 × 32, 48 × 48, 64 × 64) a celé knihovny ikonek.

Uživatel má k dispozici takové nástroje, jako je výběr barevné palety, plnění (kompaktní a gradientní), práce s rámečky a objekty, tužka, vytvoření a úprava textu a další. Kromě toho v programu existuje možnost vložení jednodušších geometrických útvarů (pravoúhelník, ovál apod.) a rovněž trojrozměrných rámečků. Nabídka, která obsahuje více než 20 variant výplní a prostředky přemístování pracovní oblasti piktogramu, vhodně doplňuje arzenál tohoto nevelkého, ale schopného programu.

ARTICONS PRO 3.26**VÝROBCE** Aha Soft**ADRESA** www.aha-soft.com/articons**VELIKOST INSTALAČNÍHO SOUBORU** 997 KB**OPERAČNÍ SYSTÉM** Windows 95/98/2000/NT**PODMÍNKY ŠÍŘENÍ** shareware**CENA** 19,95 USD**AWICONS PRO 9.1.0**

Vícefunkční program pro úpravu ikon orientovaný na piktogramy ve stylu Windows XP. Znamená to přítomnost celé řady efektů (zastínění, vypouklost, neostrost), gradientních plnění a různých jednoduchých, avšak přitažlivých designérských nástrojů. Existence nezbytných prostředků na kreslení je doplněna takovými vhodnými a užitečnými možnostmi, jako je zobrazení souřadnic objektu, zapnutí režimu náhledu při práci s ikonkou (preview), výběr typu a rozměru štětce, zachování průhlednosti. Kromě piktogramů umožňuje AWIcons pracovat se statickými a animovanými kurzory (CUR a ANI). Program je schopen pracovat s barevnou hloubkou do 32 bitů.

AWICONS PRO 9.1.0**VÝROBCE** Locas Ltd.**ADRESA** www.awicons.com**VELIKOST INSTALAČNÍHO SOUBORU** 1,88 MB**OPERAČNÍ SYSTÉM** Windows 95/98/Me/NT/2000/XP**PODMÍNKY ŠÍŘENÍ** shareware**CENA** 39,95 USD**ICON MAKER 1.0**

V rámci možností velmi jednoduchý program pro úpravu ikon s intuitivně srozumitelným rozhraním, dobře slučitelný s MC Paint. Umožňuje vytvářet a upravovat grafická zobrazení standardních velikostí s barevnou hloubkou do 24 bitů.

Kromě rozšířeného nástrojového vybavení ve srovnání s utilitou od Microsoftu je Easy Icon Maker schopen importovat soubory formátů BMP, GIF a JPEG, získávat ikonky ze spouštěcích souborů EXE a knihoven DLL.

ICON MAKER 1.0**VÝROBCE** Icon Maker**ADRESA** www.icon-maker.com**VELIKOST DISTRIBUTIVU** 641 KB**OPERAČNÍ SYSTÉM** Windows 95/98/Me/2000/NT**PODMÍNKY ŠÍŘENÍ** shareware**CENA** 9,95 USD

Bud'te stále v kontaktu...

VisionBook 835CX – revoluce v mobilním řešení

- Implementovaná technologie Intel® Centrino™
- Intel® Pentium® M od 1,3 GHz (1 MB Cache L2)
- Pouze 2,5 kg, více než 5 hodin na baterie
- Integrovaná bezdrátová síť WiFi
- DVD/CDRW mechanika
- Card Reader 4 in 1, FireWire, 3xUSB 2.0

od **49.990 Kč**
bez DPH 22%

Nechte se inspirovat naším pohledem na budoucnost a zůstaňte v kontaktu s nejmodernějšími prvky počítačové technologie. Doma, v kanceláři i na cestách. Při práci i zábavě.

- libovolná konfigurace na přání
- výroba přímo v ČR
- servisní síť po celé ČR
- profesionální poradenství a bezplatná informační linka

Intel®, Intel Inside®, Pentium®, Centrino™ jsou obchodní značky nebo registrované obchodní značky Intel Corporation nebo dceřiných firem ve Spojených státech a dalších zemích.

DeskBook: <ul style="list-style-type: none"> • Nový směr • Vyměňte své PC 	ActionBook: <ul style="list-style-type: none"> • Výhodná investice • Nejlepší poměr cena/výkon 	VisionBook: <ul style="list-style-type: none"> • Inovace na I. místě • Nejnovější technologie

www.umax.cz | infolinka: 800 118 629

UMAX

ServiCD

Microsoft nás poměrně pravidelně zásobuje nejrůznějšími opravami operačních systémů a prohlížečů. Vždy jsme byli našimi čtenáři zatracováni, protože jsme kvůli kapacitě CD mohli přinést jen část záplat, na ostatní prostě nezbylo místo a počítače bylo nutné updatovat po internetu. Tak tomu je konec! Majitelé českých verzí programů si mohou mnout spokojeně ruce, protože na tomto CD je vše, co je možné od Microsoftu oficiálně poskytnout.

AKTUALIZUJTE SI SYSTÉM

Pokud jste instalace nejrůznějších záplat a service packů zanedbávali nebo pokud jste prostě čerstvě přeinstalovali systém, čeká na vás na serveru on-line aktualizace nepříjemné překvapení v podobě několika desítek MB ke stažení. Co potom?

Právě pro tyto případy jsme pro vás připravili tento CD, který obsahuje všechny důležité aktualizace pro váš systém. Pokrývá všechny používané operační systémy Windows a produkty Microsoft a nabízí tak kompletní servis pro počítač.

OPERAČNÍ SYSTÉMY

Uživatelé Windows XP naleznou na našem CD instalaci Service Packu 1 a všechny následující aktualizace, které byly od vydání SP1 uveřejněny. Pro systém Windows 2000 je připraven kompletní Service Pack 3 a rovněž všechny následující updaty. U Windows NT začíná seznam oprav Service Packem 6a.

Samostatnou kapitolou je operační systém Windows 98, který už není oficiálně podporován. Proto jsme se rozhodli kompletně

shrnout dostupné aktualizace včetně Windows 98 Service Packu 1, který mohl pozornosti mnoha uživatelů uniknout.

PRODUKTY MICROSOFT

Výčet programů na CD pokračuje servisními balíčky pro MS Office – naleznete zde instalace updatů pro Office 2000 a XP, tedy Service Release 1a a Service Pack 3 pro Office 2000 a Service Pack 1 a Service Pack 2 pro Office XP.

Rovněž jsme pro vás připravili kompletní instalaci MS Internet Explorer 6 se Service Packem 1 a všechny následující opravy pro MSIE a Outlook Express. Na CD naleznete také několik kumulativních oprav pro starší verze Internet Exploreru.

V rubrice Ostatní na vás ještě čekají instalace posledních dvou verzí dynamických knihoven DirectX (8.1 a 9.0a), přehrávače Windows Media Series 9 a služby Windows Installer 2.0.

DRŽTE SE „UP-TO-DATE“

Přestože v době uzávěrky byl výčet všech oprav pro jednotlivé produkty kompletní,

dozajista se objeví další záplaty a updaty. Doporučujeme snažit se držet svůj systém aktualizovaný a předejít tak nejrůznějším hrozbám. V nabídce Start najdete tlačítko Windows Update. Obětujte své uspořené dial-up minuty, připojte se na stránky Microsoftu a nechte si svůj systém prověřit. Není nad klidný spánek.

Jako vhodné adresy pro vyhledávání nových updatů můžeme doporučit službu Windows Update (<http://v4.windowsupdate.microsoft.com/cs/default.asp>) a službu Stažení softwaru (<http://www.microsoft.com/downloads/search.aspx?displaylang=cs>).

Z OBSAHU CD

Windows 98 SP1
Windows NT SP6a
Windows 2000 SP3
Windows XP SP1
SP Office 2000/XP
Internet Explorer 6 SP1
Media Player 9
DirectX 9.0a

S novými updaty se budete stejně jako dosud setkávat i na příštích Chip CD v rubrice Servis. ■ ■ ■ Vlastimil Bret, odpovědný redaktor CD

Windows XP Service Pack 1

Service Pack 1 pro operační systémy řady Microsoft Windows XP obsahuje nejnovější aktualizace, které slouží ke zvýšení bezpečnosti a spolehlivosti osobního počítače. Balíček aktualizací lze aplikovat na české Windows XP Home Edition a Windows XP Professional. Aktualizace navíc zajišťuje kompatibilitu operačního systému se softwarem a hardwarem, který vyšel až po uvedení Windows XP na trh.

INSTALACE

Samotná instalace SP 1 je maximálně zjednodušena i díky českému průvodci. Pro instalaci Service Packu potřebujete dostatek diskového prostoru. Při dnešních kapacitách pevných

disků se může zdát toto upozornění zbytečné, ovšem počítejte s tím, že podle stavu Windows a při volbě zálohování může při instalaci narůst potřeba diskového prostoru třeba až na 1 GB. Doporučujeme ukončit všechny běžící aplikace a zálohovat systém. Zálohování můžete využít i během instalace.

Počítač začne načítat data a rozbaluje je do dočasného adresáře na disk, kde máte instalované Windows. Pro tuto činnost potřebujete asi 180 MB. Pokud si instalační soubor nakopírujete z CD nejprve na některý pevný disk, dochází k rozbalování na tento disk. Během úvodních upozornění jste vyzváni k odsouhlasení smlouvy a k potvrzení mož-

nosti zálohování původního systému. Poté instalátor ověřuje konfiguraci počítače a systému, provádí zálohy a kopírování nových souborů. Instalace bez zálohování původního systému trvá na Pentiu 4 asi 5–10 minut. Je ovšem potřeba počítat s tím, že u pomalejších strojů bude doba několika-násobně delší. Pentium II se 128 MB RAM se aktualizovalo asi jednu a půl hodiny.

Po dokončení je potřeba restartovat počítač. Počítejte s tím, že Service Pack ve finále zabere na disku minimálně 50 MB. Během instalace ani po ní není vyžadováno připojení k internetu. SP1 nelze aplikovat na Windows XP se známými nelegálními registračními čísly.

inzerce

Multimédia a zábava

Červnový Chip CD vám přináší trochu zábavy a odreagování pro chvíle, až se vrátíte k počítači unaveni venkovním vedrem. Když jsme pro tento CD, nazvaný Multimédia a zábava, vybírali obsah, byli jsme mnohdy na rozpacích, protože kapacita CD je konečná a zajímavých věcí je až příliš. Nakonec jsme zcela vypustili digitální video a věnovali se jen zábavě a fotografií.

CAMEDIA MASTER CZ – PLNÁ VERZE

Dovolenou už máte určitě objednanou, ale mysleli jste i na svůj počítač? Důležitý je nejen opalovací krém, ale také softwarová výbava pro zpracování dat, která na dovolené sesbíráte. Pokud jste na tohle zapomněli, nevadí, my jsme připraveni. OLYMPUS CAMEDIA Master je univerzální a snadno ovladatelný multimediální software v plné verzi. Program umožňuje správu, editaci, organizaci, archivaci a tisk digitálních fotografií a videosekvencí. Přináší velice jednoduché a příjemné uživatelské rozhraní, které pomocí barevných ikon usnadňuje práci se systémem.

XARA 3D 3.0 – PLNÁ VERZE 36

Dnes už asi nikoho nepřekvapí 3D grafika na internetu. Budete-li i vy chtít oživit svoje stránky, vyzkoušejte plnou verzi programu Xara 3D 3.0. Nová verze programu Xara 3D vytváří kromě titulků webových stránek i prezentace, tlačítka, animované gify, spořiče obrazovky, videa ve formátu AVI, flashové animace, ikony či animované kurzory.

Rubrika Téma měsíce

PLNÉ VERZE NA CHIP CD

Camedia Master CZ, www.olympus.cz
Xara 3D 3.0, xara.mokry.cz
Účetnictví Fakt, www.fakt.cz

MACROMEDIA HOME SITE 5 28

Hodláte-li se pustit do tvorby webových stránek klasickým způsobem, úpravou zdrojového kódu, po nějakém čase s velkou pravděpodobností narazíte na editor HomeSite. Program, za nímž původně stál vývojářský tým spo-

lečnosti Allaire, vzala před časem pod svá ochranná křídla společnost Macromedia.

Rubrika Zkuste si sami

MACROMEDIA CONTRIBUTE 30

Současná nabídka webových editorů je vskutku široká – od textových editorů pracujících s kódem (X)HTML až k vizuálním prostředím, která na tvůrce stránek kladou z hlediska znalosti specifikace HTML minimální požadavky. Nekorunovaným králem vizuálních webových editorů je Macromedia Dreamweaver a jeho odlehčená verze Contribute.

Rubrika Zkuste si sami

ÚČETNICTVÍ FAKT – PLNÁ VERZE 100

Na minulém Chip CD jste mohli najít padesátku zajímavých prezentací ekonomických systémů, včetně nejkomplexnějšího přehledu, který je na našem trhu k dispozici. Předpokládáme, že jsme mnohým usnadnili výběr. Pro ty, kteří nemají čas zkoumat jednotlivé nabídky, ale rádi by si některý program hned vyzkoušeli a bez omezení používali, nabízíme plnou verzi jednoduchého účetnictví Fakt se skladem.

Rubrika Zkuste si sami

WEB – IKONOPIS 92

Při práci s počítačem se všichni setkáváme s velkým množstvím grafických informací. Všechna uživatelská rozhraní zahrnují tyto a mnohé jiné atributy sloužící k ilustraci dané informace. Také pracovní oblast každé webové stránky je takovým uživatelským rozhraním s vlastním systémem navigace, řízením toku dat, funkcemi hledání a třídění informací atd.

Rubrika Zkuste si sami

WINAMP 2.91

Začátkem roku si firma Nullsoft konečně připustila, že trojková řada byla spíše úlet než

plnohodnotný nástupce slavného WinAMPu 2.80, a nepřímo tak zahodila rok a půl dlouhý vývoj verzí s trojkou na začátku, které trpěly dětskými nemocemi a chováním starců.

Rubrika Shareware

DÍLA CHRÁNÍ AUTORSKÝ ZÁKON

Mezi softwarovým průmyslem a kopírujícími piráty se vede neúprosná válka. Za této situace se mnoho „obyčejných“ uživatelů ptá, co vlastně mohou kopírovat. Pokusíme se tuto problematiku objasnit.

Rubrika Chip plus

K-LITE CODEC PACK

V Chipu jsme informovali o původem českém balíčku CodecPack All in 1, jehož instalací si ulehčíte starosti s hledáním jednotlivých dekodérů videa a audia. Po nové instalaci Windows je totiž pro počítač video ve formátu DivX, XviD i audio OGG velkou neznámou.

Rubrika Zkuste si sami

AHOJ, EVROPA

Podrobný průvodce po Evropské unii a evropských státech. Vysvětluje aktivity a politiky EU, popisuje její instituce a historii a ukazuje způsob života v 15 členských státech EU a 13 kandidátských zemích. Materiál obsahuje 1700 stran informací a více než 500 fotografií.

Rubrika Bonus Chip CD

SLEVY PRO ČTENÁŘE CHIPU

Macromedia HomeSite 5	(3990 Kč) nyní 3790 Kč
Macromedia Contribute	(3990 Kč) nyní 3790 Kč
Xara 3D v5	(1258 Kč) nyní 939 Kč
Fakt pro Windows	(3062 Kč) nyní 771 Kč

Ceny jsou uvedeny bez 5% DPH. K programům jsou připraveny zkušební verze a návody. Blíže informace naleznete na Chip CD u programů.

Ovladače

OTÁZKA: Mám Windows XP a vše běží v naprostém pořádku, přesto bych se chtěla zeptat, jestli už není čas přinstalovat ovladač na novější. Mám grafickou kartu NVIDIA GeForce2 DDR 64 MB, datum ovladače 1. 7. 2001, verze ovladače 5.1.2001.0.

Martina B.

ODPOVĚĎ: Obecně platí, že pokud vám vše funguje k vaší spokojenosti, není důvod cokoli měnit, včetně ovladačů. Poslední ovladače pro Windows XP získáte z následujícího odkazu: http://download1.nvidia.com/Windows/43.45/43.45_win2kxp_english.exe, popř. včetně češtiny: http://download1.nvidia.com/Windows/43.45/43.45_win2kxp_international.exe. Kompletní archiv ovladačů najdete také zde: http://www.nvidia.com/view.asp?IO=winxp-2k_archive.

OTÁZKA: Mám problém s tiskárnou HP Deskjet 1220C. Tiskárna funguje, ale nefunguje obslužný program Toolbox. Při spuštění Toolboxu se objeví hlášení „Nelze monitorovat, tiskárna neumožňuje obousměrnou komunikaci nebo je vypnutá“, i když je zatržena volba aktivovat obousměrnou komunikaci.

Oldřich P.

ODPOVĚĎ: Pravděpodobně je problém v konfiguraci vašeho PC či systému versus ovladače, a tudíž se obávám, že prostřednictvím e-mailu nejsem schopen zjistit příčinu. Poslední české ovladače lze získat zde: http://h20015.www2.hp.com/en/softwareList.jhtml?reg=null&cc=null&prodId=hpdeskjet119142&lc=en&softitem=Microsoft%20Windows%20XP&sw_lang=cs. Poslední anglické ovladače lze získat zde: http://h20015.www2.hp.com/en/softwareList.jhtml?sessionid=ZST4JLHOLMVMYJQEXGR5UNZQ?reg=null&cc=null&prodId=hpdeskjet119142&lc=en&softitem=Microsoft%20Windows%20XP&sw_lang=en.

OTÁZKA: Potřebuji ovladač pro externí DVD/CD-RW mechaniku TEAC DW224E pro OS Win 98, mechanika byla zakoupena s notebookem Fujitsu-Siemens. Jiří K.

ODPOVĚĎ: Vámi poptávaný ovladač získáte na následujícím odkazu http://cgi.teac.de/dspd/downloads/driver/drv_interface_usb20_driver.zip.

Miroslav Koukola – Suma
Své dotazy zasílejte na adresu chipcd@vogel.cz.

POLDA 4 PRO CHIP

Speciální demoverze české detektivní adventury. Pankrác jde opět do akce – tentokrát ho o pomoc požádá ruský vědec profesor Santusov, s nímž se Pankrác seznámil v minulém díle v tajném vojenském zařízení na Sibíři a který se nyní skrývá v Paříži před ruskou tajnou službou. Obává se totiž zneužití svého nejnovějšího vynálezu – „stroje času“ – a Pankrác je podle něj jediná osoba, která může zabránit novým ruským komunistům v ovládnutí světa.

Rubrika Pro chvíle oddechu

Červencový Chip CD se bude zabývat operačními systémy a vývojovými prostředky. Je připraveno mnoho zajímavých utilit, nástrojů a dalších informací, jak si operační systém neefektivněji „vymazlit“. Velký prostor dostanou také rubriky MacOS a Linux, určitě

se nezapomeneme aspoň trochu zmínit o dalších alternativních operačních systémech. Druhý CD bude obsahovat vyladěnou instalaci operačního systému Linux.

Vyvarujte se kombinace třešní a vody a podle rady Rychlých šípů nikdy neskákejte do studené vody určení, abychom se s vámi setkali ve zdraví i v příštím čísle. ■ ■ ■ Za redakci Chip CD Martina Bartuňková a Martin Kučera

AVG 6.0 Special Edition for Chip

Inicializační kód, který prodlužuje životnost antiviru do 15. 7. 2003 a umožňuje jeho plnohodnotné funkce, je:

60-WI29U4-2717-CHP

Bližší informace hledejte na CD v rubrice Servis. V případě neshody přinstalujte znovu AVG.

6 2003

Chip CD

MULTIMÉDIA A ZÁBAVA

CHIP CD 6/03

MULTIMÉDIA A ZÁBAVA

Spuštění: Je-li aktivní funkce autorun, spustí se automaticky, jinak spusťte program chip.exe. Další informace naleznete v souboru cti_mne.txt.

PLNÉ TEXTY

Chip 5/03 (PDF, RTF, TXT),
Chip 4/03 (fulltext).

OLYMPUS CAMERA MASTER 4.1

Plná verze programu.

ZKUSTE SI SAMI

CDex 1.5 CZ,
iV6 Power Tools,
K-Lite Codec Pack 2.02,
Macromedia Contribute,
Macromedia HomeSite 5,
Nejlepší benchmarky,
P2P Programy,
Účinníci Fakt pro Chip,
Web - ikonopis.

PRÁVIDELNÉ RUBRIKY:

Xara3D 3 Full, ZvWeb
Windows MakeUp, PHP,
C/C++ Visual Basic, Linux,
Flash, Delphi, Mac OS.

ZE SVĚTA INTERNETŮ

Přehled freehostingů,
Neplátte, když nemusíte...
Večer naplánovaný on-line,
Archeologie, InfoNet,
CompCity, Digitální video,
GamesCity, Nehe, PanDan

SLUNEČNICE

Filemon, Ladička,
mp3TAGcopy,
Mutilate Swapfile Wiper,
Nokplayer, Regshot,
Peep Show Lite,
Power, Spy Sweeper,
Restore Desktop,
Sremens SL45i,
Tarrify 2000, Tělesa,
TS-AudioToMIDI,
UltimateZip.

CHIP PLUS

Ody žlutého koně 3,
AEC a DTP Bulletin,
WinOnCD 6.0 PE,
Přípony souborů,
Sříbné disky, Tipy a triky.

SERVIS

Your Uninstaller! 2003,
QuickTime 6.2,
Ovladače ATI TV-WONDER,
Antivirové updatey.

BONUS

Ahoj, Evropo,
Programy od našich čtenářů,
Polda 4, Ludlo Race 3D.

SHAREWARE

1st Page 2000,
Album Creator 2.8,
ArtIcons Pro 3.2.6,
AVD Graphic Studio 5.3,
AWIcons Pro 9.1.0,
Barcode, BasicChem 2.2,
Browser Resolution 1.1,
BusinessCards 6.02,
CookieCooker/AP 0.13,
Fresh UI 5.50,
GetIP 1.0, Clifitc 3,
Icon Maker 1.0,
IconPackager 2.02,
ICQ 2003a, ICQ Lite beta,
Maxus SE 3.04, Morphueus 1.8,
Nuclear Remote Control 2002,
ObjectBar, Replicator 9,
PC-Click Diagnostik,
Restoration 2.5.14,
Servant Salamander 1.52,
Servant Salamander 2.0,
SysTuner 3.0, Vypínač 0.9,
Texture Workshop 1.0,
Total Commander 5.50,
WinAMP 2.91, Winamp 3.0.

PREZENTACE FIREM

ABF3, Jimaz,
Microton, Suma CZ, Web4U.

MULTIMÉDIA A ZÁBAVA

Chip CD

6 2003

Papoušek na tři

Krátíte si volné chvíle luštěním či vymýšlením křížovek? Pokud ano, čtěte dál.

V Chipu 6/01 a na příslušném Chip CD jsme představili software HOBBY-téka, určený pro evidenci „osobních zálib“ (knih, hudebních nosičů, videokazet, počítačových médií apod.). Ze stejné autorské dílny pochází i produkt Velký křížovkářský slovník.

ZDROJE

Základem Velkého křížovkářského slovníku (VKS) je databáze hesel čerpaná z nejfrekventovanějších zdrojů používaných při tvorbě a řešení křížovek a hádanek. Autoři uvádějí, že se jedná zejména o oblast cizích slov, biografie, zeměpisu, jednotlivých vědních oborů, ale zároveň o současnou slovní zásobu, výrazy nářeční a oblastní, nová slova v češtině a termíny související s nově se vyvíjejícími technologiemi; v oblasti výrazů jazykových se pak jedná pouze o stručný výtažek nejčastěji používaných výrazů v našich křížovkách. Databáze obsahuje celkem 336 822 záznamů, každý je opatřen odkazem na zdrojový pramen.

Vývojovým prostředím pro vznik aplikace se stal Microsoft Access, což se odráží i na vzhledu pracovního prostředí programu. Hlavní slovník tedy vypadá jako poměrně komfortně uživatelsky upravená accessová databáze. Každé heslo představuje jeden záznam, přičemž k heslu se vztahuje legenda doplněná o délku hesla a informace o zdroji, ze kterého bylo heslo převzato. Záznamy v databázi lze třídit celkem pěti způsoby.

VYHLEDÁVÁNÍ

Nejčastější činností uživatele VKS bude zcela jistě vyhledávání. Znáte legendu, tedy to, co je uvedeno v křížovce, a potřebujete nalézt heslo, které máte vepsat do křížovky. Při vyhledávání máte možnost definovat prohledávanou oblast, např. omezit vyhledávání jen na záznamy dodané autory, nebo naopak pouze na vámi vložená hesla, případně definovat, zda písmeno CH považujete za jeden nebo dva znaky a zda mezery u dvouslovných nebo více-slovných hesel ignorovat, nebo naopak započítat do celkového počtu znaků hesla.

V seznamu hesel program umožňuje rychlé vyhledání (filtr) záznamů podle počátečních pís-

men. Vyhledávání probíhá ihned v průběhu zadávání hledaného textu – program hledá záznam, který začíná stejným textem, jako je text hledaný.

Mírně dokonalejší je kombinovaný filtr, který umožňuje stanovit několik podmínek pro vyhledávání současně a používat přitom standardní zástupné znaky (hvězdička pro nahrazení znaků v příslušném směru, otazník nahrazující jeden znak). Nadstandardní obdobou zástupných znaků, kterou budou používat spíše tvůrci křížovek, jsou tzv. vzorky, které stanovují přípustné znaky pro dosažení do hledaného výrazu na konkrétní pozici (např. třetím znakem ve hledaném slově má být samohláska). Program podporuje uložení často používaných vzorků pro pozdější použití.

Ve verzi 2.0 VKS autoři dále doplnili vyhledávání formou rozšířeného filtru, který slouží jako pomůcka pro vytvoření filtru podle konvencí jazyka SQL. Dále je k dispozici křížový filtr, určený zejména autorům jako pomůcka při tvorbě křížovek. Levé části formuláře tohoto filtru dominuje tzv. šablona, což je síť 20 x 20 políček pro zadání písmen tak, jak se budou vyskytovat v křížovce. V pravé části formuláře je zobrazena tabulka se záznamy z hlavního slovníku. Do šablony se písmena zadávají obdobným způsobem, jako se vyplňují hesla v křížovkách, zadávaná hesla však mohou obsahovat tzv. zástupné znaky. Tyto zástupné znaky mají standardní význam a při vkládání textů do šablony jde o to, aby program vyfiltroval hesla z hlavního slovníku vyhovující zadaným textům v šabloně, přičemž některá písmena nemusí být zatím známá.

DATABÁZE ZKRATEK, EVIDENCE HÁDANEK

Uživatel VKS může do databáze zadávat nové záznamy, není však povoleno měnit

Křížový filtr je specifickou součástí programu a ocení ho především tvůrci křížovek.

VELKÝ KŘÍŽOVKÁŘSKÝ SLOVNÍK 2.0

HARDWAROVÉ NÁROKY PC/Pentium 400, 64 MB RAM, 150 MB místa na pevném disku

SOFTWAREVÉ NÁROKY Windows 95 a vyšší

VÝROBCE/POSKYTL Alis, s. r. o., www.alis.cz

CENA 1260 Kč

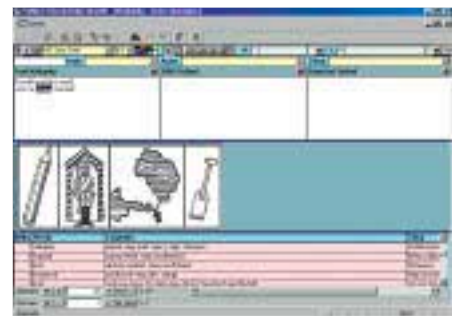
obsah dat dodaných distributorem. Vkládání dat probíhá prostřednictvím editačních formulářů, které jsou opět stejné jako v aplikaci Microsoft Access.

Součástí VKS je také slovník nebo spíše databáze zkratk (zatím však pouhých 206 záznamů, které lze doplňovat). Program lze využít též pro evidenci slovníků, grafických (obrázkových) a kombinovaných hádanek, které můžete vkládat do připravené, avšak zcela prázdné databáze. Kromě vlastního zadání, částečného a cílového řešení hádanky se nabízejí také pole pro druh hádanky, jejího autora a zdroj, odkud byla do databáze převzata.

Program má velmi podrobně zpracovanou kontextovou nápovědu ve standardním formátu pro Windows. Z dodávaných elektronických podkladů stojí za zmínku aktualizované znění Směrnic pro tvorbu křížovek, které vydal Svaz českých hádankářů a křížovkářů.

Velký křížovkářský slovník je hodně specificky zaměřeným produktem. Díky bohatě naplněné databázi a funkcionalitě práce s daty má šanci stát se výrazným pomocníkem při řešení a tvorbě křížovek. Z technického hlediska se jedná o aplikaci poměrně náročnou na výkon počítače.

■ ■ ■ Michal Přádka, autor@chip.cz

Evidence hádanek

Na nás si nepřijdou!

Situace v detekování a léčení následků počítačových virů se dá přirovnat ke stojaté vodě, která, pokud třeba v akváriu není dlouho měněna, začíná zapáchat.

Idé chodí kolem takového akvária nevíš – mávě a věnují mu stále menší pozornost. Dokud někdo vodu v akváriu nevymění za čistou a – nedej bože – nenasadí tam třeba zlaté rybičky.

A tak se už několik let setkáváme prakticky s několika zavedenými metodami detekce virů: se skenováním – což je porovnávání řetězců obsažených v souboru se známými vzorky virů – a s heuristickou analýzou – což je zase předpovídání chování viru v souboru, pokud mu dáme tu možnost být chvíli aktivní.

JAK TO CHODÍ

První metoda je jasná a většinou zdoluhavá – virus se musí najít a stanovit, který kód je tak jedinečný, aby byl přesně detekován skenerem (část antivirového programu, která detekuje přítomnost řetězce v souboru). Tento kód musí být jedinečný, protože jinak se zvyšuje riziko *falešných poplachů*, které jedince, sedícího před obrazovkou svého počítače, dokáže někdy vybudit k neuvěřitelným výkonným ve zbytečném mazání všeho potřebné-

ho, co má na disku. Vzhledem k tomu, že šíření virů je díky internetu bleskové, je jasné, že firmy přikročily k aktualizaci virových databází, které jsou součástí vyhledávacích programů – a to i několikrát týdně.

Druhá metoda je podobná, i zde časově náročná, ovšem s rozdílem, že se hledají podezřelé kódy, které „něco někam“ uklízejí a snaží se pak předat řízení „někam jinam“. To *ovšem velmi zjednodušeně řečeno*. Takový program předvídá chování útočnicka a hledá neobvyklé smyčky, skoky, úklidy, přesuny, aby mohl zodpovědně říci: Hle, zde je virus, zabijme ho! Nebo – zabijme je raději všechny (*kill'em all*)...

Musím říci, že v hledání virů jsme asi světová jednička v počtu firem zabývajících se touto problematikou v přepočtu na tisíc obyvatel... Máme tu AEC, které svou mozkovnu využívá sice ve prospěch zahraniční společnosti, dále je to Alwil Software, Grisoft Software, a snad se na mne nebudete zlobit, když k tomu přidám i výtečnou slovenskou firmu ESET. Ti všichni se každý rok snaží objasnit stavy virů na našich tocích na konferenci Security (záběry a rozhovory z té letošní najdete příště na Chip CD) a na naší invoxovské Antivirové konferenci. To jen tak mimochodem.

Doufám, že se zástupci jmenovaných (i nejmenovaných) firem neurazili úvodem článku, ale chtěl jsem přirovnat to, o čem je tento článek, k něčemu, co doopravdy rozvířilo stojatě hladiny našich antivirových vod nebo pročistilo akvária, ve kterých se dosud beztravně proháněly škodlivé, špinavé, zákeřné a mnohdy i nebezpečné viry.

V obou výše popsaných případech na činnost skeneru naváže další program, který likviduje nebo deakti-

vuje, nebo dokonce opravuje napadené soubory. Ovšem i tady se může stát, že jednou se utrhne ucho – a je pozdě. Napadeny jsou programy, zavirovány jsou důležité soubory, registrační databáze jsou zcela pod vlivem cizích virů. Při každém spuštění počítače jsou nemilosrdně sežrány další nevinné soubory. Jak dál?

A co víc: jak na to, když jste se třeba při instalaci Windows XP spolehli, že souborový systém NTFS bude tím pravým ořechovým pro váš počítač? Zkusíte nabootovat z instalační diskety – a pokud budete sakra přemýšlet a postupovat logicky, určitě se vám povede dostat se do struktury adresářů, takže třeba zachráníte část svých souborů, které jsou vám nade vše drahé. Pokud však ve správném okamžiku zareagujete zbrkle nebo nesprávně – *adios* – a můžete tvořit megalomanské tabulky, dlouhé rozvahy, milostné dopisy a zprávy pro šéfa či německé majitele firmy znovu. Upozorňuji, že i oblíbený pochod přes startovací zaručeně nezavirovanou disketu se soubory IO.SYS a MSDOS.SYS a COMMAND.COM, totiž start přes MS-DOS, je vám v tento okamžik (NTFS) houby platný. A to za to snad nestojí, že?

JDEME NA VĚC

Snad jsem vás už dost poblouznil tím, co se může stát, když prostě počítač už neovládáte ani vy, ani operační systém. Pak je tu poslední spása, se kterou přichází firma Alwil Software. Tuhle věc dlouho tajila pod pokličkou a nyní *tasila*. Mohu vám říci, že během půl roku či roku bude tenhle postup součástí i jiných programů renomovaných antivirových laboratoří – ale, jak se říká, „už budou druží...“.

Princip celé věci tkví v tom, že *nehledáte viry pod řízením operačního systému, který může být nakažen, ale svůj operační systém si zavedete z CD*, takže programy na něm jsou neporušené. Zapnete počítač, ovlivníte BIOS a našeptáte mu, že bootovací sekvence nebude začínat na pevném disku, ale že si má nejprve olíznout CD (nebo DVD) mechanismu. A tam se po chvíli rozjede BART. S roz dovádným klukem z amerického seriálu však tahle věc nemá vůbec nic společného,

Základní nabídka BART CD

- protože zkratka po rozvinutí značí Bootable Antivirus & Recovery Tools CD. Volně přeloženo: zavede vám systém a nabídne soubory, se kterými můžete přivést svůj počítač k poslušnosti nebo pomocí nich alespoň zachránit část svých předražených dat. Program vznikl za spolupráce firem Alwil Software a Microsoft. A tak zde najdete utility, které máte na svém pevném disku, ovšem dost pravděpodobně jsou sežrány nebo nakaženy virem – jediný rozdíl je v tom, že

Takhle si můžete opravit nakopnuté soubory s registračními databázemi.

utility mají podobnou nebo stejnou funkci, ale jiné názvy (to je dáno tím, že Microsoft má názvy svých programů chráněny). Takže je tu *Disk Checker* (Microsoft jej už dříve nazval *Vyčištění disku*), *Registry Editor* (známý *Editor registru* neboli též *RegEdit.exe*), *Command-line Tool (Příkazový řádek* – jen tak mezi námi, jak se ještě dneska hodí!) a *Text Editor (WordPad)*. Poslední nabídkou na prvním místě je ovšem *Avast! Antivirus*, který dovede detekovat soubory (vzpomínáte si na začátek článku?), a případně *kill'em all*, pokud obsahují něco, co správně program v sobě nenosí.

Genialita řešení je tedy v tom, že kromě likvidace napadených souborů (můžete použít i aktualizovanou databázi virů, staženou třeba na disk) můžete *nechat opravit povrch disku, zasáhnout do registrační databáze (databáze)* a vyházet to, co tam zaručeně nepatří – podotýkám, že to chce už vyšší divčí (ostatně nasazení programu se předpokládá především u správců systémů) –, *přejít do režimu příkazové řádky* a tam použít příkazy známé z časů, kdy příkazová řádka byla královnou, a máte tu i *editor sou-*

borů, který nevnese do souboru žádné formátovací značky, poznámky, prostě to, co tam nemá co dělat, protože „tomu“ Windows jako takové nerozumí. A tak můžete upravit soubory, které vám virus nakopl...

Bohužel tento program nemůžeme z důvodu „bootovatelnosti“ přinést na našem Chip CD, ale napsat si o časově omezenou verzi můžete na bart@asw.cz. A ještě něco: jsem rád, že tomuhle programu můžeme udělit Chip tip, protože si jej jako ona pomyslná zlatá rybka v antivirové problematice určitě zaslouží! A co víc – pochází z našich luhů a hájů...

Kdo bude *ten druhý*...?

■ ■ ■ Milan Loucký

BART

Bootovací CD s nástroji umožňujícími léčbu viry napadeného disku s operačním systémem Windows.

SYSTÉMOVÉ NÁROKY min. 64 MB RAM, možnost bootovat z CD/DVD mechaniky

PODPOROVANÉ SOUBOROVÉ SYSTÉMY NA DISKU FAT16, FAT32, NTFS i RAID

VÝROBCE/POSKYTL Alwil Software, Praha

CENA 8990 Kč

PLACENÁ INZERCE

Počítač BRAVE NoteLine s procesorem Intel® Pentium® 4

STŘED VAŠEHO DIGITÁLNÍHO SVĚTA

BRAVE NoteLine 515

cena 46.990 Kč bez DPH

BRAVE NoteLine se vyznačuje vysokým výkonem při zachování všech výhod mobility. Procesor Intel® Pentium® 4, kombinovaná DVD/CD-RW mechanika, modem, síťová karta a kvalitní TFT displej uspokojí potřeby každého uživatele.

- procesor Intel® Pentium® 4 2.4 GHz
- paměť 256 MB DDR
- pevný disk 30GB, 2.5", Ultra DMA 100
- DVD / CD-RW combo mechanika 8x / 24x 10x 24x
- Interní modem 56 Kb a síťová karta 10/100
- TFT LCD 15", rozlišení 1024x768 bodů
- Software pro vás již v ceně:
- Microsoft® Windows® XP

záruka 2 roky

Užívejte si všech výhod mobility!

Výrobce a distributor počítačů BRAVE: ProCA spol. s r.o., V Lužích 818 142 00 Praha 4, <http://www.proca.cz>

Více informací o počítačích BRAVE a autorizovaných prodejcích získáte na telefonním čísle: 234 646 777 nebo na www.brave.cz.

BRAVE

více informací na
www.brave.cz

Změna cen vyhrazena. Firmu ProCA připojila na Internet společnost InWay, www.inway.cz. Na počítače BRAVE jsou instalovány legální Microsoft® Windows®. BRAVE doporučuje pro vzdělání Microsoft® Windows® XP Professional. <http://www.microsoft.com/piracy/howtotell>. Pentium®, SpeedStep™ a Intel Inside® jsou ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami Intel Corporation nebo jejich poboček ve Spojených státech a ostatních zemích.

DIAGNÓZA PC A LADĚNÍ

CHIP CD
 červen 2003

Nejlepší benchmarky

Nejen profesionálové už analyzují počítač pomocí benchmarků; chyby hardwaru prostřednictvím těchto nástrojů stále častěji hledají i začátečníci. Kromě toho tyto programy pomáhají i při ladění výkonu PC.

Právě jste zabudovali novou RAM, ale namísto očekávaného zrychlení jsou Windows ještě pomalejší. Koupili jste si novou hru a obraz stále není plynulý. Místo dlouhého a pochybného hloubání, v čem by mohl být „zakopaný pes“, využijte

rychlou a jasnou analýzu, kterou poskytují benchmarkové nástroje. Ty počítač důkladně otestují a prověří.

Hodnoty zjištěné při testování jsou základem pro další krok: tuning PC. Pokud běžný výkon počítače pro určité aplikace nestačí, můžete ho zrychlit tak, že zvýšíte taktovací frekvenci procesoru a grafické karty. Pro získání informací o tom, jestli se přetaktování podařilo nebo jak daleko můžete s tuningem zajít, jsou benchmarkové nástroje nepostradatelné. Pomocí intenzivních počet-

ních operací tyto programy zjistí skutečný výkonnostní potenciál vašeho PC.

Chip představí benchmarkové nástroje, které potřebujete k tomu, abyste z počítače vydolovali vyšší výkon. Programy jsme rozdělili do různých „hardwarových“ kategorií a u každé skupiny uvádíme nejlepší výběr pro domácí použití (většinu uvedených nástrojů naleznete také na našem Chip CD). Navíc také prozradíme, co nástroje měří, a v odděleném rámečku na straně 108 poradíme, jak postupovat při prvních pokusech s tuningem PC. ▶

► BENCHMARKOVÉ UNIVERZÁLY

První náhled na jednotlivé komponenty počítače a jejich výkonnost zprostředkují univerzální nástroje. Tyto programy shromažďují naměřené hodnoty procesoru a všech důležitých součástí včetně CD/DVD-ROM mechanik.

SANDRA 2003 STANDARD

freeware, www.sisoftware.co.uk/sandra

DR HARDWARE 2003 4.0 PROFESSIONAL

shareware, 30 EUR, www.drhardware.com

PCMARK 2002

freeware, www.futuremark.com

FRESH DIAGNOSE 5.4

freeware, www.freshdevices.com

SiSoftware Sandra 2003

Tento univerzál je díky různým průvodcům uživatelsky přívětivý a pomoci by měl i začátečníkům. Po provedení každého jednotlivého benchmarku Sandra poskytne nejen zjištěné hodnoty, ale pro porovnání přidá i referenční hodnoty jiných počítačů. Tak můžete snadno zjistit, jak na tom váš počítač v porovnání s ostatními je a zda je váš systém optimálně nakonfigurován.

K tomuto účelu spusťte pod *Files* bod *Combined performance index Wizard*. Ten měří nejdůležitější komponenty PC a porovnává je s referenčními hodnotami jiného počítače, který si po jednotlivých součástech (jako je CPU, RAM a pevný disk) můžete sami sestavit. Tento sestavený referenční počítač by měl samozřejmě co nejvíce odpovídat výkonnostním možnostem vašeho vlastního počítače. Na grafickém zobrazení poté vidíte, jestli je základní konfigurace vašeho PC v pořádku.

Sandra ale vytváří jen tzv. syntetické benchmarky. Software provádí početní operace, které se u běžně používaného softwaru často neobjevují. Tak např. „CPU Arithmetic Benchmark“ testuje procesor pomocí Dhrystone a Whetstone benchmarků. U Dhrystone musí CPU provést řadu numerických operací v celočíselné oblasti. Výsledek Sandra zaznamená v MIPS (milionech operací za sekundu).

Whetstone provádí pevně stanovený počet výpočtů s plovoucí čárkou. U tohoto benchmarku Sandra výsledek uvádí v MFLOPS (milionech operací s plovoucí čárkou za sekundu). Více než Sandra odpovídá realitě např. benchmark PCMark 2002 od Futuremarku.

PCMark 2002

Tento software podrobí PC intenzivnímu testu nejdůležitějších komponent, ať je to

CPU, RAM nebo pevný disk. Sami přitom můžete vybrat komponenty, které má PCMark otestovat – a sice pod *Edit | Selected Tests*. Benchmark se koncentruje na běžné úkoly, které počítač provádí, jako je komprimace a konvertování dat, nebo na rychlost zapisování na pevný disk a čtení z pevného disku. Jako výsledek získáte tři hodnoty k jednotlivým komponentům – k procesoru, operační paměti a pevnému disku.

Tyto hodnoty můžete na webové stránce Futuremarku přes *Submit* porovnat s jinými počítači, které mají podobnou hardwarovou výbavu. Tak získáte reálný pohled na to, jak dobře váš počítač zpracovává typické úkoly. Když si najdete referenční počítač, který má stejnou hardwarovou výbavu, ale např. více operační paměti, můžete snadno zjistit, o kolik by se zlepšily výkonnostní parametry vašeho PC, kdybyste se rozhodli rozšířit paměť o příslušný počet MB.

CPU A ZÁKLADNÍ DESKY

Přesná data o rychlosti procesoru a taktování motherboardu jsou základem pro tuning počítače. Proto je více než důležité získat co nejpřesnější hodnoty. Dalším důležitým faktorem je teplota CPU, protože pro přetaktování procesoru se hodí jen dobře chlazený počítač.

WCPUID 3.1A

freeware, www.h-oda.com

MOTHERBOARD MONITOR 5.2.2.0

freeware, <http://mbm.livewiredev.com>

HOT CPU TESTER LITE 3.41

freeware, www.7byte.com

CPUIDLE PRO

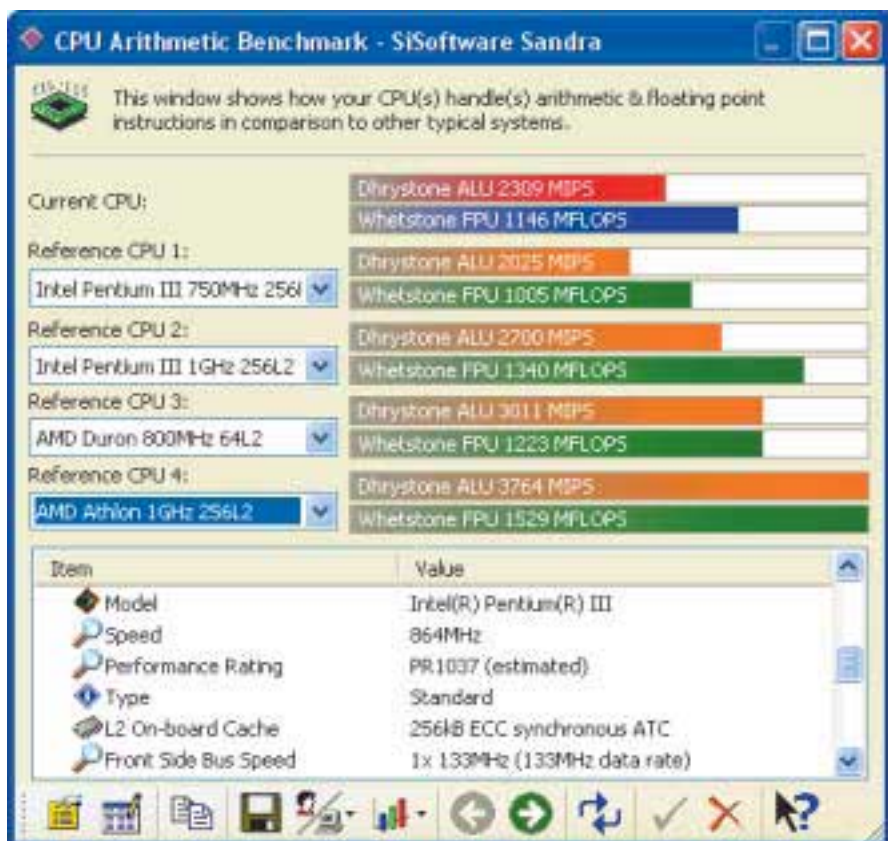
shareware, 30 EUR, www.cpidle.de

WCPUID 3.1

Pomocí tohoto malého nástroje získáte důležité hodnoty, které pro přetaktování procesoru bezpodmínečně potřebujete. WCPUID poskytuje přesné údaje o frekvenci CPU a FSB (FrontSide Bus) procesoru a o multiplikátoru. Rychlost procesoru je určena frekvencí sběrnice a multiplikátorem. Přes *Tweaks | Real Time Clock Checker* zjistíte taktovací frekvenci, se kterou váš počítač právě pracuje, a to s přesností na dvě desetinná místa.

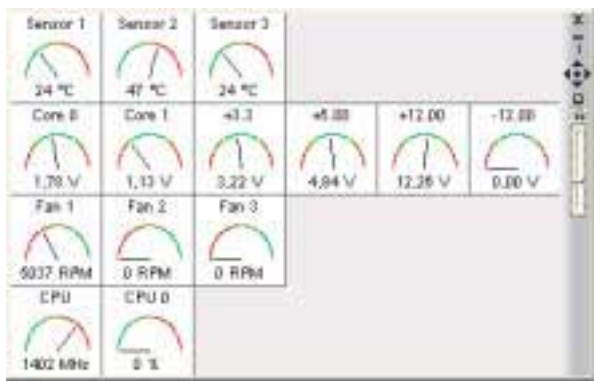
Motherboard Monitor 5.2.2.0

Tento freeware je specialistou na měření aktuální teploty počítače. Proto by tento

Zobrazení síly: Aritmetický benchmark Sandra porovnává „sílu“ procesoru s referenčními počítači.

- nástroj neměl při pokusech o přetaktování rozhodně chybět. Kontroluje mimo jiné teplotu CPU, otáčky chladiče a různé napěťové hodnoty na základní desce. Silnou stránkou tohoto nástroje jsou jeho funkce, které upozorní na překročení předem definovaných hodnot. Nástroj ale bohužel nerozpozná každou desku. Ihned po instalaci je tedy třeba zjistit, jestli je Motherboard Monitor vůbec schopen příslušné teploty měřit. Proto jděte do *General | System info*. Pokud v bodu *Sensor Chip* vidíte, že byl hardware rozpoznán, je Motherboard Monitor „provozuschopný“.

Zůstat chladným: Pomocí Motherboard Monitoru můžete v reálném čase otestovat, jestli se počítač nepřehřívá.

Poté nastavte zobrazování teplot, a to tak, že pod *Temperatures* ke každému *MBM-Sensor* přiřadíte *board sensor*. Pro zobrazování teplot v reálném čase aktivujte *Visual*.

HotCPU Tester Lite 3.41

Jen opravdu tvrdý test CPU může ukázat, jestli počítač stačí novým požadavkům. Proto jsou nástroje, jako je např. HotCPU Tester, tak důležité – s nimi se procesor opravdu zapotí. Benchmark spustíte v menu *Diagnostics*. Sestává z řady matematických operací, jako je počítání prvních 10 000 prvočísel a čísla π . Tímto způsobem nástroj „vytočí“ procesor až na doraz a toto tempo drží po několik hodin. Po asi osmi hodinách je test hotov. Pokud počítač kvůli přehřátí spadne, v testu neobstál.

OPERAČNÍ PAMĚŤ

Surfování, poslech MP3 a přitom ještě práce s Office – to srazí na kolena každý počítač. Důvod: Operační systém ukládá početné náročné úkoly do RAM místo do swapovacího souboru na pevném disku.

GOLDMEMORY 5.07

shareware, 689 Kč, www.goldmemory.cz

FreeRAM

freeware, www.bysoft.com

MEMTEST 1.2

freeware, www.hcidesign.com/memtest

TweakRAM 1.1

cena 20 EUR, www.kl-soft.com

Následkem toho je kapacita operační paměti okamžitě vyčerpána.

Benchmarkové nástroje zaměřené na RAM umí nejen uklízet a defragmentovat operační paměť, ale odstraňují z paměti i nepotřebné programové knihovny.

GoldMemory

Koupíte-li si novou operační paměť, otestujte ji hned pomocí GoldMemory. Tento nástroj analyzuje RAM a rozpozná, jestli je paměť defektní nebo nekompatibilní s ostatními paměťovými moduly. Poté, co jste dvojitým kliknutím na *INSTALL.BAT* vytvořili disketu s GoldMemory, jednoduše počítač s touto disketou nastartujete. ▶

Návod: Jak získat vyšší grafický výkon s PowerStripem

1. ANALÝZA GRAFICKÉ KARTY A MONITORU

PowerStrip se uhnízdí v system tray. Jednotlivé funkce programu můžete vyvolat pomocí pravého tlačítka myši. Pod *Options | Adapter information...* analyzuje PowerStrip grafickou

kartu. Důležitá je část *AGP System configuration*. Ta zobrazuje informace o velikosti paměti, druhu přenosu a rychlosti. Hodnoty pro monitor najdete pod *Options | Monitor information*. Informace o rozlišení, obrazové opakovací frekvenci a vlastnostech barev čte PowerStrip automaticky z registrů Windows. Abyste získali přesné hodnoty, měli byste pod *Options* nastavit *Read data from registry*.

2. TVORBA A UKLÁDÁNÍ PROFILŮ

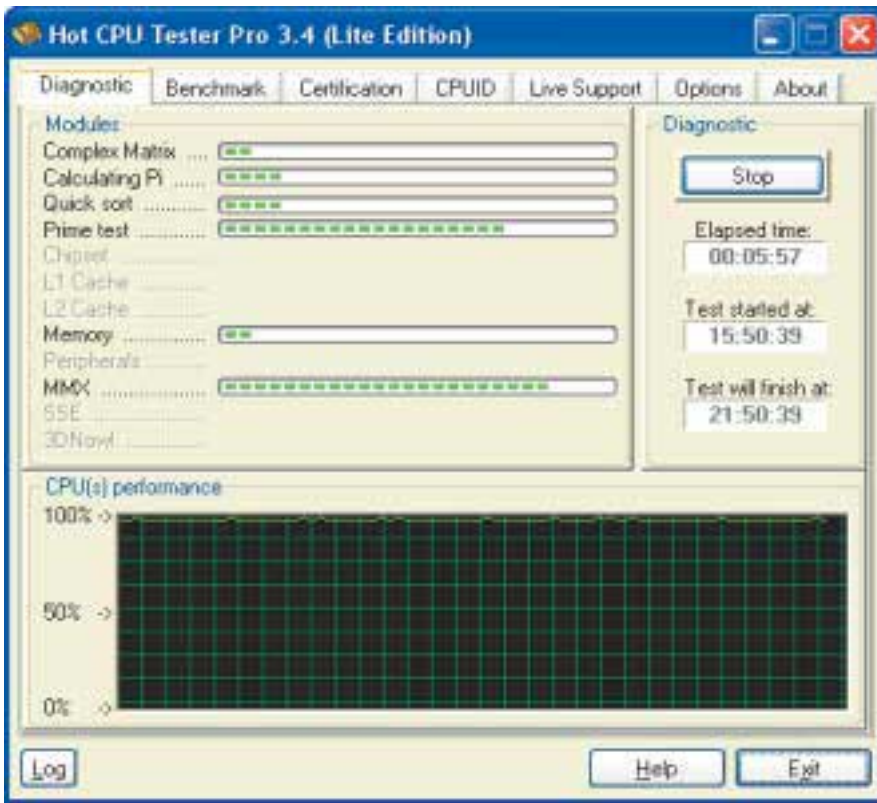
Pomocí PowerStripu můžete počítač připravit pro speciální aplikace a tato nastavení uložit jako profil. Při spuštění programu pak PowerStrip příslušný profil aktivuje. Menu vyvoláte přes *Application profiles | Configure...* Pod *Application or shortcut* zadejte aplikace. Pod *Options* změníte nastavení Windows.

Pokud chcete aplikaci přidělit větší kapacity, aktivujte optimalizaci paměti, prioritu procesů a *Suspend system idle thread*. Pokud nechcete, aby vás „rušila“ nastavení Windows, můžete dále vypnout power management, spořič obrazovky a podporu více monitorů.

3. PŘETAKTOVÁNÍ GRAFICKÉ KARTY

Profily můžete založit i pro nastavení monitoru a grafické karty a spojit je s určitou aplikací, čímž např. zajistíte, že při spuštění určité hry přepne GPU (procesor grafické karty) na vyšší taktovací frekvenci. Jděte na *Performance profiles | Configure...* Grafickému čipu nastavte pod *Clock controls* pomocí posuvného ovladače vyšší takt. Takt zvyšujte ale jen po malých krocích – 5 MHz, jinak pokud to přeženete, může dojít k poškození hardwaru. Po každém zvýšení byste měli provést benchmark grafické karty, abyste zjistili, kolik jste přetaktováním „získali“ a jestli váš počítač pořád ještě běží stabilně. Na závěr uložte nová nastavení pod *Profiles*.

Až na doraz: HotCPU Tester nechá pracovat procesor na plné obrátky po dobu několika hodin.

Nástroj GoldMemory nechá pod DOS provést početně náročné operace, aby se přesvědčil, jak dobře paměť pracuje a také jak spolupracuje se základní deskou. Chyby nástroj ihned odhalí a zobrazí. Na závěr GoldMemory vystaví zprávu o průběhu testu.

GRAFICKÉ KARTY

Pro benchmark je grafická karta vedle CPU jednou z nejdůležitějších hardwarových komponent. Jak početně náročné hry, tak i 3D software pro složité grafické výpočty – tyto aplikace využívají výkon počítače naplno.

O to důležitější je analýza grafického výkonu PC. Jen tak zjistíte, jak dobře na vašem

3DMARK 2001 SE Pro

shareware, 39,95 USD, www.futuremark.com

GLMARK 1.1P

freeware, www.vulpine.de

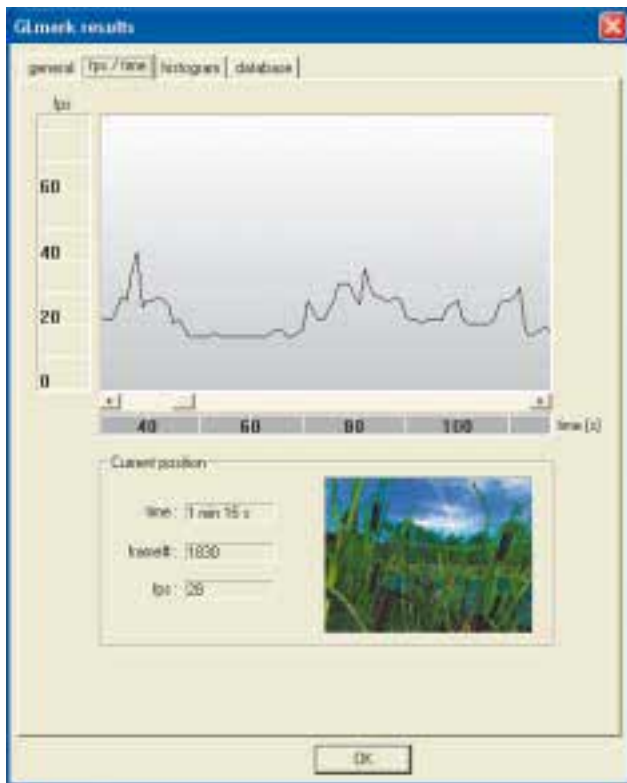
POWERSTRIP 3.30

shareware, 29,95 USD, www.entechtaiwan.com

RIVATUNER 2.0 RC 12.1

freeware, www.guru3d.com/rivatuner

PLACENÁ INZERCE

Srovnání: U GLmarku můžete každé scéně přiřadit počet „frames“ a tak zjistit, kde má počítač problémy.

► počítači běží aplikace, které využívají programové postupy pro grafická zobrazení DirectX a OpenGL.

3DMark 2001

Pomocí 3DMarku 2001 zjistíte, jak se grafická karta vyrovná s požadavky DirectX 8.1. Tento benchmark se pro grafické karty etabloval jako standard. Na internetu proto najdete mnoho referenčních hodnot, pomocí nichž můžete porovnat parametry vašeho počítače – mimo jiné i u výrobce Futuremark, který pro registrované uživatele, podobně jako PCMark, dává k dispozici databanku.

Program provede celkem 16 benchmarkových testů za sebou. Tento

proces netrvá ani šest minut. Software při něm měří dosažitelné frame rates při různých rozlišeních. Pokud je výsledná hodnota nižší než 25 fps (frames za sekundu), neběží obraz plynule, i při 30 fps lze ještě postřehnout cukání.

Pokud si pořídíte novou grafickou kartu, měli byste ihned zkusit nový 3DMark 2003. Pomocí tohoto benchmarku zjistíte, jestli vaše grafická karta bez problémů zvládne i hry DirectX-9, které přijdou na trh v tomto roce.

GLmark 1.1p

Tento program testuje OpenGL (Open Graphics Library) schopnosti grafické karty. GLmark 1.1 prověřuje grafické karty především pomocí komplexních 3D scén. Celý průběh benchmarku může trvat až půl hodiny. Na konci obdržíte nejen výsledek s průměrnou hodnotou fps, ale můžete tuto hodnotu porovnat i s výsledky jiných grafických karet.

PEVNÉ DISKY & MECHANIKY

S těmito nástroji změříte přístupovou rychlost na pevný disk a můžete regulovat i jeho hlučnost. Navíc také zjistíte, jestli paměťová média správně pracují. Pokud jsou poškozena, nemusí se určité sektory nadále popisovat. ►

ZÁKLADY TUNINGU

Overclocking: riskantní cesta za vyšším početním výkonem

Benchmarky ukáží výkonnostní meze vašeho počítače, pomocí přetaktování (overclockingu) tyto hranice můžete posunout – alespoň částečně. Ale pozor! Overclocking jednotlivé komponenty „trápí“ a snižuje jejich životnost – při chybném nastavení dokonce dramaticky. Tuning často navíc destabilizuje systém a jeho strukturu a dochází také ke ztrátě záruky. Tak proč to tedy dělat? Protože tuning je prostě bezva zábava. Nejednou lze z CPU nebo grafické karty „vyždímat“ podstatně vyšší výkon, než by se na první pohled mohlo zdát. Důvodem je výrobní kvalita, která se během jedné série stále zlepšuje. Údajně na konci výrobního řetězce z pásu „padají“ jen 2GHz procesory, trh ale volá po nižších frekvencích – tak se 2GHz „mašiny“ jednoduše omezují. Tyto modely jsou nejoblíbenějším cílem overclockerů: jsou levné a pro tuning doslova „jako dělané“. Nejznámějšími procesory tohoto typu jsou Celeron 300A, který v pohodě snese 450 MHz navíc, nebo nejmladší z P4/1,6 GHz s jádrem Northwood – ti nejšťastnější z něj

„dostali“ 2,4 GHz. Nejnovějšími kandidáty pro přetaktování za rozumnou cenu jsou malý Athlon XP 2000+ s jádrem Thoroughbred nebo Intel Celeron s jádrem Northwood. V oblasti přetaktování grafiky jsou vyhlášenými kandidátkami grafické karty GeForce4-Ti4200 a ATI Radeon 9500.

TAKTOVACÍ CIT PŘI TUNINGU CPU

Abyste při tuningu „zatláhli za tu správnou páčku“, měli byste si osvojit základní princip skládání frekvence CPU. Každý procesor je k systému připojen přes FSB (FrontSide Bus). Podle typu procesoru jsou frekvence této sběrnice v současné době 100 až 166 MHz. Uvnitř procesoru je frekvence FSB násobena multiplikátorem. Např. Celeron 1,7 GHz připojený k systému 100 MHz má interně násobenu frekvenci FSB faktorem 17 (100 MHz x 17 = 1700 MHz).

Teoreticky lze procesory ladit přes multiplikátor a přes FSB. Multiplikátor je ale Intelem a AMD zablokovan, bez „chirurgického“ zákroku nemůže být o změně ani řeči. Takže zůstává pouze možnost s FSB. Nevýhodou

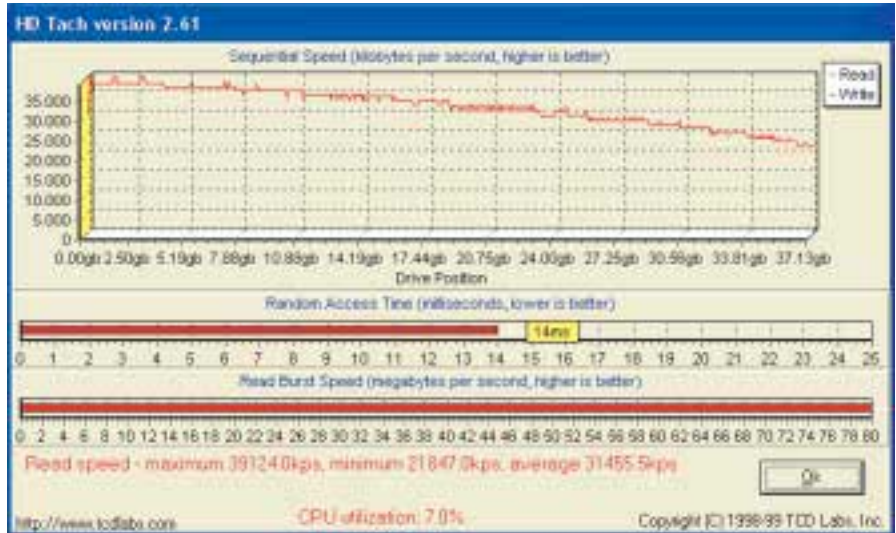
tohoto postupu je, že se tím v podstatě přetaktuje celý systém, protože přes čipovou sadu jsou – ať přímo či nepřímo – na FSB připojeny všechny komponenty. Tak se může stát, že systém vypoví službu kvůli IDE řadiči připojenému přes PCI sběrnici, ačkoli procesor sám má ještě dostatečnou rezervu. Proto platí následující pravidlo: 3 MHz u FSB navíc snesou téměř všechny systémy, 7 MHz je maximální rozumná hranice.

Tuning BIOS: U mnoha základních desek lze FSB vyladit v BIOS, někdy je dokonce k dispozici i nástroj pro Windows.

HDTach 2.61shareware, 49,95 USD, www.tcdlabs.com**CDCheck 3.0.1.43**freeware, www.elpros.si/CDCheck**NERO CD SPEED 1.01**freeware, www.ahead.de► **HD Tach 2.61**

Tento nástroj měří výkon kompletního pevného disku, a nejen jednotlivých partitions. Pevné disky totiž čtou data různou rychlostí, v závislosti na místě fyzického výskytu dat. Na *Sequential Speed* diagramu HD Tachu uvidíte, jak vysoce je čtecí rychlost pevného disku závislá na místě fyzického výskytu dat. Střední hodnota této křivky představuje reálnou čtecí rychlost pevného disku. *Random Access Time* propočítává střední přístupovou dobu pevného disku v milisekundách. Čím je hodnota nižší, tím lépe. *Read Burst Speed* měří, kolik MB dat může procesor za sekundu transportovat do mezipaměti pevného disku.

Rychlost čtení: HD Tach jasně ukazuje, že přístupová rychlost závisí na poloze dat na pevném disku.

Nero CD Speed 1.01

Program testuje čtecí a zapisovací rychlost CD mechanik a vypalovaček. Navíc měří rychlost při DAE (Digital Audio Extraction), protože audio CD disky se čtou nižší rychlostí. Vedle rychlosti můžete také zjistit, jakým způsobem (CAV nebo CLV) mecha-

nika pracuje. U CAV (Constant Angular Velocity) je rotace konstantní a datový tok se na vnějším okraji CD disku zvyšuje. U CLV (Constant Linear Velocity) je naopak konstantní datový tok, zatímco rotační rychlost mechaniky se mění. ■ ■ ■
Markus Mandau

PLACENÁ INZERCE

Počítač TESCO s procesorem Intel® Pentium® 4

STŘED VAŠEHO DIGITÁLNÍHO SVĚTA

TESCO TC9AV Professional

cena 19.990 Kč bez DPH

TESCO TC9AV Professional je nejvýkonnější model počítače z produktové řady určené pro podniky a kanceláře. Standardní konfigurace nabízí komfortní a vysoký výkon.

- procesor Intel® Pentium® 4 2.4 GHz
- paměť 256 MB DDR 333
- HDD WD 40 GB Ultra ATA/100, 7200 ot./min.
- FDD TEAC 3,5" 1,44 MB
- CDD SONY, 52x rychlostní
- VGA ATI RADEON 9100, 64 MB DDR
- Integ. audio, LAN 10/100 TPO
- skříň Middeltower (ATX)
- klávesnice Chicony a myš Genius

Software pro vás již v ceně:

- Microsoft® Windows® XP Professional

záruka 3 roky

Počítače TESCO ...

... nové technologie a nové dimenze

více informací na
www.tesco.cz

Více informací o počítačích TESCO a autorizovaných prodejcích získáte na telefonním čísle: 567 578 810 nebo na www.tesco.cz. Výrobce a distributor počítačů TESCO: ProCA spol. s r.o., V Lužích 818 142 00 Praha 4, <http://www.proca.cz>

Ochrana před přesměrováním

Jako uživatelé používající pro připojení k internetu modem zavítáme na některou „atraktivní“ webovou stránku. Prohlédneme si ji, stahujeme soubory – nadšení nezná mezí. Ale příští měsíc nás vyděsí poštovní poukázka typu A, znějící, v tom lepším případě, na několik tisíc korun. Největší registrovaná částka je k datu psaní článku cca 114 000 Kč (viz www.spotrebitel.cz).

Webová stránka dokázala na pozadí přeměrovat vytáčené (dial-up) připojení z původního čísla (např. Internet2002, začíná trojčíslím 971) na zcela jiné číslo a samozřejmě s daleko vyšším zpoplatněním. Došlo k násilnému přesměrování spojení bez vědomí uživatele.

Na webové stránce jsme stiskli nenápadné tlačítko nebo klepli na „zajímavý obrázek“ představující hypertextový odkaz a tím jsme aktivovali akce, které nenápadně odpojí modem od nastaveného připojení na poskytovatele, odpojí reproduktor modemu a „vytočí“ telefonní číslo nového poskytovatele za podstatně větší minutový tarif. K přepojení dojde rychle a snadno unikne pozornosti.

K přesměrování dochází často do zahraničí, čemuž samozřejmě odpovídá zvýšený tarif. Něco z tohoto přesměrování má operátor, nejčastěji Český Telecom, účtované impulzy však byly skutečně protetelefonovány a za tato spojení platí domácí operátor zahraničním operátorům.

Dříve bylo přesměrování vedeno hlavně do zahraničí, nyní se rozmohlo přesměrování na „žluté“ linky, zpoplatňované cca 60 Kč za minutu.

Přesměrování mohou způsobit dva odlišné programy:

- na webové stránce ActiveX komponenta;
- spuštěný program, který se dostal do počítače, tzv. Dialer.

SODAT OPTIMACCESS DIAL

Ochranný systém.

SYSTÉMOVÉ POŽADAVKY Windows 9x, Me, NT (SP4), 2000 a XP
VÝROBCE/ZAPŮJČIL SODAT software, s. r. o.,
www.optimaccess.cz

CENA freeware,
 v sadě OptimAccess 1000 Kč a Extension 500 Kč

CO JE?

ActiveX komponenty (*ActiveX controls*; objekty, ovládací prvky) jsou programy, které se přidávají do webové stránky k dosažení různých efektů. Mohou to být pohyblivá tlačítka, tlačítkové menu, hodiny, ale i programy pro přesměrování spojení.

Technologie ActiveX byla vyvinuta Microsoftem pro zlepšení webových stránek v prohlížeči podporujícím tyto komponenty, tedy hlavně v prohlížeči Internet Explorer (IE). ActiveX jsou programy založené na COM technologii, napsané v jazyce C++ nebo Visual Basic. Lze je spustit pouze na platformě operačního systému Win32. K běhu vyžadují příslušný zásuvný modul (plug-in). Některé plug-iny jsou součástí IE.

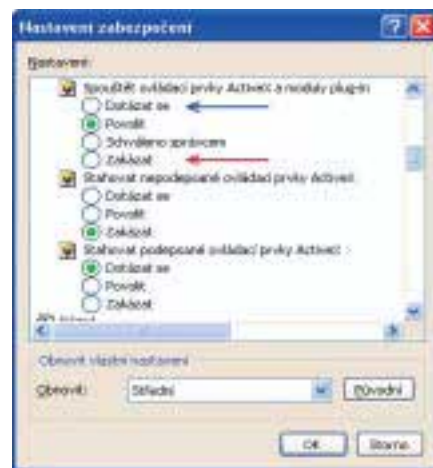
V poslední době se množí případy, kdy jsou uživatelé využívající internet připojeni tajně na linky se zvýšenou tarifací v rámci České republiky. V tomto případě jde o programy – Dialery, ne už na bázi ActiveX komponent, které změní stávající nebo vytvoří nové nastavení telefonického připojení k síti v operačních systémech Windows. Dialer nemusí způsobit přepsání čísla pro připojení k internetu ihned, ale až při novém připojení, což je ještě nebezpečnější.

ActiveX komponenta je aktivována z webové stránky. Dialer musí být do počítače stažen a zde spuštěn, byť tajně.

JAK SE BRÁNIT?

Ve Windows NT, 2000 a XP lze zajistit ochranu telefonického připojení sítí nastavením vlastností operačního systému. Nepoužíváme počítač jako administrátor ani jako účet mající práva ekvivalentní administrátoru. Pro uživatele lze omezit práva, programy nebudou moci vytvořit nové telefonické připojení.

Spolehlivou prevencí proti přesměrování internetového volání na drahé linky je zablokování odchozích hovorů do zahraničí a na linky se zvýšenou tarifací. Zablokování odchozích volání na linky 900, 906 a 909 je možné u Českého Telecomu za jednorázový poplatek 63 Kč, v případě blokování mezinárodních hovorů musí uživatel počítat s měsíčním poplatkem 42 Kč. Alternativou je řízené blokování hovorů uživatelem za zřizovací poplatek 63 Kč a měsíční paušál 73,50 Kč.

Nastavení ochrany v Internet Exploreru

V případě ActiveX komponent je jednou z možných obran použití prohlížeče internetu, který technologii ActiveX nepodporuje, nebo vypnutí použití ActiveX komponent. U IE v. 6 zadáme příkaz NÁSTROJE|MOŽNOSTI INTERNETU..., na kartě „Zabezpečení“ označíme zónu „Internet“. Stiskneme tlačítko „Výchozí úroveň“ a úroveň posuneme na „Mysoká“. Lze však stisknout tlačítko „Vlastní úroveň...“ a zakázat spouštění ovládacích prvků ActiveX a modulů plug-in, viz obrázek. Touto úpravou však přijdeme na webových stránkách o některé efekty nebo se stránky nezobrazí vůbec. Vhodnější je nastavit střední úroveň bezpečnosti s tím, že ji kliknutím na tlačítko „Vlastní úroveň...“ dále upřesníme. Určíme, aby se ovládací prvky ActiveX spouštěly až po odsouhlasení.

U Dialeru je obranou opatrnost. Jde o to, zabránit natažení Dialeru do počítače, a když už se stáhne, zamezit jeho „řádění“.

Z webových stránek nestahujeme a nespouštíme žádné programy, pokud se nejedná o důvěryhodný zdroj (nejlépe ověřený certifikační autoritou). Velkou opatrnost je třeba dodržovat při prohlížení stránek nabízejících erotiku, hudbu či programy.

U zpráv elektronické pošty pozor na přílohy. Příloha může vypadat neškodně, ale za názvem souboru může být ještě „neviditelná“ spustitelná přípona, např. .vbs (Visual Basic Skript). Obrázek nebo dokument může být zamaskovaný program s virem či Dialerem. Je vhodné v Průzkumníku zobrazit přípony, položku „Skrýt přípony“

Oprášíme Vaše vzpomínky...

SilverFast 6.0 SE:

SRD - odstranění prachu a škrábanců z předlohy.

ACR - obnovení vybledlých barev nebo normalizace nasycených odstínů.

GANE - redukce zrna a šumu při skenování filmů ve vyšších rozlišeních.

NegaFix - výběr výrobce, typu a citlivosti skenovaného materiálu, k dispozici je 120 filmů (Agfa, Fuji, Kodak, Konica atd.).

Chcete kvalitní skener za přijemnou cenu?

AstraSlim SE:

- ultratenký elegantní domácí skener
- čtyři ovládací tlačítka
- kompletní programová vybava
- překvapivě nízká cena

Chcete skenovat negativy nebo fotografie?

Astra 4700 Photo:

- dlanástevec pro snímání průsvitných předloh včetně negativů
- vysokorychlostní USB 2.0 Hi-speed (až 480 Mb/s)
- barevná věrnost a ostrost

Chcete ušetřit čas a přitom neztratit nic na kvalitě?

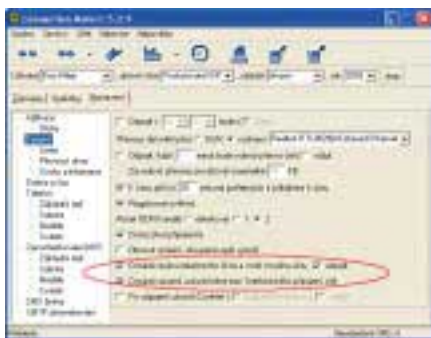
Astra 6700 Pro:

- vysoké rozlišení 2400 dpi
- vysokorychlostní USB 2.0 Hi-speed (až 480 Mb/s)
- dlanástevec pro snímání průsvitných předloh včetně negativů

www.umax.cz | infolinka: 800 118 629

UMAX

Nastavení ochrany v Connection Meter v. 5.2.9

- ▶ známých typů" necháme neoznačenou. Pozor na hypertextové odkazy, které přijdou e-mailem.

Proti nebezpečí přesměrování spojení existují např. následující programy.

CONNECTION METER

Connection Meter (dále jen CM) umožňuje oznámit změnu telefonního čísla a spojení případně přerušit. Detekuje změnu čísla, případně zjistí i nově vytvořený účet. Toto nastavení je však možné jen u registrované verze, v současné době za poplatek 120 Kč na rok.

Další volbou, která chrání uživatele před možným připojením na cizí placená telefonní čísla, je položka „Oznámit spojení skutečně bez telefonického připojení sítě“. Toto nastavení řeší situaci, kdy se Dialer pokusí telefonické připojení obejít a připojit přímo pomocí služeb modemu. CM uživatele o této skutečnosti informuje v dialogovém okně (v něm také najdeme jméno aplikace, která navázala spojení). Nepříjemné je, že CM lze bez problémů vypnout.

CM umožňuje oznámit a odpojit počítač od sítě po překročení zadaného peněžního limitu na jedno spojení či za den. Tarifkace je však podle vestavěných tabulek pro konkrétní pásmo a podle systémového času počítače, ne podle impulzů od operátora. V žádném případě bychom tedy neměli vypnout změnu telefonního čísla. Panel CM by ukazoval něco jiného, než na co bude vystavena složka od operátora.

CM běží pod Windows 9x/Me/NT/2000/XP. Poskytuje mimo jiné informace o délce a nákladech spojených s připojením k internetu ve formě tabulky a grafu, synchronizuje systémové hodiny, ukazuje rychlost přenosu a objem přenesených dat, můžeme prostřednictvím něj posílat SMS zprávy. Viz <http://www.epstudio.cz>, či <http://conmet.cz/>.

OPTIMACCESS DIAL

Ochranný systém OptimAccess Dial (dále jen OAD) je freeware. Lze ho stáhnout z internetu na <http://www.optimaccess.cz/trial.htm>. Chrání nastavení a volby telefonického připojení sítě.

V první položce dialogového okna pro nastavení se OAD aktivuje nebo před ruční změnou

telefonního čísla či před odinstalováním deaktivuje. Ve druhé položce se určí zobrazení ikony v oznamovací oblasti hlavního panelu Windows (úlohy běžící na pozadí). Třetí se týká ochrany vypnutí heslem. To je užitečné v případě, že má k PC přístup více osob. Heslo nelze obejít! Přístup k ovládacímu panelu je přes poklepání na ikonu v hlavním panelu Windows.

Po nainstalování a aktivaci chrání OAD položky v registrech, které se týkají připojení k internetu. Následně není možné vytvořit nové, ani změnit nastavení stávajícího připojení. Pokud dojde u uživatele k tomu, že stáhne Dialer a ten se buď aktivuje bez hlášek, nebo na dotazy ohledně spuštění odpovíme „OK“ nebo „ANO“, dojde sice ke spuštění Dialeru, ale OAD zabráni vytvoření nového připojení – Dialer zahlásí chybu.

KDO SE BÁT NEMUSÍ?

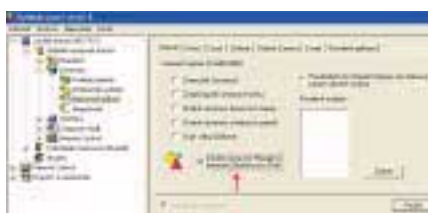
Problém přesměrování či vytvoření nového spojení se týká uživatelů internetu, kteří jsou připojeni způsobem dial-up pomocí běžných modemů nebo přes euroISDN linky. Zákazníci připojení jiným způsobem, například pevnou linkou, kabelem, bezdrátovým spojením, nejsou přesměrováním či změnou účtu ohroženi. Nemusí se bát ani uživatelé služeb na bázi ADSL.

JAKÁ JE NEVHODNĚJŠÍ METODA OCHRANY?

U CM lze změnu telefonního připojení oznámit a vypnout. Vytvoření spojení bez telefonního připojení (přímé napojení na modem) se pouze oznámí. Oznámení však nemusí být účinné. CM lze vypnout. OAD nelze bez znalosti hesla vypnout. OAD zablokuje jak nekalé funkce ActiveX komponent, tak působení programů „třídy“ Dialer.

Oba programy, Connection Meter a OptimAccess Dial (i OA) mohou běžet současně. Jeden měří a chrání, druhý přímo blokuje přepojení a poskytuje další ochrany. Před změnou účtu musíme vypnout oba ochranné systémy. V CM lze dialogové okno pro změnu účtu vyvolat přímo a po změně účet načíst.

Situaci s podvodným přepojováním se začalo zabývat Sdružení obrany spotřebitelů ČR (SOS ČR). Sdružení vyzývá postižené k informování o těchto situacích, aby mohlo podniknout další kroky – viz webová stránka www.spotrebitele.cz. ■ ■ ■ Milan Brož

Ochrana před přepojením v modulu Extension a pod Windows XP

PANDA ANTIVIRUS PLATINUM 7

Antivir s ohňovým múrom

Medzi antivírusovými programami dnes vládne silná konkurencia, pretože vďaka tvorcom vírusov sa jedná o výnosnú časť softwarového priemyslu. V súčasnosti je k dispozícii niekoľko špičkových produktov, medzi ktoré sa radí aj program Panda Antivirus od spoločnosti Panda Software. Tá teraz prichádza s novou verziou označenou Panda Antivirus Platinum 7, ktorá je navyše lokalizovaná do češtiny a slovenčiny.

Ako u väčšiny obdobných produktov, aj tu vidieť snahu o maximálne zjednodušenie ovládania, častú aktualizáciu a kvalitné služby. Čím sa však tento produkt odlišuje od konkurencie, je integrovaný firewall.

INŠTALÁCIA A SYSTÉMOVÉ POŽIADAVKY

Inštalácia programu Panda Antivirus Platinum 7 (ďalej PAP7) je rýchla a bezproblémová. Inštalčný program sa opýta na niekoľko nastavení a po reštarte je program plne funkčný.

Možné je tiež vytvorenie záchranných diskiet (sú štyri), vďaka ktorým môžete odstrániť napríklad vírus z boot sektora alebo štartovacích systémových súborov, prípadne obnoviť systémové oblasti. Zvláštnosťou je, že záchranné diskety neobsahujú operačný systém DOS, ako je to obvyklé u iných produktov, ale špeciálne upravenú verziu Linuxu. Záchranné diske-

ty môžete v prípade potreby vytvoriť kedykoľvek neskôr. Umožňujú testovať diskové oblasti formátu FAT, FAT32 aj NTFS. Majú však problémy s detekciou a s prístupom na disky pripojené prostredníctvom SCSI rozhrania.

Požiadavky na systém pre PAP7 sú nízke: procesor Pentium 150 MHz, 64 MB RAM (128 MB RAM pre Windows NT/2000/XP), 45 MB voľného miesta na disku. Ako operačný systém môžete použiť Windows 95/98/Me alebo Windows NT 4.0/2000/XP. DOS verzia má minimálne požiadavky a spustíte ju aj na staručkých počítačoch s procesorom 386 (k dispozícii je verzia pre real a protected mod).

PROSTREDIE A KONFIGURÁCIA

Prostredie programu je spracované na spôsob prieskumníka Windows XP. Hneď na úvodnej stránke okna programu nájdete informácie o stave programu, čo je veľmi výhodné, pretože ihneď viete, či je vírusová databáza aktuálna a či máte aktivované všetky ochrany.

Konfigurácia PAP7 dáva pomerne široké možnosti (ak ste však menej skúsenejší používateľ, neodporúčam čokoľvek meniť, program je totiž po inštalácii nakonfigurovaný optimálne). K dispozícii sú rôzne nastavenia prostredia programu, zvukov pri jednotlivých operáciách, aktualizácie, pošty, možnosť pri antivírusovej kontrole

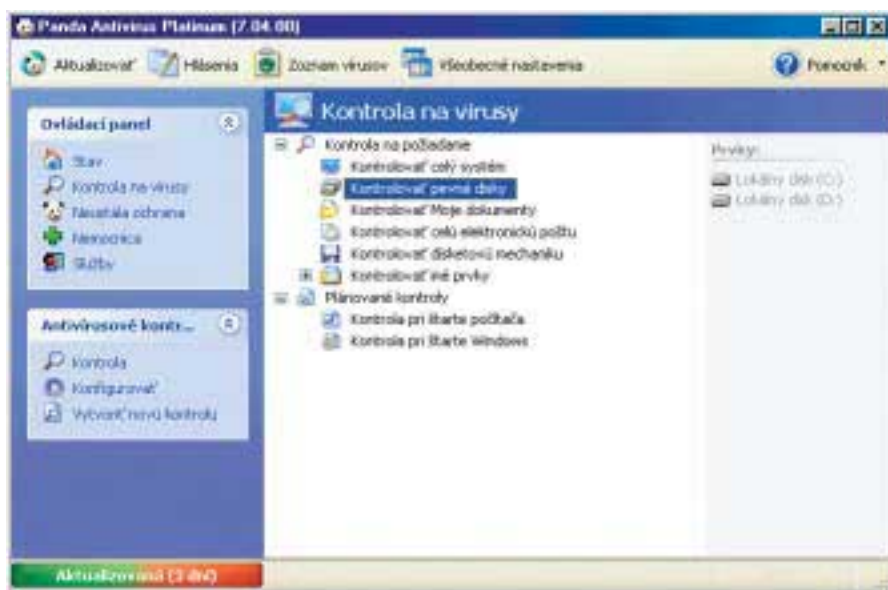
a podobne. Tiež môžete určiť heslo, ktoré obmedzí prístup k zvoleným častiam PAP7.

ANTIVÍRUS

PAP 7.0 ponúka všetky známe metódy vyhľadávania vírusov a preventívnej antivírusovej ochrany. Z dostupných testov môžete využiť okamžité otestovanie, plánovaný test, test pri štarte systému, nepretržitú rezidentnú kontrolu, špeciálnu kontrolu internetu a samozrejme aj kontrolu elektronickej pošty. K dispozícii je klasické vyhľadávanie prostredníctvom vyhľadávania známych reťazcov vírusov a heuristická analýza. Program bez problémov kontroluje aj viacnásobne komprimované súbory všetkých známych komprimačných programov.

K dispozícii je niekoľko štandardne preddefinovaných testov, poprípade si môžete vytvoriť vlastné. Vytváranie vlastného testu je jednoduché – pomocou sprievodca. Do testu môžete zaradiť lokálne disky alebo adresáre, CD a disketové jednotky, operačný systém, pamäť, ale aj jednotlivé priečinky Outlook Expressu. Ďalej môžete určiť spôsob liečenia, adresáre, ktoré sa nebudú kontrolovať, e-mailovú správu na určenu adresu po nájdení vírusu a podobne. Nechýba samozrejme ani možnosť vytvoriť plánované testy, kde okrem už popisovaných možností môžete test naplánovať na určitú dobu alebo v určenej periodicite v stanovený čas.

Nechýba ani rezidentná (neustála) kontrola. Program monitoruje všetky operácie so súbormi a kontroluje ich, či neobsahujú vírusovú infekciu. Neustále kontroluje aj prípadné podozrivé operácie so súborami a je schopný v reálnom čase zistiť a zastaviť hroziace riziko infekcie vírusom. Kontrola je rozdelená na tri časti – na ochranu súborov, ochranu pošty a ochranu firewallu, kde sa každá časť konfiguruje samostatne. Možnosti sú rovnaké ako pri konfigurácii bežného testu. Kontrola internetu a elektronickej pošty pracuje na komunikačnej úrovni WinSock v reálnom čase. Nepretržite sú teda kontrolované všetky operácie a prenášané informácie cez protokoly HTTP, FTP, SMTP a POP3. Možné je aj testovanie a dezinfekcia databáz a dokumentov Lotus Notes, a to lokálnych aj sieťových. Pri detekcii vírusu môže program tiež zaslať e-mail na určenú adresu, prípadne správu na určenú stanicu v sieti.

Prostredie programu Panda Antivirus Platinum 7

► PAP7 ponúka pomerne kvalitné možnosti liečenia napadnutých alebo vírusom poškodených súborov. Umožňuje dokonca dezinfikovať blokované (používané) súbory, ktoré bežným spôsobom nemohli byť dezinfikované, pretože sú práve používané systémom. To doplnia technológia umožňujúca znovuoobnovenie originálnej systémovej konfigurácie pri jej prípadnej modifikácii vírusom, trójskym koňom, červom a podobne.

V prípade, že súbor nie je možné liečiť (napríklad ide o neznámy vírus), môže byť tento presunutý na špeciálne miesto s výstižným názvom Nemocnica, určené na uloženie zavírených súborov. Tu "odložené" súbory môžete skúsiť vyliečiť neskôr (napríklad po aktualizácii PAP7), alebo ich môžete poslať na analýzu do spoločnosti Panda Software.

Na vysokej úrovni je aktualizácia vírusovej databázy a programov. Databáza vírusov je aktualizovaná denne, prípadne ak sa vyskytne nejaký nový vírus, tak aj viackrát denne. Aktualizácia je diferenčná, takže prenášaný objem dát je veľmi malý. Malou komplikáciou aktualizácie z internetu je potreba zadania používateľského mena a hesla pre prístup k databáze. Meno a heslo dostanete pri kúpe produktu a je platné jeden rok. Potom si už musíte aktualizáciu službu zaplatiť, čo tento antivírusový program trochu predražuje.

Spoločnosť Panda Software poskytuje tiež služby, ako je technická pomoc prístupná 24 hodín denne (telefón, fax, elektronická pošta, web) alebo S.O.S.Vírus, kde v prípade detekcie nového vírusu, ktorý nie je známy aktuálnej verzii, je spoločnosť schopná riešiť tento problém v priebehu 24 hodín.

PAP7 obsahuje aj stručné informácie o vírusoch (opis a charakteristiku), v ktorých môžete vyhľadávať alebo ich triediť podľa kategórií. Viac informácií o vírusoch môžete nájsť na webovej stránke spoločnosti Panda Software.

Nielen pre pamätníkov príkazového riadku je spolu dodávaný aj program, ktorý je riadkovo orientovanou verziou antivírusového programu. Používa sa aj pri štarte počítača na kontrolu systému pred tým, ako sa štartuje Windows. Je však použiteľný na detekciu

a elimináciu vírusov v prípade, že operačný systém je nefunkčný, alebo v prípade rozsiahlej infekcie. Jeho použitie je tiež výhodné v rôznych dávkových súboroch, prihlasovacích skriptoch serverov a podobne.

FIREWALL

Z rozšírených možností vyniká PAP7 svojím firewallom, ktorý je jeho súčasťou, pracuje na pozadí spoločne s rezidentnou ochranou a chráni počítač nielen pred prienikom zvonku, ale kontroluje tiež prístup do internetu pre lokálne programy a zdieľanie zdrojov.

Štandardne je prednastavených niekoľko najpoužívanejších programov pre prístup na internet. V prípade potreby môžete pridať vlastný program a definovať mu prístup na internet v troch možnostiach – odmietnuté, povolené, spýtať sa. V prípade, že program nie je definovaný v tomto zozname a pokúsi sa o prístup na internet, zobrazí sa dialógové okno s podrobnými informáciami a možnosťou prístup povoliť alebo zamietnuť, a to jednorázovo alebo trvale. Pre skúsenejších používateľov sú k dispozícii pokročilé pravidlá komunikácie umožňujúce konfigurovať porty a protokoly, ktoré môžu inštalované programy používať.

Samozrejmosťou je nezávislá konfigurácia každého sieťového adaptéra v počítači, kde môžete určiť prístup k lokálnym zdieľaným zložkám alebo k zdieľaným zložkám na vzdialených počítačoch. V prípade pokusu o prienik o tom budete samozrejme informovaní.

Veľmi dobrou možnosťou je anti-dialer, ktorý chráni vytáčané pripojenie na internet. Môžete tu presne definovať, ktoré čísla môžu byť vytočené. Ostatné, nedefinované čísla nemôžu byť prostredníctvom telefonického pripojenia volané. Toto je skvelá ochrana pred trójskymi koňmi, ktoré vytáčajú zahraničné audiotextové linky.

ZÁVER

Panda Antivirus Platinum 7 je určite dobrý antivírusový program, ktorý spoľahlivo ochráni počítače s operačným systémom Windows. Do popredia prichádza jednoduchosť a nenáročnosť použitia, kvalitná technická podpora a pravidelná denná aktualizácia. Program je ideálny pre väčšinu používateľov. Pre skúsenejších používateľov je k dispozícii množstvo najrôznejších nastavení, vďaka ktorým môžu prispôbiť antivírusovú kontrolu svojim potrebám.

Veľkou prednosťou PAP7 je personálny firewall, ktorý ponúka dobré možnosti pre ochranu počítača pred prienikmi zvonku, ale tiež zamedzuje neželanému úniku dát z počítača prostredníctvom trójskych koňov a im podobných programov. ■ ■ ■ Štefan Stieranka

Konfigurácia

Nastavenie firewallu

Pri pokuse o prienik vás o tom firewall informuje...

...a poskytnete aj podrobnejšie informácie.

PANDA ANTIVIRUS PLATINUM 7.0

Kompletná a automatická ochrana voči počítačovým vírusom vrátane personálneho firewallu.

SYSTÉMOVÉ POŽIADAVKY Procesor Pentium 150 MHz, 64 MB RAM (128 MB RAM pre WinNT/2000/XP), 45 MB voľného miesta na disku

POSKYTOĽ proNETIX CZ, Brno, www.pronetix.cz

VÝROBCA Panda Software Int., www.pandasoftware.com

CENA 2260 Kč

ALBUM CREATOR 2.5

Album na webu

VÝROBCE Firm Tools

INFO www.firmtools.com

VELIKOST SOUBORU cca 8 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

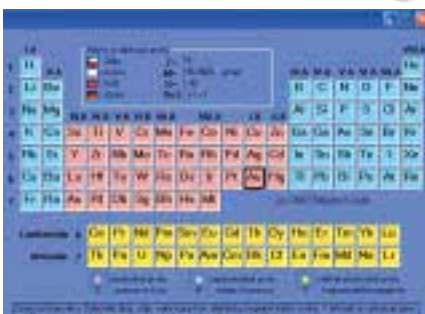
CENA shareware, 39,95 USD

Způsobů, jak vystavovat obrázky na webu, je mnoho, pokud ale chcete, aby vaše prezentace vypadala originálně a profesionálně, vyzkoušejte aplikaci s všeříkajícím názvem Album Creator. S její pomocí vytvoříte fotoalbum podle svých představ, které pak jednoduše vystavíte na svém webu.

Začnete tím, že si vyberete téma, do kterého chcete své fotografie zasadit. Standardně máte na výběr čtyři témata ve Flashi a 17 v HTML, další si můžete stáhnout z webu výrobce. V následujícím kroku zadáte adresář, ve kterém se nacházejí obrázky určené ke zveřejnění. K jednotlivým souborům můžete přidávat komentář nebo je před zpracováním můžete upravit v editoru, který nabízí standardní funkce jako ořezávání, změnu velikosti, úpravu úrovní barev a další. Pokud jste se svými obrázky spokojeni, stačí již jen zvolit název alba, počet náhledů v jednom řádku nebo počet řádků v albu. Po stisknutí tlačítka *Generate* se podle vašich požadavků vytvoří album a hned se vám v celé své kráse ukáže. Výsledné album je uloženo ve zvoleném adresáři, na web pak stačí umístit odkaz na soubor index.html. Demoverze aplikace má dvě podstatná omezení – do každého náhledu je vložen vodoznak a album může obsahovat nejvýše 12 obrázků. Ze stránek výrobce Album Creatoru si můžete stáhnout tři různé verze (Lite, Basic a Pro), přičemž nejvíce funkcí nabízí samozřejmě varianta Pro. Instalace a práce s aplikací jsou velmi jednoduché, vytvořená alba, zvláště pak ty ve Flashi, mohou být skutečně pěkná a originální. Přestože cena aplikace není nejnižší, za zkoušku Album Creator určitě stojí. ■

■ ■ Radek Kubeš

BASICCHEMI 2.2

Pro všechny chemiky

VÝROBCE Štěpán Kozák

INFO vbuilder.webz.cz

VELIKOST SOUBORU cca 2,2 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

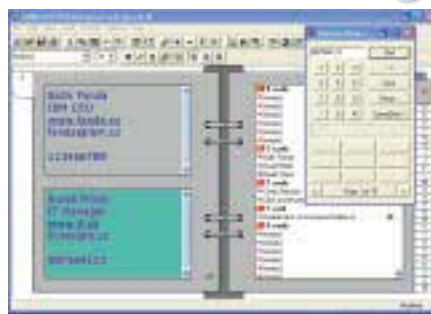
CENA freeware

BasicChemii je výborná aplikace od českého autora, která dobře poslouží jak studentům chemie, tak i amatérským chemikům. Na první pohled je BasicChemii pouze elektronická verze Mendělejevovy periodické soustavy prvků, při bližším ohledání však zjistíme, že nám toho nabízí mnohem víc. Základní funkcí, jak jsem již zmínil, je tabulka prvků, která je klasicky uspořádána, nabízí kompletní informace o prvcích, včetně jejich názvu v latině, angličtině a němčině, údaje o skupenství prvku, době objevení a jeho výskytu. Nechybí ani možnost tisku hesel (informací o prvcích). Užitečnou funkcí je pomůcka pro výpočet koncentrace látek, pomocí které lze vypočítat nejen koncentraci, ale i hmotnost látky či celého roztoku. Dalším zajímavým nástrojem je výpočet molární hmotnosti, kterou zjistíte zapsáním vzorce sloučeniny zadáváním prvků a jejich počtu přímo z tabulky. Studentům chemie možná přijde vhod kvíz, který obsahuje několik desítek otázek ve třech kategoriích. Provéřit si můžete znalosti prvků a jejich vlastností, vzorců sloučenin, chemických reakcí nebo třeba názvosloví. Ve výčtu funkcí nemůžeme vynechat Galerii osobností, která obsahuje asi čtyři desítky osobností světové chemie, včetně fotografie a základních informací o objevech dotyčné osoby.

BasicChemii zahrnuje řadu zajímavých a užitečných funkcí v přehledném designu a stručnou (ale dostatečnou) nápovědou. Aplikace je samozřejmě v češtině, její ovládání je velmi jednoduché. Program je freeware, stáhnout si jej můžete z webu autora, stejně jako nové otázky do kvízu. ■ ■ ■

Radek Kubeš

BUSINESSCARDS 6.02

Elektronický vizitkovník

VÝROBCE Fat Free Software

INFO www.fatfreesoft.com

VELIKOST SOUBORU cca 0,7 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 29,95 USD

Předávání vizitek je zvyk, na kterém ani moderní technologie v čele s internetem nic nemění. K tomu, abyste měli ve vizitkách svých partnerů pořádek, zkuste aplikaci BusinessCards.

Na začátek si na rovinu řekněme její nejdůležitější nevýhodu – alespoň základní údaje z vizitek je třeba do programu ručně přepsat (což po pravdě, vzhledem k malému rozsahu textových informací na vizitkách, není zase až tak velký problém). Nyní už budou následovat jen samá pozitiva.

Ovládání aplikace je jednoduché a intuitivní, přestože program komunikuje pouze anglicky. Nechybí ani rozsáhlá nápověda a klávesové zkratky.

V aplikaci si můžete vytvořit libovolný počet vlastních databází s vizitkami, které lze různě spojovat, popřípadě rozdělovat. K dispozici je neomezený počet volných pozic na vizitky, rozčleněných podle abecedy. Můžete si nastavit, kolik vizitek najednou chcete zobrazit, jejich vyhledávání a řazení je samozřejmostí. Velmi užitečná je možnost zobrazení kompletního obsahu jednotlivých kategorií. Při editaci záznamů máte neomezené možnosti co do fontu, velikosti, barvy nebo řezu písma a barvy pozadí. Ke každému záznamu může být připojeno i několik příloh, tedy například i naskenovaná původní vizitka. Důležitou vlastností, kterou vám klasické vizitkovníky neposkytnou, je možnost otevřít WWW stránku z vizitky v internetovém prohlížeči, poslat e-mail na zadanou adresu nebo pokud máte ve svém počítači modem, přímo vytočit vložené telefonní číslo. BusinessCards je jednoduchá aplikace s mnoha možnostmi, jejíž demoverzi můžete používat 30 dní. ■ ■ ■ Radek Kubeš

FRESH UI 5.50

Skrytá nastavení Windows

VÝROBCE Freshdevices Corp

INFO www.freshdevices.com

VELIKOST SOUBORU cca 0,6 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

Fresh UI je další výborný nástroj na nastavení skrytých vlastností vašich Windows. Jeho výhodou je jednak široká škála nastavitelných parametrů, jednak cena – Fresh UI je totiž zcela zdarma. Jediné, co musíte udělat, je bezplatná registrace na webu autora, nejspíše po jedenácti dnech používání aplikace. Nabídka parametrů je rozčleněna do pěti skupin: Applications, Explorer, Hardware, Windows Interface a Windows System. Ty jsou dále členěny do dalších podskupin v závislosti na typu aplikace (Notepad, Windows Media Player, Outlook Express atd.) nebo druhu hardwaru (myš, CD-ROM, CPU aj.).

Co se týče konkrétních nastavitelných položek, vyjmenuji jen malý zlomek z desítek až stovek možností: například možnost zcela deaktivovat Windows Messenger, stahování kodeků Windows Media Playerem, vypalovací funkce Windows XP nebo automatické aktualizace. V dalších nastaveních lze například skrýt disky, disketové nebo CD-ROM mechaniky v Průzkumníkoví, zamknout složky souborů (ovšem pouze na discích s NTFS systémem), optimalizovat L2 cache procesoru, měnit velikost ikon, urychlit vypínání počítače, nastavit si bootovací nebo kontextová menu nebo třeba určit primární přehrávač audio CD. Samozřejmě nelze všechny funkce použít ve všech verzích MS Windows a aplikace vás na to vždy upozorní.

Práce s Fresh UI vyžaduje pokročilejší znalosti systému MS Windows a alespoň základní znalost angličtiny. Nejen začátečníky jistě potěší funkce návratu k původnímu nastavení a nápověda u jednotlivých položek. ■ ■ ■ Radek Kubeš

MAXUS SE 3.04

Monitoring systému

VÝROBCE Neuro Bridge

INFO www.neurobridge.com

VELIKOST SOUBORU cca 1,4 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 29,95 USD

Aplikace Maxus SE je nejen nástrojem pro monitorování systému a síťového připojení, ale také chytrý kalendář s mnoha funkcemi a alarmem.

Po instalaci na nás čeká stručný průvodce základními funkcemi programu. Samotný program komunikuje v mnoha jazycích, češtinu však (na rozdíl od slovenštiny) nenabízí, nutno podotknout, že ani do slovenštiny není přeloženo zdaleka všechno. Ovládání aplikace je trochu složitější, na druhou stranu si ho ale můžete zjednodušit klávesovými zkratkami. Na vyjmenování všech funkcí pro monitorování systému zde není místo, zmíním tedy alespoň ty základní. V plovoucím okně se například dozvíte dobu běhu systému od posledního restartu, dobu připojení k síti, vytížení procesoru a paměti, a pokud vaše základní deska disponuje patřičnými senzory, můžete vidět aktuální teplotu vašeho pevného disku. Jestliže máte nainstalován Motherboard Monitor ve verzi 5, aplikace Maxus SE s ním spolupracuje. Co se týče monitoringu síťového připojení, Maxus SE nabízí celkovou statistiku výměny dat nebo třeba dobu a rychlost připojení. Funkce kalendáře by vydaly na samostatnou aplikaci. Kromě klasických funkcí, jako je synchronizace času nebo informace o fázi měsíce, zde najdeme ještě například funkci pro rychlé upozornění (například za 5 minut), automatické vypínání systému nebo spouštění aplikací ve zvoleném čase. Kromě rozložení tlačítek a průhlednosti plovoucího okna si můžete aplikaci přizpůsobit i stažením skinů z webu výrobce. S programem Maxus SE můžete pracovat 15 dní, některé funkce jsou však omezeny.

■ ■ ■ Radek Kubeš

PC 1CLICK DIAGNOSTIC

Počtivá diagnóza vašeho PC

VÝROBCE PC 1Click

INFO www.pclick.com

VELIKOST SOUBORU 1,38 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 98/Me/NT/2000/XP

CENA freeware

Opravit počítač nedokáže každý, ovšem existuje mnoho závad, které lze opravit pomocí speciálních programů. Je jich spousta – Norton Utilities, PC Mark, System Mechanic atd. – a jedním z nich je i PC 1Click.

Podstata tohoto „opraváře“ je ale novátorská – vy si zdarma obstaráte pouze modul PC 1Click Diagnostic, který váš počítač prohledá a zkontroluje. Nalezne-li nějaké chyby (a to nalezne téměř vždy), informuje vás o tom, a pokud je budete chtít opravit, musíte si zakoupit (přesněji pronajmout) další modul – PC 1Click Fix, který je opraví. Pronájem tohoto modulu stojí 29 EUR (na 7 dní) a 115 EUR na celý rok. Výrobce tohoto programu dokonce nabízí osobní komunikaci s odborníky, kteří dokáží vzdáleně poradit při opravě problému.

Práce s PC 1Click Diagnostic je primitivní a přesně odpovídá svému názvu – pouze dvojným kliknutím zjistíte chyby, které tento program hledá v registrech vašeho operačního systému. V registrech jsou totiž uchovány veškeré informace o celém počítači a skrze ně lze provést opravu. Cílem je zvýšit rychlost počítače, odstranit zbytkové soubory po aplikacích, které jste už odinstalovali, a vyhnout se systémovým chybám a zatuhnutí počítače.

Výsledek diagnózy je zobrazen v novém okně, ovšem není příliš přehledný a jasný. Výhodou je ocenění závažnosti problémů, které byly ve vašem počítači nalezeny. PC 1Click Diagnostic je určen pro ty, kteří si chtějí zkontrolovat stav svého počítače. Pokud však chcete problémy odstranit, musíte investovat do druhého modulu PC 1Click Fix. ■ ■ ■ Michal Vomočil

Plus! Digital Media Edition

Multimediální laboratoř

VÝROBCE Microsoft

INFO www.microsoft.com/plus

VELIKOST SOUBORU cca 210 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows XP

CENA 19,95 USD

Plus! Digital Media Edition je balík multimediálních doplňků určený pro Windows XP a Windows Media Player 9 (WMP9). Při jeho instalaci se neobejdete bez aktivace.

Plus! Photo Story umožní vytvoření vlastního filmového příběhu z fotografií. Můžete si zde nastavit pohyb kamery po obrázcích, namluvit vlastní komentář, přidat titulky nebo hudbu na pozadí. Výsledek se uloží jako klip ve formátu WMV.

Plus! Party Mode for Windows Media Player přehrává se zvolenou vizualizací v celoobrazovkovém režimu vybrané skladby. Z vašeho počítače se tak stane jukebox pro domácí party, na kterém si každý může vybrat hudbu, aniž by zasahoval do dalších aplikací.

Plus! Analog Recorder slouží k převodu analogových nahrávek z desek nebo kazet do digitální podoby, včetně rozdělení na jednotlivé stopy a odstranění šumu.

Plus! Dancer umístí na plochu tanečnicka (nebo tanečnice) zvoleného stylu, který se pak bude vlnit do rytmu poslouchané skladby.

Plus! CD Label Maker nabízí tvorbu obalů na vaše CD. Je však určen primárně pro hudební CD, a pokud na nich nemáte CD TEXT, musíte samozřejmě skladby vypsat ručně. Můžete si vybrat z mnoha šablon obalů, lze vkládat i obrázky.

Plus! Audio Converter slouží k vzájemné konverzi souborů WAV, WMA a MP3 s nastavením bitrate.

Kromě uvedených aplikací najdete v balíku ještě skiny pro WMP9, efekty pro Movie Maker 2, utilitu pro synchronizaci PC s Pocket PC a praktický budík.

Řadu užitečných nástrojů nabízí Plus! DME za cenu více než rozumnou. ■ ■ ■

Radek Kubeš

SysTuner 3.0

Tuning ze Slovenska

VÝROBCE Michal Strehovský

INFO www.migeel.host.sk

VELIKOST SOUBORU cca 0,5 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 100 Sk

Další z nepřeberné nabídky nástrojů na vyladění operačního systému MS Windows (všech verzí) tentokrát pochází ze Slovenska. S aplikací SysTuner můžete upravit okolo 200 skrytých nastavení Windows. To, v čem se SysTuner liší od podobných utilit, jsou zejména přidavné moduly a Průvodce nastavení. Možných nastavení je opravdu mnoho, uvedu tedy jen některá. V menu *Tweaks* nabízí SysTuner nastavení aplikací Internet Explorer, Outlook Express, ale například také Nero Burning Rom. Nabídka *Hardware* umožňuje nastavení názvu procesoru nebo třeba autorunu pro CD-ROM mechaniku. Z dalších nastavení lze jmenovat třeba úpravu pracovní plochy, včetně velikosti ikon nebo jejich barevné hloubky, úpravu nabídky Start nebo nastavení sdílení souborů. Zajímavé volby najdete rovněž pod položkou *System* (automatické ukončování aplikací, možnosti při startu atd.) a *Internet* (inicializační příkazy modemu aj.). Zajímavým doplňkem jsou tzv. Moduly. Jde o utilitky s různými funkcemi. Nevýhodou je, že některé nefungují pod všemi verzemi Windows. SysTuner nabízí například zobrazovač hesel, čistič registrů a disků, defragmentátor operační paměti nebo velmi důležitý Backup manager, pomocí kterého můžete uvést svůj systém do původního stavu.

Druhou specialitou je *Průvodce* – nástroj, pomocí něhož si vyberete, kterou část systému chcete „poladit“ (nabídka Start, připojení k internetu...), a následně to také v několika krocích učiníte.

Provedené změny se většinou projeví až po restartu systému. Bez zaplacení velmi nízkého poplatku můžete SysTuner používat 30 dní. ■ ■ ■ Radek Kubeš

WinAMP 2.91

Zkušenosti vítězi

VÝROBCE PNullsoft

INFO www.winamp.com

VELIKOST SOUBORU cca 2,2 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

Začátkem dubna si firma Nullsoft konečně připustila, že trojková řada jejich WinAMPU byl spíše úlet než plnohodnotný nástupce slavné verze 2.80, a nepřímo tak zahodila rok a půl dlouhý vývoj trojkových verzí.

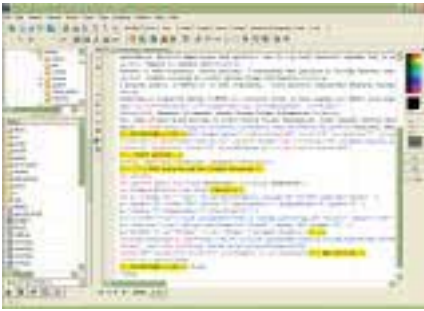
Mnohým může znít návrat v číslování jako nějaký vážný krok zpět, v případě tohoto přehrávače se ale jedná o pravý opak. Verze 2.90 a 2.91 v sobě spojují to nejlepší ze svých předchůdců, kterými jsou 2.80 a 3.0. Otec Dvojka předal synovi geny pro rychlý start, snadné ovládání, malé nároky na hardware a hlavně paměť, matka Trojka zase dala synáčkovi do vínku knihovnu médií (Media Library), zvukové přechody, podporu videa, upraven byl například také ekvalizér a mnoho dalších maličkostí pro zvýšení rychlosti a stability.

Knihovna médií je skutečně největší novinkou, která umožňuje uchovat pohromadě informace o audiosouborech nejen na disku, ale také na CD/DVD (nebo i disketách, pokud je stále používáte), pokud jsme připojeni k internetu, pak máme možnost nechat si zobrazit seznam internetových rádií (okolo 500) či televizi (koncem dubna jich bylo 12). Samotná knihovna nám umožňuje kromě pohodlného spuštění libovolné skladby v seznamu také vytvářet z vybraných skladeb playlisty, editovat hromadně ID3 tagy, třídit podle alb či autorů nebo fyzicky vymazat skladbu z disku (není nutné hledat soubor v Průzkumníkově).

Verze 2.91 je skutečně dobrou volbou a Nullsoft tak ukazuje, že WinAMP má vynikající místo mezi audiopřehrávači.

■ ■ ■ Tomáš Milbach

1st PAGE 2000

Homesite jako freeware

VÝROBCE Evrsoft

INFO www.evrsoft.com

VELIKOST SOUBORU 5,2 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

Budeme-li se bavit o programu Homesite, jistě si vybavíte vynikající, dnes již legendární „NON-WYSIWYG“ editor webových stránek. Tento program však má jednu výraznou chybu – jeho cenu, 100 USD, bohužel rozhodně nelze označit za lidovou. Zřejmě právě proto začala skupina autorů vyvíjet velmi podobný software, ale hned zpočátku zamýšlený jako free. Jak jsem již naznačil, jedná se o program, jehož cílem je konkurovat Homesitu. To se také patřičně odráží na téměř identickém vzhledu a schopnostech.

Co vás asi zarazí ještě před spuštěním 1st Page 2000, je možnost výběru ze čtyř verzí programu – Easy, Normal, Hardcore a Expert –, v nichž vzestupně přibývá různých nastavení a možností (vyzkoušel jsem všechny a osobně doporučuji používat jedinečně možnost Expert). Mezi samozřejmosti, které 1st Page nabízí, patří zvýrazňování syntaxe pro mnoho různých jazyků, dále možnost editace více souborů naráz, okamžitého zhlédnutí náhledů k vytvořeným stránkám či zjednodušené vkládání tagů či jiných elementů. Ano, je pravda, že se jedná o funkce, které ostříleného uživatele nikterak neoslňují, avšak jejich vhodným spojením do líbivého celku vznikl vskutku výborný nejen HTML editor, který v kategorii freeware ve své uživatelské přívětivosti prakticky nenalezne konkurenci.

Snad jediným minusem, a nutno říci, že závažným, bylo, že se místo českých znaků zobrazovaly nesmyslné „paznaky“. Naštěstí se tento nedostatek projevoval jen při psaní, při zobrazení stránky v libovolném prohlížeči už vše proběhlo bez problémů.

■ ■ ■ Zdeněk Schee

AVD GRAPHIC STUDIO 5.3

Grafika na všechny způsoby

VÝROBCE PAVLAN Design

INFO www.avlandesign.com

VELIKOST SOUBORU cca 1,2 MB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA shareware, 24,95 USD

Aplikací pro práci s grafikou je nepřeberně množství, hlavní nevýhodou kvalitního grafického softwaru typu Photoshopu je však poměrně vysoká cena. Proto vám tentokrát nabízíme aplikaci AVD Graphic Studio, která sice neuspokojí požadavky profesionálního uživatele, nicméně začátečníkovi přináší širokou škálu nástrojů a funkcí pro práci nejen s obrázkem, ale třeba i videosekvencemi ve formátu AVI nebo animovanými GIF. Samozřejmě nechybí ani spolupráce se skenerem prostřednictvím TWAIN rozhraní.

AVD Graphic Studio pracuje se všemi běžnými formáty grafických souborů, včetně souborů s ikonami (ICO) nebo Windows Metafile (WMF). Pro úpravy obrázků jsou připraveny standardní nástroje pro výběr, vyřezávání, otáčení, změnu velikosti, úpravu barev, úrovní, jasu či kontrastu a několik druhů filtrů. Nechybí ani funkce pro kreslení, ať už perem, sprejem nebo štětcem, možnost vkládat geometrické tvary, vybarvovat plochy, gumovat atd. Při všech úpravách je však třeba mít na paměti, že aplikace podporuje pouze jeden krok zpět (undo). Zajímavou funkcí je práce s animovanými GIF a AVI videosekvencemi. AVD Graphic Studio rozkládá tyto soubory do jednotlivých snímků, se kterými je pak dále možné pracovat a ukládat je, třeba jako jednotlivé obrázky. Přestože se jedná již o verzi 5.3, aplikace ještě není zcela odladěná, a tak se nenechte zaskočit poměrně častými chybovými hláškami nebo nefunkčními nápovědami. Demoverzi programu můžete používat libovolně dlouho, zásadním omezením je však nemožnost uložit výsledky své práce.

■ ■ ■ Radek Kubeš

NUCLEAR REMOTE CONTROL 2002 v1.6

Vzdálená správa přes browser

VÝROBCE Cult of Atomic developers

INFO <http://vr5.webz.cz>

VELIKOST SOUBORU 972 KB

OPERAČNÍ SYSTÉM Windows 95/NT a vyšší

CENA freeware

Nuclear Remote Control je nástroj, který vám umožní ovládat svůj „domovský“ počítač z kteréhokoliv místa na zemi (samozřejmě za předpokladu, že máte k dispozici internetové připojení). Nuclear Remote Control je vzdáleně podobný trojskému koni NetBus, jímž se také pravděpodobně autor při vývoji inspiroval. Na rozdíl od něj však Nuclear Remote Control nepotřebuje klientskou část, vystačí si totiž s kterýmkoli internetovým prohlížečem!

Zjednodušeně jde o to, že na svém domácím počítači si spustíte serverovou část, u níž můžete nastavit několik možností. Např. port, přes který bude komunikace s počítačem probíhat, heslo, zda má být program viditelný navenek či zda se má spouštět společně se startem Windows apod. Následně stačí jen zadat na dalším (cestovním) počítači (respektive v jeho internetovém prohlížeči) IP adresu stroje se serverovou částí, případně ještě port. A je to tu: můžete daný počítač ovládat dálkově.

S programem lze vykonávat většinu běžných úkonů prováděných přes dálkovou správu. Patří mezi ně např. zapínání aplikací, ovládání procesů, přenášení souborů, vypnutí počítače apod. Nechybí však ani takové pikantnosti jako změna rozlišení nebo, a to je důležité, ovládání serverové části, tzn. její skrytí apod. Největší výhodou je, že jste-li např. na cestách, jediné, co stačí udělat, je nechat zapnutý svůj počítač a pak ho ovládat, kdykoli se dostanete k internetu. Samozřejmě jen tehdy, má-li ovládaný počítač svou venkovní IP. V opačném případě jej lze ovládat jen z lokální sítě. ■ ■ ■ Zdeněk Schee

Deti a Linux

Možno sa niektorí z vás budú diviť, ale operačný systém Linux (vlastne autori, ktorí tvoria software pod licenciou GPL) pamätá aj na naše najmenšie ratolesti. Podme sa teda pozrieť, aký software je v tejto kategórii k dispozícii.

Tux4Kids je organizácia, ktorej cieľom je podpora a výroba kvalitného výukového softwaru pod licenciami ako Free-Software a OSI Certified.

TUX MATH

Tux Math je zábavnou formou realizované vzdelávanie v matematike. Autorom je Bill Kendrick a aktuálnu verziu programu možno získať na adrese www.newbreedsoftware.com/tuxmath.

Čo je cieľom hry? V úlohe veliteľa Tuxa máte ubrániť svoje mesto pred útokom matematických úloh – komét. Aby ste príslušnú „kométu“ zničili, musíte úlohu správne vyriešiť a výsledok vytukať na numerickej klávesnici. Ak sa vám to podarí, Tux sa bude tešiť a postará sa o zničenie útočiacej kométy. Príbudnú vám body, ale hlavne postúpíte do ďalšieho levelu. Takto postupujete, pokiaľ nezničíte všetky útočiace kométy. Školáci sa niečo naučia a zároveň sa aj celkom zabavia. Ako hovorieval Komenský – „škola hrou“.

Tux Math

V prípade, že sa vám úlohu vyriešiť nepodarí, Tux bude zúriť, pretože takto postupne útočiace kométy zničia mesto a hra sa skončí. Aby ste zase hneď tak neskončili, mesto je chránené ochranným štítom. Štít odolá minimálne jednej výbušnej matematickej úlohe – kométe.

Na ďalšom Chip CD (7/03) nájdete aj vývojovú verziu programu (*tuxmath-new-cvs.tar.gz*), získanú zo systému CVS (Concurrent Version System). V systéme CVS sú uložené všetky verzie zdrojového kódu vyvíjaného programu a je možnosť sa ku ktorejkoľvek staršej verzii vrátiť. S takto spravovaným zdrojovým kódom môže pracovať viacej programátorov bez toho, že by si navzájom niečo prepisovali. Systém CVS vlastne pomáha zdieľať výsledky ich práce.

Posledná verzia programu zo systému CVS obsahuje aj novinky, ktoré sa týkajú voľby Options. Ak sa je podarí dokončiť, bude možné v programe napríklad nastaviť, z akého rozsahu majú byť generované úlohy (1 – 5, 6 – 12, 13 – 20), maximálny počet odpovedí a matematické operácie, ktoré chcete precvičovať (sčítanie, odčítanie, delenie a násobenie). Každopádne si môžete vyskúšať, čo sa už podarilo naprogramovať, aj sa zapojiť do vývoja.

TUX TYPING

Tux Typing je graficky realizované zadávanie písmen z klávesnice. Program vytvoril Sam Hart a na Chip CD 7/03 nájdete verziu pre Linux i pre Windows. Verzia pre Linux je vo formáte zdrojových súborov (*tuxtype-1.0.3.tar.bz2*) a tiež vo formáte RPM (*tuxtype-1.0.3-1.i386.rpm*). RPM využijú tí, ktorým sa nechce kompilovať zdrojové kódy.

Po spustení programu nájdete v úvodnom menu nasledujúce položky: Key cascade (písmenkový vodopád), Word cascade (slovný vodopád), Practice (nácvik) a Exit the game (ukončí program).

V Key cascade má tučniak Tux za úlohu zjesť všetky ryby, ktoré mu takpovediac padajú z neba ako pečené holuby. Každá ryba je označená jedným písmenom abecedy. Aby však Tux mohol rybu chytiť, musíte na klávesnici stlačiť písmenko najbližšej ryby. Ak tak neurobíte a ryba spadne do vody, stratíte jeden život. V prípade, že sa nachádzate ďaleko od ryby, nič to. Keď je treba, Tux vie aj veľmi rýchlo utekať. Voľbou obtiažnosti ovplyvňujete rýchlosť písmenkového vodopádu. Za typom obtiažnosti je uvedený počet životov, ktoré

máte k dispozícii, a počet rýb, ktoré musí Tux bezpodmienečne zjesť, aby postúpil do ďalšieho levelu.

Vo Word cascade sa po vybratí obtiažnosti spustí prakticky rovnaká hra, avšak namiesto písmen zhora padajú trojice rýb, ktoré vyjadrujú nejaké slovo. Aby Tux mohol ryby zjesť, musíte na klávesnici vyukať postupne všetky písmenká, z ktorých sa slovo skladá.

Po voľbe Practice (nácvik) sú vám ponúknuté možnosti Key cascade, Word cascade a Free typing. Aktivovaním prvých

Tux Typing

dvoch sa spustí sprievodca, ktorý vás zoznami s princípom hry. Voľba Free typing spustí písmenkový vodopád s tým, že vám neubúdajú žiadne životy – môžete sa tak program naučiť lepšie ovládať.

Slová, ktoré sa v hre vyskytujú, sú umiestnené v adresári *tuxtype/data* v súboroch *words1.txt* až *words4.txt*. Nie ste tak obmedzený už nadefinovanými slovami a môžete si doplniť ľubovoľné vlastné. Pozor však na slová s interpunkčnými znamienkami. Tie zatiaľ nie sú podporované a ich použitím by ste hru spravili neovládateľnou.

Aktuálnu verziu programu možno získať na adrese www.geekcomix.com/dm/tuxtype. Program, čo sa týka grafiky, zvuku i hrateľnosti je naprogramovaný na veľmi vysokej úrovni.

TUX PAINT

Program Tux Paint je jednoduchý kresliaci editor pre deti, ktorý ponúka rozhranie s fixnou veľkosťou kresliacej plochy. Autorom je ▶

- opäť Bill Kendrick a aktuálnu verziu nájdete na www.newbreedsoftware.com/tuxpaint. Program je Open Source projekt, Free Software uvoľnený pod licenciou GPL. Na Chip CD 7/03 nájdete program vo verzii pre Linux i pre Windows.

Circus Linux!

Program Tux Paint je aktuálne lokalizovaný do 23 jazykov vrátane češtiny. Všetky nástroje, ktoré sa na kreslenie používajú, sú viac či menej ozvučené, čo ocenia zrejme menšie deti. Po spustení programu sa zobrazí úvodná obrazovka, ktorá obsahuje základné informácie o autorovi a o verzii programu. Po kliknutí myšou, resp. po stlačení ľubovoľnej klávesy sa dostanete na hlavnú obrazovku, ktorá sa skladá z nasledujúcich častí: ľavý nástrojový panel, pracovná plocha, pravý výberový panel, panel pre výber farby a riadok vyhradený pre výpis textovej informácie.

Azda najzaujímavejší je práve ľavý nástrojový panel. Má názov Tools a obsahuje najmä tieto nástroje: Štetec – kreslenie pomocou niekoľko typov štetcov; Pečiatky – jednoduchý nástroj na umiestňovanie už hotových obrázkov; Čiary – nástroj na kreslenie čiar používa rovnaké tvary a štetce ako nástroj Štetec; Útvary – po zvolení možno kresliť jednoduché geometrické útvary (štvorce, obdĺžniky, elipsy, kružnice...); Text – umožní písať do obrázku text so zvolenou farbou a štýlom písma; Magické efekty – obsahuje sadu funkcií pre úpravu obrázkov a kreslenie špeciálnych efektov.

Nikde pri vyššie menovaných nástrojoch som nespomenul nič o ich možnom nastavení, ako je tomu pri iných grafických programoch. Tento program je jednoducho pre deti a aj z toho dôvodu nie sú spomínané funkcie implementované do detailov. Ide hlavne o zábavu. Program samozrejme umožňuje uloženie obrázkov aj ich vytlačenie na tlačiarňu.

Circus Linux!

Boli ste niekedy v cirkuse? Že nie? Tak vás do jedného, linuxového, pozývam. Hra dosiahla najvyššie možné hodnotenie v sekcii Action na serveri Linuxberg. Circus Linux! existuje aj v binárnej podobe (RPM balík) pre Red Hat 7.3. Obidve verzie nájdete na Chip CD 7/03.

Cieľom hry je pomocou vyskakujúcich klaunov prasknúť čo najviac balónikov pohybujúcich sa v hornej časti obrazovky. Za každý prasknutý balónik získate body. Po stlačení tlačidla Enter sa klaun odrazí z trampolíny a ďalej je to už len na vás. Dôležité je, aby sa vždy mohol odraziť do čo najvyššej výšky. Ak sa vám včas a na správne miesto nepodarí premiestniť dosku s druhým klaunom, prídete o polovicu života. Celý život stratíte, akonáhle sa pádom z výšky zabijú obidvaja klauni. K dispozícii máte štyri životy.

Hru môže hrať jeden alebo viacerí hráči, jej ovládanie je možné pomocou myši, klávesnice alebo joysticka. Na úvodnej obrazovke môžete definovať obtiažnosť výberom modu Barriers mode alebo Bouncy balloons mode. Po zvolení modu Clear-all mode musíte všetky tri rady balónov odstrániť skôr, ako sa znovu vrátia. Grafika hry je vynikajúco animovaná – takmer 70 objektov sa pohybuje na obrazovke v jednom čase. Na hre ma tiež zaujal zvuk a zvukové efekty, ktoré sú na veľmi dobrej úrovni.

ZÁVER

Organizácia Tux4Kids realizuje vývoj aj iných zaujímavých projektov, tie však ešte nemajú finálnu podobu. Ide o nasledovné projekty: Tux Alphabet Soup (www.tux4kids.org/dm/tuxalpha) – vzdelávacia hra pre deti na učenie abecedy (10 % – percentuálne značenie určuje, v akom stave sa projekt nachádza), Vidsimple (www.tux4kids.org/dm/vidsimple) – jednoduchý nástroj na nahrávanie a editovanie videa (10 %) a TuxReader (www.tux4kids.org/dm/tuxread) – program, ktorý má pomáhať deťom naučiť sa čítať a používa open source metódu syntézy reči Festival (20 %).

Popísané programy včítania návodov pre hru i kompiláciu nájdete na ďalšom Chip CD (7/03). Ide rozhodne o zaujímavú myšlienku kombinácie hry a učenia, čo ocenia najmä deti. Určite bude zaujímavé sledovať vývoj týchto projektov. Program i autori, ktorí tieto programy vytvorili, majú môj obdiv. Konečne niekto začal vyrábať aj takto potrebný software. Prajem príjemnú zábavu.

■ ■ ■ Peter Gašparovič

PŘECHOD OD WINDOWS K RED HAT LINUXU

Důležité konfigurační soubory

Po čase se opět dostáváme k tématu objevování Linuxu z hlediska uživatele Windows. V předchozích dvou dílech jsme se zaměřili na instalaci a počáteční nastavení systému, dnes navazujeme popisem některých důležitých konfiguračních souborů v adresáři `/etc`.

Nejprve se musím přiznat, že jsem neodolal a nainstaloval jsem si novou verzi Red Hatu (v době psaní článku), 8.0 (dále jen RH 8). Součástí této distribuce je již i kancelářský balík OpenOffice 1.0.1, takže si myslím, že k přechodu na Linux je opět více důvodů. V RH 8 se už drtivá většina nastavení provádí v grafickém režimu, ale ne vše se podaří úplně přesně podle našich požadavků. Rovněž nemám rád, když systém něco někam zapisuje a provádí něco, o čem nemám ani mlhavou představu. Přímá konfigurace některých souborů je rychlejší a přece jen nás nutí porozumět systému.

Uvedu konkrétní případ: Mám nastaveno defaultní spouštění grafického prostředí a chci je na chvíli změnit. Stačí se přihlásit jako `root`, v adresáři `/etc` vybrat soubor `init-`

`tab` a v řádce `id:5:initdefault:` opravit číslo 5 na 3. Soubor uložíme a můžeme zkusit reset – to je rychlý způsob zásahu do systému, pokud něco testujete nebo když vám nevyhovuje standardní nastavení. Musíte ale vědět, jak, co a kam zapsat. Proto než se do toho pustíte, je nutné, či spíše nezbytné ještě před úpravou provést zálohu editovaných souborů. Dvě či tři odzkoušené zálohy rozhodně nejsou k zahoezení – soubory jsou vesměs malé. Také nesmíte zapomenout na ozkoušenou startovací disketu (jako pojistku).

Adresář `/etc` obsahuje celou řadu souborů a adresářů. Například v mém systému je v něm 209 položek – 144 souborů a 65 adresářů. Ve většině případů jde o konfigurační soubory či o skripty s odkazem na další soubory. V tomto článku nelze popsat všechny, proto jsem si vybral jen některé.

První, s čím se u operačního systému setkáte, je zaváděč. Pokud nezavádíte systém z diskety nebo například z MBR u Windows NT(2000), můžete zvolit novější zaváděč `grub` anebo starší `lilo`. Jejich konfigurační soubory `grub.conf` a `lilo.conf` jsou v adresáři `/etc`.

```
default=1
timeout=10
splashimage=(hd0,2)/grub/
splash.xpm.gz
title Red Hat Linux (2.4.18-14)
root (hd0,2)
kernel /vmlinuz-2.4.18-14 ro
root=LABEL=/
initrd /initrd-2.4.18-14.img
title DOS
rootnoverify (hd0,0)
chainloader +1
```

Zde vidíte výpis z mého `grub.conf`. Co by se dalo změnit? Například pořadí bootování systému. Jak je patrné z výpisu, mám nastavenou možnost načítání dvou systémů – Windows 2000 (označeno `title DOS`) a Linuxu (`title Red Hat...`). Jako defaultní se bude zavádět DOS. Pokud bych chtěl vyměnit pořadí zavádění systémů, stačí do řádku `default` místo 1 napsat 0.

V řádce `timeout` je čas, po který bude zaváděč čekat na volbu, než začne se zaváděním defaultního systému. Pokud se vám nelíbí úvodní modrá obrazovka s výběrem systému, dejte před řádek `splashimage...` znak `#`.

► Tím ho „zakomentujete“ – řádek bude ignorován a úvodní tabulka bude černobílá.

```
Pro porovnání uvedu příklad ze souboru
/etc/lilo.conf
boot=/dev/hda
map=/boot/map
install=/boot/boot.b
prompt
timeout=50
message=/boot/message
lba32
default=linux
image=/boot/vmlinuz-2.4.0-0.43.6
label=linux
initrd=/boot/initrd-2.4.0-0.43.6.img
read-only
root=/dev/hda5
other=/dev/hda1
label=dos
```

Co který řádek znamená, nebudu popisovat, je to vcelku jasné a podrobnější informace můžete sehnat v dokumentaci. Zkusíme se ale podívat na start systému a na možnost konfigurace pro jednotlivé úrovně běhu. Máme možnost vybrat si z několika úrovní běhu – tzv. run levels. Jednotlivé úrovně jsou: 0 – zastavení systému; 1 – jednouživatelství režim, pouze pro uživatele root, především pro údržbu a záchranu systému; 2 – víceživatelství systém bez použití sítě a NFS; 3 – plnohodnotný víceživatelství systém; 5 – znamená víceživatelství práci s využitím sítě a s možností použití grafického prostředí; 6 – restart systému.

Úrovně 4, 7, 8 a 9 se zatím nepoužívají.

Přepínání mezi jednotlivými úrovněmi provádí *root* příkazem *init(telinit) <číslo úrovně>*. Pozor, nefunguje z každého shellu, zkuste *csch*.

Spouštění a zastavování služeb můžeme najít v souborech */etc/rc.d/rc-číslo úrovně.d*. Konfiguraci můžeme provádět dvojím způsobem. Buď tak, že najdeme v adresářích soubory pro spouštění a zastavování dané služby (ve tvaru *SXX<služba>*, S znamená start a XX pořadové číslo spuštění; pro zastavení je princip stejný, pouze první písmeno je K). Tyto soubory smažeme a systém restartujeme. Druhým způsobem je použití utility *chkconfig* (u RH Linuxu). Oba zkusím naznačit na příkladu vypnutí služby *lpd* (tisku):

První způsob:

```
machine# ls /etc/init.d/*lpd*
// je zde ona služba?
/etc/init.d/lpd
machine# ls /etc/rc?.d/S??lpd
```

```
//při kterých úrovních se spouští
/etc/rc2.d/S60lpd
/etc/rc3.d/S60lpd
/etc/rc4.d/S60lpd
/etc/rc5.d/S60lpd
machine# /etc/init.d/lpd stop
//zastavení služby
Ukončuji lpd: [ OK ]
machine# rm /etc/rc?.d/S??lpd
//odstranění startovacích souborů
....
machine#reboot //restart systému
Druhý způsob:
machine# csh
machine# chkconfig -list //vypíše
všechny služby a kdy se zapínají
anacron 0:off 1:off 2:on
3:on 4:on 5:on 6:off
xfs 0:off 1:off 2:on
3:on 4:on 5:on 6:off
lpd 0:off 1:off 2:on
3:on 4:on 5:on 6:off
...
```

```
machine# chkconfig -list lpd
//kdy se spouští daná služba
lpd 0:off 1:off 2:on
3:on 4:on 5:on 6:off
machine# chkconfig - level 245
lpd off (on)
//nepovolíme spouštění lpd
u úrovní 2,4 a 5
machine# chkconfig -list lpd
lpd 0:off 1:off 2:off
3:on 4:off 5:off 6:off
```

Snad nejnámějším konfiguračním souborem (nechci říci nejdůležitějším, každý soubor je důležitý a jeden závisí na druhém) je *passwd*, v němž je uložen seznam uživatelů systému. Nejde pouze o uživatele v pravém slova smyslu, ale také o některé aplikace, které pro svoji činnost potřebují určitá práva a přístup k některým adresářům a souborům. *root:x:0:0:root:/root:/bin/bash*
bin:x:1:1:bin:/bin:/sbin/nologin
daemon:x:2:2:daemon:/sbin:/sbin/nologin

To je úvod mého souboru *passwd*. Jednotlivé údaje jsou odděleny dvojtečkou a udávají uživatelské jméno, uživatelské číslo, číslo skupiny, ke které náleží, domovský adresář a defaultní shell. V normálním stavu po instalaci jsou práva souboru nastavena tak, že i uživatel s nejnižším oprávněním, tedy *user*, jej může prohlížet. Dalším neméně důležitým souborem je *shadow*, tzv. soubor stínových hesel. Zde se ukládají hesla všech uživatelů v zakódované podobě a soubor je přístupný pouze pro uživatele *root*. Podobně existuje soubor *group*, v němž jsou informace o všech

skupinách, jež na systému existují. Opět uvedu krátký výpis ze svého souboru */etc/group*

```
root:x:0:root
bin:x:1:root,bin,daemon
daemon:x:2:root,bin,daemon
sys:x:3:root,bin,adm
adm:x:4:root,adm,daemon
tty:x:5:
disk:x:6:root
lp:x:7:daemon,lp
```

Také zde jsou jednotlivé záznamy na řádcích oddělené dvojtečkou a znamenají: jméno skupiny, heslo, číslo skupiny a seznam uživatelů náležejících k této skupině. K jejich editaci se používá například nástroj *redhat-config-users*.

Soubor *fstab* slouží k připojování a odpojování jednotlivých svazků lokálních i síťových disků. Pokud například mám dva operační systémy na jednom disku a chci v Linuxu „vidět“ disk s operačním systémem Windows, lze to samozřejmě vyřešit zadáním příkazu *mount*, ale mně více vyhovuje automatické připojování při každém startu systému. Podívejme se na krátký výpis mého souboru *fstab*:

```
/dev/hda6 swap swap
defaults 0 0
/dev/cdrom /mnt/cdrom iso9660
noauto,owner,kudzu,ro 0 0
/dev/fd0 /mnt/floppy auto
noauto,owner,kudzu 0 0
/dev/hda1 /mnt/c auto
defaults 0 0
/dev/hda5 /mnt/d auto
defaults 0 0
```

Soubor je rozdělen do sloupců pomocí tabulátorů a každý řádek je pro jedno připojení. V prvním sloupci udáváme typ zařízení, na němž jsou data, ve druhém sloupci zapíšeme, kam chceme svazek připojit, třetí pole popisuje typ připojovaného filesystému. V dalších sloupcích zadáváme různé doplňkové informace, například má-li se svazek automaticky připojit při startu či kdo si může svazek připojit. Pokud se podíváme na poslední dva řádky výpisu, jsou dvě partitions naformátované FAT32 „přimontovány“ do adresářů */mnt/c* a */mnt/d* a připojování se provádí automaticky při startu. Více se můžeme dozvědět v manuálech, kde najdeme konkrétně rozepsané možnosti. Stejně tak najdeme v manuálech odkaz na další konfigurační soubory. To by mohlo pro dnešek stačit – příště bych se pokusil udělat stručný přehled většiny podadresářů a souborů z adresáře */etc* s poznámkou, k čemu slouží. ■ ■ ■ Pavel Kameník, pavel.kamenik@post.cz

WINHTTRACK WEBSITE COPIER 3.23

Jak si zkopírovat web

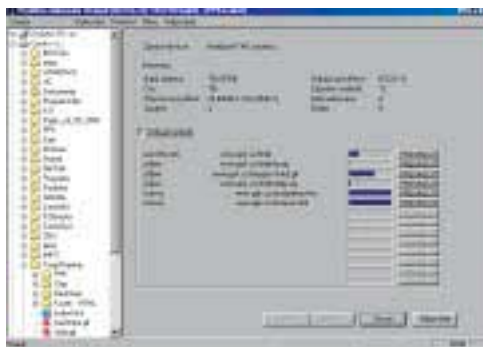
Program WinHTTrack Website Copier patří mezi velmi dobré off-line browsery. Celkem snadno s ním vytvoříte kopii oblíbeného webu.

WinHTTrack Website Copier je off-line browser, který lze používat zdarma (Open Source). Program dokáže stáhnout požadovaný web (HTML soubory, styly, skripty, obrázky atd.) a vytvořit na disku funkční kopii pro off-line prohlížení. K dispozici je též funkce „update“ pro aktualizaci existující off-line kopie webu a funkce „obnovení přerušného stahování“.

Program umí také česky a slovensky. Změnu jazyka lze provést ihned po prvním spuštění programu (objeví se příslušná nabídka) nebo kdykoliv později příkazem Preferences/Language preference. V tomto článku budu uvádět anglické i české názvy nabídek a příkazů.

RYCHLE A SNADNO

Chceme-li vytvořit kopii menšího jednoduchého webu, lze to učinit snadno a bez pracného nastavování. Celý proces probíhá formou průvodce, jehož úvodní okno je vidět ihned po spuštění programu. Stačí kliknout

Obr. 1. Průběh stahování

DOWNLOAD WEB SITE(S); STAŽENÍ WEB STRÁNEK	Vytvoří kopii požadovaného webu (nebo i více webů).
DOWNLOAD ALL SITES IN PAGES (MULTIPLE MIRROR); STAŽENÍ VŠECH STRÁNEK (VÍCENÁSOBNÉ STAŽENÍ)	Stáhnou se všechny weby, jejichž odkazy se objeví na zadané stránce (stránkách). Pokud do políčka Web Addresses (Adresy WWW) přetáhnete (drag and drop) svůj soubor s oblíbenými odkazy (bookmark file), dojde ke stažení všech vašich oblíbených webů.
TEST LINKS IN PAGES (BOOKMARK TEST); KONTROLA ODKAZŮ NA STRÁNKÁCH (TEST ZÁLOŽEK)	Otestuje se funkčnost (existence) všech odkazů na zadané stránce (stránkách). Vhodné např. pro kontrolu stránky s oblíbenými odkazy (bookmark file).
CONTINUE INTERRUPTED DOWNLOAD; NAVÁZÁNÍ PŘERUŠENÉHO STAHOVÁNÍ	Pokračování přerušného stahování (ať už přerušení způsobil uživatel, výpadek spojení nebo jiný problém).
UPDATE EXISTING DOWNLOAD; AKTUALIZACE STAŽENÝCH STRÁNEK	Aktualizace už existujícího projektu - zkontroluje se struktura webu a každý stažený soubor.

Tabulka 1. Na výběr máte několik akcí, z nichž nejčastěji využijete hned tu první - „Download web site(s)“.

na tlačítko Next (Další) a dostáváme se k prvnímu bodu.

1. Zadejte název nového projektu (položka Project name, Název projektu) nebo vyberte už existující projekt, který chcete aktualizovat nebo „dodělat“ (např. pokud došlo k přerušení stahování). Také můžete změnit složku pro ukládání projektů (položka Base path, Základní cesta).
2. Během druhého kroku musíte v první řadě vybrat typ akce (položka Action, Akce). Nabízí se sedm možností (popis některých možností viz tabulka 1), z nichž nejčastěji využijete hned tu první - Download web site (Stažení web stránek).

Poté do pole Web Addresses (Adresy WWW) zapište požadovanou adresu webu (adresy webů), který chcete stáhnout. Při přidávání adres můžete také využít tlačítko Add URL (Přidat URL). Toto tlačítko se hodí především tehdy, potřebujete-li definovat dodatečné parametry (vstupní jméno a heslo požadované pro vstup na určitou stránku) nebo chcete-li zachytit složitější URL (užiteč-

né např. u stránky, která se objeví až po odeslání formuláře).

Nakonec můžete využít tlačítko Set options (Nastavení) - pak budete moci změnit celou řadu parametrů. Různá nastavení si popíšeme dále; nyní zkuste nic neměnit (u jednoduchých a malých webů nebo při stahování pouze určitých menších částí webu to většinou ani není potřeba) a pokračujte dále.

3. Dostáváme se k poslednímu kroku průvodce. V části Remote connect (Spojení s poskytovatelem) můžete vybrat požadované připojení a případně využít volbu Disconnect when finished (Odpojit po dokončení). Hodit se může i volba On hold (Podržet), díky které můžete nastavit dobu, kdy začne stahování. Chcete-li nastavení právě definovaného projektu pouze uložit a stahovat až později, zvolte poslední volbu - Save settings only, do not launch download now (Pouze uložit nastavení, nezačít stahování). Nakonec klikněte na tlačítko Dokončit. Poté začne stahování, jehož průběh máte možnost vidět, a to včetně užitečných informací (viz obr. 1).

- 4. Jakmile stahování skončí, budete moci využít dvou tlačítek – View error log (Zobrazit chybový protokol) a Browse Mirrored Website (Prohlédnout stažené stránky).

Download web site(s); Stažení web stránek Vytvoří kopii požadovaného webu (nebo i více webů). Download all sites in pages (multiple mirror); Stažení všech stránek (vícenásobné stažení) Stáhnou se všechny weby, jejichž odkazy se objeví na zadané stránce (stránkách). Pokud do políčka Web Addresses (Adresy WWW) přetáhnete (drag and drop) svůj soubor s oblíbenými odkazy (bookmark file), dojde ke stažení všech vašich oblíbených webů. Test links in pages (bookmark test); Kontrola odkazů na stránkách (test záložek) Otestuje se funkčnost (existence) všech odkazů na zadané stránce (stránkách). Vhodné např. pro kontrolu stránky s oblíbenými odkazy (bookmark file). Continue interrupted download; Navázání přerušovaného stahování Pokračování přerušovaného stahování (ať už přerušení způsobil uživatel, výpadek spojení nebo jiný problém). Update existing download; Aktualizace stažených stránek Aktualizace už existujícího projektu – zkontroluje se struktura webu a každý stažený soubor.

FILTRY – MOCNÝ NÁSTROJ

V předchozí části jsme se během druhého kroku dostali k tlačítku Set options (Nastavení), které vám umožní provést celou řadu detailních nastavení. Začneme filtry.

Filtry jsou velmi užitečnou funkcí programu. V okně Options (Nastavení) je najdete na záložce Scan Rules (Filtry). Uvedeme si malý příklad, ze kterého snadno pochopíte, jak WinHTTrack funguje a k čemu jsou filtry dobré.

Předpokládejme, že zadáte v programu tuto adresu: www.zviratka.cz/info/kocky. WinHTTrack pak stáhne vše, co se na této adrese nachází, a to včetně podsložek (jako např. www.zviratka.cz/info/kocky/perske). Nebudou se však stahovat soubory, které jsou na jiných webech, a také soubory, jež se nacházejí ve výše umístěných složkách (např. www.zviratka.cz/info). To je základní vlastnost programu, která má zajistit, aby se nestahovalo příliš mnoho dat. Pokud budete chtít tuto základní vlastnost pozměnit, budete muset použít filtry.

Představme si, že vás ještě zajímá adresa www.zviratka.cz/info/psi a adresa www.zviratka.cz/fotografie, a naopak stahovat nechcete adresu www.zviratka.cz/info/kocky/domaci. V tom případě stačí na záložce Scan Rules (Filtry) přidat tyto tři filtry:

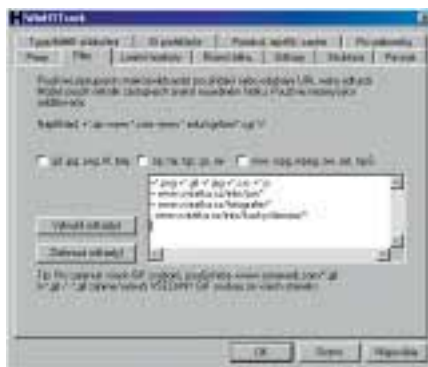
+ www.zviratka.cz/info/psi/*

+ www.zviratka.cz/fotografie/*

– www.zviratka.cz/info/kocky/domaci/*

Znaménko plus říká: „Navíc stahuj také toto...“ a znaménko minus říká: „Při stahování vynech toto...“. Znak hvězdička zastupuje všechny znaky.

V našem (výše uvedeném) příkladě dosáhneme tedy toho, že se stáhnou data na adrese www.zviratka.cz/info/kocky, vynechají se ale data na adrese www.zviratka.cz/info/kocky/domaci, a navíc se stáhnou data z adresy www.zviratka.cz/info/psi a data z adresy www.zviratka.cz/fotografie.

Obr. 2. Filtry jsou mocný nástroj. Pokud použijete např. filtr `/*.zip`, nebudou se stahovat žádné soubory s příponou ZIP.

DALŠÍ MOŽNOSTI FILTRŮ

Jakmile se poprvé dostanete na záložku Scan Rules (Filtry), najdete tam zadané tyto filtry: `+*.png +*.gif +*.jpg +*.css +*.js`

Díky tomu vám na stažených stránkách nebudou chybět obrázky, styly a javaskriptové kódy. Vraťme se k předchozímu příkladu. Chcete stáhnout adresu www.zviratka.cz/info/kocky. Obrázky se ale mohou nacházet na adrese www.zviratka.cz/obrazky, styly na adrese www.zviratka.cz/styly a javaskriptové kódy na adrese www.zviratka.cz/skripty. Výše uvedený filtr tedy zajistí, že nám na stažených stránkách nebudou chybět obrázky, styly a skripty.

Jednotlivé definice filtrů můžete psát na jeden řádek a oddělovat je mezerou nebo lze psát každý filtr na nový řádek.

Možnosti filtrů jsou rozsáhlé a nelze zde popsat všechno. Kompletní popis filtrů najdete v nápovědě programu (je anglická). Při sestavování filtrů vám také mohou pomoci tlačítka Exclude links (Vyloučit odkazy) a Include links (Zahrnout odkazy).

NASTAVTE SI OMEZENÍ

Další užitečné funkce, které se mohou hodit, najdete na záložce Limits (Limitní hodnoty). Zde lze definovat různá omezení, která mají

především za cíl zamezit stahování velkého objemu dat. Nevhodným nastavením však můžete naopak způsobit stahování extrémních objemů. Proto si jakékoliv změny na této záložce důkladně promyslete – postačující je většinou definovat své požadavky pomocí filtrů. Přesto si však několik funkcí popíšeme:

- Maximum mirror depth (Maximální hloubka): Zde můžete definovat hloubku stahování. Zadáte-li například hodnotu 4, stáhne se stránka, kterou jste zadali, plus všechny stránky, jež jsou dostupné třemi klepnutími myši.
- Maximum external depth (Maximální hloubka externího odkazu): Zde můžete definovat hloubku stahování na externích webech a na adresách, které byly zakázány pomocí filtrů.
- Maximum size of an HTML file (Maximální velikost HTML souboru): Maximální velikost HTML souboru, který může program stáhnout.
- Max size of a non-HTML file (Maximální velikost ne-HTML souboru): Maximální velikost souboru jiného typu než HTML, který může program stáhnout.
- Site size limit (Maximální velikost stránky): Maximální objem dat, který může program stáhnout v rámci aktuálního projektu.
- Max time overall (Maximální čas): Maximální doba, která bude věnována na stažení aktuálního projektu (po této době se stahování zastaví).
- Max transfer rate (Maximální přenosová rychlost): Maximální přenosová rychlost, která bude použita při stahování aktuálního projektu.

STRUKTURA STAŽENÉHO WEBU

Poslední funkcí, kterou si popíšeme, je možnost definovat strukturu staženého webu – najdete si záložku Build (Struktura). Zde můžete hned v prvním poli vybrat způsob, jak budou na disku uložena všechna data. Výchozím nastavením je Site structure (Struktura stránky) – struktura kopie (rozložení a názvy složek a souborů) bude stejná jako originál (tj. jako stahovaný web). Můžete však zvolit i jiný způsob (např. všechny HTML soubory se budou ukládat do složky HTML, všechny obrázky do složky IMAGES apod.). Další detailní nastavení lze provést po kliknutí na tlačítko Options (Nastavení). ■ ■ ■

Norbert Gulevič, norbert.gulevic@vogel.cz

WINHTTRACK WEBSITE COPIER 3.23

Typ Open Source

INTERNET www.httrack.com

NAVIION

Počítač na řídkách

Slovem cyklocomputer jsme si zvykli označovat přístroj, který toho s opravdovými computery nemá příliš společného. Ve většině případů jen „počítá“ ujeté kilometry, čas a rychlost. Naviiion je ovšem jiný případ. Jeho činnost řídí 16bitový procesor a kromě zaznamenávání rozličných parametrů naší jízdy umožňuje i navigaci.

Internet jako médium určitě přeje různým zájmovým skupinám. Patří k nim i cyklisté. Kromě různých informací o technických novinkách, akcích apod. si také vyměňují informace o projetých trasách. Chcete-li se inspirovat a trasu také vyzkoušet, musíte vzít s sebou mapu nebo dostatečně detailní popis, vytištěný na papíře. Použijete-li Naviiion, obejdete se bez toho.

DISPLEJ PLNÝ INFORMACÍ

Naviiion je kompaktní přístroj, který sdružuje funkce cyklocomputeru a navigace. Instaluje se na řídká kola stejným způsobem jako ostatní cyklocomputery. Jeho patice je kompatibilní s výrobky zn. Sigma, pokud máte computer Cateye, musíte pro Naviiion instalovat patičku vlastní. Vnější snímacím prvkem je kombinace indukčního snímače na vidlici a magnetu na paprsku kola, v těle přístroje je zabudován výškoměr a měřič teploty.

Naviiion měří základní parametry jízdy, ke kterým patří různé délkové a rychlostní údaje, teplota, nadmořská výška a čas. Parametry jízdy lze zaznamenat do vnitřní paměti RAM a posléze analyzovat. (Kapacita paměti

stačí až na 150 jízdy.) Přístroj tak může posloužit i jako osobní trenér. Všechna data se zobrazují na monochromatickém LCD displeji s rozměry 66 × 33 mm a rozlišením 128 × 64 bodů. Výškový profil projeté trasy lze zobrazit i formou grafu. Tělo přístroje chrání proti nárazu a vlhkosti za deště robustní pouzdro. Naviiion je napájen dvěma tužkovými bateriemi, na displeji se zobrazuje stav jejich nabití (pro větší přesnost ukazatele je vhodné v menu určit, zda jde o baterie nabíjecí, či nikoliv). Přístroj lze ovládat prostřednictvím čtyř tlačítek, která jsou umístěna pod displejem, a bohatého menu, jež je sou-

Naviiion a základní režim zobrazení. Pro srovnání je ponechán standardní cyklocomputer.

částí instalovaného firmwaru. Na čelní straně je pod ochranným páskem ukryt slot pro paměťovou kartu typu CompactFlash, na kterou se mohou v průběhu jízdy zaznamenávat potřebná data. Tělo přístroje je také vybaveno mikrofonem pro možnost nahrávání hlasových komentářů a reproduktorem pro jejich poslech.

NAVIGACE POMOCÍ NAVIIIONU

Hlavním rozdílem, kterým se Naviiion liší od ostatních cyklocomputerů, je možnost zaznamenání a popisu projížděné trasy, a to prostřednictvím několika základních nástrojů.

Jsou jimi definice křižovatek, průběžný záznam ujeté vzdálenosti a nadmořské výšky. Tyto parametry se ukládají na paměťovou kartu CF v pevně stanovených časových intervalech v režimu tvorby trasy. Křižovatky se popisují podle jednoduchého schématu,

lze k nim přidat i informace o kvalitě povrchu, technice a náročnosti jízdy, případně hlasový komentář zpřesňující důležité detaily. Tyto informace by posléze měly přispět k maximálnímu usnadnění orientace jinému cyklistovi, který si takto popsanou trasu zkopíruje do svého Naviiionu a pokusí se ji projet. Dále lze zadávat i tzv. body zájmu, které upozorňují na zajímavosti trasy (vyhlídky, restaurace, památky apod.) s hlasovým komentářem.

Takto zaznamenanou a popsanou trasu lze ve formě datového souboru zkopírovat do počítače a upravit v prostředí programu NaviiSoft (lze přidat i fotodokumentaci pořízenou během jízdy). Je-li popis trasy hotov, počítá se s jeho uploadem na web. Odtud si jej mohou stáhnout jiní uživatelé Naviiionu, zkopírovat na svou CF a trasu podle navigačních dat projet.

Režim navigace Naviiionu spustíte volbou funkce Start průjezdu. Trasu lze sledovat ve čtyřech formách zobrazení; nejnázornější je tzv. Navigační obrazovka, na které vidíte i tvar nejbližší křižovatky s vyznačením směru, kterým pojedete. To, zda se pohybujete po trase správně, Naviiion kontroluje porovnáním ujeté vzdálenosti a aktuální výšky. Pokud tato data neodpovídají hodnotám pro projížděnou trasu, uslyšíte varovné zvukové signály.

VYUŽITELNOST ZÁVISÍ UŽ JEN NA CYKLISTECH

Naviiion nepracuje s GPS ani s žádnými digitálními formami map, které by se zobrazovaly na displeji. Jeho navigační funkce jsou jen v porovnávání aktuálně naměřených dat a dat uložených v navigačním souboru pro danou trasu. Znamená to tedy, že pokud se rozhodnete na novou trasu vydat, jste v neznámém terénu odkázáni pouze na pečlivost vašeho předchůdce, který ji pro vás popsal.

Množství tras, které budou pro Naviiion k dispozici, je závislé na množství uživatelů Naviiionu a na jejich ochotě trasu vytvářet a sdílet. Bez ní navigační funkce Naviiionu v podstatě nevyužijete. Technologii tedy máme, zbytek už záleží na lidech.

■ ■ ■ Jiří Palyza

NAVIION

Cyklocomputer s možností navigace.

TECHNICKÉ SPECIFIKACE 16bitový procesor, vnitřní paměť RAM, slot pro CF kartu, zabudovaný mikrofon a reproduktor, napájení 2× tužková baterie, hmotnost cca 100 g (bez baterií)

VNĚJŠÍ ROZMĚRY 85 × 66 × 18 mm (š × v × t)

VÝROBCE/POSKYTL Naviiion, Praha

INFORMACE A TRASY www.naviion.cz, www.navitrails.com

CENA SESTAVY BASIC (cyklocomputer Naviiion, CD s NaviiSoft, manuál) 5960 Kč

CENA SESTAVY PRO (cyklocomputer Naviiion, CD s NaviiSoft, manuál, CF 16 MB, CF USB čtečka, sériový kabel, držák na kolo, 2× AA NiCD akumulátory + dobíječka) 9700 Kč

FORMAC STUDIO

Malý pomocník pro velké video

Začalo to digitálními hodinkami a jen málokdo z nás tuší, kde to skončí. Digitální fotoaparáty, digitální zvuk, digitální video – vše, co je IN, je digitální. Čekám jen na to, kdy se nálepka „vyrobena v digitálně řízených krávkách“ objeví i na mém oblíbeném margarínu.

Jednou z oblastí, kterou digitalizace zasáhla nejvíce, je video. Fandové už určitě mají doma digitální kameru, ti méně bohatí po ní alespoň závistivě pošilávají. Ale obě skupiny spojuje stejný problém – co se staršími nahrávkami? Pokud je máte již na VHS kazetách, problém vám pomůže vyřešit Chip 3/03, kde najdete téma s všeříkajícím názvem „Z VHS na CD přes PC“. Máte-li nahrávky archivovány na kazetách „pro kameru“ (Video8, Hi8, VHS-C), máte několik možností, jak je „zdigitalizovat“.

První z nich je využití digitální kamery jako „převodníku“, druhá možnost předpokládá nákup specializované PC karty a třetí volbou je použití obdobného zařízení, ovšem v externí podobě. My se budeme zabývat právě tou třetí možností. Jednou z „kouzelných krabiček“, které dokáží převést analogové video na digitální, je i Formac studio. Nenechte se zmást názvem Formac – kromě příznivců jablečné příchuti přístroj využijí i ti, kdo nikdy nepoznali nic jiného než klasický PC.

Teoreticky je vše jednoduché – k analogové kameře připojíte na výstup zařízení, které signál z kamery zdigitalizuje a „pošle“ ho do PC. Je překvapivé, že praxe se od teorie příliš neliší... V krabici najdete stříbrný přístroj, pár propojovacích kabelů, CD a manuál. Z CD si udělejte podložku pod kávu, manuálem podložte viklající se stůl. Převod videa s Formac studiem je totiž natolik snadný, že je nebudete potřebovat. Prvním a nejtěžším krokem po vybalení z krabice je zapojení kabelů na správná místa (napájecí, PC – Formac, Formac – analogový vstup). Pak už jen zařízení zapnete a to se stává naprosto transparentním. Stačí jen na jedné straně spustit „analogovou kameru“ a v počítači v příslušném SW nahrávání. My jsme používali Pinnacle 8 (ve W2000 a XP) a vše fungovalo naprosto bez problémů a bez nutnosti instalace ovladačů. O to překvapivější jsou stížnosti, které se objevují na „macfórech“ a které možná souvisí s naší zvukovou normou.

Na první pohled by se tedy mohlo zdát, že jde o jednoduché zařízení určené jen pro „digi-

talizaci“. Ovšem Formac toho umí víc. Kromě toho, že zachytává a konvertuje videosignál, má i zabudovaný TV- a rádiotuner a díky HW kodeku z něj dokáže v reálném čase nahrávat. Dostatečné množství konektorů z něj dělá centrum vašeho domácího studia. Využívat ho mohou bez problémů jak začátečníci, tak i profesionálové. Problém je však někde jinde.

FORMAC STUDIO

Externí zařízení s AD/DA, audio/video převodníkem, HW MPEG konverzí, TV a FM tunerem.

VSTUPY/VÝSTUPY Firewire, Composite In/Out, S-VHS In/Out, Stereo audio In/Out

VÝROBCE/POSKYTL Formac/Quentin

Cena, za kterou se prodává na našem trhu, se pohybuje okolo sedmnácti tisíc, což není málo. Kdyby se cena pohybovala pod hranici deseti tisíc, nebál bych se tvrdit, že by Formac neměl chybět v žádném bytě počítačového nadšence. Takhle bych i přes vyšší cenu přístroj doporučil těm, kteří se nechtějí stresovat podobnými (i když levnějšími) kartami, jež častokrát dokáží potrápit i odborníky...

■ ■ ■ petr.kratochvil@vogel.cz

Myslíte, že kromě opěkače topinek existuje něco, co sem nepřipojíte?

NATIVE INSTRUMENTS BATTERY

Připraven vystřelit

Příznám se, že si nejsem zcela jist, co dalo tomuto virtuálnímu instrumentu jméno. Je Battery nazván podle toho, že bicí nástroje a perkuse dodávají hudbě energii, a jsou tedy vlastně její baterií, bez které nemůže pracovat? Nebo chtěli autoři naznačit návaznost na dělostřelecké baterie střelící pravidelné salvy? Po pravdě, neměl jsem vlastně ani chuť po tom pátrat. Veškerou svou energii jsem raději věnoval hraní (si) s tímto produktem německé firmy Native Instruments.

Přestože u nás firma Native Instruments není ještě příliš známá, nejedná se o žádného nováčka v oboru. Vývojem virtuálních nástrojů se už zabývá velmi dlouho. Jeden z největších stánků v softwarové hale na frankfurtském Musikmesse dával kolemjdoucím najevo, že se rozhodně nejedná o malou firmu bez ambic a prostředků. Aby ne. Její záběr je velice široký. Protože není spjata pouze s jednou platformou (jako třeba Steinberg svým systémem VST), můžete její produkty používat prakticky v jakékoli aplikaci, která dokáže využívat softwarové syntezátory. Kromě tradičních VST distribuuje svoje nástroje jako DXi (DirectX instrumenty – Cakewalk Sonar), MAS instrumenty (MOTU – Digital Performer), lze je připojit přes Direct Connect a v současnosti použít i v RTAS aplikacích (Real Time Audio Suite – Pro Tools).

Dialogové okno Battery

Battery je zlomkem produkce Native Instruments, ale je to instrument velmi významný.

NEJLEPŠÍ VYUŽITÍ INSTRUMENTU

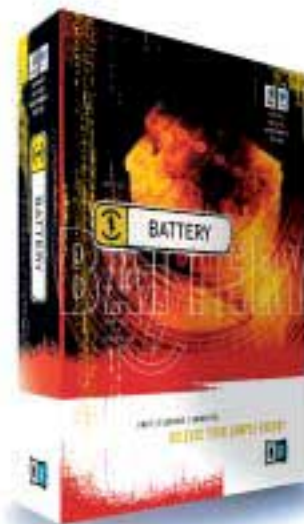
Kdo to nikdy nezkoušel, neuvěří, že nahrát v domácím prostředí bicí tak, aby byl výsledek alespoň přijatelný, je téměř nadlidský výkon. Potřebujete k tomu dobrou místnost a bicí soupravu, velké množství (kvalitních speciálních) mikrofonů, dostatek vstupů a předzesilovačů a v neposlední řadě zkušenosti, které vám prozradí, kam takové mikrofony umístit, aby snímaly ideální zvuk nástroje a současně nebraly zvuky ostatních bubnů. Pakliže vám jen jediná z těchto věcí chybí, nemůže výsledek stát za moc.

A teď si představte, že někdo, kdo tohle všechno má, jde a udělá tuhle práci za vás. Místo toho, abyste složitě nahrávali bicí, prostě zapíšete jejich doprovod do not a v podobě MIDI natáhnete do stopy sekvenceru a na přehrávání najmete Battery. Základ pro Battery též můžete nahrát pomocí MIDI kláves nebo jej (ale to už se dostáváme k poměrně nákladnějším záležitostem) může živý bubeník nahrát pomocí elektrických bicích s MIDI výstupem (V-Drums, DDrums).

Jednou z největších výhod takto nahaného materiálu je, že se kdykoli můžete rozhodnout, že vyměníte jeden buben, činel nebo třeba celou sadu.

VÝHODA ZÁSUVNÉHO MODULU

Problémem automatických bubeníků bývá, že nedokáží simulovat dynamiku skutečného bubeníka. Mají prostě jeden úder pro každý buben, což z nich dělá jakýsi barevnější metronom. Battery jde mnohem dál. Jeden každý buben/nástroj u tohoto plug-inu reprezentuje zvláštní buňka (podobně jako u již dříve recenzovaného Steinbergu LM-4) v síti

takzvaného Matrixu. Ta má vlastní tlačítka pro solo a mute a zahrnuje až 128 vrstev – tedy 128 možností, jak bude nástroj znít v závislosti na hlasitosti noty ze sekvenceru (nebo MIDI nástroje). Do Matrixu o 54 oknech tak můžete natáhnout téměř 7000 samplů.

Každé buňce na klaviatuře přiřadíte notu, která jí v sekvenci bude spouštět. Například úder kopáku přijde vždy při notě C1. Samozřejmě to nemusíte dělat ručně. Instalace Bat-

Úprava obálek vzorku

- tery totiž obsahuje třicet již přednastavených sestav, které zahrnují vše od nejtvrdšího rocku přes soul a hip-hop až po nejmělejší disko. Nemusíte je instalovat na disk (a přicházet tak o místo) – stačí si nechat po ruce CD, z něj Battery nahraje soupravu do RAM. Každá souprava totiž obsahuje několik desítek 24bitových vzorků.

VYUŽITELNÉ EFEKTY

Může se vám samozřejmě ale stát i to, že se vám nebude některý ze zvuků sady zamlouvat. Nemusíte ho ale hned měnit. Battery má totiž k dispozici docela široké možnosti nedestruktivní editace. Ve spodní půlce dialogového okna plug-inu najdete rychlý přístup k informacím o vrstvách a parametrech jednotlivých buněk. Vedle nich ale také narazíte na sloupec možností úpravy zvuku. Potenciometrem Tune můžete zvuk vybrané buňky (či několika najednou – Battery umožňuje i selekci celých sloupců a řádků Matrixu) přeladit nebo podladit až o tři (!) oktávy, a to bez toho, aby se ztratila kvalita zvuku. Battery totiž pracuje v interním 32bitovém rozlišení (a to i v případě, že hostitelská aplikace má rozlišení jiné).

Další knoflík s názvem Shape pracuje jako dynamický efekt – kompresor a expandér.

Když jsem narazil na tlačítko Bits a konzultoval jeho funkci s manuálem, nebyl jsem si tak docela jist, co si o něm mám myslet. Tato funkce umožňuje snížit bitovou hloubku samplu (i na desetinná místa – např. 12,4 bitu). Kdo by proboha chtěl snižovat kvalitu nahraného zvuku? Vždyť se všichni snaží získat co nejlepší zvuk! Pravda ale je, že v moderní hudbě se to občas může hodit. Snížením kvality totiž získáme jistou distorzi, která může být u některých stylů vítána (speciálně pokud máte rádi retro a orientujete se na osmdesátá léta, kdy docházelo k expanzi nedokonalých syntezátorů).

Pomocí posledního potenciometru v tomto sloupci – Start – rozhodujete, od kterého bodu bude sampl přehráván – jestli od začátku, nebo třeba od půlky...

Tím ale možnosti úprav (ještě jednou připomínám, že původního zvuku se vůbec nedotknou) zdaleka nekončí. Téměř čtvrtinu okna plug-inu totiž zabírá grafické znázornění zvoleného samplu. V této části máte možnost upravovat obálky (envelope) průběhu hlasitosti a ladění. Oblast hlasitosti je rozdělena na Attack, Hold, Decay, Release a Sustain. Jejich pomocí můžete naprosto změnit charakter zvuku. ►

Master sekce Battery

... pekelný výkon! Božská cena!

CHIP TIP

BARBONE Top od 13.934,- (bez DPH)

základní deska IN 4000 VA KT400 DDR400 AGP8x, ATI133 • procesor AMD Athlon 2200+ (1.8GHz/266MHz) BOX • grafická karta IN GeForce 4 6400 64MB DDR AGP 8x T100 • zvuková karta integrovaná 6-Run PCI 3D PCI • paměť 512MB DDR 256MHz 333MHz Transcend • pevný disk Seagate Barracuda 5 60GB 7200rpm ATA300 • mechaniky FD 3.5" • DVD Toshiba 16xDVD/48xCD

BARBONE Hit od 8.353,- (bez DPH)

základní deska IN 880DS, NEE333, Sata, ATI100, sATX • procesor AMD Duron 1.35GHz, 486kB • grafická karta integrovaná 3D s 64MB AGP • zvuková karta integrovaná sound VIA 3D PCI • paměť DIMM SDRAM 256MB 333MHz • pevný disk Seagate Barracuda 5 40GB 7200rpm ATA300 • mechaniky FD 3.5", CD ROM Seag 52x speed

BARBONE Panther od 12.442,- (bez DPH)

základní deska IN 645P03 645PE/533, S478, AGP, ATI133 ATX • procesor Intel Celeron 2.30GHz/1200MHz, BOX • grafická karta ATI Radeon 9000 64MB DDR T100 AGP • zvuková karta integrovaná 64bit PCI 3D PCI • síťová karta integrovaná LAN 10/100Mbps • paměť DIMM DDR 256MB 333MHz Transcend • pevný disk Seagate Barracuda 5 40GB 7200rpm ATA300 • mechaniky FD 3.5", CD ROM Seag 52x speed

BARBONE Pike od 16.489,- (bez DPH)

základní deska IN 645P03 645PE/533, DDR333, ATI100 ATX • procesor Intel PA2 400MHz/533MHz, BOX • grafická karta ATI Radeon 9000 64MB DDR T100 AGP • zvuková karta integrovaná Intel PCI 3D PCI • síťová karta integrovaná LAN 10/100Mbps • paměť DIMM DDR 256MB 333MHz Transcend • pevný disk Seagate Barracuda 5 60GB 7200rpm ATA300 • mechaniky FD 3.5", DVD Toshiba 16xDVD/48xCD

INFOLINKA 844 11 12 13

T.S. BOHEMIA spol. s r.o. | DLOUHOU, Brno 13 - 585 357 440-4
BRNO, Dukovská 182 - 545 211 143 • ZLÍN/Malešovice, Tečovská 63 - 577 153 511

ISO 9001

konfigurace

informační servis
a vlastní konfigurace
pořizovatelských jednotek
www.barbone.cz

on-line obchod

s max. jisk. 20 000
překročeno
www.tsbohemia.cz

2+3

2+3 roky
záruka
servis a ASC
do 48 hodin
množství mož.
řádků sestavy

48

informační služby
včetně do 48 hodin

48

úprava sestavy
on-line

48

záruka
2+3 roky

Každý buben má svou samostatnou buňku v Matrixu.

Každé buňce matrixu lze přiřadit libovolnou notu.

► Attack reprezentuje rychlost náběhu samplu do maximální hlasitosti. Hold určuje, jak dlouho v ní vydrží. Na parametru Release záleží, jak rychle se sampl zatáhne do ticha. Pomocí AHDSR obálky můžete z pozvolného úderu vytvořit štekavý zvuk a naopak.

S Pitch envelope (obálka ladění) se musí zacházet obezřetně. Upravuje totiž ladění samplu v závislosti na čase. Při jemném zacházení s ní můžete získat třeba zajímavé napísknutí na konci úderu nebo třeba ze zvuku virblu dostat „scratch dýdžejského gramce“. S oběma obávkami se pracuje velmi pohodlně. Hlavně proto, že si v okénku představujícím průběh amplitudy samplu můžete zoomovat, jak potřebujete.

Aby toho nebylo na jeden plug-in málo, disponuje Battery navíc ještě jedním zajímavým efektem. Je to možnost vytváření smyček. Ne ve smyslu patternů, ale přímo v jed-

notlivých samplech. U každého úderu můžete určit, že jedna jeho část bude fungovat jako smyčka. Určíte její začátek, konec a počet opakování a Battery ji o tento kousek nastaví. Tímto způsobem se dají vytvářet až nelidské zvuky a rytmy. Sice asi nic pro big-bit, ale „technaři“ se rozhodně vyřádí.

VÝSTUP A MASTER

Jako poslední částí řetězce zpracování disponuje každá z buněk svou vlastní výstupní sekci. Ta obsahuje pouze hlasitost a panorámu. Vlastně ani nic víc nepotřebujete. Ještě jednodušší je Master sekce. Tu tvoří už jen potenciometr výstupní hlasitosti. Tedy co se týče úpravy zvuku. Kromě toho tu naleznete ještě funkci tlačítek, která uživateli notně ulehčí život. Prostřednictvím tlačítka File manipulujete se soubory – nahráváte a ukládáte soupravy či importujete jednotlivé

vzorky (wav, aiff, ale i samplu z AKAI syntezátorů), zatímco Delete dokáže vymazat jednotlivé vrstvy nebo celé buňky. Nejpraktičtější jsou ale bleděmodré knoflíky Info a Drag+Drop. Jejich zmáčknutí vyvolá vždy scrollovací menu. Všimněte si na obrázku, že každá buňka je rozdělena na dvě části. Informaci, kterou bude ukazovat horní část všech buněk, vybíráte právě tlačítkem Info. Získáte tím rychlý přístup k úpravě libovolného parametru. Anž byste překlíkávali do konkrétní buňky, můžete rychle změnit hlasitost, panorámu nebo třeba ladění několika samplů po sobě.

Parametry a samplu jednotlivých buněk mezi sebou můžete i velice jednoduše kopírovat. Nejsnáze metodou Drag and Drop. V bližším nastavení této funkce určíte, které všechny parametry se zkopírují, když jednu buňku přetáhnete přes druhou. Je to velké

AUDIONOVINKY

CAKEWALK

Slavný automatický bubeník Fruity Loops, kterého před nedávnem vzala pod svá křídla firma Cakewalk, se dočkal další verze. Tentokrát se už jmenuje FLStudio 4. Není divu, protože k původnímu jednoduchému softwaru přibyla spousta funkcí, včetně podpory VST pluginů, VSTi, ale i DXi. Více informací na www.cakewalk.com.

IK MULTIMEDIA

IK Multimedia (www.ikmultimedia.com) představuje novinku – Amplitude Live. Původně kytarový plugin nyní

funguje i jako samostatná aplikace, jejíž pomocí můžete počítač používat jako kytarový aparát. Zatím pracuje pouze pod MacOS X.

STEINBERG

Guru VST přichází s dalšími virtuálními instrumenty. Sbíрка Steinberga (www.steinberg.net) se rozrostla o Halion 2.0, bubenický nástroj Groove Agent a frázový syntezátor Xphrase.

ESI

Rozpínávi Korejci přicházejí s dalším zajímavým řešením pro domácí studia. USB karta Aqua U24m disponuje čtyřmi audio vstupy a výstupy a navíc i mikrofonními předzesilovači s fantomovým napájením. Další informace hledejte na www.esi-pro.com.

NATIVE INSTRUMENTS

Němečtí Native Instruments (www.native-instruments.de) se pustili do efektních pluginů. Vocator je rozšířený vocoder, který nabízí nové možnosti úpravy a efektování zvuku.

Hlavními vlastnostmi je vysoké rozlišení (1024 frekvenčních pásem), dva vstupy, integrované granulární samplování, syntéza, morfování, arpeggiator či velmi kvalitní modulare. Na výstavě Musikmesse 2003 v německém Frankfurtu nad Mohanem navíc firma představila dvojkovou řadu syntezátoru Absynth. Ten v sobě kombinuje samplování a zvukovou syntézu. Nová verze je vybavena samplováním, granulárním samplováním, LFO filtry, synchronizací tempa, novými knihovnami křivek a filtrů. Absynth 2.0 podporuje Windows, Mac OS 9/X. Novinkou je též Reaktor 4.

► ulehčení práce. Je vidět, že buď v Native Instruments nemyslí kolenem, nebo mají čínorodé beta testery.

APLIKACE

Celou dobu mluvím o Battery jako o plug-inu, protože jsem tento instrument testoval převážně v jeho VSTi formě. Nesmím ale zapomenout na fakt, že také, ostatně jako všechny virtuální nástroje NI, může pracovat jako samostatná ASIO (Audio Streaming Input Output) aplikace. V takovém režimu přijímá informace z vaše-

ho MIDI rozhraní a v reálném čase s minimální latencí (v závislosti na vaší zvukové kartě) posílá na výstup audiodata. Odvážnější jedince, kteří mají důvěru v operační systémy (asi spíše ty mladší, kteří ještě v životě neviděli příliš mnoho „bluescreenů“), to může lákat k použití Battery s notebookem k živému hraní. Tedy zapojit tento virtuální instrument jako modul k elektrickým bicím nebo MIDI klávesám. Je fakt, že doba pokročila a se současnými počítači se už nemusíte (tolik) bát, že zůstanete na holičkách. ■ ■ ■ Jakub Tureček

Načítání jedné bicí soupravy, kterou tvoří sada bubnů v několika vrstvách.

Zeleně označená sekvence je spojena do smyčky a šestkrát se opakuje.

NATIVE INSTRUMENTS BATTERY

Virtuální nástroj pro bicí a perkuse.

Požadavky na systém PC PC – W98/2k/ME/XP, 300 MHz procesor, 64 MB RAM (pro načtení větších souprav více), Windows kompatibilní zvuková karta, 20 MB místa na disku, MIDI rozhraní (pro připojení externích nástrojů)

Požadavky na systém Mac MacOS 8.6+, PowerPC 300 MHz, 64 MB RAM, audiorozhraní kompatibilní se Sound Managerem, OMS kompatibilní MIDI rozhraní (pro připojení externích nástrojů), 20 MB místa na disku

Vyrábí Native Instruments
(www.native-instruments.com)

Zapůčil Disk Multimedia (www.disk.cz)

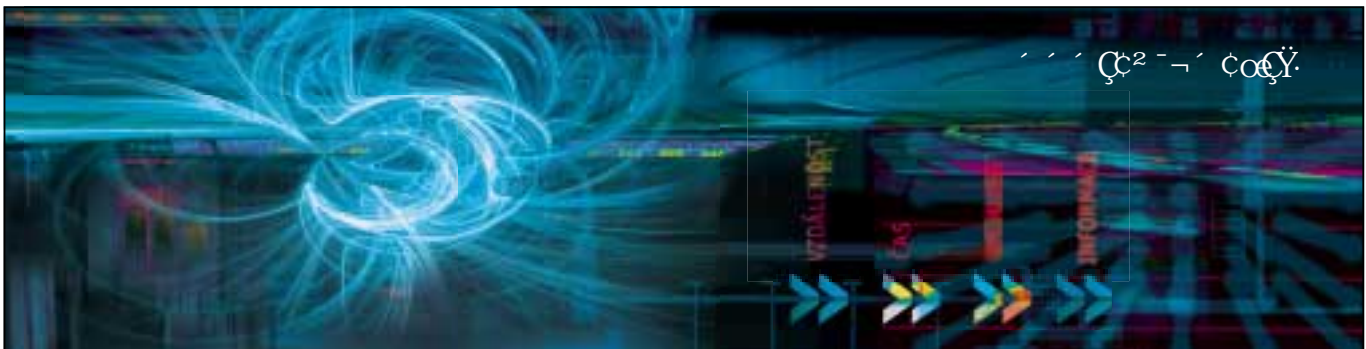
Vyrábí Native Instruments

Hodnocení

- + perfektní kvalita zvuku a jejich množství
- + jednoduché ovládání
- + může pracovat jako virtuální instrument nebo samostatná aplikace
- + široké možnosti úpravy samplů
- poměrně náročný na paměť

Cena 4 890 Kč včetně DPH

PLACENÁ INZERCE

Baf WkH&í |a_g` []SUV
 chafag eH_ [ž<W í
 l`WbW&bVf[h` \iUZ
]a_g` []S` iUZ]S` â^ eW
 efâhâ b [ba\Wí` S;` fW& W&Z

=Vqph Vâ\W&ef l fâU hül` S_
 S Sel` S_ Wâ` k` il bafa_
 dkUZ`æefl e`S] ag VaefS` WW
 [X&d_ SUWW&h&f` âž

7gdh W 5 WZDWgT[U eba`ze d&ž
 3&dWf[` e]â%#l #` "" B&ZS)
 fW L&S` SS` %&` ###
 6[]fSW í & (" S"" 4d a
 fW L&S` ' &S &S` & &
 [X&2 W&h& W&U h& i i &W&h& W&U

EUROWEB

;@F7D@7F
 8AD
 4GE@7FE

VÝBĚR DIGITÁLNÍHO FOTOAPARÁTU

Digitální foťák pro našince

Bezpochyby nejdůležitějším kritériem pro výběr digitálního fotoaparátu je jeho účel. Podívejme se na tento problém z hlediska uživatele počítačů.

Ne jsem fotograf, nikdy jsem fotografovat neuměl a neumím dodnes. Digitální fotoaparáty pouze používám, vycházejí z předpokladu, že mohu-li s nulovými náklady „nasekat“ několik stovek fotografií, několik z nich bude použitelných. Nicméně s digitály mám zkušenosti početně – pokud dobře počítám, mám dnes již svůj v pořadí pátý přístroj. Pokud tedy někoho zajímají mé zkušenosti, zde jsou.

V tomto okamžiku vlastním digitální fotoaparáty dva. Prvním je Sony DSC F-505, vyznačující se především tím, že je velký a má hodně velký objektiv Carl Zeiss. Díky němu dělá skvělé fotky, perfektně „kreslí“. Bohužel na jeho přenášení potřebujete klasickou fotobrašnu, nosit ho trvale s sebou po kapsách je technicky nemožné. Jeho rozlišení je dnes v podstatě historické, 2,1

i základní manuální ovládání – vyvážení bílé, nastavení expozice, manuální zaostřování kroužkem na objektivu atd.

Druhý fotoaparát je také od firmy Sony a jedná se o model DSC-P1. Je o něco novější, rozlišení je 3,3 megapixelu (2048 x 1536). Jeho hlavní výhodou je to, že je maličký, tedy alespoň v porovnání s modelem 505 – má rozměry 11 x 5 x 4 cm. Díky tomu se dá nosit po kapsách a mám ho stále při sobě. Má i optický hledáček. Jeho nevýhodou je nižší kvalita objektivu (což je vzhledem k rozměrům pochopitelné) a subjektivně se mi zdá pomalejší. Je plně automatický, nepodařilo se mi najít ani ruční vyvážení bílé. Na druhou stranu i v plně automatickém režimu dává slušné výsledky a drobnosti, jako například ujetá bílá, se dají napravit ve Photoshopu.

ROZLIŠENÍ

Nejpropagovanějším parametrem digitálního fotoaparátu bývá jeho rozlišení v megapixe-

ku jedno, máte-li k dispozici 2 nebo 4 megapixely. Vzhledem k tomu, že všechny dnes rozumně dostupné fotoaparáty mají rozlišení nad 2 megapixely, lze podle mého soudu nad rozlišení nadřadit prakticky všechny ostatní parametry. Pokud předpokládáte, že své fotografie budete tu a tam tisknout, pak i z 2,1 megapixelu lze pohodlně pořídít výtisky 10 x 15 cm ve výtečné kvalitě. Publikujete-li své fotografie převážně elektronickou formou na webu, má pro vás vyšší rozlišení jednu výhodu. Přijmete-li výše zmíněnou tezi, že fotografie publikujete v rozlišení okolo 800 x 600, máte k dispozici prostor k úpravám. Můžete tak částečně napravit například nedokonalou kompozici snímku – zhotovit vhodný výřez.

Zoom

Dalším parametrem, který si zaslouží pozornost, je zoom. Fotoaparát by pokud možno měl mít optický zoom, a to v co nejvyšším rozsahu – ten by pro mne v okamžiku koupě digitálního fotoaparátu byl asi parametrem číslo jedna. Nedejte se zmást vysokými čísly u tzv. digitálního zoomu. Jde v podstatě o převzorkování obrazu a jeho zvětšení, podobně jako se to dá udělat v počítači, za cenu ztráty jeho kvality. Nepatřím mezi fanatické odpůrce digitálního zoomu, převzorkování bývá v novějších fotoaparátech zpravidla lepší než v běžných editorech. Nicméně osobně digitální zoom používám jako východisko z nouze a rozhodně nedoporučuji pořizovat fotoaparát, který optický zoom nebude mít vůbec (tu chybu jsem jednou udělal a hořce jsem plakal).

PAMĚŤOVÁ MÉDIA

Následně se vyplatí podívat se na paměťová média. Pravděpodobně nejpoužívanějším formátem (i když rozměrově největším) jsou karty CompactFlash (CF). Výhodou je, že se vyrábějí v širokém rozmezí kapacit, které končí až u IBM Microdrive o velikosti 1 GB. Zejména ve fotoaparátech Olympus najdete dnes již mírně odumírající formát SmartMedia (SM). Tyto karty se vyznačují mizernou mechanickou odolností (mají velkou plochu a jsou tenké), zato však nízkou cenou. Mně ▶

Digitální fotoaparát Sony DSC-P1

megapixelu, tj. 1600 x 1200 bodů, což z níže uvedených důvodů nepokládám za hendikep. Tím je ovšem podle mého soudu absence průhledového hledáčku – fotoaparát má jenom LCD displej, což je nepraktické zejména při fotografování na slunci, kdy na displej není vidět. Výhodou je, že lze tělo otočit proti objektivu a fotit pohodlně a nepozorovaně, případně ve ztížených podmínkách. Tento fotoaparát umožňuje

lech. Podle mého názoru jde o jedno z nejméně podstatných hledisek, chcete-li své fotografie uchovávat a prohlížet v elektronické podobě. Pro elektronické prohlížení (a zejména pak pro vystavování na internetu) je dobré fotografie z mnoha různých důvodů zmenšit na velikost 800 x 600 bodů. Samozřejmě vás nenabádám k přímému pořizování fotografií v tomto rozlišení, ale chci tím taktně naznačit, že ve většině případů je vcel-

► osobně se nejvíc líbí řešení prosazované firmou Sony – její karty MemoryStick (MS), pro svůj typický podlouhlý tvar často přezdívané „žvejkačky“. Jsou vcelku malé (co do plochy poloviční proti CF i SM), ale přitom v pevné umělé hmotě dost robustní. Jejich nevýhodou bývala vysoká cena, daná monopolem Sony, nicméně nyní jsou dostupné i karty jiných výrobců a cena je jenom o málo vyšší než například u CF. Speciální variantou je MemoryStick Duo, který je co do rozměrů poloviční. V digitálním fotoaparátu jsem ho ještě neviděl, je určen především pro menší zařízení typu mobilních telefonů (je např. v mobilu SonyEricsson P800, který byt umí i fotografovat, mezi fotoaparáty řadit odmítám). Trochu outsiderem je formát MultiMedia Card/Secure Digital (MMC/SD), mám ho například v digitální kameře Canon, ale nic moc bližšího o něm nevím. Karty jsou poměrně drahé. Novinkou je formát xD (nevím, co ta zkratka znamená), ten se má stát podle všeho nástupcem technologie SmartMedia. Karty jsou opět vcelku drahé.

Karty dodávané přímo s fotoaparátem svou kapacitou typicky postačují jenom k tomu, aby se dalo ukázat, že „to funguje“. Doporučuji tedy dokoupit další a kapacitou nešetřit. Za minimum považuji 64 MB, lepší je 128. V případě CF, nemáte-li úplně hluboko do kapsy, uvažujte i o 256 MB. Konkrétní rozhodnutí záleží na cenovém porovnání médií různých kapacit v čase nákupu.

Jakou kapacitu potřebujete, záleží na zpusobu, jakým digitál využíváte, a na tom, jak často máte možnost si data „přelít“ do počítače. Já s sebou téměř všude tahám notebook, takže si vystačím s jednou 64MB a jednou

128MB kartou (8MB kartu dodanou k foťáků nepočítám). Pokud takovou nemáte, doporučuji investovat do více karet, nebo ještě lépe do speciálních zařízení, která kombinují pevný disk a čtečku karet a fotky lze na ně přesypat i bez počítače. V kapacitě řádově desítek giga vyjde takové zařízení podstatně levněji než odpovídající množství karet nebo notebook.

Rozhodně doporučuji investovat i do čtečky paměťových karet, připojitelné přes to rychlejší rozhraní, jakým váš počítač disponuje. Kopírování několika stovek megabajtů přes klasické USB nějakou dobu zabere. Pokud máte notebook, doporučuji PCMCIA redukci, jinak FireWire (IEEE 1394) nebo USB 2.0. Nemáte-li k dispozici některé z jmenovaných širokopásmových rozhraní, spokojte se klidně i s klasickým USB. Doporučuji myslet na budoucnost a koupit čtečku, která podporuje co možná nejvíce formátů – nikdy nevíte, kdy se vám bude hodit. Cenový rozdíl je zanedbatelný.

BATERIE

Posledním parametrem, jemuž se míním věnovat, jsou akumulátory, které jsou typicky největší bolestí současných digitálů. Existují v zásadě dva přístupy. První spočívá v použití klasických tužkových baterií, resp. nabíjecích akumulátorů. Ty mají tu výhodu, že jsou poměrně snadno dostupné. Některé fotoaparáty lze napájet i z běžných tužkových baterií, které za pár korun koupíte na každém rohu. Výhodou je snadná dostupnost a poměrně příznivá cena. Nevýhodou je typicky poměrně komplikovaný proces nabíjení, má-li být dosaženo rozumné život-

Univerzální přenosná čtečka paměťových karet

nosti. Vzhledem k tomu, že nejsem schopen ho při své chaotické povaze dodržovat, podařilo se mi každý akumulátor oddělat poměrně rychle.

Druhá cesta spočívá v použití specializovaných akumulátorů, typicky Li-Ion. Výhodou je, že mají poměrně velkou kapacitu, a pokud jde o nabíjení, snesou v podstatě jakékoliv zacházení. Jejich nevýhodou je vyšší cena (zpravidla musíte koupit originální a poněkud předraženou baterii) a zejména výdrž prudce se snižující s teplotou. Fotografování s Li-Ion baterií v mrazu je zážitek pouze pro otrlé, vydržela mi tak na tři fotky. Naštěstí ji stačí zahřát a poněkud se vzpamatuje, takže jsem akumulátory střídal dva a jeden vždy zahřívával vlastním tělesným teplem. Nejenom z těchto důvodů doporučuji mít akumulátory vždy nejméně dva. Je dobré, máte-li nabíječku schopnou fungovat nezávisle na fotoaparátu (není-li součástí dodávky, dá se obvykle dokoupit).

■ ■ ■ Michal Altair Valášek

NABÍDKA NAŠEHO VYDAVATELSTVÍ PRO TENTO MĚSÍC:

Počítač pro každého je nejčtenější časopis nejen pro počítačové začátečníky.

PlayStation 2 - oficiální magazín CZ je časopis pro hráče na konzolách Playstation 2 s demoverzemi her na DVD.

IT-NET je specializovaný měsíčník o sítích, telekomunikacích a službách.

Level je prestižní magazín o počítačových hrách, nejméně se dvěma CD nebo s DVD a s plnou verzí hry.

Začínáme s počítačem je publikace s kompletními informacemi o počítači pro začátečníky.

PPK speciál 1 **Začínáme s internetem** je publikace obsahující ucelené informace o internetu.

Chip speciál - Vypalujeme CD i DVD je kompletním průvodcem světem vypalování.

Svět DVD je časopis s DVD tématikou a se dvěma filmy na příloženém DVD disku.

VOGELBURDA COMMUNICATIONS

Informace o předplatném a objednávkách: Vydavatelství Vogel Burda Communications s. r. o., DISTRIBUCE, Na Florenci 19, 110 00 Praha 1, tel.: +420 225 018 942, 225 018 946, fax: 225 018 900, e-mail: abonence@vogel.cz

WWW.VOGEL.CZ

TIPY A TRIKY PRO WINDOWS

Vypněte zbytečnosti!

Další díl tipů a triků je již klasicky zaměřen na Windows 2000 a XP. Tentokrát se budeme především pokoušet vypínat funkce, o jejichž užitečnosti by se dalo s úspěchem pochybovat. Nezapomněli jsme ani na oblíbené „kancelářské triky“, a tak pro vás máme i jeden tip pro MS Office.

PRIORITY PROCESŮ

Ve Windows NT/2000/XP všechny procesy (aplikace a služby) po spuštění běží se stejnou prioritou, což zjednodušeně řečeno znamená, že každému z nich je přidělena stejná část výpočetního času procesoru. Zvýšením priority procesu ho tedy můžete zrychlit, snížením naopak zpomalit.

Jak lze změnit prioritu procesu? Nejnárodněji pomocí Správce úloh (lze ho vyvolat pomocí klávesové zkratky Ctrl + Shift + Esc nebo přes dialog Zabezpečení systému Windows, který se objeví po stisku Ctrl + Alt + Del). V něm na záložce procesy klikněte pravým tlačítkem myši na vybraný proces. Objeví se kontextové menu, ve kterém lze změnu priority provést – viz obrázek 1.

Pokud nevíte, pod jakým procesem „se skrývá“ určitá aplikace, najdete ji na záložce Aplikace a z kontextového menu vyvolaného kliknutím pravým tlačítkem myši vyberte možnost Přejít k procesu. Prioritu Reálný čas (Real-

time) doporučujeme vůbec nenastavovat. V opačném případě se totiž může stát, že pro důležité systémové procesy nezůstane dostatek výpočetního času procesoru, což povede ke zhroutilí systému. Prioritu procesu ovšem nemusíte měnit jen za jeho běhu. Jde o to hned při startu daného procesu pomocí příkazové řádky (*Start/Spustit/cmd.exe*). Syntaxe je následující:

```
start /xxx yyy
```

kde xxx je označení priority podle tabulky 1 a yyy jméno a cesta k procesu. Samozřejmě, tento způsob nastavení priority procesu je dost zdlouhavý, proto je šikovné rozšířit kontextovou nabídku exe souboru o příkaz, který by to udělal za nás. To provedete následovně:

1. V registru najděte větev *HKEY_CLASSES_ROOT\exefile\shell*. Ve Windows NT/2000 musíte použít místo standardního regeditu jiný editor registru - Regedt32 (*Start/Spustit/regedt32.exe*). Budeme totiž vytvářet hodnoty typu *reg_expand_sz*, což regedit ve Windows NT/2000 neumí.

2. V této větvi vytvořte nový podklíč s libovolným jménem.

3. V něm:

- a) editujte výchozí hodnotu (v Regedt32

místo toho vytvořte novou textovou hodnotu – *reg_sz* – a nepojmenujte ji) – její údaj změňte na text, který se bude v kontextovém menu zobrazovat;

- b) vytvořte podklíč s názvem *command*.

4. Jste tedy ve větvi *HKEY_CLASSES_ROOT\exefile\shell\libovolny_nazev\command*. V ní editujte výchozí hodnotu – jako údaj zadejte:

```
cmd.exe /c start "yyy" /high "%1"
```

kde xxx je opět označení priority podle tabulky 1 a yyy je libovolný text (nikde se nezobrazí).

5. Postup opakujte pro každou prioritu, kterou chcete v kontextovém menu mít. Příklad takto upraveného menu je na obrázku 2. Nastavení se projeví ihned a platí pro všechny uživatele.

ZAKAŽTE SPRÁVCE ÚLOH

Správce úloh ve Windows NT/2000/XP je sice velice užitečná utilita, avšak ne v rukou nezkušeného uživatele. Jemu je vhodné tuto utilitu zakázat. Chcete-li tak učinit, v registru (*Start/Spustit/regedit*) najděte větev *HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\System*.

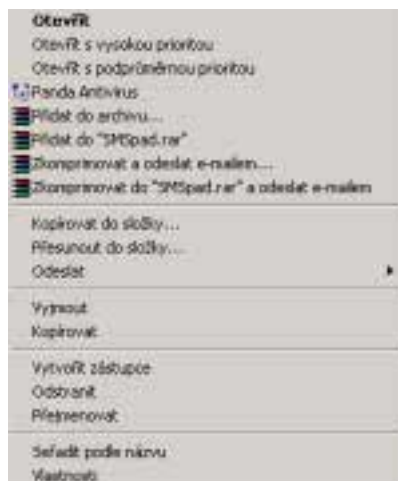
V ní vytvořte novou *dword* hodnotu s názvem *DisableTaskMgr* a údajem 1 (pro případné pozdější znovupovolení Správce úloh stačí údaj nastavit na 0). Restrikce platí pro právě přihlášeného uživatele.

VYPNUTÍ „INTELEKTUÁLNÍ“ MENU

Kvůli větší přehlednosti schovávají Windows ME/2000/XP v různých menu

Obrázek 1

Obrázek 2

PODKLÍČE ZÁSTUPCŮ

realtime	reálný čas
high	vysoká priorita
abovenormal	nadprůměrná priorita
normal	normální priorita
belownormal	podprůměrná priorita
low	nízká priorita

Tabulka 1

inzerce

Obrázek 3

Obrázek 4

► méně používané nebo nepoužívané položky. Pokud vám tato funkce nevyhovuje, lze ji jednoduchou editací registru vypnout. Najděte větev `HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Advanced` (pro právě přihlášeného uživatele) nebo `HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Advanced` (pro všechny uživatele). V ní vytvořte novou textovou hodnotu (nebo pokud již existuje, jen ji upravte) s názvem *IntelliMenus* a údajem *NO*. Pokud budete chtít tuto funkci opět zapnout, upravte údaj na *YES*. Nastavení se projeví po opětovném přihlášení uživatele.

VYPNUTÍ ZVÝRAZŇOVÁNÍ NOVÝCH PROGRAMŮ VE STARTU

Jednou z funkcí „vylepšeného“ Start menu ve Windows XP je i zvýrazňování zástupců nově nainstalovaných programů, aby je bylo možné rychleji najít mezi ostatními zástupci. I této funkce se našťastí lze zbavit, pokud vám nevyhovuje. V registru najdete větev `HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Advanced`, v ní vytvořte (nebo pokud existuje, tak upravte) dword hodnotu s názvem *Start_NotifyNewApps*. Její údaj nastavte na 0 (když tuto funkci později budete chtít zase zapnout, změňte ho na 1). Nastavení platí pro právě přihlášeného uživatele.

VYPNUTÍ IE WATSON

Pokud dojde ke zhroucení Internet Exploreru verze 6.0 a vyšší, nezobrazí se vám klasické dialogové okno „Program provedl neplatnou operaci a bude ukončen...“, nýbrž utilita interně nazvaná IE Watson, pomocí které můžete detaily o chybě poslat Microsoftu či Internet Explorer restartovat.

Tuto „vymoženost“ lze vypnout a vrátit se tak ke klasickému chybovému dialogovému oknu, je však nutný zásah do registru. Najděte větev

`HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Microsoft\Internet Explorer\Main`, v ní vytvořte novou dword hodnotu s názvem *IEWatsonEnabled* a její údaj nastavte na 0 (případně opětovně zapnutí provedete nastavením na 1). Změna se projeví ihned a je platná pro všechny uživatele.

ZMĚNA ZÁSTUPCŮ V „PLACES BARU“ OFFICE

„Places Bar“ je proužek zobrazující se na levé straně dialogu pro otevření nebo uložení souboru, který zobrazuje zástupce různých míst pro rychlý přístup k nim. V minulém čísle jsme si ukázali, jak lze definovat zástupce, kteří se budou zobrazovat ve standardním „Places Baru“ ve Windows 2000/XP, který používá většina aplikací. Nicméně aplikace z balíku MS Office používají svůj vlastní. Jak lze definovat zástupce, kteří se budou zobrazovat v něm, to se dozvíte v tomto tipu.

Začneme odstraňováním předvolených zástupců: pokud vám některý nevyhovuje, najdete v registru větev `HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\xxx\Common\Open Find\Places\StandardPlaces`

kde xxx je interní číslo verze Office (v případě Office 2000 je to 9.0, u Office XP je to 10.0). V této větvi najdete podle tabulky 2 podklíč patřící danému zástupci. V něm vytvořte novou dword hodnotu s názvem *Show* a údajem 0 (pro případně pozdější opětovně přidání do Places Baru stačí daný údaj změnit na 1).

Pokud chcete do Places Baru přidat vlastního zástupce adresáře, postupujte následovně:

PODKLÍČE ZÁSTUPCŮ	
jméno zástupce	podklíč
Historie	Recent
Dokumenty	MyDocuments
Plocha	Desktop
Oblíbené položky	Favorites
Místa v síti	Publishing

Tabulka 2

1. Najděte v registru větev `HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\xxx\Common\Open Find\Places`, kde xxx opět nahradte interním číslem verze Office.

2. V této větvi vytvořte (pokud neexistuje) nový podklíč s názvem *UserDefinedPlaces*.

3. V něm vytvořte nový podklíč s názvem *PlaceYYY*, kde YYY nahradte unikátním číslem od 1 výše (tedy podklíč prvního přidávaného zástupce bude mít název *Place1*, druhý *Place2* atd.).

4. Jste tedy ve větvi `HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\xxx\Common\Open Find\Places\UserDefinedPlaces\PlaceYYY`.

Zde vytvořte následující textové hodnoty:

- Name, jejíž údaj změňte na jméno zástupce;
- Path, jejímž údajem bude cesta k adresáři nebo disku (písmeno disku musíte zadat s koncovým zpětným lomítkem, teda např. c:\).

Zástupci v Places Baru budou vždy seřazeni následovně: nejdříve všichni předvolení zástupci a pak vámi přidání zástupci seřazení podle unikátního čísla (viz bod 2). Standardně se do Places Baru vejde jednomu 5 zástupců. Při nastavených menších ikonách zástupců se jich tam vejde dvojnásobek. Toto nastavení lze provést tak, že ve větvi uvedené v bodu 1 vytvořte novou dword hodnotu (nebo zeditujete existující) s názvem *ItemSize*, jejíž údaj změňte na 0 (pro opětovné zobrazování větších ikon nastavte údaj na 1). Při definování vlastních zástupců ve standardním „Places Baru“ ve Windows 2000/XP (postup v minulém čísle) se přestali zobrazovat předvolení zástupci. V „Places Baru“ Office k tomuto jevu nedochází. Příklad upraveného Places Baru je na obrázku 4. Všechny změny platí pro právě přihlášeného uživatele a projeví se ihned. ■ ■ ■ Filip Hanker, www.regedit.sk, autor@chip.cz

inzerce

Nový PowerMac a DVD Studio Pro nabídnou výkon i možnosti na profesionální úrovni za „amatérskou“ cenu.

JAK NA DVD – ZÁKLADY

Když disk, tak DVD

V seriálu o snímání, střihu a zpracování digitálního videa jsme si ukázali, jak vytvořit amatérský „film“ v rozumné kvalitě, jak jej oživit efekty a trikovými záběry apod. Dobrá, film máme; zbývá ovšem otázka, již řešil už Jan Neruda:

Kam s ním?

Pro ukládání videa máme řadu možností, většina z nich však má nějaké nevýhody.

Archivace na kazetu je nespolehlivá a poměrně nepohodlná. Digitální kazety zajistí vyšší kvalitu, ovšem za opravdu hodně vysokou cenu.

Kompaktní disky jsou široce přístupné, ale nic neřeší: Video CD nabízí jen prachmizernou kvalitu, SVCD nebo miniDVD dohromady nikde nepřehrajeme, MPEG-4 či DivX už vůbec ne (i když zde se první vlašťovky začínají objevovat: na trhu už jsou stolní přehrávače DVD, které si rozumějí s formátem DivX).

Vystavení videa na internetu vyžaduje připojení pevnou linkou s rychlým přeno-

sem bez limitu na objem přenesených dat (jinak by se nám to po čertech prodražilo) – a takové připojení u nás za únosné peníze v podstatě není k dispozici.

Na druhou stranu, kazety a kompaktní disky už dnes ani nejsou zajímavé: programové i technické vybavení, potřebné pro authoring DVD, se dá pořídit za velice snesitelnou cenu. Všechny vyšší modely počítačů Apple jsou standardně osazeny mechanikou Superdrive, jež dokáže vypalovat DVD-R, a jeden z nejlepších amatérských authoringových programů iDVD je automaticky předinstalován v rámci operačního systému. Stroje platformy Wintel tak dobře vybavené nejsou, ovšem i zde existují systémy umožňující authoring přímo ve standardní konfiguraci (např. Sony Vaio) a ostatní lze obvykle dovybavit. V poslední době se dokonce objevují stolní přístroje, jež dokáží přímo vypalovat DVD; ty dražší bývají vybaveny i vstupem FireWire, takže s nimi mohou DVD připravovat i ti, kdo nechtějí pracovat s počítačem.

CO JE TŘEBA UDĚLAT?

Authoring DVD se do jisté míry podobá střihu: vstupem je „nezpracovaný“ zdrojový materiál – tentokrát jsou to sekvence, připravené ve stříhových programech, statické obrázky, hudební doprovod a případné další zdroje (např. textové informace, které chceme zvláště zobrazit, nebo – při poloprofesionální práci – titulky). Výsledkem authoringu pak je hotový DVD, obsahující všechny videosekvence, obrázky a ostatní informace, propojené požadovaným systémem nabídek.

Základní kroky, které musíme udělat:

Překódování zdrojového materiálu. Součástí formátu DVD-Video je nezávisle kódovaný obraz a zvuk – pro oba potřebujeme speciální kodéry. Amatérské systémy se o to postarají automaticky; chceme-li však do hloubky využít všechny možnosti technologie DVD, je třeba tento krok dělat ručně. Kódování má totiž řadu parametrů, jejichž změnou můžeme dosáhnout velmi

▶ odlišných výsledků. Kódování je také – i na velmi výkonných počítačích – operace, která zabere spoustu času.

Vlastní authoring, tj. příprava struktury disku, sestavení nabídek, vzájemné navázání jednotlivých videoklipů, spojení videozáznamu s doprovodným zvukem, příprava titulků apod., je samozřejmě nejpracnější fází.

Multiplexování je vlastní příprava cílových dat ve formátu DVD. Do jisté míry jej můžeme přirovnat k renderování, jež známe ze stříhových aplikací. Automaticky se o něj postará authoringový software.

Otestování výsledku není technicky vzato bezpodmínečně nutné. Nechceme-li však zbytečně plýtvat médii, je v této fázi velmi žádoucí využít nějaký prohlížeč, který dokáže pracovat s multiplexovanými daty na pevném disku, a důkladně v něm zkontrolovat, zda výsledek opravdu odpovídá našim původním představám (lepší authoringové aplikace to samozřejmě podporují přímo). Zlaté pravidlo authoringu DVD zní, že testováním disku bychom měli strávit nejméně tolik času jako jeho přípravou – jinak se dá očekávat, že výsledek nebude žádný zázrak, protože něco důležitého přehlédneme.

Vypálení dat na DVD je posledním krokem. Je už poměrně jednoduché a plně automatické.

STOLNÍ REKORDÉRY

O práci se stolním rekordérem DVD (takovým, který má vstup FireWire) by mohli uvažovat ti, kdo využívají lineární stříh z kamery na videorekordér (či na druhou kameru). Protože se zde bavíme o digitálním videu, můžeme předpokládat, že cílové zařízení (to, na jehož médium máme sestříženou sekvenci) disponuje výstupem FireWire; jeho prostřednictvím jej připojíme k rekordéru a sekvenci do něj přeneseme. Konkrétní služby, které DVD rekordéry nabízejí, se liší kus od kusu. Obecně bývá k dispozici volba kvality, s níž se materiál překóduje. Pokud se z nějakého důvodu nesnažíme „nacpat“ toho na jeden disk co nejvíce, volíme zásadně nejvyšší kvalitu, jakou přístroj poskytuje – v ní se obvykle

na DVD vejde kolem hodiny záznamu bez ztráty kvality oproti zdrojovému materiálu ve formátu DV. Na jeden disk samozřejmě můžeme uložit více sekvencí. Rekordéry obvykle umožňují sestavit i jednoduché statické menu.

KTERÝ FORMÁT?

V současnosti je určitý zmatek ve formátech prepisovatelných DVD: na trhu jsou momentálně tři, vzájemně nekompatibilní. Po technické stránce je nejlepší standard DVD-RAM, podporovaný především firmami Panasonic a Toshiba. Jeho nevýhodou je mizivá kompatibilita se stolními přehrávači a s běžnými počítači. Pokud to pro nás není zásadní problém, je DVD-RAM rozhodně nejlepším řešením; přístroje zároveň podporují DVD-R, takže pokud občas kompatibilitu potřebujeme, je také k dispozici. DVD-RAM nabízí mnohonásobný přepis (až 100 000 přepisů), přímý přístup – na disku není třeba hledat volné místo odpovídající velikosti, film se může snadno „rozložit“ do mnoha menších volných bloků. Disky DVD-RAM jsou (mj. i díky ochranným pouzdrům) nejspolehlivější z hlediska dlouhodobého uchování záznamu a přinášejí i další výhody.

DVD-R (případně DVD-RW pro vícenásobně prepisovatelné disky – pozor, přístroje DVD-RAM většinou DVD-RW nepodporují) je patrně optimální volba pro většinu uživatelů, kteří stojí o vysokou kompatibilitu se stolními přehrávači a jsou jí ochotni obětovat výhody formátu DVD-RAM. Pokud uvažujete o rekordéru DVD-R/RW, rozhodně se vyplatí poohlédnout se po přístroji s pevným diskem: ten „dožene“ některé z výhod DVD-RAM. Speciálně se tak vyhneme mnohonásobnému prepisování disků DVD-RW, a to je dobře – disky DVD-RW nabízejí maximálně 1000 přepsání.

Třetím formátem je DVD+R/RW, prosazovaný mj. firmou Philips. Ačkoli je tento formát na trhu poměrně úspěšný, nejedná se o standard (organizace DVD Forum uznává jen formáty DVD-R/RW a DVD-RAM) a funkčně je prakticky totožný s formátem DVD-R/RW (udává se vyšší kompatibilita se stolními přehrávači).

Kvalitnější rekordéry DVD mají vstup FireWire a lze je využít pro archivaci sestřížených filmů.

Velká AMNESTIE – tvořte si sami www stránky

Dreamweaver 4
FLASH 5 &
FreeHand 9
Fireworks 4

~~20 415,-~~
5 990,-

Kompletní balík těch nejlepších programů pro tvorbu a správu www stránek od Macromedie, nyní za mimořádnou cenu. Platí do vyprodání zásob!

DIGITAL media

Schweitzerova 22, 779 00 Olomouc
tel. 585 22 72 72, fax 585 43 67 37
Web: www.macromedia.cz
obchod: www.digitalmedia.cz/shop
e-mail: info@digitalmedia.cz

macromedia

► Počítače

Samozřejmě, podobně jako tomu bylo s nelineárním střihem – chceme-li vytvářet DVD s využitím všech přebohatých možností, jež formát nabízí, je třeba, abychom použili počítač osazený „vypalovačkou“ DVD a vhodný authoringový software.

Za posledních několik let ceny klesly natolik, že potřebné vybavení je snadno přístupné pro kohokoli: firma Apple dodává mechaniku DVD-R/RW standardně ve všech vyšších modelech, k nižším ji lze snadno doplnit (interní mechanika se dnes dá sehnat pod 10 000 Kč, externí jsou dražší). Stejně snadno lze sehnat mechaniku DVD-RAM. Všechny modely s „vypalovačkou“ mají standardně předinstalovaný špičkový amatérský authoringový software iDVD (viz níže); poloprofesionální DVD Studio Pro lze dokoupit za pouhých 1000 USD.

U strojů platformy Wintel, z hlediska multimédií obecně hůře vybavených, není DVD-R/RW či DVD-RAM ve standardním vybavení ani zdaleka běžnou záležitostí; dodatečné doplnění je ale (téměř) vždy možné. Jen to stojí další čas a peníze.

Pro amatéry, kteří si vyberou iDVD, bude asi optimální nový iMac.

Amatérský software. Pro ty, kteří se nechtějí podrobně zabývat strukturou DVD, potřebným kódováním videoklipů i zvukových záznamů, ruční přípravou nabídek v grafickém programu apod., je ideální amatérský software, který všechny speciality DVD skryje – samozřejmě za cenu menší flexibility a podstatně omezené palety možností.

Perfektním zástupcem této kategorie aplikací je program iDVD, standardně dodávaný se všemi počítači Apple osazenými vypalovačkou DVD-R. Použití iDVD je podobně jednoduché jako práce s iMovie: nic nemusíme instalovat, nic nemusíme připravovat. Prostě spustíme aplikaci iDVD, myši do ní „naházíme“ filmy a obrázky, které jsme si připravili v iMovie,

Zlaté pravidlo authoringu DVD zní, že testováním disku bychom měli strávit nejméně tolik času, jako jeho přípravou

přidáme pár nadpisů a titulků... a vypálíme to na disk. Vše potřebné (včetně překódování materiálu) aplikace plně automaticky zajistí sama – nalezneme v ní i podporu pro otestování výsledků před vypálením na disk.

Za zmínku stojí i to, že současná verze iDVD nabízí širokou spolupráci s ostatními multimediálními aplikacemi Apple (tzv. iLife), takže například značky kapitol (chapters) můžeme uložit do videoklipu rovnou v iMovie při střihu a iDVD je pak bez jakékoli další práce automaticky převezme.

Profesionální software. Stejně jako tomu bylo u počítačového střihu, i při authoringu DVD existuje řada nadšených amatérů, kteří se nechtějí vyhýbat studiu DVD technologie. Naopak – tato problematika je zajímavá, čtení manuálů a studium technologií je baví a chtějí využít všech bohatých možností, které DVD nabízejí. Pro takové lidi je samozřejmě „uzavřenost“ amatérských aplikací velmi nepřijemná: nestojí o to, aby aplikace iDVD za ně automaticky překódovala zdrojový materiál; chtějí si jej kódovat sami a ručně řídit všechny parametry, jež mají na výsledek vliv. Při authoringu chtějí sestavovat bohaté nabídky, obsahující i připadná „velikonoční vejčička“ (odkazy, jež nejsou snadno k nalezení a jež těm, kterým

se podaří je najít, přinesou nějakou další nebo zábavnou službu); chtějí využívat možnosti, jež DVD technologie nabízí pro kombinaci více různých videoklipů a zvukových doprovodů do jediného klipu apod.

Na to už samozřejmě potřebujeme (polo)profesionální authoringový software. Používáme-li počítače Apple, můžeme využít aplikaci DVD Studio Pro. Podobně jako Final Cut Pro stojí necelých tisíc dolarů a nabízí služby, jež by odpovídaly podstatně vyšší ceně. Jde ostatně o přímého nástupce authoringového softwaru firmy Astarte, jenž ve své době patřil k naprosté špičce.

Aby nedošlo k omylu, skutečně profesionální produkce DVD, obsahující hollywoodské filmy, využívá jiný software – jako pouhé příklady „velkých jmen“

můžeme uvést třeba Sonic DVD Creator, Sonic/Daikin Scenarist nebo Spruce/Apple Maestro. To jsou ovšem systémy, jejichž cena se i dnes počítá v desítkách tisíc dolarů, a služby, které nabízejí navíc proti Studiu Pro, bychom většinou asi stejně nevyužili. Na druhou stranu, Studio Pro nabízí některé možnosti, jež dosud nejsou samozřejmostí ani ve velice drahých systémech – příkladem může být tzv. „seamless branching“.

STROJE WINTEL

Samozřejmě že authoring DVD lze dělat i na strojích PC pod Windows. Opět platí zhruba totéž, co jsme si řekli o střihu: potřebný software a nezřídká i technické vybavení si musíme sehnat, nainstalovat a rozchodit sami. Pro experta to žádný zvláštní problém není, ale začátečník nebo ten, koho počítače nezajímají a chce se soustředit jen na střih a archivaci videa, se může dočkat řady ošklivých překvapení.

Pokud budete chtít DVD připravovat na PC, vyplatí se opět najít sestavu, která je pro tento úkol připravena už prodejcem a u které je všechno potřebné software i technické vybavení už k dispozici na počítači. I tak ale bude práce na přípravě disků víc a bude komplikovanější, než kdybychom prostě použili Macintosh – pro Windows není k dispozici žádný tak pohodlný software jako iDVD, ani nic, co by v cenové hladině DVD Studia Pro nabídlo alespoň zhruba srovnatelné služby.

■ ■ ■ Ondřej Čada

inzerce

SONIC FOUNDRY DVD ARCHITECT 1.0

Nováček pro DVD

Uvedením programu DVD Architect se firma Sonic Foundry pustila do oblasti DVD authoringu. Vezmeme-li v úvahu rostoucí popularitu DVD a programovou filozofii firmy, je aplikace pro přípravu DVD celkem logickým krokem.

DVD Architect (dále jen Architect) je zajímavý nástroj, směřující do vyšší spotřební kategorie (jako např. Ulead DVD Workshop). Tomu odpovídá i rozsah jeho funkcí a minimální omezení při návrhu struktury DVD. Zásoba funkcí je podobná právě Workshopu (podrobnou recenzi s návodem najdete ve speciálu Chipu zaměřeném na zpracování videa).

Firma Sonic u Architectu vsadila na trochu netradiční způsob ovládání, který je třeba si osvojit. Trpělivost přináší ovoce, takže za chvíli pochopíte, že práce s programem má svou

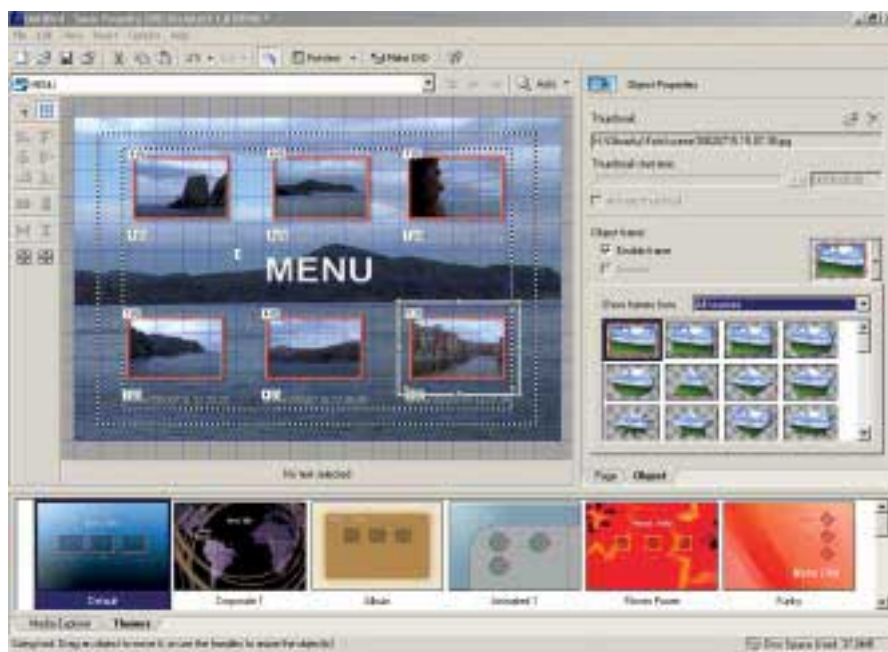
logiku. Vytváření několikaúrovňových menu, libovolné rozmístění objektů v nabídkách, vkládání textu nebo hudby na pozadí – to vše je zde samozřejmostí. Zkratka nepřijdou ani ti, kteří požadují animovaná menu nebo výplně tlačítek. Silnou stránkou Architectu je lokalizace kapitol, k čemuž zvolil nejlepší možný způsob – klasickou časovou osu. Jeho přednosti se plně projeví při nasazení se stříhacím programem Vegas. Prodává se jen jako bundle Vegas+DVD, např. u DISK Multimedia Boskovic za 26 790 Kč vč. DPH. Jeho demoverze je však na stránkách firmy dostupná samostatně. Architect dokáže nejen rozpoznat značky (kapitoly DVD) nebo importovat prostorový zvuk Dolby Digital, připravené ve Vegasu – ve spojení s Vegasem je dokonce prvním programem své kategorie, který umožňuje kontrolovat vzhled menu na televizní obrazovce pro-

střednictvím DV/D8 videokamery a FireWire radiče. Plusem je i snadné zakomponování obrázkových prezentací nebo hudebních kompozic do struktury DVD. To uvítají zejména hudební příznivci, kteří si mohou vytvořit DVD s cca sedmi CD a s menu pro výběr alb. Jednotlivé skladby lze opatřit obrázkem, který se zobrazuje při přehrávání disku na televizoru.

Architect obsahuje interní kodér pro převod jiných obrazových formátů do MPEG. Nečekejte však rozsáhlé možnosti, nastavení je omezeno na regulaci datového toku (bitrate), lze však nastavit i různý bitrate pro jednotlivé části disku. Snížením datového toku u menu nebo bonusových materiálů můžeme ušetřit místo na disku nebo dát více prostoru (tudíž i kvality) hlavnímu filmu. V dialogu pro vypalování disků toho kromě nastavení rychlosti nebo pojmenování disku příliš mnoho neovlivníme. Při testu Architect ukládal na disk vytvořené DVD (i ty s nesmyslně komplikovanou strukturou) zcela bez problémů. Při vypalování DVD se mu nelíbila DVD+RW média, DVD-RW disky naopak ano (s DVD+/-R/RW Sony DRU-500A).

DVD Architect je nováčkem mezi authoringovými programy. Přesto není nutné na něj pohlížet s rezervou. Naopak jde o solidní nástroj se vším podstatným, co od něho lze v této kategorii očekávat. Společně s Vegasem jde o kompletní řešení pro pohodlnou přípravu DVD, vhodnou zejména pro kreativní uživatele nebo firemní prezentace. Příznivcům VCD nebo SVCD mohou tyto formáty chybět, i když v dnešní době to nepokládám za velký nedostatek. Samozřejmě nejde o zcela ideální nástroj a některé drobnosti by si zasloužily vylepšení. Přesto se dá předpokládat, že nás Sonic Foundry v nové verzi opět překvapí něčím novým a neotřelým.

■ ■ ■ Jan Kosnar

inzerce

LOGITECH, ŠVÝCARSKO

Na návštěvě v „myšáriu“

Středisko firmy Logitech ve Švýcarsku se nachází v prostředí malebných kopců přímo nad Ženevským jezerem. Nedaleko je Vevay – vesnice, kde žil, zemřel a byl i pochován Charlie Chaplin. Okolí je vpravdě nádherné a zjevně tu nebude nouze o zaměstnance...

Logitech vznikl v roce 1981 a dnes zaměstnává 4700 lidí. Přimo v Romanel-sur-Morges, umístěném – jak už bylo řečeno – nad Ženevským jezerem, pracuje z tohoto úctyhodného počtu jen zanedbatelná část. Sídli tu totiž hlavně vývojové oddělení, ve kterém se připravují nové produkty včetně podkladů pro jejich výrobu. Pokud byste se však zajímali o jejich design, museli byste ještě o kousek dál, do irského Dublinu. Tam totiž sídlí šéfdesignér.

POZORUHODNÉ PORTFOLIO

Logitech není v poslední době žádný troškař. Už dávno nevyrábí jen klasickou počítačovou bižuterii, ale investuje do zcela nových technologií a pouští se i na pole domácího kina.

Takhle vypadá bezdrátová myš zevnitř. Lesklý drát mezi tisknými spoji myši představuje zabudovanou anténu.

Nových produktů jsme tak od něj viděli v poslední době více než dost: joysticky pro PlayStation 2 a Xbox, unikátní bezdrátové myši, řadu lehkých hands-free, včetně bezdrátového, zesilovače s reproduktory typu 5.1, dokonce i s certifikací prostorového zvuku od THX, a také unikátní Digital pen. Toto zařízení se chová jako zcela běžné pero, se kterým si děláte poznámky na speciální papír. Vedle toho, že normálním způsobem píše, uchovává si text i v paměti. Pak ho stačí zasunout do stojánku a vše je rázem v počítači. Žel zatím jen jako poznámky. Protože jde o zcela novou věc, je pero zatím poměr-

ně tlusté a nedodává se k němu rozlišování rukou psaného písma. Na potřebné technologii se však pracuje a určitě se ještě nějakých překvapení dočkáme.

Firma vsadila hlavně na bezdrátovou technologii, kde využívá obecně povolené (ale ne třeba v Japonsku) frekvence 27 MHz, a chystá se razantně na Bluetooth. Výraz „chystá se“ vám možná připadá divný, vždyť Bluetooth není žádná novinka. Není, ale nesplněných slibů má tahle technologie za sebou i za krátkou dobu svého života více než dost. Důvodem, proč ji Logitech zatím nepoužívá, je jeho firemní filozofie: nejdříve přemýšlet o vlastnostech nového produktu a pak hledat správnou technologii a cestu, jak ho udělat za rozumnou cenu. U Bluetooth to zatím naplnit nejde,

Laboratoře jsou nabitý spoustou jednoúčelových přístrojů – na tomhle se měří kvalita optiky myši. Část senzoru je ostatně na snímku vidět, na typickém odliškovém stromečku.

mimo jiné i proto, že má přehnaně vysoké energetické nároky. Firemní 27MHz technologie v tomto směru vyhovuje nesrovnatelně lépe. Jak nám ale bylo vysvětleno: zanedlouho přijdou nové čipové sady, které by měly „hladovost“ Bluetooth produktů poněkud umírnit. Pak prý nastane ten správný čas...

PROPRACOVANÝ VÝVOJ

Začít práce na zcela nové věci není nijak jednoduché, ale firma Logitech má v tomto směru propracovanou strategii. Už dopředu

musí být jasné, co bude stát vývoj a jak dlouho bude trvat. K dispozici je řada sofistikovaných nástrojů, které mají do vývoje nejen vnést jasno, ale hlavně zachovat jeho průhlednost po celou dobu práce a zajistit dobrou vzájemnou spolupráci celého týmu. Vývoj prý trvá průměrně rok. Pak by měl být produkt připraven pro výrobu včetně patřičných podkladů. Když to porovnáte třeba s tím, jak dlouho se vyvíjí auto (řádově roky), je to poměrně dlouhá doba. Alespoň mně to jako dlouhá doba připadá. Na druhou stranu to však svědčí o důkladnosti návrhu, důsledném prověřování koncepce a o závěrečném testování. Kupříkladu vývoj i u nás prodávané Amax Mouse trval ještě o něco déle než rok.

Logitech pracuje s tříletým plánem vývoje. Ten zahrnuje produkty, potřebnou technologii a také předběžný časový plán projektů a k nim přiřazených zdrojů. Jakmile je vše jasné na papíře, udělá se několik modelů, včetně posledního, kterým je zcela funkční výrobek, a poté nastává úvodní testování, při kterém se doladují poslední detaily. Tou nejzajímavější fází je pak tzv. „real life testing“, tedy testování za opravdového provozu, což zahrnuje třeba i polévání kávou či kolou.

O samotném uvedení výrobku na trh rozhoduje klasický marketing. Podle jeho doporučení se uvedení může třeba i významně odložit – jako se to stalo s produkty postavenými na Bluetooth. Už jsem zmiňoval nezměrný apetit takovýchto výrobků. Zmiňoval jsem i nové čipové sady. Ty by podle názoru Logitechu mohly snížit spotřebu dvakrát až třikrát. Bluetooth bude mít pro firmu ale ještě jednu významnou vedlejší výhodu. Totiž tu, že nebude problém se získáním atestu. Právě to u nás zablokovalo prodej bezdrátového hands-free. A nejen u nás. I ve všech ostatních zemích, kde to berou poněkud přísněji, což je třeba i Švýcarsko.

MX – CHLOUBA FIRMY

Zjevně nejvíce pozornosti upoutala svou přednáškou Sarah Balgera. Její názorná demonstrace toho, jaký je rozdíl mezi bezdrátovou myši Logitech série MX a konkurence, byla přímo ukázková.

Řada myši série MX, vybavených novým optickým systémem, dnes zahrnuje tři mode-

► ly – dva drátové a jeden bezdrátový. Nový senzor jim poskytuje podstatně více informací a také rozlišení 800 dpi je vyšší než u konkurence. Díky tomu zvládá myš pohyb i po dřívě problémových površích, jako je dřevěná deska či povrchy s opakujícími se vzory, stejně jako u jiných myší podobného druhu nejsou problémem ani třeba džíny. Technicky vzato je myš MX postavena na tzv. Fast RF. Tato technologie pracuje na 27MHz digitální rádiové technologii a má mít stejné parametry (!) jako myš připojená USB kabelem. To jsme nebyli schopni ověřit, že však pracuje daleko jemněji, bylo jasně vidět při kreslení ve standardním programu Malování, kde jsme dělali docela obyčejná kolečka, resp. spirály. Konkurenční myš kreslila kolečka nejen hranatější, ale čím rychleji je dělala, tím byla patrnější tendence koleček stávat se čtverci. Myš MX700 vytvářela kolečka nejen výrazně kulatější, ale udržela si stejný tvar, ať jste s ní pohybovali, jak rychle jste chtěli. Je pravda, že když jsem tuhle myš testoval, pozoroval jsem ve srovnání s mou Intellimouse Explorer od Microsoftu něco podobného. Krok myši je zkrátka jemnější, což ocení nejen hráči, ale asi i pracovníci DTP, pokud

Tak jako existují komory, které jsou prosty akustických vzruchů, existují i ty, které jsou prosty vzruchů rádiových. Tahle slouží v Logitechu k testu bezdrátové komunikace.

ještě vůbec pracují s myši. Ocení to ale každý, kdo je zvyklý mít na ovladači myši nastavenou vysokou citlivost.

U nové bezdrátové klávesnice narazil Logitech na zajímavý problém – na nutnost šifrovat přenos mezi ní a počítačem. S patřičným zařízením by totiž prý nebyl problém tuhle komunikaci odposlouchávat. Firma proto vyvinula šifrovací algoritmus, který tomu zabrání. Mám takový pocit, že na detaily Logitech opravdu je. Když nás například při provádění laboratoří jeden z inženýrů upozornil na to, že vedle sebe můžete mít třeba tři bezdrátové myši a každá

bude se svým stojánkem díky číslu zakódovanému do dvou přenosových bitů komunikovat správně, namítl jsem, že to ale znamená, že stojánky a myši nejsou záměnné. Dostalo se mi však okamžitého ujištění, že stačí jen na chvíli vytáhnout ven baterii a myš se zcela zresetuje. Jakmile ji pak zasunete do dobíjecího stojánku, domluví se s ním na novém komunikačním čísle a je vystaráno. No řekněte – není to fikané? Že by to bylo tím Švýcarskem? To ale asi ne, pracují tu totiž lidé z celého světa. Nicméně zjevně je to inspirující prostředí. ■ ■ ■
Bohumil Herwig, bohumil@herwig.cz

PLACENÁ INZERCE

www.pc-slovníky.cz

odborné překladové slovníky pro PC

všeobecný, obchodní, právní, technický,
chemický, lékařský, přírodovědný, vojenský

Nakladatelství Commercial service, Mikšíčkova 29, Brno 615 00, tel./fax. 541 219 926, mobil 777 853 195, obchod@pc-slovníky.cz

AUTORSKÝ ZÁKON VERSUS VYPALOVÁNÍ CD/DVD

Kopírujeme oprávněně?

Mezi softwarovým průmyslem a kopírujícími piráty se vede neúprosná válka. Za této situace se mnoho „obyčejných“ uživatelů ptá, co vlastně mohou kopírovat. Pokusíme se tuto problematiku objasnit.

Než začnete nakládat s DVD nebo CD jakýmkoliv způsobem, je třeba si uvědomit, že velkokapacitní nosič tohoto typu může obsahovat díla chráněná autorským zákonem. To mohou být zvuková, obrazová nebo zvukově-obrazová díla – nejčastěji filmy nebo hudební klipy, ale také fotografie a počítačové programy. Podle autorského zákona č. 121/2000 Sb. (dále jen AutZ) platí, že předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam. To se tedy týká v našem případě zejména děl audiovizuálních, u nichž bez dlouhého uvažování raději předpokládáme, že jde o dílo splňující výše uvedené podmínky, a tedy chráněné autorským zákonem.

Chráněny jsou podle AutZ také počítačové programy, jsou-li původní v tom smyslu, že jsou autorovým vlastním duševním výtvozem. A konečně jsou chráněny také databáze, které jsou způsobem výběru nebo uspořádá-

ním obsahu autorovým vlastním duševním výtvozem. Tedy s výjimkou „opsaných“ programů a databází opět prakticky všechny. Autorský zákon umožňuje zhotovení kopie takového díla bez souhlasu autora nebo majitele autorských práv **pouze pro osobní potřebu**, přičemž rozmnoženina zhotovená pro osobní potřebu nesmí být použita k jinému účelu. Osobní potřebou se rozumí potřeba zhotovitele kopie a osob jemu blízkých (tj. jeho rodiny). Nic více a nic méně – kopii již tedy není možné poskytnout známým, ostatním členům nějakého zájmového sdružení nebo užívat ve firmě (byť vlastní). To ale neplatí pro zhotovení rozmnoženiny počítačového programu či elektronické databáze – tam je pořizování rozmnoženin zakázáno i pro osobní potřebu, pouze s jedinou výjimkou: u počítačového programu si můžeme zhotovit záložní rozmnoženinu, je-li to potřebné pro jeho užívání, ovšem jen a pouze tehdy, jsme-li oprávněnými uživateli rozmnoženiny počítačového programu (máme-li k němu licenci).

KOPÍROVAT, NEBO NEKOPÍROVAT?

Z právního předpisu tedy vyplývá, že audio CD disky a DVD videa smějí být kopírovány pro osobní potřebu – i když ani to se nositelům autorských práv moc nelíbí a snaží se tomu více či méně důmyslnými postupy zabránit. Zdůrazňuji ale opět, že pouze pro

osobní potřebu, což značí pro potřebu mojí jako fyzické osoby, maximálně pak pro použití v kruhu osob mně blízkých. Mohu tedy zkopírovaný film pustit svým přátelům, kteří přijdou na návštěvu, ale jakmile se objeví kopie v prodeji nebo jsou jakkoliv prezentovány na veřejnosti (včetně zpřístupnění na internetu), jedná se o porušení autorského práva. Jakmile by ovšem měla i tato rozmnoženina sloužit pro podnikání či jinou výdělečnou činnost, případně by se mělo dílo předvádět na veřejné produkci (na firemním večírku nebo školní akci, v restauraci apod.), pak jde již o užití nepřipustné.

OCHRANA NOSIČŮ VERSUS ZÁKON

I když zákon okopírování pro osobní potřebu umožňuje, v poslední době se výrobci pokoušejí prosadit (u DVD dávno běžnou) ochranu proti kopírování jako CSS, Cactus Data Shield nebo Macrovision, která kupci brání ve zhotovování kopií (a to i v podstatě zákonných). Naskýtá se problém jednak technický, jednak právní.

Doposud byla každá ochrana proti kopírování po krátké době rozluštěna. Kopírovací programy (jako je DeCSS ap.) zdolají ochranné systémy a umožní spotřebiteli vyrobit jemu podle práva náležející soukromé kopie. Avšak zákonnost použití takového softwaru je velmi sporná. ▶

► V autorském zákoně totiž najdeme ustanovení, podle kterého do práva autorského neoprávněně zasahuje také ten, kdo vyvíjí, vyrábí, nabízí k prodeji, pronájmu nebo půjčení, dováží, rozšiřuje nebo využívá pro dosažení majetkového prospěchu poskytováním služeb nebo jiným způsobem pomůcky zamýšlené k odstranění, vyřazení z provozu nebo omezení funkčnosti technických zařízení nebo jiných prostředků k ochraně práv. Přitom za jiné prostředky se považují jakýkoli postup, výrobek nebo součástka vložené do postupu, přístroje nebo výrobku, jež mají předcházet, omezit nebo zabránit neoprávněnému zásahu do práva autorského k dílu, které je zpřístupňováno jen s použitím kódu nebo jiným způsobem umožňujícím odkódování. Dále platí, že neoprávněným zásahem do práva autorského je i odstranění nebo změna jakékoli elektronické informace o identifikaci práv k dílu, jakož i rozšiřování rozmnoženin díla včetně jejich dovozu a sdělování díla veřejnosti, u nichž byly elektronické informace o identifikaci práv k dílu odstraněny nebo pozměněny bez svolení autora.

DILEMA: KOPÍROVAT LEGÁLNĚ S ILEGÁLNÍM SOFTWAREM?

Používání, či dokonce prodej kopírovacího systému (DeCSS) je tedy podle autorského práva ilegální. Není tedy zakázáno kopírovat CD a DVD disky, ale používat ilegální kopírovací software odstraňující omezení daná výrobcem.

Existuje tedy zdánlivý rozpor mezi ochranou soukromí, tedy i soukromí činit kopie děl pro osobní potřebu, a ochranou hospodářskou, kterou výrobci, resp. majitelé autorských práv realizují uvedenou kryptografickou či podobnou ochranou. Je ale třeba mít na paměti, že právo volného užití díla pro osobní potřebu je spíše excesem z autorskoprávní ochrany, a tedy pokud se rozhodne výrobce nosič chránit, je to ochrana jeho

oprávněných zájmů, a nelze tedy požadovat např. u Ústavního soudu, aby nařídil odstranění ochrany. Navíc zákaz používání nekalých pomůcek formulovaný v AutZ je absolutní, vztahuje se tedy i na tuto situaci.

Pokud by navíc někdo šířil informace, jak ochranu prolomit, mohlo by to být považováno i za porušení obchodního tajemství.

Objektivně řečeno, ani u nás, ale zejména ani ve světě není pohled na tuto otázku jednoznačný. Naskytá se např. otázka, zda není omezení kopírování – absolutní nebo regionální, se kterým nebyl kupující předem obeznámen – porušením spotřebitelských práv (u nás jako tzv. rozpor s kupní smlouvou podle občanského zákoníku). Ale to je jiná otázka nežli neoprávněné kopírování, protože podle mého názoru by v takovém případě bylo správným postupem odstoupit od kupní smlouvy, ale nikoliv shánět prolomače a cracky.

HRY NA CD A DVD: LEGÁLNÍ JE POUZE ZÁLOHOVACÍ KOPIE

Obzvláště oblíbenými kandidáty na kopírování jsou počítačové hry na CD nebo DVD. To jsou již ale počítačové programy, které jsou v autorském zákoně samostatně zmíněny a obzvláště chráněny. Pro kupce to znamená, že jakékoliv kopírování – tedy i pro soukromé použití – je zakázáno. Přípustná je pouze jedna, opravdu jen jedna zálohovací kopie. Tato kopie by měla sloužit výhradně jako pojistka pro případ ztráty nebo poškození originálního datového nosiče. Není možné ji tedy nikomu a za žádných okolností poskytnout, ani ji provozovat na druhém počítači.

CO HROZÍ PACHATELI

V případě podezření na nelegální nakládání s autorskými díly, např. v podobě CD a DVD, nelze vyloučit provedení domovní prohlídky nebo prostor určených k podni-

kání. V prvním případě na základě souhlasu soudu, v případě druhém stačí souhlas státního zástupce.

Pokud se najdou při domovní prohlídce ilegální kopie, jsou okamžitě zabaveny jako důkazní materiál. Může ale dojít i k zabavení počítačů, přičemž i když by nemusely být zabaveny dlouhodobě, současná praxe orgánů činných v trestním řízení je, že až do skončení soudního řízení je odmítají vydat majiteli s tím, že soud může uložit trest propadnutí věci. Pouze tehdy, pokud nebyly nezákonné kopie prodávány, má postižený velkou šanci dostat svůj počítač jednoho dne zpět; státní zástupce totiž nemůže vycházet z toho, že hardware byl nakoupen za prostředky získané z prodeje nezákonných kopií. Ale pokud bude přesvědčen, že počítač sloužil podstatným způsobem k porušování zákona, může v rámci obžaloby navrhnout jeho propadnutí čili o něj můžete přijít definitivně a bez náhrady.

V případě, že se prokáže masivní porušování autorských práv, přicházejí v úvahu sankce podle § 152 trestního zákona – odnětí svobody až na dva roky nebo peněžitý trest nebo propadnutí věci. Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci bude pachatel potrestán, získá-li tímto činem značný prospěch nebo dopustí-li se takového činu ve značném rozsahu.

Pokud pachatel například obchodoval s nezákonnými kopiemi, může se to ještě pěkně prodražit. Vlastník, resp. vykonavatel autorských práv může totiž ještě požadovat po narušiteli licence náhradu škody, a to v občanskoprávním řízení. Ta by vycházela pravděpodobně z ušlých příjmů vlastníka autorských práv, případně bezdůvodného obohacení na straně rušitele autorského práva, ale nemusela by se omezovat pouze na ně, pokud by bylo prokázáno způsobení nějaké další, například i nemateriální škody.

■ ■ ■ Doc. Ing. Vladimír Smejkal, CSc.

PLACENÁ INZERCE

Světová jednička na trhu antivirů*:

"Vaše kompletní ochrana"

* v oblasti internetových bran

www.trendmicro-europe.com

inzerce

inzerce

NÁZORY A KOMENTÁŘE

Kde nic, tu nic

Po dlouhodobých masážních pracích na cílové skupině ADSL je necelá tisícovka spokojených uživatelů hodně málo. Ale co s tím?

V oboru telekomunikací jde poslední dobou jen o ADSL, pokud ponechám stranou *velmi potichu* zavedený *snad* i konkurenční CLIP (identifikace volajícího na analogové lince), o kterém jsem psal minule. Zbývá dodat, že CLIP Český Telecom moc nepropaguje – kdyby o něm totiž mluvil moc nahlas, třeba by pak trh ztratil zájem

Velkoprodejny začínají diktovat nejen ceny a dobu splatnosti faktur.

o pomalu, ale jistě stárnoucí digitální připojení pomocí ISDN...

Je tu totiž jeho konkurent: ADSL. Za celou dobu jeho existence na našem trhu existuje zhruba 900 vyvolených, kteří mají možnost používat tento zázrak a tahat pomocí něj informace do svého počítače. *Zlé jazyky z konkurenčních společností tvrdí, že zájemců o takovou službu je však v Čechách minimálně deset tisíc.* Je to opravdu skutečnost, nebo jen tlachy konkurence? Další společnosti nabízí tuhle věc, ale ve své podstatě jsou a nadále zůstávají pouze subdistributory pro Český Telecom.

Zatím stále jen v Praze, Brně a Ostravě můžete být přicvaknuti na službu vysokorychlostního internetu ADSL s vyhlídkou, že se tahle služba stane dostupnou i v dalších, nejdříve asi větších městech. *Zlí jazykové z jiných společností ale opět tvrdí, že celý tento projekt ovšem stojí jen na několika lidech (jejichž počet by se prý dal spočítat ani ne na prstech jedné ruky), kteří „tomu rozumí“ a provádějí instalaci ADSL. Tomu nechci věřit!* Že by Český Telecom třináct let po sametové revoluci a po přechodu ze státního molochu na organizovanou společnost zaváděl takové praktiky, jako bývalo dříve několikaleté toužebné čekání na telefonní linku? I s tím, co bylo dříve obvyklé, totiž urychlit instalaci pomocí „dlaňovky“... Ne, ani nemohu připustit bytí jen náznak, že by to tak mohlo být.

Prostě se mi zdá, že po dlouhodobých masážních pracích na cílové skupině ADSL je necelá tisícovka spokojených uživatelů opravdu hodně málo. Co s tím?

ZDVOŘILÉ A NEZDVOŘILÉ

Sednete k počítači, spustíte poštovního klienta a nestačíte se divit. Je přeplněn třeba 128 e-mailů. Jedete postupně směrem vzhůru a díváte se dál. Nabídka viagry, nabídka viagry, sexuální divoženky, mladí a sladcí chlápci pro vás, viagra, nabídka Nortonových utilit za

neuvěřitelnou cenu v kanadských dolarech, viagra, chcete jezdit na koničku, pravdivý příběh ženy, která díky speciálnímu prostředku ve svých 40 letech poprvé poznala orgasmus, naše surfové prkno je tu pro vás (nabídka z Austrálie), viagra 8x, dámy a koně, koně a dámy, páni a kravičky, veselé dívky čekají právě na tebe... Ufff!

Skoro všechny spamové nabídky jsou k ničemu. Dlouho jsem se divil, kde firmy vzaly moji adresu, pak jsem si ale uvědomil existenci robotů, kteří neomylně probírají všechny stránky na webech a tam nalezené adresy dávají k rukám všech těch obchodníků, nestoudných dívek a výprodejů ze všech koutů zeměkoule. Zkoušel jsem různé protispamové utility, ale moc jsem neuspěl. Vyzkoušel jsem mravenčí práci – na všech e-mailech je odkaz na vyjmutí z databáze zasílaných produktů a nabídek! Začal jsem to trpělivě aplikovat po dobu jednoho týdne – a ejhle! Už mi chodí pouze nabídka zlevněných produktů společnosti Symantec odkudsi z Kanady. Nemohu totiž otevřít stránku, na které bych odhlásil odběr nabídek. Vyhrál jsem! Cítím, že jsem trpělivostí překonal dokonalé stroje. Zatím mám klid – ale *jak dlouho bude trvat, než mou adresu objeví stroje pracující pro jinou společnost?*

INTERKAMERA – A CO?

Není to tak dlouho, co Interkamera změnila svoji image. Z dvouletky se stala jednoletkou –

především díky tomu, jak rychle roste nabídka digitálních kamer. Ovšem jaké bylo mé zklamání, když jsem výstavu navštívil. Vypadalo to tu skoro jako po vyměření, tu a tam se poflakovalo několik návštěvníků, někdy byli vystavovatelé spíš v přesile nad návštěvníky. Že by možnost zvěčnit okamžik na věky na film či do paměti netáhla zájemce?

Opět jsem si uvědomil, že výstavy ve své klasické podobě dokážou přitáhnout stále méně lidí. Bohužel? Velkou konkurencí veletrhů vidím stále více ve „veletržích“ konaných po celý rok v hypermarketech a supermarketech. Jak se liší nabídka na výstavě, kam musím v otvíracích hodinách přes den, od prezentace produktů v marketech, která trvá někde i 24 hodin denně po celý rok? Odpovědět si musíme sami. Já si myslím, že se náš styl života začíná z gruntu měnit – a velkoprodejny začínají diktovat nejen ceny a dobu splatnosti faktur svým dodavatelům. Ba co

Milan Loucký – ředitel Vogel Computer Media a publicista

víc, ony ovlivňují dost podstatným způsobem návštěvnost výstav. Otázkou je, jak se s tímto trendem popere náš největší veletrh ICT – podzimní Invox... ■ ■ ■ Milan Loucký

inzerce

NÁZORY A KOMENTÁŘE

Vytáčené spojení nám už poněkud zasmrádlo...

Většina národa pro připojení k internetu stále ještě používá vytáčené spojení, i když je beznadějně zastaralé, pomalé a problémové. Opožděně uvedené ISDN zjevně není alternativou a nelze se tomu divit. Pokrok se ale zastavit nedá, a i když se nám často zdá, že všechno trvá příliš dlouho, až tak pomalé to není. Právě teď se nám datové přenosy pěkně rozjíždějí a konkurence se zvyšuje každým dnem. Dokonce i tam, kde bychom to vůbec nečekali. Zkrátka a jasně: vytáčené spojení je mrtvou záležitostí a ISDN je přežitek, který už má „rozestláno“. To, co tahle republika potřebuje, je evidentně kvalitní širokopásmové připojení ve stacio-

Bohumil Herwig – volný novinář a publicista

nární oblasti a rychlé připojení v oblasti mobilní. V obou případech si pak ještě přidejte přívlástek „levné“. Levné ovšem neznamená zadarmo nebo za hubičku. Právě v pojmech a dojmech by si mnozí uživatelé měli udělat pořádek...

Živo je nyní na obou stranách fronty. O DSL jsem se už v tomto sloupku zmiňoval.

Bombou měsíce dubna bylo oznámení Eurotelu, že zavádí neomezený přístup k internetu přes GPRS, za paušální částku 1050 Kč. Je určen pro tarifní zákazníky, ovšem stačí si pořídit SIM kartu a jako tarifní program zvolit *Individual* a pak vás to přijde jen a pouze na 1050 Kč měsíčně (hlasový tarif k tomu není třeba mít)!

Pravda, GPRS se rychlostí nevyrovná DSL či kabelovému modemu, ale pokud budete mít trochu štěstí, reálná rychlost se může s přimhouřením oka měřit s vytáčeným spojením. Mimochodem, T-Mobil následně narychlo svolal tiskovou konferenci, a i když se obecně očekávalo, že oznámí něco podobného, opak byl pravda. Je škoda, že tahle firma stále nedokáže využít zapojení do mezinárodní sítě T-Mobilu. Marně tak u ní budete hledat věci jako zlikvidovaný roaming (jste přece stále v síti jedné firmy, ne?) či paušální datový poplatek za přístup na GPRS bez ohledu na to, kde se v síti T-Mobilu nacházíte. Je evidentní, že T-Mobil, koukající poslední dobou Eurotelu vždy na záda, bude muset přijít s něčím podobným. Možná to už v době, kdy tenhle článek vyjde, bude pravda.

Konkurenci získalo i vynikající obousměrné satelitní spojení Contactelu zvané SkyContact, o kterém jsem na těchto stránkách již několikrát psal. Podobnou nabídku uvedlo i Tiscali. Bohužel podobnou až moc, takže nějakou cenovou válku zatím zjevně čekat nemůžeme. A přitom prostor pro ni tu je. Tiscali např. v Německu a Itálii nabízí obousměrný „satelit“ za měsíční paušál (bez pronájmu zařízení, ale s DPH) od nějakých 90 eur, zatímco u nás to dělá 3770 korun včetně DPH a opět bez pronájmu zařízení. Jsem zvědav, jak se bude Tiscali tvářit, až to po něm po našem vstupu do EU někdo z nás bude chtít. Rozdíl 1000 korun měsíčně rozhodně není nezajímavý!

Vedle výše zmíněných a už dobře známých technologií se nám utěšeně rozjíždí i „bezdrát“, ať už v té či oné podobě. Wi-Fi napojení jsou už dostupná v řadě malých měst a městeček (nevěřte nikomu, kdo vám říká, že Wi-Fi je jen v Praze a v pár dalších velkých městech), a cenově jsou často dokonce schopna konkurovat vytáčené lince (při vyšším používání). Na webu jsem v jedné diskusi našel toto – cituji: „Maloměsto jako Trutnov (30 tisíc duší) má čtyři firmy, které nabízejí nelimitovaný bezdrát za 300 měsíčně.“ Zřejmě o Wi-Fi nepůjde, ale tahle cena mi připadá až snad neuvěřitelně americká. Ovšem jak jsem koupil, tak prodávám.

Jak je vidět, dnes už to není jen jedna vlačtka, ale slétává se nám jich celé hejno. Zjevně se tu na jedné straně testuje příprava na datové služby v GSM síti třetí generace a na straně druhé levné a obecně dostupné bezdrátové spojení, když už ne jako alternativa k DSL, tak alespoň ke klasickému modemu. Už to by mělo Telecom varovat. Pokud je však vůbec schopen bez nátlaku někoho poslouchat.

O Windows CE

Tak si někdy připadám jako člověk bojující s větrnými mlýny. Neustále všude opakují a všude píší, že operační systém Pocket PC neexistuje, že je to jen hardwarová platforma, jakou je i PC. Jako PC používá Windows 98, 2000 atd., tak Pocket PC používá Windows CE 2.0, 3.0 atd. Tak nějak nechápu, že to nechápe ani český Microsoft a neustále na všechny strany rozesílá pomatené zprávy, které pak přebírají prodejci hardwaru, a dokonce i tak rozumný výrobce aplikací a českého softwaru, jakým je Sunnysoft. Jak říkám: tak nějak to nechápu. Ale jednak člověk nemůže rozumět všemu, jednak mám pocit, že sami sebe nechápu ani ti, kteří takhle permanentně matou veřejnost. ■ ■ ■

Bohumil Herwig, bohous@herwig.cz

inzerce

UDÁLOSTI NA FINANČNÍCH TRŽÍCH IT

Jméno a růže

Už od pradávných dob se mudrcové přeli, zda má větší důležitost pojmenování, či obsah. V našich podmínkách můžeme tyto hádky vystopovat do hlubokého středověku, kdy se projevily v rámci sporu mezi tzv. nominalisty a realisty (méně obeznámení čtenáři si snad alespoň vzpomenou na román *Jméno růže* či na stejnojmenný film).

Problematiky růže a jejího jména se lehce dotkl i Shakespeare ve svém dramatu *Romeo a Julie*, z nějž pochází zejména v anglickém světě známý monolog „What's in the name“. Jistou analogii můžeme poslední dobou pozorovat i ve světě informačních technologií – počítačové firmy se stále častěji uchylují ke změně názvu jako k marketingovému nástroji. Nefunguje nám to? Zkusíme se přejmenovat, třeba to pak půjde lépe... Tímto se rozhodně nechceme vracet k názvové anabázi firmy Borland, která v průběhu minulých dekád několik let zkoušela fungovat pod jménem Inprise. Tentokrát máme na mysli současné aktivity společnosti Dell. Jak totiž vyplývá z výroční zprávy odevzdané americké komisi pro cenné papíry, správní rada se rozhodla podat návrh na změnu současného názvu; z dnešní společnosti Dell Computer Corp. se má v blízké budoucnosti stát Dell Inc. Ponechejme tentokrát stranou změnu právního statutu (rozdíl mezi Corporation a Incorporated je mnohonásobně menší než

mezi naší akciovkou a společností s ručením omezeným). Mnohem zajímavější je skutečnost, že Dell hodlá ze svého názvu vypustit slovíčko označující počítač. Znamená to snad, že Dell přestává být počítačovou firmou? V jistém smyslu ano. Dell totiž pravou počítačovou firmou nikdy nebyl, nikdy se nepodobal počítačovým průkopníkům jako Digital, Apple či IBM. Michael Dell nevydělal své miliardy technologií inovací, ale maximálně efektivní logistikou, z níž vzešla dnes už legendární metoda přímého prodeje. Firmu Dell tedy můžeme zařadit spíše do kategorie assemblerů, mezi něž patří třeba i čeští výrobci počítačů; Dell je pouze větší a úspěšnější.

Přesto nás musí zajímat, proč se vedení Dellu k tomuto kroku odhodlalo. Změna názvu totiž nespočívá jen v obměně hlavičkových papírů a bývá dost nákladná. Firmy se k této změně uchylují většinou v případech, kdy se jim ekonomicky nedaří, a to se o současném Dellu nedá říci. Spíše naopak: podle průzkumu IDC se Dell

v prvním čtvrtletí letošního roku vrátil na pozici největšího světového dodavatele PC, a ukončil tak krátkou nadvládu HP (která byla důsledkem předložské akvizice Compaqu). Náskok Dellu se navíc zdá poměrně dostatečný; podle IDC má 17,3 % celosvětového trhu, zatímco HP jen 15,8 %. Dataquest to vidí podobně – Dell 16,9 %, HP 15,6 %. Správní rada společnosti Dell podle všeho soudí, že osobní počítače dnes už nejsou všechno. Dell už dnes konečně dodává také jednodušší síťové prvky a nedávno začal prodávat i tiskárny. Otázkou však zůstává, zda budou zákazníci ochotni uvěřit, že mohou od Dellu očekávat skutečnou nabídku „vše v jednom“. Někdejší Hewlett-Packard koupil Compaq právě z tohoto důvodu. Jestliže se tedy Dell snaží dosáhnout podobného efektu pouhou změnou názvu, můžeme soudit, že představitel společnosti Dell patří jednoznačně do tábora nominalistů, pro něž je název důležitější než obsah. Podobné sklony mívá někdy i Carly Fiorinová z HP. Dodnes není úplně jasné, zda platí neoficiální pokyn zcela eliminovat někdejší název Hewlett-Packard a ve firemní komunikaci uvádět výhradně zkratku HP; zatím se zdá, že šlo jen o poněkud zkratkovitou reakci na soudní tahanice s potomky otců zakladatelů. Na druhém ▶

SITUACE NA BURZE

A je to tady – poté, co skončila válka, se kurzy amerických akcií opět po dlouhé době zvedly. Kromě úlevy z ukončení vojenského konfliktu na tom bezesporu mají zásluhu také výsledky počítačových firem, které konečně vykazují mírné zlepšení. Chipem sledovaný technologický index NASDAQ si polepšil o více než 11 %, a to jsme už poměrně dlouhou dobu nezažili. Cenový vzestup vykazovala hned padesátka ze zhruba šedesáti sledovaných titulů. Zdá se tedy, že letošní jaro přináší počítačovým firmám skutečnou naději. Je tak trochu škoda, že nemůžeme podrobně komentovat postavení prvních dvou dnešních vítězů – společností **Ericsson** a **Macromedia**. Jejich vzestup byl totiž jednoznačně vyvolán publikováním příznivých hospodářských výsledků, které jsme však vzhledem k termínu uzávěrky už nestihli zahrnout do „bilančního“ přehledu. Zde se jen omezíme na konstatování, že zatímco u Ericssonu šlo o jistou úlevu, „že to není ještě horší“, v případě

firmy **Macromedia** sázejí analytici na další hospodářský růst. Bronzový **Citrix** jsme bohužel také pominuli, ale i zde se bezesporu jedná o efekt příznivých čísel ve výroční zprávě (nárůst obrátu i zisku, i když jen na úrovni procentních jednotek). **SAP** už zmiňujeme jinde, takže zbývá říci, že o situaci firmy **Novell** žádné konkrétnější informace nemáme; společnost totiž své výsledky ohlašuje až později. Proto obohatme tento poněkud chudý komentář alespoň doplněním, že přes hranici 25procentního nárůstu se dostaly ještě firmy **Computer Associates** a **Enterasys**.

A teď k podstatně zajímavější „červené“ polovině. V části věnované hospodářským výsledkům se můžete dočíst, že výroční zpráva společnosti **Sony** nebyla přijata příliš nadšeně, a v naší tabulce si můžete míru tohoto zklamání snadno spočítat. U firmy **SGI** nás propad poněkud překvapil, neboť jsme se domnívali, že její hospodářská situace je přímo závislá na finanč-

ních poměrech amerického ministerstva obrany; jak však ukazují ekonomické výsledky SGI, budto se v tomto odhadu pleteme, nebo začínají Američané po vyhrané válce zase šetřit. SGI totiž za první kvartál vykazuje ztrátu 35 milionů USD, a to považují američtí investoři po loňském zisku za velké zklamání. Postavení firem **Imation** a **Imega** jen dokresluje současnou situaci na poli záznamových médií – disky jsou mrtvé. Společnost Imation má přece jen o něco lepší pozici v oblasti prepisovatelných disků CD-ROM, a proto zřejmě nakonec skončila o pár procentních bodů nad firmou Imega. Skutečné překvapení jsme si nechali až na závěr. V době, kdy svět hromadně obléhá (nejen počítačové) viry, bychom nečekali tak špatné postavení primárně antivirové firmy. Přesto zůstává skutečností, že společnost **Network Associates** skončila v prvním čtvrtletí ve ztrátě a že se jí snížil obrát. Může za to prý snížený zájem ze strany velkých zákazníků. Pravda,

► straně je jisté, že Carly Fiorinová před pár lety iniciovala obohacení loga HP o slovo „Invent“, takže i ona má k nominalismu zřejmě dost blízko. Dokonce i dnes se u HP hraje se jmény. Svědčí o tom alespoň reorganizace ohlášená na začátku května. Někdejší skupiny pro velké hardwarové systémy, označované jako Business Critical Systems, Industry Standard Servers a Network Storage Solutions, se slučují do jediné divize s názvem Enterprise Storage and Servers. Nejspíš to můžeme brát jako další krok v nepřetržitě probíhajícím slučování obou firem. Zlé hlasy ve světovém tisku konečkonců tvrdily, že hlavní příčinou současné reorganizace je neochota někdejších manažerů Compaqu propagovat ve svých prezentacích architekturu Superdome.

Ať už je pravda jakákoli, jisté je jedno: po počátečních úspěších začíná vedení HP čelit stále častější kritice. Přitom už za pár týdnů má skládat účty za fúzi s Compaqem (Carly Fiorinová loni vytyčila pro jednoletou bilanci dosti přesné cíle). Jak se ukazuje, zatím se daří jen zeštíhlování a reorganizace. Musíme uznat, že loni nikdo nemohl počítat s hospodářskými efekty irácké války, ale podle hospodářských výsledků si hlavní konkurenti HP přece jen vedou o něco lépe. A v tom bohužel další změna názvu už nepomůže.

V naší „hře na jména“ pochopitelně nesmíme zapomenout na Microsoft. Už od začátku roku se zdálo, že někdejší zaklínadlo jménem .NET je mrtvé. Toto zdání bylo v dubnu potvrzeno uvedením nového serverového systému Windows Server 2003, který bude podle současné marketingové strategie páteří platformy s názvem Windows Server System (do níž mají patřit ještě BizTalk, Commerce, CMS, SQL, Exchange, SharePoint, Project a Real-Time). Dokonce i Microsoft Office přestává být kancelářským balíkem a stává se „systémem“, alespoň podle nového názvu (Microsoft Office System). Z toho můžeme soudit, že se Microsoft stává „systémovou“ společností; nejspíš proto, že na klientské platformě nemá vážnějšího konkurenta. O jistém posunu redmondských priorit můžeme spekulovat také vzhledem ke zprávě z počátku května, podle níž Microsoft hodlá investovat dvě miliardy dolarů do rozjezdu divize Business Solutions, která bude obohacena o existující skupinu SMB (systémy pro malé a střední podniky).

Zdá se, že se na jména v dnešním světě nemůžeme spolehnout. Snad nám zůstanou alespoň ta „okna“. ■ ■ ■ Karel Stachovec

mediální rozruch okolo počítačových virů už před několika měsíci utichl, ale co můžeme

čekat za situace, kdy v obecném povědomí vítězí hardware nad softwarem?

VZESTUPY...

FIRMA	Kurz akcií		Změna	
	1. 4.	2. 5.	Absolutní	Relativní
Ericsson	6,48	9,76	3,28	50,62 %
Macromedia	12,16	18,26	6,10	50,16 %
Citrix	13,30	19,80	6,50	48,87 %
SAP	19,18	27,00	7,82	40,77 %
Novell	2,24	2,94	0,70	31,25 %

... A PÁDY

FIRMA	Kurz akcií		Změna	
	1. 4.	2. 5.	Absolutní	Relativní
Imation	37,04	34,90	-2,14	-5,78 %
Netw. Ass.	13,86	11,94	-1,92	-13,85 %
Iomega	11,35	9,60	-1,75	-15,42 %
SGI	1,50	1,11	-0,39	-26,00 %
Sony	35,20	24,65	-10,55	-29,77 %

CO NA TO FINANCE?

Soudě podle doposud známých výsledků prvního fiskálního čtvrtletí, mohlo by se zdát, že se počítačové firmy konečně dočkaly alespoň mírného hospodářského oživení. Na rozdíl od nedávné minulosti totiž v drtivé většině vykázaly čistý zisk – v červených číslech skončila jen zhruba čtvrtina z více než padesátky analyzovaných společností. Na druhé straně musíme poukázat na skutečnost, že firmám většinou poklesl obrat (poměr meziročních poklesů a nárůstů činí zhruba 6 : 4). Takže se spíše zdá, že stagnace trvá, ale počítačové firmy se s ní už naučily žít. První kvartál každopádně musíme hodnotit pozitivně, neboť hlavní „vlajkové lodí“ počítačového průmyslu (**IBM, Intel a Microsoft**) publikovaly výsledky, které naplnily nebo mírně předčily očekávání analytiků. **IBM** – obrat 20 miliard a zisk 1,38 mld. USD, **Microsoft** – obrat 7,8 a zisk 2,79 mld. USD. To jsou ve všech případech meziroční nárůsty. **Intelu** sice poklesl obrat (6,75 mld. USD) i čistý zisk (915 mil. USD), ale finanční trhy byly potěšeny, že to nebylo ještě horší. Uvedené výsledky naznačují, že hardware je na tom znatelně hůř než software či služby. To potvrzují výsledky dalších dvou významných hardwarových firem, jimž shodně poklesl obrat: společnosti **Sony** na 62,3 mld. USD, společnosti **Sun** pak na 2,79 mld. USD. Obě si však vylepšily účetní bilanci – Sun se vrátil do červených čísel (i když jen těsně) a Japonci zvýšili své zisky více než sedminásobně (i když finanční trhy očekávaly ještě větší nárůst, takže šlo spíš o zklamání). Poměrně slušně si vedly evropské firmy. Finská **Nokia** vykázala čistý zisk 977 milionů eur (nárůst o 13 %), a to překvapivě především zásluhou divize mobilních telefonů. Prodej síťových technologií jde totiž podstatně hůř a potíže síťové divize se podepsaly na meziročním poklesu obratu o tři procenta (6,77 mld. eur). Také **SAP** už je zase na koni – čistý zisk dosáhl hodnoty 186 milionů eur, což v meziročním srovnání představuje takřka trojnásobek. I v tomto případě se však snížil obrat, a to na 1,52 mld. USD. Firma **Logitech** dokázala navýšit obrat i zisk, a tak Evropanům kazí bilanci nizozemské firmy **Océ** a **Philips**, které jsou obě v propadu, a Philips dokonce i v účetní ztrátě 69 milionů eur. V Evropě sídlí také společnost **Infineon**, která se však do předchozího odstavce vůbec nehodí, neboť její ztráta se oproti loňsku ztrojnásobila – na 354 milionů eur. Alespoň se jí však zvýšil obrat, na rozdíl od jiných výrobců polovodičových komponent (**AMD, ARM, Samsung**). **AMD** sice podle nepřímých statistických ukazatelů zvyšuje svůj podíl na trhu s procesory, ale účetní bilance je stále dost nezdravá (ztráta 146 milionů USD), takže ještě nějakou dobu potrvá, než se společnost vrátí do bezpečných vod. Obecně můžeme říci, že ve světě křemíkových komponent najdeme jedinou světovou výjimku, a tou je společnost **Texas Instruments** (obrat 2,19 mld. USD, zisk 117 mil. USD). Těžko říci, čím si společnost toto postavení zasloužila, ale zřejmě v tom bude hrát roli skutečnost, že je Texas Instruments největším světovým producentem čipů DSP, které se hojně používají v modemech a v mobilních telefonech. Na rozdíl od křemíku se poměrně dobře prodávají datová média. Společnosti **Imation, Iomega, Maxtor, Seagate** i **Western Digital** jsou všechny v zisku, přičemž pouze Iomega vykazuje mírné zhoršení (čistý zisk 5,3 mil. USD byl oproti loňsku pouze šestinový). Jak je vidět, disketám Zip je nejspíš už definitivně odzvoněno. V telekomunikačním světě není situace podle očekávání růžová; z pětky **Avaya, Enterasys, Juniper, Lucent** a **Nortel** vykázaly minimální zisk jen Juniper a Nortel. Zato internetovým firmám (alespoň těm zavedeným) se začíná dařit poměrně slušně. **eBay** i **Yahoo** pohodlně zvyšují obraty i zisky a pouze **Amazon** se zase na chvíli ocitl ve ztrátě (i když oněch deset milionů představuje oproti miliardovému obratu pouhé procento). Takže máme-li vybrat absolutně největší propadák prvního kvartálu, přikloníme se pravděpodobně k firmě **Handspring**, která vykázala obrat 30,8 mil. USD (před rokem 60 milionů) a čistou ztrátu 90,4 mil. USD (loni 23,7 mil. USD). A vzhledem k tomu, že prodeje kapesních počítačů na bázi PalmOS poměrně výrazně klesají, nečeká Handspring asi nic dobrého. Jak jinak to může dopadnout v prostředí, kde se k vašim konkurentům počítá i **Nokia** a **Microsoft**?

Windows XP Professional

Mark Minasi | Grada Publishing, 800 stran, 699 Kč, v češtině, ISBN 80-247-0326-2

Přes veškeré snahy konkurentů patří dnes operační systém Windows XP mezi standardní vybavení mnoha PC a úměrně tomu roste i hlad po literatuře pro zkušené uživatele.

Nejrůznějších příruček pro začátečníky je na trhu spousta, pokud však budeme žádat publikaci, ve které bychom se mohli dočíst o pokročilé konfiguraci systému, práci s registry, skriptování či o bezpečnosti systému, výběr se dramaticky zúží. Mark Minasi, autor knihy *Windows XP*, kterou před časem vydala Grada v edici *Profesionál*, se pokusil oba přístupy spojit. Napsal svého podrobného průvodce systémem tak, aby si na své přišli začátečníci i uživatelé z řad těch pokročilejších.

Objemná knížka, čítající 800 stran, si bere na mušku všechny podstatné části systému od jeho instalace přes konfiguraci hardwaru, úpravy pracovního prostředí až k již zmiňovanému skriptování. Text je velice čtivý a na první pohled je z něj patrné, že

autor vedle praktických zkušeností disponuje i (v této oblasti bohužel stále dosti vzácným) umem pisatelským. Po několikátýdenním čtení bych však ocenil pevnou vazbu, u knih tohoto rozsahu by podle mého soudu měla být povinná. Kvalita tisku také není z nejlepších, o sazbě takto rozsáhlé knihy v editoru Word raději pomlčím.

Podívám-li se na knihu z pohledu středně pokročilého uživatele, který rutinně zvládá úkony, bude textem jistě nadšen. Naproti tomu čtenář z řad systémových administrátorů či vývojářů bude řadu kapitol (Základy Windows XP, Základy HTML) přeskakovat.

Závěrem tedy krátké shrnutí: Patříte-li mezi uživatele Windows XP a literatura odbornějšího zaměření dosud ve vaší knihovně chybí, o této publikaci vážně zvažujte. Zcela jistě se dozvíte řadu nových poznatků. Na druhou stranu se ale musíte smířit s tím, že úměrně vašim znalostem bude přibývat kapitol, jejichž čtení by pro vás bylo ztrátou času. ■ ■ ■ Petr Vostrý

Windows XP – tajemství a kouzla Příkazového řádku

Michal Politzer | Computer Press, Praha 2003, 82 stran, 97 Kč, v češtině, ISBN 80-7226-874-0

Co je to příkazový řádek? Tak nějak bude pravděpodobně znít dotaz těch uživatelů počítače, kteří nezažili z dnešního pohledu historickou dobu, kdy grafické uživatelské rozhraní Windows bylo v plenkách a nejpoužívanějším operačním systémem byl MS DOS. Pokud vám opravdu na první pohled není jasné, co se pod označením „příkazový řádek“ skrývá, pak kniha *Windows XP – tajemství a kouzla Příkazového řádku* není pravděpodobně určena vám. Uživatel zvyklý na komfortní práci ve Windows se těžko bude chtít vrátit o několik počítačových generací zpět, do doby, kdy myš nebyla standardní součástí vybavení počítače a povely se počítači zadávaly ve formě textových příkazů z klávesnice. I tak by se totiž dal charakterizovat příkazový řádek.

Příkazový řádek nicméně existuje i ve Windows XP (resp. 2000), a to ve formě samostatně fungujícího programu, který lze vyvolat z nabídky Příslušenství. Jedná se o plnohodnotnou 32bitovou aplikaci, která se ovládá stejně jako v dávných dobách pouze příkazy zadávanými z klávesnice. Autor knihy vás na necelých 100 stranách seznámí se všemi základními příkazy, pomocí kterých můžete zejména provádět veškeré ope-

race se složkami a soubory, velká pozornost je však věnována dávkovému zpracování programů a specifickým aplikacím Příkazový řádek ve Windows XP.

Knihy je rozdělena na šest kapitol, přičemž první tři se zabývají základními příkazy (dir, cd, sort, find, echo, copy, move, xcopy, attrib, tree apod.). Čtvrtá až šestá kapitola jsou zaměřeny na dávkové zpracování příkazů, včetně několika ukázkových dávek. Dvoustránková příloha nabízí přehledný, abecedně řazený seznam příkazů i s krátkým popisem tak, jak jej vypisuje příkaz HELP. Sám autor knihy hned v úvodu uvádí, že pro většinu, ne-li pro všechny funkce popisované v knize existuje ekvivalent buď rovnou v samotných Windows, nebo ve formě komerční aplikace. S tímto názorem lze pouze souhlasit a možná jej ještě doplnit o fakt, že pokud konkrétní funkcionalitu nenaleznete ve Windows, pak pro většinu uživatelů bude oproti použití aplikace *Příkazový řádek* jednodušší cestou hledat na internetu freewarový produkt řešící konkrétní požadavek. Kniha *Windows XP – tajemství a kouzla Příkazového řádku* je však podle mého názoru jedinou publikací na trhu věnující se této problematice, svůj úzký okruh čtenářů si proto nejspíše najde. ■ ■ ■ Michal Prádka, michal.pradka@vogel.cz

Mistrovství v Oracle – kompletní průvodce tvorbou, správou a údržbou databází

Kevin Loney, Marlene Theriault | Computer Press, Praha 2002, 1. vydání, 860 stran, cena 1450 Kč, v češtině, ISBN 80-7226-635-7

Jak je zřejmé z nadpisu této poměrně rozsáhlé publikace, řekl bych rovnou jakési bible každého správce databází, je určena nejen správcům (pro ty by měla představovat „povinnou četbu“), ale i ostatním pracovníkům využívajícím všech vlastností, které jim oblíbená databázová platforma Oracle9i nabízí. A nejen tato platforma; díky podržené kontinuitě se staršími verzemi je knihu samozřejmě možné využít i všude tam, kde jsou dosud používány předchozí verze Oracle 7, 8 a 8i.

Ale zpět k obsahu, pro potenciální kupce jistě zajímavějšímu. Kniha je rozčleněna do tří hlavních částí. V první části nazvané *Architektura databáze* se čtenáři blíže seznámí s vnitřní architekturou Oracle a s fyzickou strukturou databází. Kromě těchto užitečných informací v první části poznají standardní dostupné druhy architektury databáze.

Ve druhé části, souhrnně nazvané *Správa databází*, najdou svou parketu navíc i tvůrci, programátoři aplikací a systémoví analytici, neboť je v ní například pokryt proces vývoje aplikace, který je doplněn i cennými informacemi věnovanými ladění databází (od ladění návrhu aplikací přes příkazy SQL a využívání paměti až po ladění fyzického úložíště).

Tato část je ještě doplněna informacemi, pomocí nichž čtenáři úspěšně zvládnou problematiku zabezpečení a souvisejících auditů databází i možnosti zálohování databází (logické a fyzické zálohy) a jejich obnovou při haváriích (využití nástroje RMAN – Recovery Manageru).

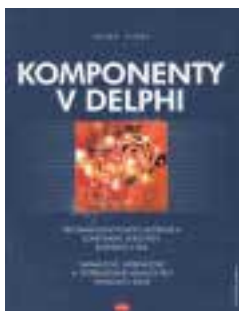
Třetí část publikace – *Oracle v síti* – je zaměřena na popis možností a funkcí nástroje Oracle Net (je v ní např. popsáno použití nástrojů Oracle Net Configuration Assistant a Oracle Net Manager) a na optimalizaci aplikačního serveru 9iAS. V této poslední části autoři poskytují i informace nutné pro správu velkých či distribuovaných databází.

Kniha je zakončena podrobným popisem databázových příkazů SQL, což jistě uvítá každý uživatel, jehož každodenní činností je právě tvorba dotazů.

Shrnuli své poznatky, mohu tuto publikaci pouze doporučit, a to zejména správcům, analytikům a programátorům, tj. všem, kteří hledají ucelený zdroj informací o databázové platformě Oracle. Knihu však doporučuji nejen těmto pracovníkům, ale i všem uživatelům ostatních platforem, kteří si prostudováním této publikace mohou zvýšit svůj odborný rozhled v této obsáhlé problematice. ■ ■ ■ Milan Pinte

Komponenty v Delphi

Josef Pirkel | Computer Press, 490 Kč, 440 stran, v češtině, ISBN 80-7226-746-9

Knížek o programování v Delphi je na trhu celá řada, jen málokterá z nich se však věnuje zevrubnému popisu komponent, kterých v poslední verzi tohoto oblíbeného programovacího prostředí nalezneme nepočítaně.

Pomyslnou mezeru na trhu se snaží vyplnit publikace *Komponenty v Delphi* od Josefa Pirkla, kterou před časem vydalo nakladatelství Computer Press. Na 440 stranách si autor předsevzal seznámit čtenáře s nevyznamnějšími komponentami, jež tvoří základ moderních aplikací tvořených v tomto RAD nástroji.

Publikace je rozdělena do čtyř logických celků: autor se nejdříve věnuje popisu nových komponent a změnám v jazyce Object Pascal, následují kapitoly věnované databázovým (ADO, dbExpress) a webovým aplikacím (DOM, XML, Indy, WebSnap), závěr knihy je pak věnován nestandardním použitím Delphi, jako

je např. vývoj aplikací pro Control panel či komponenty Shell API.

Už ze zaměření knížky je jasné, že se autor nemůže vyhnout strohému referenčnímu stylu, naštěstí jsou tyto pasáže vyváženy úvody kapitol, které čtenáře uvedou do problematiky. Text je navíc doprovázen řadou praktických příkladů (zdrojové soubory lze najít na webu) a postřehy z praxe, díky čemuž je text ještě dostatečně čtivý.

Patříte-li mezi zkušené vývojáře v Delphi, kteří se chtějí seznámit s novinkami verze 6, v knize najdete mnoho užitečných zajímavostí. Na druhou stranu bych popisovanou publikaci nedoporučoval programátorům, kteří jazyk Object Pascal ještě dostatečně neovládají, potažmo pro které je integrované prostředí Delphi zatím velkou neznámou. ■ ■ ■ Petr Vostrý

Recenze dalších knih najdete na CD Chip Plus.

Novinky na stříbrných discích

KOUZELNÉ ALBUM STRÝČKA ALBERTA

MEDIA TRADE Interactive, Praha 1190 Kč

Nový typ dobrodružné výukové hry v sobě spojuje akční prvky, přemýšlení a experimentování nejen pro děti, ale pro celou rodinu. K úplnému vyřešení úkolů budete potřebovat mnoho hodin soustředění, ale v zápalu hry se čas stane relativním pojmem. Většinu úkolů lze řešit více způsoby, což zvyšuje zajímavost hry.

9 bodů

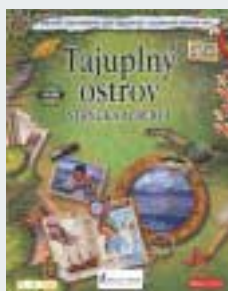

DOBRODRUŽNÁ CESTA STRÝČKA ALBERTA

MEDIA TRADE Interactive, Praha 1190 Kč

I při druhé hře strýčka Alberta si nenásilnou hrou formou procvičíte nejen technické, ale i přírodopisné znalosti, logiku, postřeh, bystrost, důvtip, kombinační schopnosti, paměť a všeobecnou šikovnost. Při hře se setkáte s mnoha zvířaty, některá si budete moci dokonce i „ochočit“ a vzít s sebou na další cestu k neznámému cíli.

9 bodů

TAJUPLNÝ OSTROV STRÝČKA ALBERTA

MEDIA TRADE Interactive, Praha 1190 Kč

Do třetice všeho nejlepšího – kulisou hry je tajuplný ostrov, který je potřeba prozkoumat doslova kousek po kousku a odhalit řadu skrytých a na první pohled neexistujících tajných chodeb a scén. Dostat se k nim lze až po úspěšném vyřešení řady připravených úkolů. Hry strýčka Alberta nelze provozovat pod Windows 2000.

9 bodů

KILOMETROVNÍK PRO OSOBNÍ AUTOMOBILY

TRANIS, Praha 990 Kč

Nová verze programu, určená především pro vyhledávání a plánování autotras po České republice a Evropě, nabízí aktuální mapové podklady Evropy a soubor pamětihodností ČR. Program nalezne spojení z libovolného výchozího místa do cílového místa s možností definování průjezdů míst a vyhledání zajímavostí v okolí trasy.

9 bodů

ANGLIČTINA – SURF

Euromedia Group, Praha 599 Kč

Výuka angličtiny pro malé školáky. Nabízí možnost poznat abecedu, základní slovní zásobu, naučit se číst a psát anglický text, pro ty snaživější i naučit se anglicky mluvit. Celý program až na nápovědu a slovník je připraven a veden v anglickém jazyce. Výuku zpestřují jednoduché hry s jazykovými prvky.

8 bodů

ŠKOLA HROU – BIOLOGIE 1, 2 (12 – 16 LET)

CHIP tip
červen 2003

Formy života

Titul Biologie 1, 2 (12 – 16 let) je dalším pokračováním výukové řady Škola hrou a kompletuje v loňském roce vydaný druhý díl Biologie pro starší školáky, který jsme vám v rubrice Novinky stříbrných disků představili v Chipu 12/02. Každý díl Biologie je distribuován na dvou datových a jednom instalačním CD.

Biologie 1 je obsahově rozdělena do dvou hlavních částí – Organizace života a Svět rostlin, každá část potom do 12 kapitol (11 výkladových a jedné opakovací). První část je věnována výkladu rozdílů mezi neživou a živou hmotou a základním principům fungování živé hmoty. Dále následují pojednání o systematizaci členění světa organismů a popisy hlavních jednovýběžných a mnohobuněčných forem života. Poslední výkladová kapitola je věnována houbám, které stojí podle současného stupně poznání na pomezí mezi rostlinnou a živočišnou říší. Druhá část je věnována rostlinné říši, její systematizaci, fyziologickému a morfologickému popisu. Důraz je kladen na popis základních funkcí rostlin (jako je např. růst, fotosyntéza, rozmnožování). Samozřejmě nechybí informace o ekologických souvislostech světa rostlin s ostatními formami života.

Biologie 2 nabízí kompletní učebnici zoologie. Obsah je opět rozdělen na dvě hlavní části – Funkce živočišných organismů a prostředí a Životní funkce živočichů. První část obsahuje kapitoly (opět 11 + 1) pojednávající o systematice, anatomii, nervové soustavě, rozmanitosti pohybů živočichů a o získávání potravy. Druhá část popisuje funkce jednotlivých částí živočišných těl, vylučování, dýchání, cévní soustavu apod.

Každá kapitola má část výkladovou (textové a multimediální informace propojené dalšími hypertextovými vazbami), souhrnnou (jsou zobrazeny hlavní charakteristiky dané části pro snadnější a trvalejší zvládnutí látky a zapamatování si obsahu probíraných kapitol) a testovací (otázky k ověření dosažených vědomostí). Program samozřejmě umožňuje nejen vyhodnocení, ale i zobrazení správných výsledků testů.

Hlavními výrazovými prostředky této řady výukových CD jsou bohatě graficky prezentované textové informace doplněné multimediálními ukázkami. Vše je přehledně uspořádáno s možností snadného přechodu k těm informacím, které právě potřebujete. Jako bonusy jsou připraveny životopisy několika významných biologů, slovníček pojmů a galerie druhů. V té je pro každou položku připraven nejen obrázek a textový popis, ale především celé zařazení do struktury říše, kmen, oddělení, třída, řád, čeleď, rod a druh. Pokud si chcete pouze prohlížet bohatou kolekci obrázků, je připravena jejich galerie. Protože je možné aktivovat nebo zakázat zobrazování popisků obrázků, může galerie sloužit také jako zajímavý obrázkový kvíz. ■ ■ ■ Milan Pola

ŠKOLA HROU – BIOLOGIE 1, 2 (12 – 16 LET)

Další dva díly multimediálního cyklu pro podporu výuky.

VÝDAL/POSKYTL LANGMaster Group, Praha, <http://www.langmaster.cz/epoonlinecz>

CENA 499 Kč za jednotlivý díl

Další informace naleznete i s ukázkami obrazovek na Chip CD.

JAK SE VĚCI POHYBUJÍ

CHIP tip
červen 2003

Tajemství pohybu

Také další lokalizovaný multimediální CD-ROM vydavatelství Dorling Kindersley lze stručně charakterizovat – nápaditý scénář, perfektní provedení, další doplňkové služby. Výsledkem je velmi atraktivní společník pro kluky a holky od sedmi do sta let.

Programem provází příjemný hlas „milionáře“ Vladimíra Čecha a mamut Chlupáč, kterého si mnozí jistě pamatují z CD-ROM Jak věci pracují. Po spuštění CD se objeví vynálezčova brašna, ve které je registrační kancelář, vynálezčův deník, tři autobusy s plány hřišť, magnetofon a nářadí. Pomocí nářadí lze nastavit řadu možností práce s programem – tisk a kopírování zobrazených informací, nastavení hlasitosti, přehled základních ovládacích prvků, zobrazení skóre nejlepších her atd. V části Registrační kancelář se lze nejen zapsat a zvolit si jeden ze stupňů obtížnosti připojených kvízů, ale především je zde přístupný kompletní přehled všech 24 „hejblátek“, která jsou spojena s jednotlivými tématy mechaniky a využita v připravených herních schématech.

Nejdůležitější částí brašny je ovšem vynálezčův deník, který obsahuje všechny potřebné informace a popisy hlavních možností tří veleděl nazvaných Vesnice, Ostrov a Měsíc. Ta jsou základem pro vaše střílení s pinballem. Ve hře ale můžete uspět jen tehdy, prokážete-li dobré znalosti nejen mechaniky Isaaca Newtona, ale i dalších kapitol fyziky pohybu. Zkušební otázky najdete ve vynálezčově deníku vždy po výkladu jednotlivých kapitol. Pro snazší pochopení probírané látky je výklad doplňován vhodnými ilustračními obrázky. Deníkem lze listovat stejně jako běžnou knihou stránku po stránce nebo je možné využít připraveného rejstříku. Pro ty, kteří hledají ještě další podrobnější informace, jsou u mnoha výkladů připraveny odkazy na tematicky zajímavé internetové stránky.

Jaká témata jsou na CD připravena? Dva tucety témat pokrývají látku fyziky pro 6. až 9. třídu ZŠ. K zodpovězení je připraveno 300 otázek ve třech úrovních obtížnosti, vše je zabaleno do zajímavého prostředí tří veleděl. Najdete zde výklad i otázky týkající se jednoduchých vztahů pák, kladek, sil, typů energie, zajímavých aplikací vycházejících z nakloněné roviny nebo pružiny. Nechybí vztah mezi hybností, hmotností a rychlostí, stejně jako řada dalších základních zákonů fyziky. Mezi témata zařadil mamut Chlupáč i atraktivní problematiku zvuku, exploze, magnetismu, pohybu ve vodě, stejně jako aktuální problematiku větrné nebo sluneční energie a nechybí ani oblast alternativních zdrojů energie a jejich uplatňování při pohybech. Především ve spojení s veledělem Měsíc se dozvíte o problematice raket, ovládání vesmírných sond, satelitních přenosů i přistání člověka na Měsíci.

Potom už hurá k pinballům, kde je potřeba získané vědomosti při hře vhodně uplatnit. ■ ■ ■ Milan Pola

JAK SE VĚCI POHYBUJÍ

Multimediální hra s výukou základních zákonů mechaniky.

VÝDAL/POSKYTL: Dorling Kindersley, VB, BSP Multimedia, Praha, <http://www.dkmm.cz>

CENA: 690 Kč

Novinky na stříbrných discích

LEXICON 2002 – SLOVNÍK F/Č A Č/F

Lingea software, Brno

1490 Kč

F/Č a Č/F slovník zpracovaný v systému Lingea Lexicon 2002 obsahuje 50 000 hesel a 90 000 významů ověřené slovní zásoby, zpracované podle nejnovějších výkladových slovníků. Z toho je 25 000 hesel namluveno rodilým mluvčím. Slovní zásoba je rozdělena na 300 tematických okruhů. Dostupný je fulltextový systém a hypertextové vazby.

10 bodů

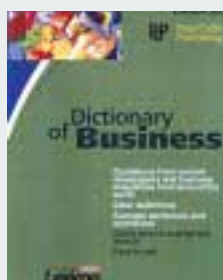
LEXICON 2002 – FINANČNÍ SLOVNÍK F/Č

Lingea software, Brno

990 Kč

Elektronická verze F/Č finančního slovníku nakladatelství Fraus obsahuje 15 000 hesel aktuální slovní zásoby, terminologie a ustálených slovních spojení z finanční oblasti a bankovníctví. Slovník je navíc doplněn seznamem bankovních zkratk. Díky fulltextovému vyhledávání jej lze snadno používat i pro Č/F vazby.

9 bodů

DICTIONARY OF BUSINESS

Lingea software, Brno

990 Kč

V prostředí programu Lexicon 2002 nabízí Lingea elektronickou verzi knižní podoby slovníku Dictionary of Business vydavatelství Peter Collin Publishing (PCP). Slovník obsahuje 12 000 hesel, termínů, ustálených spojení a zkratk z oblasti obchodu a podnikání. Informace jsou doplněny gramatickými poznámkami a fonetickými přepisy výslovnosti.

9 bodů

DICTIONARY OF MILITARY TERMS

Lingea software, Brno

990 Kč

Britské, americké i mezinárodní vojenské termíny v provedení Lexiconu 2002 ze zdroje PCP. Slovník obsahuje 5500 hesel a termínů z oblasti zbraní, vojenského vybavení, hodnot, vojenského výcviku, radiokomunikací, orientace v terénu apod. Výklady hesel jsou doplněny příklady a ustálenými spojeními, případně encyklopedickým výkladem.

9 bodů

AHOJ, EVROPA

Informační centrum Evropské unie, Praha

Bohatý soubor informací o Evropské unii. Hlavní obsah nabízí osm kapitol: Instituce EU, Politika, Historie, Mladí lidé v EU, Život v EU, Evropské státy, Slovník EU a Multimedia. Kromě informací o EU najdete na CD také informace o všech členech EU a státech, které k EU nyní přistupují. Je připraveno i několik animovaných schémát.

7 bodů

Velkou část obsahu CD-ROM Ahoj, Evropa naleznete na Chip CD.

Novinky na stříbrných discích

ZÁLESÁK

Wind, Benátky nad Jizerou

169 Kč

Vlasta Mech se prezentuje na třetím CD-ROM jako „nefalšovaný a drsný“ zálesák. V zajímavém prostředí krátkých filmových šotů a znalostních kvízů se můžete seznámit se správným přístupem k přírodě. Jsou připraveny čtyři znalostní kvízy – Příroda a ty, Hurá na přežití, Když je v přírodě ouvej a Nezabloudíš – a speciální superkvíz.

7 bodů

TELL ME MORE KIDS - KALIKŮV DOMEČEK

Leda, Voznice

840 Kč/komplet 1680 Kč

První díl nového výukového programu angličtiny pro nejmenší žáčky (4 – 7 let) nabízí na dvou CD-ROM nový atraktivní systém hry a výuky. Výuka probíhá pomocí tří hlavních metod – poslechu, porozumění a vlastního vyslovování slovíček a frází. Pro nejmenší je základním prostředím vlastní dům. Znalosti jsou ověřovány v různých hrách.

10 bodů

TELL ME MORE KIDS – KALIKOVO MĚSTO

Leda, Voznice

840 Kč/komplet 1680 Kč

Druhý díl je určen pro děti ve věku 7 – 9 let. Slovní zásoba je z prostředí města. Celkem 370 her je rozděleno do 14 typových skupin (pexesa, omalovánky, hledání rozdílu, ukrytá slovíčka, taneční škola, rozlámaná slova, slovní rodiny, vyprávění příběhu apod.). Nechybí možnost dabování 38 filmů a zpívání písniček. Program využívá systém rozpoznávání mluvené řeči.

10 bodů

TELL ME MORE KIDS – KALIKŮV SVĚT

Leda, Voznice

840 Kč/komplet 1680 Kč

Třetí díl dobrodružné výpravy spojené s nenásilnou výukou angličtiny je určen pro věkovou kategorii 9 – 12 let. Slovní zásoba je orientována na celý svět a 330 her je rozděleno jako u druhého dílu do 14 typových skupin (jen omalovánky nahradily diktáty). Kreslených filmů jsou připraveny čtyři desítky, pro zpívání je zařazena funkce karaoke.

10 bodů

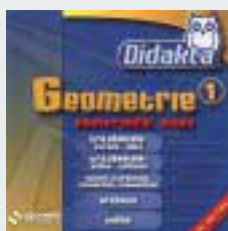
DIDAKTA – GEOMETRIE 1

Silcom Multimedia, Opava

599 Kč

CD-ROM nabízí k procvičování témata Trojúhelník, Čtyřúhelník, Kružnice a Tečny kružnice. Pro každý typ úlohy se generují zadání s různými hodnotami příslušných prvků. Jednotlivé úlohy řešíte pomocí speciálního grafického systému, ve kterém nejprve označíte zadané prvky a potom vykreslujete jednotlivé kroky řešení.

8 bodů

Další informace naleznete i s ukázkami obrazovek na Chip CD.

ALÍK – POJĎ SI HRÁT

Kdo si hraje, nezlobí!

Pro třech CD-ROM (Než půjdu do školy, Můj první slabikář, Veselá matematika) přichází Alík, oblíbená postavička z CD titulů nebo webových stránek www.alik.cz, se čtvrtým cédečkem pro předškolní děti a malé školáčky. Titul už svým názvem Pojď si hrát vyzývá k zábavě, která je ale pro tyto špunty vlastně velmi důležitou činností, při které rozvíjejí své schopnosti a dovednosti.

Ovládání programu je jednoduché a intuitivní a většina dětí ho jistě zvládne bez potíží. Pokud ne, je u některých her přítomen Alík jako nápověda. Bohužel u některých (kde by to bylo snad nejvíce žádoucí, jako např. u ovládání hudebního záznamového zařízení) nápověda chybí. To je ale jen malá kaňka na jinak výborném programu. Grafické provedení Alíkových aplikací se dětem bude jistě líbit, je pestré, barevné, v moderním stylu.

Na tomto CD je připraveno celkem devět her – Hudební skladatel, Výtvarník, Oděvní návrhář, Skládanky, Pexeso, Obrázkové kostky, Patnáctka, Obrázkový tetris a Barevná mozaika. Názvy většiny her jasně charakterizují jejich obsah a jejich pravidla nebo způsob řešení děti snadno pochopí. Pokud ne, poradí jim Alík (jako nápověda) nebo rodiče či starší sourozenci. Kde to má smysl, má hra tři stupně obtížnosti a řadu variant (např. obrázků, pozadí), proto své řešitele jistě jen tak neomrzí. Po správném vyřešení každé úlohy se aktivuje veselá animace a výsledky (počet tahů, čas potřebný k vyřešení) se ukládají do tabulek, aby bylo možné sledovat pokroky malého řešitele nebo aby děti mohly mezi sebou soutěžit.

Některé hry tohoto CD-ROM věrně simulují skutečné hraní, např. hra Obrázkové kostky sestavování 3D kostek jejich otáčením tak, aby vznikl celistvý obrázek. V těch hrách, kde dítka prokazují vlastní grafické sklony – např. u omalovánek nebo při „oděvním návrhářství“ – je možné vytvářené obrázky ukládat a později je dokončit nebo se s nimi pochlubit. Při hře Hudební skladatel můžete ukládat vlastní hudební pokusy a později si je přehrávat. Ve hře Patnáctka se neskládají kostky s čísly, ale s jednotlivými částmi obrázků a cílem hry je celý obrázek postupným posouváním jednotlivých dílků správně poskládat.

Pokud zjistíte, že se při pohybu myši mění její kurzor, je to jasná známka toho, že v daném místě je připravena nějaká animace nebo zvuková přehrávka. Pro jejich aktivaci stačí na tom místě poklepat na levé tlačítko myši a pozorně se dívat, co za taškařici autoři připravili. Některé animace se automaticky spouští jako prémie po splnění cíle dané úlohy.

Čtvrtý, hravý Alík se dětem bude jistě líbit a přinese jim mnoho zábavy a možností získání dovedností, které se jim budou hodit v praktickém životě. ■ ■ ■ Milan Pola

ALÍK – POJĎ SI HRÁT

Soubor her pro naše nejmenší.

VYDAL/POSKYTL: Silcom Multimedia, Opava, <http://www.silcom-multimedia.cz>

CENA: 599 Kč

SOUTĚŽ SE SPOLEČNOSTÍ 100MEGA DISTRIBUTION, S. R. O.

Vyhrajte geniální doplňky ke svému PC

Brněnská firma 100MEGA Distribution, s. r. o., patří k největším distributorům počítačové techniky a výrobcům počítačových sestav u nás. Zboží prodává prostřednictvím široké dealerské sítě a počítačové sestavy HAL3000 můžete zakoupit u více než stovky autorizovaných partnerů (www.hal3000.cz). V nabídce firmy najdete PC komponenty (základní desky, grafické karty, zvukové karty), HDD, datové mechaniky, periferie (monitory, klávesnice, myši, herní zařízení, skenery, tiskárny atd.), síťové prvky, digitální fotoaparáty, notebooky a značkové počítače HAL3000 s tříletou zárukou. Firma je distributorem produktů firmy GENIUS a dodává velmi široký sortiment jejich výrobků – od reproduktorů přes myši, klávesnice, skenery až k herním zařízením (volanty a gamepady). Výhodou těchto zařízení je jejich vynikající cena a výkon.

Odpovědi na soutěžní otázky pošlete na adresu **REDAKCE CHIPU** (Na Florenci 19, 110 00 Praha 1) do **4. 6. 2003** (rozhoduje datum na poštovním razítku) nebo e-mailem na adresu soutez06@chip.cz. Držíme vám

Odpovědi na soutěžní otázky lze zasílat formou SMS zprávy na číslo 9000106, a to ve tvaru:

VOGEL*CH6*1x2x3x*Jan Novak Vinohradska52 15000 Praha5

Na začátek SMS zprávy napište slovo VOGEL, příznak CH6, své odpovědi (za x dosadte své tipy) a kontaktní údaje od sebe oddělte hvězdičkou nebo čárkou. Pokud jste již zaregistrováni v SMS registraci 2003, můžete své jméno a adresu vynechat.

Cena za odeslanou SMS zprávu je určena posledními dvěma číslicemi z čísla, na které je SMS zpráva odesílána. SMS službu poskytují společnost NetKit, s. r. o.
Infolinka: +420 225 018 225

palce a budeme se těšit. ■ ■ ■ 100MEGA Distribution, s. r. o., -hst

SOUTĚŽNÍ OTÁZKY

1. V jakém provedení je dodávána reproduktorová sestava Genius 5.1 SW Home Theatre?

- a) plast
- b) dřevo
- c) kov

2. Kde najdete informace o PC sestavách HAL3000?

- a) www.hal3000.cz
- b) www.hal3000.org
- c) www.hal3000.nl

3. Jaký výkon mají reproduktory Genius K10?

- a) 50 W
- b) 100 W
- c) 200 W

CENY

První výherce získá dřevěné reproduktory GENIUS 5.1 SW Home Theatre, druhý bezdrátovou klávesnici s myší TwinTouch Optical, třetí tablet Wizard Pen 5x4, čtvrtý Gamepad Max Fire 08, pátý Repro K10, šestý až desátý místo se mohou těšit na bezdrátovou myš Wirelles Optical mouse.

VYHODNOCENÍ SOUTĚŽE Z ČÍSLA 4/03

Správné odpovědi na soutěžní otázky společnosti RIDEA distribution, s. r. o., byly: 1. b; 2c; 3a.

VÝHERCI

První výherce, **L. Tkačíková** z Raduně získává LCD monitor V7 L15R, druhý **J. Broul** z Rokycan základní desku DFI AD77, třetí **J. Vališová** z Hrušek dostane multimediální

klávesnici Genius KB-21E, čtvrtý **D. Laškody** z Michalovců a pátý **D. Svoboda** ze Rtyně obdrží dárkové předměty Belinea, V7 a DFI.

HVĚZDNÉ SESTAVY HAL3000

www.HAL3000.cz

- kvalitní homologované sestavy
- záruka 36 měsíců
- výborná cena
- dostupné v široké síti autorizovaných prodejců

SPRÁVNÁ ODPOVĚĚ V-KLUBU Z Č. 4/03 JE:

1.a (Na DVD disku časopisu Svět DVD jsou přiloženy filmy Highlander/Hellraiser) a 2c (Kompletní výukový kurz „Jak na počítač – KOMPLET“ vás připraví na sedm modulů ECDL). **Chip speciál – Svět DVD** vyhrávají:

J. Pletnická z Karviné, **E. Chupková** z Chotuně, **J. Beníšek** z Brandýsa nad Labem, **J. Kukačková** z Čelákovic, **J. Ureš** z Hranic; **Jak na počítač – KOMPLET** získávají: **M. Fojtů** z České Vsi, **D. Pouzar** z Tachova, **P. Spousta** z Vranovic, **H. Kubíková** z Prahy 8, **J. Šteiner** z Pece pod Sněžkou, **A. Kadlecová** z Tachova, **J. Hertl** z Bzence, **S. Vojáčková** z Brna, **V. Soukupová** z Rumburka a **M. Němček** z Ostravy-Hrabové.

PŘEDPLATNÉ CHIPU

Stálým předplatitelům zasíláme v dostatečném předstihu před skončením předplatného složenku a zálohovou fakturu na další předplatitelské období.

Novým předplatitelům (soukromým osobám i firmám) je určen objednávací kupon vložený v časopise. Lze použít i vlastní písemnou objednávku, musí však obsahovat všechny údaje požadované na předtiskovém kuponu. Objednávky přijímáme poštou na adresu redakce, faxem na číslo **225 018 900**, prostřednictvím webových stránek (www.vogel.cz), na e-mailové adrese abonence.chip@vogel.cz nebo také při vaší osobní návštěvě v našem oddělení distribuce (Sokolovská 73, Praha 8). Do jednoho týdne od obdržení objednávky vám zašleme zálohovou fakturu s poštovním poukázkou typu „AV“. Zkontrolujte prosím veškeré údaje na zálohové faktuře. Pokud jsou některé nesprávně uvedeny, urychleně nám to sdělte. Předjedete tak následnému vrácení vystaveného daňového dokladu nebo nedoručení časopisu na správnou adresu.

Zaplatit předplatné můžete prostřednictvím vystavené poštovní poukázky nebo převodem na základě údajů uvedených na zálohové faktuře. Pokud uvedete v objednávce IČO a DIČ firmy, vystavíme vám po obdržení platby daňový doklad.

Pozor! - platíte-li ze **sporožirového účtu**, nepamenejte nám sdělit k číslu účtu banky i specifický symbol vašeho účtu. Pokud chcete zaplatit bez vyčkání na zálohovou fakturu a „AV“ poukázku, platbu proveďte na náš abonentní účet 481841803/0300 u ČSOB Praha 1. Současně nám pošlete i objednávku s uvedením čísla účtu, ze kterého provádíte převod.

S platbou neotálejte, objednané výtisky zasíláme až po obdržení platby. Uzávěrka objednaných a zaplacených výtisků je vždy 14 dní před expedicí nového čísla.

Od čísla 1/03 je cena samostatně prodávaného výtisku (se dvěma přílohami CD-ROM) 155 Kč nebo (s jednou přílohou DVD) 198 Kč, abonentů ovšem výrazně ušetří, a to takto:

Cena za roční předplatné Chipu s CD (12 po sobě jdoucích výtisků) je **1344 Kč**, resp. **780 Kč bez příloh CD-ROM**, za půlroční předplatné (6 čísel) zaplatíte **732 Kč**, resp. **414 Kč bez CD-ROM**. Tyto zvýhodněné sazby (např. při ročním předplatném přijde jedno číslo Chipu s CD-ROM na pouhých 112 Kč) platí jen pro uvedené počty výtisků; při objednání jiného počtu se za každý výtisk účtuje plná prodejní cena plus poštovné. Lze objednat i předplatné s Chip DVD, které vyjde v číslech 1/03, 4/03 a 10/03. Cena ročního předplatného **Chipu s DVD je 1440 Kč**. V měsících, kdy nebude přílohou Chipu DVD, čtenář obdrží Chip s 2 CD.

Adresa (resp. adresy) pro dodávání časopisu může být jiná než adresa plátce (nepamenejte, že formát časopisu je A4 a nevejde se do běžné domovní schránky). Časopis vám můžeme zaslat i doporučeně - příplatek za jednu zásilku (dle momentálně platného ceníku) pak činí 25 Kč, tj. 300 Kč za rok (při doporučeném zasílání není sleva na poštovném). Předplacené výtisky zasíláme i do ciziny s výjimkou SR - cena předplatného se pak zvyšuje o sazby poštovního platné v době vystavení faktury.

Další informace o předplatném vám rádi poskytneme v pracovní dny od 8.00 do 16.30 hodin na číslech 225 018 942, 225 018 944.

AKO NA SLOVENSKU?

V SR je cena za jednotlivé číslo (vrátane 2 CD-ROM) 225 Sk.

Předplatné v SR je možné objednat takto:

Chip + CD-ROM ročně (12 čísel) za **2208 Sk**, **poloročně** (6 čísel) za **1158 Sk**, **alebo Chip bez CD-ROM ročně** (12 čísel) za **1332 Sk**, **poloročně** (6 čísel) za **690 Sk**, **alebo CHIP DVD ročně** (12 čísel) **2352 Sk**, **poloročně** (6 čísel) za **1218 Sk**.

Objednat je možné i s uvedenými variantami.

Časopis vám můžeme posílat aj doporučeně - příplatek za jednu zásilku (podľa momentálne platného ceníka) je potom 22 Sk.

Abonenci Chipu na Slovensku zabezpečuje výhradne:

Magnet-Press Slovakia, s. r. o.

Teslova 12, P. O. BOX 169, 830 00 Bratislava 3

tel./fax: (+421 2) 44 45 45 59, 44 45 06 97

e-mail: magnet@press.sk

Na túto adresu zasielajte objednávky predplatného, ako i všetky platby poštovou poukázkou typu C. Pri platbe poštovou poukázkou uveďte v správe pre prijímateľa názov časopisu (Chip s CD-ROM, alebo Chip s CD-ROM doporučeně, alebo Chip bez CD-ROM), obdobie predplatného (ročné, alebo poloročné) a údaj, od ktorého čísla požadujete dodávku. Ak chcete platiť prevodom z bežného účtu, zašlite na uvedenú adresu písomnú objednávku a počkajte na obdržanie faktúry.

POZOR - v SR nepoužívajte predtlačeny objednávkový kupón!

Magazín informačních technologií, ročník 13
ISSN 1210-0684; MK ČR 5361

Toto číslo vyšlo 23. 5. 2003 v nákladu 50 600 výtisků.

Šéfredaktor: Ing. Jiří Palyza

Zástupce šéfredaktora: Ing. Josef Mika

Redakce: Vlastimil Bret (Chip CD), Ing. Helena Hajsterová, Ing. Josef Chládek (grafika, Linux, Mac), Mgr. Petr Kratochvíl (internet), Ing. Martin Kučera (Chip CD), Michal Novák (Chip CD, www.chip.cz), Miroslav Stoklasa (hw), Ing. Pavel Trousil (hw), chip@vogel.cz

Sekretariát: Zdena Šlégrová, Monika Zvolenská, tel. 225 018 566, 225 018 568

Inzerce ČR: Ing. Hana Vančurová (vedoucí), Eva Brožková, Ing. Radana Nouzůvková, inzerce.chip@vogel.cz, tel. 225 018 646, 225 018 648, 225 018 664, fax 225 018 600

Inzerce SR: Magnet-Press Slovakia, Teslova 12, P. O. Box 169, 830 00 Bratislava 3, magnet@press.sk, tel./fax: (+421 2) 4445 0693

Předplatné: Lucie Hošková, abonence.chip@vogel.cz, tel. 225 018 942 (prac. dny 8-16 hod.)

Distribuce: Alena Philippová, distribuce@vogel.cz, tel. 225 018 928

Technický úsek: Radim Zeman, Pavel Zima

E-mail: U členů vydavatelství lze použít adresu ve tvaru jmeno.prijmeni@vogel.cz

Adresa redakce: Chip, Sokolovská 73, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86

Telefonní a faxová čísla

Sekretariát: tel. 225 018 566, 225 018 568, fax 225 018 500

Inzerce: tel. 225 018 646, 225 018 648, 225 018 664, fax 225 018 600

Externí spolupracovníci: Dr. Ing. Bedřich Beneš, Ing. Ladislav Bittner, Ing. Milan Brož, CSc., Ing. Jan Buriánek, RNDr. Ondřej Čada, Mgr. Jiří Donát, Martin Dvořáček, Jakub Formánek, Ing. Jaroslav Franěk, Ing. Miroslav Herold, CSc., Ing. Jiří Chrustawczuk, Radek Kubeš, Ing. Petr Matiasovičs, Ing. Lukáš Mikšíček, Adam Nosek, Ing. Milan Pinte, Michal Pohořelský, Mgr. Milan Pola, CSc., Ing. Michal Přádko, doc. Ing. Vladimír Smejkal, CSc., Štefan Stieranka, Michal A. Valášek, Ing. Miroslav Vírius, CSc., Petr Vostrý, Petr Zákostelný, Ph.D. Ing. Ivan Zelinka, doc. Ing. Jiří Žára, CSc.

Design a sazba: Vogel Burda Communications DTP - Viktor Janeba, Jan Kalaš, Milan Kratochvíl, Jan Moravec, David Vladyka

Foto: Martin Trysčuk

Osvit a tisk: Tiskárna Reprint

Reklamacie: V případě obdržení vadného výtisku nebo CD se obračejte na naše oddělení předplatného (abonence.chip@vogel.cz, tel. 225 018 942), kde vám bude defektní exemplář vyměněn za nový.

Za obsah inzerce ručí zadavatel.

Za původnost a obsahovou správnost příspěvku ručí autor. Právní režim autorských děl nabídnutých redakci se řídí zejména autorským zákonem č. 121/2000 Sb. a dalšími českými právními normami.

Rukopisy redakce nevrací. V případě přijetí díla k uveřejnění redakce autora o této skutečnosti uvědomí. Tím nabývá vydavatel práva k šíření přijatého díla časopiseckou formou včetně možnosti zveřejnění na WWW stránkách časopisu, vydání na CD-ROM nebo jiným způsobem v elektronické podobě.

Autorská odměna bude poskytnuta jednorázově do pěti týdnů po prvním uveřejnění příspěvku ve výši určené interním sazebníkem a zahrne i odměnu za případné vydání díla v elektronické podobě.

Všechna práva k uveřejněným dílům jsou vyhrazena. Přetisk, přepracování, překlad do jiného jazyka a jiné užití díla nebo jeho části, jakož i zařazení díla do jiného díla (souborného, spojení s dílem jiným, zařazení do jakékoliv formy elektronické publikace ap.) bez souhlasu vydavatele jsou zakázány. Autorské právo k časopisu a navazujícím elektronickým publikacím vykonává vydavatel.

Počet výtisků prodaného nákladu ověřuje ABC ČR, Na Florenci 3, Praha 1.

V ČR rozšiřují Mediaprint & Kapa Pressegrasso, s. r. o., společnosti PNS, a. s.,

na Slovensku Magnet Press Slovakia, s. r. o., Mediaprint-Kapa Pressegrasso, s. r. o.

O vydavateli: Časopis Chip vychází v licenci německého nakladatelství Vogel Burda Communications ve vydavatelství Vogel Burda Communications, s. r. o. (IČO 45280681) jako měsíčník divize Vogel Computer Media.

Jednatel společnosti: Ing. Pavel Filipovič, pavel.filipovic@vogel.cz

Ředitel Computer Media: Ing. Milan Loucký, milan.loucky@vogel.cz

Výrobní ředitelka: Ing. Vladimíra Kuklovská, vladimira.kuklovska@vogel.cz

Marketing: Ing. Petr Moláček (vedoucí), Ing. Radek Benda, Michaela Hájková, marketing@vogel.cz,

tel. 225 018 544, 225 018 546, 225 018 540

Adresa vydavatelství: Sokolovská 73, P. O. BOX 77, 186 21 Praha 86

Adresa pobočky v Brně: BVV - pavilon B, Výstaviště 1, 647 00 Brno

Vedoucí pobočky Ing. Martina Olišánová, tel. a fax 541 159 758, mobil 602 689 473

Vogel Burda Communications, s. r. o., dále vydává časopisy IT-Net, LEVEL, MEDIAshop, Oficiální PlayStation 2 magazín a Počítač pro každého. Podrobnější informace o vydavatelství a jeho produktech viz www.vogel.cz, na www.chip.cz najdete i vlastní stránku Chipu.

International Connection

CIS: 100440,67

Advertising: Vogel Burda Communications, Poccistr. 11, D-80336 München: Erik N. Wicha, ewicha@vogel.de,

Tel. (+49 89) 74 64 23 26, Fax (+49 89) 74 64 22 17. More information about the publishing house and its

products is also available on www.vogel.cz.

POZOR! Dočasná změna sídla vydavatelství a redakce Chipu:

Vogel Burda Communications, s. r. o.,

t. č.

Na Florenci 19

110 00 - Praha 1

(PRO POŠTOVNÍ STYK POUŽÍVEJTE PŮVODNÍ ADRESU!)

The Best of Inxev 2002

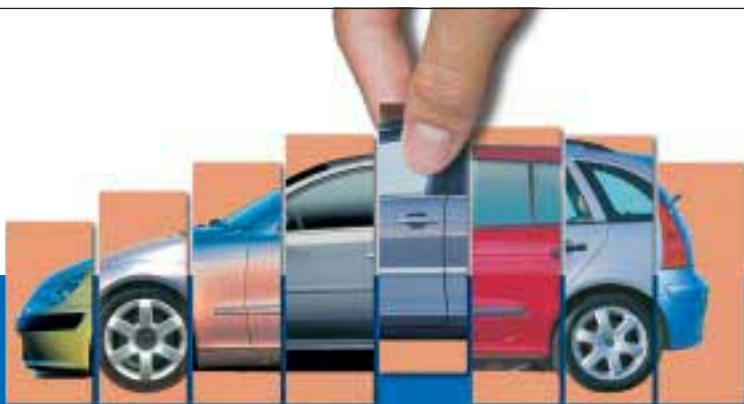
Redakce časopisu Chip je členem hodnotící komise ocenění „The Best of Inxev“.

SEZNAM INZERCE

AGORA PLUS, BRNO	73	KONSIGNA, PRAHA	7
A.P.C., ISSY LES MOULINEAUX	41	LEVI INTERNATIONAL, BRNO	65, 67
ALWIL SOFTWARE, PRAHA	93	MICROSOFT, PRAHA	79
ASUSTEK, TAIPEI	19	NOKIA, PRAHA	49
AT COMPUTERS, OSTRAVA	27, 57	OKI SYSTEMS, PRAHA	33, 45
AV MEDIA, PRAHA	9	OLYMPUS, PRAHA	51
AVM COMPUTERSYSTEME, BERLIN	29	PENTA CZ, STRAKONICE	31
AVSP, LIBEREC	133	PENTEC, PRAHA	75
BORLAND, PRAHA	97	ProCA, PRAHA	37, 103, 109
COMMERCIAL SERVICE K+K, BRNO	143	PS-PRO, PRAHA	163
COMPLEX, PRAHA	55	RIDEA DISTRIBUTION, CHOMUTOV	11
COMPUTER HELP, PRAHA	25	SONY CZECH, PRAHA	35, 107, 135
CREATIVE LABS, VARŠAVA	17	STORMWARE, JIHLAVA	23
DIGITAL MEDIA, OLOMOUC	137	SVĚT HARDWARE, PRAHA	119
DXT COMPUTERS, PRAHA	25	SYMANTEC, DUBLIN	85
ED' SYSTEM CZECH, OSTRAVA	61	TECOM, PRAHA	2
ELAP, PRAHA	59	TISCALI, PRAHA	39
ELKO TRADING, BRNO	71	TREND MICRO, UNTERSCHLEISSHEIM	145
EUROWEB, OSTRAVA	129	T.S. BOHEMIA, OLOMOUC	127
FISCHER, PRAHA	155	UMAX, PRAHA	95, 111
FUJITSU SIEMENS COMPUTERS, PRAHA	164	UNICORN, PRAHA	21
GRISOFT, BRNO	13	VELETRHY BRNO, BRNO	139
IMPROMAT, ZLÍN	69	VELETRHY BRNO - AUTOTEC, BRNO	161

PLACENÁ INZERCE

AUTOSALON
BRNO MOTOR SHOW

7.-12. 6. 2003

Přijed'te do Brna vyhrát auta!

- **Soutěže o auta!**
- Dárek plný výhod a slev
- Unikátní výstava „Jak se rodí automobil“ – poprvé v ČR
- Program pro celou rodinu

www.autosalon2003.cz

Veletrhy Brno, a. s.
Výstaviště 1
647 00 Brno
Tel.: 541 153 040
Fax: 541 153 042
autosalon@bv.cz

BVV

Veletrhy
Brno

O ČEM SI PŘEČTETE V ČERVENCI

CHIP 7/03 VYJDE 27. 6. 2003

Současný počítač umožňuje používat různé operační systémy pro řešení různých úkolů. Jestliže ještě nedávno operační systémy od Microsoftu neměly prakticky žádné protivníky, nyní se situace mění a kvalitní konkurence si začíná nárokovat místo na našich domácích počítačích. Máme na mysli OS typu Unix – Linux a FreeBSD. V článku bychom vám chtěli dát řadu důležitých rad a ukázat, jak si jednoduše mohou tyto různé OS rozdělit místo na pevném disku vašeho počítače.

Řešíte doma vytvoření počítačové sítě? Dodatečné propojování počítačů do sítí v nájemních bytech nebo rodinných domcích může být problém. Klasické sítě typu Ethernet jsou sice levné a výkonné, ale ne každý nájemník si může vyvrtat nové díry do zdi. Je tu však standard HomePlug, stanovující specifikace zařízení používaných pro interní datovou komunikaci v bytech a domech s rychlostí přenosu až 14 Mb/s – přichází doba, kdy budou přes elektrickou zásuvku proudit i data počítačových sítí.

VELKÉ KINO NA MALÉM PROSTORU

Brzy se to stane běžnou skutečností: DivX a další bude možné přehrávat na obyčejných DVD playerech. MPEG4 komprese pracuje mnohem efektivněji než MPEG2, používaná na současných DVD discích. Pomocí MPEG4 kodérů se celovečerní film vejde na jeden CD – a přitom ve slušné kvalitě. Chip vám objasní rozdíly mezi MPEG4 a MPEG2 a otestuje, které MPEG4 kodeky jsou nejlepší.

ORIGINÁLNÍ SCREENSAVERY

Po internetu dnes kolují přinejmenším tisíce různých spořičů obrazovek, které ať už zdarma, nebo za úplatu ožíví váš monitor ve chvílích, kdy s počítačem zrovna nepracujete. Pokud se ale i vy toužíte stát tvůrcem originálních screensaverů, není to až tak velký problém. I zde je na výběr spousta nejruznějších nástrojů, které vám tvorbu spořičů umožní. Nejběžnější funkcí, kterou drtívá většina programů nabízí, je tvorba slideshow z vybraných obrázků, často s možností hudby na pozadí. Mezi pokročilejší funkce patří tvorba spořičů z flashových animací nebo z videoklipů. Připravili jsme pro vás test nejlepších zástupců této třídy aplikací.

PC ZA VYSVĚDČENÍ

Jako již tradičně, i v tomto roce vám v červencovém čísle přineseme test „PC za vysvědčení“. Ano, je tu opět doba konce školního roku a s ním možnost odměnit celoroční úsilí. Loni jsme v obdobném testu zkoumali kompletní PC sestavy s cenou do 30 000 Kč bez DPH, tentokrát jsme cenovou hranici snížili už na 30 000 Kč s daní. Které stroje a především s jakým vybavením se v testu objeví, najde se prodejce, který za tuto cenu nabídne i TFT monitor, bezdrátovou klávesnici a myš nebo bohaté SW vybavení? Nechte se překvapit a inspiруйте se v červencovém čísle.

OPERAČNÍ SYSTÉMY NA DESKTOPU I V KAPSE

Dalo by se říci, že operační systémy jsou tak staré jako počítače samotné. Jaká je historie nejužívanějších operačních systémů pro desktopové použití i pro kapesní počítače, jaké zlomové okamžiky zaznamenala a na co se můžeme těšit v blízké budoucnosti – to vše se dočtete v přehledové recenzi, vzniklé ve spolupráci několika „kmenových“ autorů Chipu.

Pozn.: Redakce si vyhrazuje právo na případné změny.

Vegas není jen Mekkou vášnivých hráčů. Software Vegas od firmy Sonic Foundry je videoeditační program pro náročné, použitelný i pro ryze profesionální práci. V nejnovější verzi se prodává i v balíku s výborným programem pro DVD authoring DVD Architect, jehož recenzi najdete už v tomto čísle Chipu.

Intel nedávno představil nový čipset 875P. Ten podporuje rychlejší (800MHz) Front Side Bus a má implementovány Performance Acceleration Technology, která zvyšuje výkon paměti a celého systému díky optimalizaci toku dat. To jsou ale pouze suchá fakta, Chip však přinese praktický test nových základních desek postavených právě na čipsetu 875P, který jasně ukáže zrychlení v jednotlivých aplikacích.